

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ESTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

**BİR SİYASİ AKTÖR OLARAK MUHSİN YAZICIOĞLU VE
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ (1993–2009)**

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi Abdülkadir ZORLU

HAZIRLAYAN

Enes TURHAN

EKİM–2019

KIRIKKALE

T.C.
KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ESTİTÜSÜ
SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

**BİR SİYASİ AKTÖR OLARAK MUHSİN YAZICIOĞLU VE
BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ (1993–2009)**

TEZ DANIŞMANI

Dr. Öğr. Üyesi Abdülkadir ZORLU

HAZIRLAYAN

Enes TURHAN

EKİM–2019

KIRIKKALE

TEŞEKKÜR

Bu çalışmayı yürütmemde bana yardımlarını hiç esirgemeyen, tecrübe ve fikri imkânlarından faydalanmam hususunda yardımcı olan tez danışmanın Sayın Dr. Öğretim Üyesi Abdülkadir ZORLU'ya ve değerli jüri heyetine teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Bu çalışmam sırasında değerli vakitlerini ayırarak çalışmamıza desteklerini sunan katılımcılardan başta Sayın Fatih Furkan YAZICIOĞLU ve değerli ailesi olmak üzere kıymetli katılımcıların her birine hürmet eder ve ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışma ile ilgili gerek mülakat yapmak için gittiğim görüşmelerde gerekse teorik anlamdaki çalışmalarında, iş yaşamımdaki zamanımdan feragat etmemde bana yardımcı olan ve maddi manevi desteğini esirgemeyen Sayın Mehmet Zafer KINACI'ya şükranlarımı sunarım.

Hayatım boyunca maddi ve manevi anlamda bana güç veren annem ve babama, desteklerini hiç esirgemeyen kayınvalidem ve kayınpederime, yüksek lisans çalışmam boyunca her türlü fedakârlığı yapan kıymetli eşim Merve TURHAN'a minnet ve şükran duymaktayım.

KABUL-ONAY SAYFASI

ONAY

Enes TURHAN tarafından hazırlanan “Bir Siyasi Aktör Olarak Muhsin Yazıcıoğlu ve Büyük Birlik Partisi (1993-2009)” başlıklı bu çalışma, 25/10/2019.. tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği/ oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Sosyoloji dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmzalar

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Sıtkı YIDIZ

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Şahin DOĞAN

Jüri Üyesi: Dr. Öğr. Üyesi Abdülkadir ZORLU

KİŞİSEL KABUL SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Bir Siyasi Aktör Olarak Muhsin Yazıcıoğlu ve Büyük Birlik Partisi (1993–2009)” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve faydalandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak faydalanılmış olduğunu belirtir ve bunu şeref ve haysiyetimle doğrularım.

Tarih:

Adı Soyadı: Enes TURHAN

İmza:

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Türk siyasi tarihinin önemli devlet, dava ve eylem adamlarından biri olarak bilinen Muhsin Yazıcıoğlu, çeşitli yönleriyle analiz edilmiştir. Onun kişisel özellikleri, toplum ve siyaset anlayışı incelenmiştir. Ülkemizdeki gençlik hareketleri, milliyetçilik algısı ve Muhsin Yazıcıoğlu'nun savunduğu milliyetçilik anlayışı ele alınmıştır. Türk İslam Ülküsü olarak ifade ettiği fikir akımının içeriği ve bu ülkü uğrunda yaptığı çalışmalar incelenmiştir. Vefatının ardından kendisi hakkında dile getirilen intibalar üzerinde durulmuştur. Muhsin Yazıcıoğlu kimliği, toplumun geleceğini ilgilendiren meselelere dair yorumları, TBMM kürsüsündeki konuşmaları, verdiği röportajlar ve kendisini yakından tanıyan dava arkadaşlarıyla gerçekleştirilen mülakatlardan istifade edilerek analize tabi tutulmuştur.

ÖZET

Toplumlar ve toplumsal değerler tarihsel gelişim evrelerinin getirileriyle zaman içinde değişime uğramaktadır. Toplumlarda meydana gelen bu değişimleri belirleyen teknolojik, kültürel, siyasal, iktisadi aktörlerin bazıları diğerlerinden daha baskın gözükse de aslında hepsi birbirleriyle ilişkilidir. Bu bağlamda araştırmamızın konusunu da oluşturan, toplumsal değişim sürecinde bir faktör olarak siyasi liderlerin, kitleler üzerindeki etkileme gücü azımsanmayacak derecededir.

Araştırmada Türk Siyasi Tarihinde aktif siyasetçiler arasında yer almış bir isim olan Muhsin Yazıcıoğlu'nun insani yönünü, fikirlerini, ülke ve gençliğe dair yaklaşımlarını, siyaset dünyamızın söylemlerine katkılarını inceledik. 12 Eylül Askeri Darbesi'nin öncesinde Ülkücü Camia'da öne çıkmış, Ülkü Ocakları Genel Başkanlığı, Ülkücü Gençlik Derneği Kurucu Başkanlığı gibi önemli mevkilerde bulunmuş bir liderdir. Yazıcıoğlu, Darbe'nin kesintiye uğrattığı siyasi hayatına, demokratik düzene geçilmesinin ardından devam etmiştir. Bu araştırmada Yazıcıoğlu'nun Türk siyasi tarihi yakın geçmişinde meydana gelen toplumsal bölünme, ötekileştirme süreci karşısındaki duruşu değerlendirilmiştir. Vefatına kadar genel başkanlığını yaptığı Büyük Birlik Partisi'nin (BBP) ülke meselelerine bakışı incelenmiştir.

Muhsin Yazıcıoğlu ve ekibinin kurduğu siyasi partinin hangi amaç ve ideallere yaslandığına dair değerlendirmeler ele alınmıştır. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Türkiye'deki siyaset anlayışlarına bakışı ve ülkedeki önemli meselelere dair tavırları, ortaya koyduğu pratiklerin sebepleri ve sonuçları üzerinde durulmuştur. Bir eylemci, entelektüel olarak Muhsin Yazıcıoğlu kimliği incelenmiş, onun edebi yönünü ortaya koyan çalışmalarından örnekler sunulmuştur.

Araştırmanın amacı, Türk tarihinin önemli siyasi aktörlerinden, dava ve eylem adamlarından biri olarak bilinen Muhsin Yazıcıoğlu'nun, siyaset tarihimizdeki yerini, çalışmalarının fikri hayatımıza katkılarını incelemektir.

Anahtar Sözcükler: Muhsin Yazıcıoğlu, BBP, Alperen Ocakları, Ülkü Ocakları

ABSTRACT

Societies and social changes are changing over time with the returns of development stages. Some of the technological, cultural, political and economic actors that determine these changes in societies may seem more dominant than others, but they are all related. In this context, the influence of political leaders on the masses as a factor in the process of social change which constitutes the subject of our research is considerable.

In this research, we examined Muhsin Yazıcıoğlu's humanity, ideas, approaches to the country and youth and his contributions to the discourses of our political world. Prior to the 12 September military coup, he was a prominent leader in the Ulkucu Community. Yazıcıoğlu continued his political life interrupted by the coup after the transition to a democratic order. In this study, the position of Yazıcıoğlu against the social division and the marginalization process in the recent history of Turkish political history was evaluated. The viewpoint of the Great Unity Party (BBP), of which it was its leader until his death, was examined.

Muhsin Yazıcıoğlu and his team established the political party based on the evaluations on which aims and ideals. Muhsin Yazıcıoğlu attitude toward important issue in view of the understanding of politics in Turkey and the country are focused on the causes and consequences of the practice revealed. As an activist, intellectual identity of Muhsin Yazıcıoğlu has been examined and examples of his works revealing his literary aspect are presented.

The aim of this study is to examine the place of Muhsin Yazıcıoğlu, known as one of the important political actors, litigation and action figures in Turkish history, in our political history and the contribution of his studies to our intellectual lives.

Keywords: Muhsin Yazıcıoğlu, BBP, Alperen Ocakları, Ulku Ocakları

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ANAP	: Anavatan Partisi
AP	: Adalet Partisi
BBP	: Büyük Birlik Partisi
BMM	: Büyük Millet Meclisi
CHF	: Cumhuriyetçi Halk Fırkası
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CKMP	: Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi
DDKO	: Devrimci Doğu Kültür Ocakları
DEP	: Demokrasi Partisi
DEV-GENÇ	: Devrimci Gençlik
DEV-SOL	: Devrimci Sol
DEV-YOL	: Devrimci Yol
DTFC	: Dil Tarih Coğrafya Fakültesi
DYP	: Doğru Yol Partisi
FKF	: Fikir Kulüpleri Federasyonu
GKSO	: Gençlik Kültür ve Sanat Ocakları
IDP	: Islahatçı Demokrasi Partisi
KUK	: Kürdistan Ulusal Kurtuluşçuları

MÇP	: Milliyetçi Çalışma Partisi
MDD	: Milli Demokratik Devrim
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi
MNP	: Milli Nizam Partisi
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
SHP	: SosyalDemokrat Halkçı Parti
SOGEV	: Sosyal Güvenlik ve Eğitim Vakfı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TDK	: Türk Dil Kurumu
THKO	: Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu
THKP-C	: Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
TİP	: Türkiye İşçi Partisi
TKDP	: Türkiye Kürdistan Demokrat Partisi
TKSP	: Türkiye Kürdistan Sosyalist Partisi
TMGT	: Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı
TMTF	: Türkiye Masa Tenisi Federasyonu
YPG	: Halk Savunma Birlikleri

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	I
KABUL-ONAY SAYFASI	II
KİŞİSEL KABUL SAYFASI	III
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
İNGİLİZCE ÖZET (ABSTRACT) SAYFASI	VI
KISALTMALAR	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRASİ, SİYASET VE SİYASİ LİDERLİK

1.1. Politika ve Tarihi	5
1.2. Siyaset	6
1.3. Demokrasi	8
1.4. Siyasi Partiler	9
1.5. Siyasi Liderlik	12
1.6. Seçim ve Oy Verme Davranışı	14

1.7. Küreselleşme	16
1.8. Kapitalizm ve Emperyalizm	19
1.9. Anarşizm	21
1.10. Darbe Kültürü	22

İKİNCİ BÖLÜM

SİYASİ HAREKET OLARAK MİLLİYETÇİLİĞİN TARİHİ

2.1. Türkiye’de Siyasal Fikir Hareketleri	26
2.1.1. Milliyetçilik	26
2.1.2. Türk Milliyetçiliği ve Turan İdeali	30
2.1.3. Muhafazakarlık ve İslamcılık	34
2.1.4. Sosyalizm	37
2.2. Türkiye’de Gençlik Hareketleri (1960-1980 Dönemi)	38
2.2.1. Ülkücü Hareket	38
2.2.2. Devrimci Hareket	43
2.2.3. İslamcı ve Muhafazakâr Gruplar	46
2.2.4. Kürt Gençlik Hareketleri	49
2.3. Türkiye’de Milliyetçilik Düşüncesinin Alt Yapısını Oluşturan İsimler	51
2.3.1. Milliyetçiliğin Kurucu Temsilcileri	51
2.3.1.1. Hüseyinzade Ali Bey’in (Turan) Milliyetçilik Tasviri	51
2.3.1.2. Ziya Gökalp’in Millet ve Milliyetçilik Anlayışı	53
2.3.1.3. Yusuf Akçura’nın Millet ve Milliyetçilik Anlayışı	55

2.3.2. Milliyetçiliğin Entelektüel ve Siyasi Temsilcileri	57
2.3.2.1. Mehmet Akif Ersoy'un Milliyetçilik Anlayışı	57
2.3.2.2. Mustafa Kemal Atatürk ve Atatürk Milliyetçiliği	59
2.3.2.3. Erol Güngör'ün Milliyetçilik Anlayışı	61
2.3.2.4. Nurettin Topçu'nun Milliyetçilik Anlayışı	63
2.3.2.5. Alparslan Türkeş'in Milliyetçilik Anlayışı	65

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Konusu	68
3.2. Araştırmanın Amacı	68
3.3. Araştırmanın Önemi	68
3.4. Yöntem ve Teknik.	69
3.5. Araştırmanın Soruları	70
3.6. Veri Analizi	70

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI: BİR İNSAN, BİR AKTİVİST, BİR SİYASET ADAMI OLARAK MUHSİN YAZICIOĞLU

4.1. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Hayatı	71
4.2. İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu	72
4.3. Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu	80

4.4. Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu	84
4.5. Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu	93
4.6. Muhsin Yazıcıoğlu Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Adamı mıdır?	98
4.7. Muhsin Yazıcıoğlu'nun MHP İle Ayrılık Süreci ve Yeni Parti Oluşumu	109
4.8. Muhsin Yazıcıoğlu İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?	117
4.9. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Siyasi Ahlak Anlayışı	121
4.10. Muhsin Yazıcıoğlu'nu Halk Seçimlerde Neden Tercih Etmemiştir	128
4.11. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı	133
4.12. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatı ve Toplumdaki Yankıları	139
4.13. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Edebi Yönü, Onu Temsil Eden Vakıflar ve Katılımcıların Onu Anlatan Anıları	145
SONUÇ	151
KAYNAKÇA	154
EKLER	164
EK A. Tez Çalışması İle İlgili Katılımcılarla Yapılan Mülakat Soruları	165
EK B. Tez Çalışması İle İlgili Mülakat Yapılan Katılımcılar	166
EK B.1. Fatih Furkan Yazıcıoğlu	166
EK B.2. Kadir Mahir Damatlar	170
EK B.3. Dr. Lütfü Şehsuvaroğlu	179
EK B.4. Hasan Çağlayan	181
EK B.5. Yalçın Topçu	187
EK B.6. Hakkı Öznur	192
EK B.7. Mustafa Destici	197
EK B.8. Prof. Dr. Orhan Kavuncu	203
EK B.9. Hilmi Güneş	207

EK B.10. Prof. Dr. Orhan Aslan	212
EK B.11. Recep Kırış	216
EK B.12. Doç. Dr. Selçuk zdağ	222
EK B.13. Haşim Akten	229
EK B.14. Glperi Yıldırım alı	233
EK B.15. Hasan İlter	236
EK B.16. Remzi ayır	240
EK B.17. Dr. Mustafa alık	247
EK B.18. İlker Kayalıoğlu	248
EK B.19. Abdullah Gürgür	254
EK B.20. Serdar Arseven	263
EK B.21. Taha Akyol	266
EK C. zgemiş	268

GİRİŞ

Kültürel birliktelik, çağlar boyunca süregelen ortak tarihi miras, ortak kader gibi kavramlar bireylerde salt bir topluluk olmak yerine toplum olma bilincini oluşturmuştur. Toplum kendisini oluşturan ve kendisine katılan bireyleri yaşatan canlı bir varlıktır. Çoğalır, üretir, geliştirir ve tarihsel süreç içerisinde değişir. Toplumlarda meydana gelen bu değişimleri belirleyen teknolojik, kültürel, siyasal, iktisadi ve benzeri faktörlerin hepsi birbirleriyle ilişkilidir. Düşünce ve hayat tarzında meydana gelen deneyimlerin, değişimlerin sonucu yeni görüşler, eylemler, hareketler, fikir akımları, politikalar oluşur. Bu unsurların hepsi de sonuç olarak toplumu etkiler.

Türk Siyasi tarihinde 1960 ve 1980 dönemi sosyolojik perspektiften ele alındığında ülke içerisinde müthiş bir değişim ve dönüşüm görülecektir. Bu bağlamda Türkiye yakın tarihinde toplumsal olarak iz bırakmış süreçlere değinmek gerekmektedir. Gençlik hareketlerinin oluşumu, siyasal anlamda fikir akımlarının partileşmeleri yani kurumsal hale gelmeleri ve ekonomi politikalarındaki değişkenlik en önemlisi de ülke yönetiminin ordu ve sivil iktidar arasında el değiştirmesi çok önemli hususlardır. Türk toplumu üzerinde iktisadi, siyasi, psikolojik, fikri ve vicdani açıdan büyük etkilere yol açan bu süreçlerin başında hiç şüphesiz darbeler gelmektedir. Darbeler, sınıf çatışmaları, halk isyanları gibi toplumsal buhran zamanlarında bireyleri ve kitleleri belirli bir ideolojik görüş çerçevesinde etkileme gücüne sahip liderlerin ve fikir akımlarının etkisi azımsanmayacak derecede önemlidir.

Toplumlarda saptanan fikir akımlarından bir kısmı toplumsal değişim sürecinde diğerlerinden daha fazla belirleyici role sahiptir. Toplulukların ulusal anlamda kendi benliklerini fark etmesiyle ortaya çıkan milliyetçilik akımı da bu anlamda toplum üzerinde etkili bir fikir akımı olmuştur. Milliyetçilik akımı hem dünya gündemini hem de Türkiye gündemini oldukça derinden etkilemiş ve halen de etkilemeye devam etmektedir. Milliyetçilik fikir akımından çıkıp siyasallaştıkça Dünyada da ülkemizde de çeşitli sonuçlar doğuracaktır. Bu sonuçlar bazen ülke yararına bazen de ülke ve toplumun zararına olmuştur. Bunun en bariz örneklerini İkinci Dünya Savaşı'nda görmekteyiz.

Millet ve milliyetçilik kavramları ne zamandan beri Dünya meseleleri içerisinde yerini almıştır? Neyi ifade etmiştir ve bu kavramlar yenedünya düzeninin oluşumunda ne derece etkili olmuştur? Bunlar çok önemli hususlardır. Çünkü bilindiği üzere Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilali gibi toplumları ve ülkeleri sonuçları itibari ile derinden etkileyen iki önemli olay vardır. Bu olayların sonuçları, toplumların din, dil, ırk, ekonomi, aile, kültür ve sanat gibi hayati önem taşıyan meseleleri üzerinde etkileri olmuştur. Bu etkiler sonucunda Dünya’da yeni devletler, yeni yönetim sistemleri, yeni ekonomik modeller ve yeni toplum yapıları oluşmuştur. Avrupa’da yaşanan bu önemli iki olayın sonuçlarından en fazla etkilenen devletlerin başında da ülkemiz gelmektedir.

Millet ve milliyetçilik ilk olarak Osmanlı Devleti’nin son döneminde kültürel alanlarda ortaya çıkmıştır. Osmanlıcılık ve İslamcılık akımlarının güç kaybetmesiyle; Türk milliyetçiliği siyasi bir boyut kazanıp Türkçülük hareketine dönüşmüştür. Türkçülük özellikle aydınlar arasında daha fazla popülerlik kazanmıştır. Devletin refahının bölücü değil birleştirici bir tutumla yaklaşılarak mümkün olabileceğine dair söylemler aydınlar arasında gitgide yaygınlaşmıştır. Bu dönemde gerçekleştirilen Türkoloji çalışmaları Türk tarihini, kültürünü ve edebiyatını, Türk dilini incelemiş; Türklüğün sadece Osmanlı dönemine ait bir olgu olmadığını, Türklerin köklü bir geçmişe sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Birinci Dünya Savaşı’nda toprak kayıpları meydana gelmiş ve akabinde Anadolu, Türklerin anavatanı olarak kabul edilmiştir. Cumhuriyet’in ilanından sonra, Türkiye’de sadece vatandaşlık bağına esas alan milliyetçilik anlayışının yanında, kan bağına tek ölçüt olarak kabul eden akımlar da kuvvet kazanmaya başlamıştır. Ülkücü Hareketin önde gelen isimlerinden Alparslan Türkeş, Nihal Atsız ve Nejdett Sançar “İrkçılık-Turancılık” davasından 1944 yılında ceza almıştır. Alparslan Türkeş mahkeme salonunda vermiş olduğu ifade ile önemli bir düşünce sisteminin kurulduğunun sinyalini vermiştir. Daha sonraki dönemde parti başkanlığını yürütürken Nihal Atsız öncülüğündeki ekiple aralarında fikir ayrılıkları öne çıkmış ve yol ayrımına gelinmiştir. Alparslan Türkeş, ana sistemi İslami Türk Milliyetçiliği’ne dayanan bir yapı kurmuş ve bu yapının gerek siyasi gerekse fikri anlamda örgütlenmesini sağlamıştır. Bu dönemde Türk Milliyetçiliği’ni temsil eden birçok dernek kurulmuş, çeşitli dergi ve gazeteler çıkarılmıştır. Bunlardan en

önemlisi ise Alparslan Türkeş'in kurduğu siyasi sistemin gençlik yapılanması olan Ülkü Ocakları'dır. Bu oluşum, 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi'ne kadar aktif faaliyet göstermiştir. Ülkü Ocakları içerisinde yetişen Muhsin Yazıcıoğlu, 12 Eylül 1980 Darbesi öncesinde gençlik liderliği yapmış isimlerden biridir.

Ülkü Ocakları Genel Başkanlığı ve Ülkücü Gençlik Derneği Kurucu Genel Başkanlığı görevlerini yürüten Muhsin Yazıcıoğlu'nun; 12 Eylül öncesi fikirleri, 12 Eylül sonrası cezaevi yılları, cezaevinden çıktıktan sonraki yılları, Alparslan Türkeş'in yanına dönmesi, Alparslan Türkeş'in yanından ayrılması, yeni bir parti kurması, bu dönemdeki çalışmaları, şüpheli ölümü ve cenaze törenine farklı kesimlerden insanların katılım sağlaması üzerinde ayrı ayrı durulan hususlar olmuştur.

Çalışmamızın genel planı şu şekilde özetlenebilir: Birinci bölümde; demokrasi ve toplumları etkileyen belli başlı fikir akımları kavramsal açıdan detaylı olarak incelenmiştir. Siyaset alanındaki birtakım kavramlar ve kuramların toplumsal değişim sürecindeki rolü araştırılmıştır. İkinci bölümde Milliyetçilik, Türk Milliyetçiliği gibi fikir akımları incelenmiş, ülkemizdeki bu akımlara düşünce anlamında farklılık katan, entelektüel ve siyasi temsilcilere geniş bir perspektiften bakılmıştır. Türk milliyetçiliğinin zaman içinde geçirdiği dönüşümler, Türk Siyaseti'nde 1960 ve 1980 darbelerinin farklı toplumsal, düşünsel gruplar ve toplum üzerindeki etkileri incelenmiştir. Üçüncü bölüm; yapmış olduğumuz araştırmanın amacı, yöntemi, önemi gibi bilimsel çalışmamızı izah ettiğimiz bölümdür. Dördüncü bölümde ise, toplumsal değişim sürecinde bireyleri ve kitleleri belirli bir ideolojik görüş çerçevesinde etkileme gücüne sahip liderlerin etkisi, Muhsin Yazıcıoğlu örneği üzerinden incelenmiştir. Bir siyaset ve dava adamı olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nun hayatı, Ülkücü Hareket üzerine etkileri, toplumsal değişim üzerindeki rolü, dönemin siyasetçileri ve gazetecileri tarafından anlatılmıştır. Siyasetçilerin ve gazetecilerin gözünden Muhsin Yazıcıoğlu ve siyasi oluşumunun toplumsal etkileri değerlendirilmiştir.

Sonuç bölümünde ise genel bir değerlendirme yapılmıştır. Toplumun siyasilerden beklentileri, siyasilerin toplumla ilişkileri ele alınmış ve siyasetin temel meselelere ne ölçüde çözüm sunabildiği irdelenmiştir. Siyasilerin, sosyo-kültürel

açıdan birbirinden farklı olan toplulukların bir arada, karşılıklı saygı ve anlayış içerisinde yaşayabilmelerine ne ölçüde katkı sağladıkları değerlendirilmiştir. Türk siyasi tarihinin dikkat çeken isimlerinden biri olarak bilinen Muhsin Yazıcıoğlu'nun siyaset anlayışı, çeşitli gelişmeler karşısında ortaya koyduğu tavırlar ve bu tavırların etkileri tartışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

DEMOKRASİ, SİYASET VE SİYASİ LİDERLİK

1.1. Politika ve Tarihi

Politika nedir? Bu soru için birçok tanım mevcuttur. Türk Dil Kurumu'nda dahi birçok anlamı vardır. Yapılan tanımlar ve verilen cevaplar bir tahlilden geçirildiğinde, politikanın birbirinden tamamen farklı ve birbirine zıt iki ayrı yönünü yansıttığı görülür. Buna göre politikanın bir yönü, "Toplumda yaşayan insanlar arasında bir çatışma, bir mücadele ve kavgadır." İnsanlar arasındaki düşünce farklılıkları, farklı çıkar ilişkileri ve bunun psikolojik etkileri de çatışmayı meydana getirir. Çatışma, politikanın ana unsurudur. Çatışmanın amacı da iktidarı ele geçirmek ve imkânlarından fayda elde etmektir. Politikanın diğer yönü ise; "Her şeyden önce toplumda bütünlüğü sağlamak, özel çıkarlara karşı koyarak genel yararı ve insanların "Ortak iyiliğini" gerçekleştirmektir." Bu anlayış tarzına bakılırsa politika, herkesin yararına olan, çıkar ve menfaat duyguları olmaksızın, bir toplum düzeni inşa etmek içindir. (Kapani, 2007: 18).

Klasik politika bir devlet bilimini temsil etmektedir. Devlet biliminden kasıt; amaçları, fonksiyonları ve devlet birey ilişkilerini kapsayan bir siyaset bilimini temsil etmektedir. Fakat bu görüşü destekleyenler zamanla politika tanımı için daha dar bir anlam olduğunu ve devlet ile sınırlandırmanın doğru olmadığını düşünmüşlerdir. Günümüzde kullanılan anlamı ise devletin yönetimi ile ilgili olup iktidar meselesidir. Politika bilimi iktidarın getirdiği sonuçları ve bireyle olan ilişkisini incelemektedir. Burada bahsedilen iktidar siyasi iktidardır yani devlet harici kurumların yönetiminden bahsetmemektedir. İktidarın şekillenmesini ve iktidarın paylaşımını merkez alarak oluşturulan bilimdir politika. (Kapani, 2007: 27-28).

1.2. Siyaset

Siyaset, insan hayatının var olduğu anan bu yana toplumda yer alan bir kavramdır. Bundan dolayı siyaset kavramı insan ve toplum hayatından bağımsız

olarak düşünülemez. İnsanlar bir topluluk oluşturup bir arada yaşamaya başladıkları andan itibaren toplumsal kurallar hayatlarında var olmuştur. Hayatlarını bu kurallara uygun yaşamaya başlamışlardır. Toplu olarak yaşamının gereği olarak yönetme olgusu ortaya çıkmış ve böylece siyaset kavramı toplumun tam merkezinde yer almıştır. (Umur, t.y. 27)

Siyaset, “farklı türden siyasal sistemlerde iktidarı ve iktidarın dağılımını inceleyen bir akademik disiplindir. Siyaset bilimciler iktidarın kaynaklarını, nasıl ve kimler tarafından kullanıldığını, kısıtlama ve denetim süreçlerinin nasıl işlediğini, iktidar mücadelelerini kimlerin kazanıp kimlerin kaybettiğini araştırırlar. Bu konular, siyasal sistemler içindeki siyasal kamplaşmalar, örgütlenme, çatışma ve istikrar sorunlarıyla iç içedir.” (Marshall, 2009: 666).

Siyaset, “en geniş anlamda, insanların hayatlarını düzenleyen genel kuralları yapmak, korumak ve değiştirmek için gerçekleştirdikleri faaliyetlerdir. Siyaset, akademik bir konu olmakla birlikte aslında hiç şüphesiz bu faaliyetin incelenmesidir. Bu çerçevede siyaset, çatışma ve işbirliği olgularıyla karmaşık bir bağlantı içindedir.” (Heywood, 2013: 22).

Siyaset kavramının manasını açık ve net bir şekilde ortaya koymak için verilen uğraş neticesinde iki ana problemle karşı karşıya kalınmaktadır.

“Bunlardan ilki kelimenin gündelik dilde kullanımından kaynaklanan bir yığın çağrışımla ilgilidir; diğer bir ifadeyle siyaset “yükli” bir terimdir. İnsanlar genellikle örneğin, iktisadi coğrafyayı, tarihi ve biyolojiyi sırf akademik bir konu olarak görürken, pek az insan siyasete kendi ön fikirlerinden bağımsız olarak bakar. Siyaset genellikle “kirli” bir kelime olarak düşünülür. Bir yandan sıkıntıyı ve derdi, kargaşayı ve hatta şiddeti, diğer yandan aldatma, manipülasyon ve yalana ilişkin imgeleri çağrıştırır.” (Heywood, 2013: 23).

Yusuf Has Hacıp siyaseti; “topluma özellikle onun güçsüz kesimine hizmet verme ve onu güçlendirme amacıyla yapılan faaliyetler olarak açıklamıştır. Zaten

devletin kurulmasının, siyasal egemenliğin ve siyasi iktidarın oluşumunun tek sebebi de budur.” (Umur, t.y. 28).

İbni Haldun yerleşik yaşama geçmiş olan uygarlıkların yönetimi için mecburi olarak gördüğü siyaset yönetmelerinden bahsederken bu kavramı üç grupta toplamıştır. Bunlar: Akli siyaset, uygar siyaset ve dini siyasettir. (Andıç, Koçak, 2009: 45).

Akli Siyaset: iktidar sahiplerinin akılları ile oluşturdukları yasalara göre toplumu yönetmeleri anlamına gelir. Haldun’a göre bu yönetim iki şekilde ortaya çıkar. Birincisi, devlet bireylerin şahsi arzularının tatmini yerine toplumun genel yararı yani kamu yararı için uğraşır. İkincisi, sadece devlet ve liderin kendisi için uygun gördüğü hüküm ve kararlar genel yarar olarak ortaya konur ve kamu yararı buna bağlı olarak şekillenir ve yürütülür. Uygar Siyaset: Yönetilen halkın her birinin ufku açık, olgun ve kurallara riayet eden ve kendi kendini denetleyebilen devlet hüküm kurallarına ihtiyaç duymadan hayatını idame ettirebilecek özelliklere sahip olmaları şartı ile oluşan siyaset modelidir. Bu modelin günümüzde oluşması mümkün olmayan ve sadece varsayımdan ibaret olması önemlidir. Dini Siyaset: Allah tarafından gönderilen ve görevlendirilen nebiler tarafından dini yasalara uygun olarak yönetilen sistemdir. (Andıç, Koçak, 2009: 46).

Siyaset ve iktidarın incelenmesi; “dar anlamıyla devlet, hükümet, siyasal partiler, çıkar grupları ve politika yapma sürecinde etkin olan diğer hükümet dışı örgütler gibi çeşitli siyasal kurumları kapsar. Özellikle devlet çok yoğun ilgi konusudur, çünkü liberal demokrasilerde siyasal sürece hükmeden aygıt devlettir.” (Marshall, 2009: 667). Devlet kavramı siyaset ve politikanın tarihinde de ilk önce tanımlanan unsur olduğu görülmektedir ve daha sonra iktidar üzerinden bu kavramlara tanım ve yorum getirilmiştir.

Siyaset bilimciler devleti tanımlarken onu kurumsallaşmasını tamamlamış bir siyasi iktidar, bünyesinde barındırdığı ve kendisine bağlı insanların güvenliğini sağlamak üzere kurulmuş bir sosyal örgüt, belirli bir toprak parçası ile sınırlandırılmış, sivil toplum kendi oluşumunu tamamlamasını sağlayan etkin bir siyasal iktidar olarak görmüşlerdir. (Umur, t.y. 31).

1.3. Demokrasi

Türk Dil Kurumunda demokrasi kavramı; “halkın egemenliğine dayanan yönetim biçimi olarak tanımlanmıştır.” (TDK, 2016).

Demokrasi kavramı köken olarak Eski Yunan dönemine dayanır. “Örneğin; otokrasi, aristokrasi ve bürokrasi gibi “krasi” ile biten diğer kelimeler gibi demokrasi de iktidar veya yönetim anlamına gelen Yunanca kratos kelimesinden gelir. Bu bağlamda demokrasi “demos tarafından yönetim anlamına” gelir. Bununla birlikte basitçe halk tarafından yönetim demek bizi çok uzağa götürmez.” (Heywood, 2013: 102).

Demokrasinin tarihini incelersek yukarıda bahsettiğimiz gibi Eski Yunan dönemine gitmemiz gerekir. “Bir fikir ve bir pratik olarak demokrasinin kökenleri M.Ö. beşinci yüzyılda Yunanistan’da görülen şehir devletlerine kadar uzanır. Antik Çağ’da demokrasinin anlamı yurttaş egemenliğinden (demos) ibaretti ve herkesi etkileyen kararlarda tüm yurttaşların söz hakkına sahip olmaları tasarlanmıştı. Bu hak herkesin bir araya geldiği toplantılarda kullanılıyor ve günümüzdeki ifadesiyle “doğrudan demokrasi” diyebileceğimiz biçime yakın bir noktada duruyordu.” (Marshall, 2009: 140).

Demokrasi kelimesi kavramsal olarak, “Eski Yunan da ortaya çıkan, yunanca halk anlamında gelen demos; aynı zamanda iktidar, güçlü olan anlamında kullanılan kratos kelimelerinin bir araya getirilmesiyle oluşan bir sözcüktür.” (Kuzu, 1992: 336).

Gündelik yaşamımızda demokrasi dünya ülkelerinin çoğu tarafından kullanılan egemen ideolojilerden biridir. Fakat demokrasi kelimesinin ne anlama geldiği ve hangi düşünce sistemlerini kendi bünyesinde barındırdığı ile ilgili net bir cevap bulunmamaktadır. “Bu noktada şu tespit doğrudur; “demokrasinin hiçbir tanımı; demokrasi kavramının ifade ettiği geniş tarihi kucaklayamaz”. Bu da demokrasi

düşüncesini belli bir çağa ait olmaktan çıkarıp tarihsel bir fenomen olarak karşımızda durduğunun bir göstergesidir.” (Demir, 2013: 1)

Demokrasi kavramı öncelikli olarak farklılıklara karşı hoşgörüyle yaklaşmayı ve yerine göre başkalıkları ikinci plana koymayı zorunlu kılar. “Bireyin iyi veya en iyi arasında ya da kötü ama katlanılabilir arasındaki seçimde verdiği ödünlerden dolayı fazla kaygı duymaması gerekir; yeter ki bu ödünler bir iyiden başka bir iyi için vazgeçilmiş olsun.” (Yeniçeri, 2011:253).

Demokrasi rejiminin en önemli ayrıcalığı, “bireylerin haklarını ve özgürlüklerini teminat altına alabilme gücüne sahip olmasıdır. Bununla birlikte demokrasi, sadece bireyin birey ile değil, bireyin devlet ve toplumla ilişkini garanti altına alan, koruyan bir rejim olmasıdır. Demokratik teamüllerle inşa edilmiş toplumlarda bütün sosyal kurum ve normların bireyin sahip olduğu hak ve özgürlüklere göre tanımlama içerisinde olmalarıdır.” (Ural, 1999: 452).

Bugün en geçerli yönetim biçimlerinden biri olarak demokrasinin var olması, otoriter ve baskıcı rejimlerin devam etmemesi için önemli bir alternatif oluşturmuştur. “Demokrasi olağanüstü nitelik, karizmatik kimlik, ultra ideal ve kahramanlık anlayışı değildir. Çoğunluk olanların egemenliklerini sürekli kılma aracı da değildir demokrasi. Homojenliğin, arılığın, saflığın felsefesi hiç değildir. Normal, sıradan, vasat ve heterojen insanların yönetim sürecinde kullandıkları araçtır. Demokrasi bireylerin hayata, insanlara ve doğaya karşı aldıkları tavrın ifadesidir.” (Yeniçeri, 2011: 252).

1.4. Siyasi Partiler

Demokratik yönetim biçimlerinin uygulandığı ülkelerde ve toplumlarda siyasi partiler vazgeçilmez, olmazsa olmaz unsurlardır.

Siyasi partiler, “siyasal alandaki farklı sosyo-ekonomik güçlerin amaç ve çıkarlarını temsil eden formel örgütlerdir. Siyasal partiler, belirli makamlara aday olan kişilerin toplandığı ve ideolojilerin yayıldığı örgütsel araçlardır.” (Marshall, 2009: 664).

Siyasi partiler birçok ülkede ve birçok politik sistemde mevcuttur. “Partiler, otoriter ya da demokratik olabilirler; iktidarı seçimler ya da devrim yoluyla ele geçirme arayışı içinde olabilirler; sol, sağ ya da merkez ideolojileri savunuyor hatta hepsini aynı anda birleştiriyor olabilirler.” (Heywood, 2013: 320).

Siyasi Partiler için bir diğer tanım şöyledir: “Bir program çerçevesinde siyasal kararları etkilemek ve bu amaçla siyasal iktidarı ele geçirmek üzere örgütlenmiş kuruluşlardır. Yapısal farklılıkları aynı zamanda toplumsal tabanlarının ve dolayısıyla da ideolojilerinin farklılığını yansıtır. Siyasal partiler, demokratik olsun olmasın, tüm çağdaş siyasal rejimlerin işleminde çok önemli görevler üstlenirler.” (Kışlalı, 1990: 195).

Siyasi parti, “Türkçede parça bölüm anlamına gelen, Osmanlıcada fırka kelimesiyle karşılık bulan, Fransızca kökenli partiyi “kendini siyasal bir etiketle tanımlayan yasal ve meşru yollardan, sürekli ve istikrarlı bir örgüt aracılığıyla seçmenlerin desteğini sağlayarak devlet mekanizmasının kontrolünü ele geçirmeye ve elde tutmaya çalışan siyasal bir topluluk” olarak tanımlanabilir.” (Umur, t.y. 34).

Siyasi partiler gündelik yaşamımızda kullanılan anlamları 19. yüzyılın ortalarına doğru ortaya çıkmıştır. “Modern anlamdaki siyasî partilerin ise Fransız Devrimi sonrasında oluşmaya başladığı bilinmekte olup, önce Avrupa’da, sonra da dünyanın diğer bölgelerinde çeşitli siyasî görüşlere sahip kişiler resmen bir araya gelerek örgüt kurmaya ve yapılan seçimlerde bu örgütler topluca ülkelerinin yönetiminde söz sahibi olma hakkını kazanmaya başlamışlardır.” (Tan, Çiçek, Koçar, 2015: 352).

Siyasi partilerin birden fazla tanımı olmasına rağmen siyaset bilimci bilim adamları ortak bazı noktalarda fikir birliğine varmışlardır. Bu hususlar şöyledir: Siyasal partilerin devamlılığı liderlerin yaşamları ya da varlığına bağlı değildir, hem ülke çapında hem de yerel düzeyde örgütlenmelidir, siyasal iktidara sahip olmak için kurulmuşlardır ve çeşitli anlayış ve görüşler için genel dayanışma içerisinde mücadele ederler. (Umur, t.y. 35).

Siyasal partileri tanımlarını yaptıktan sonra, fonksiyonlarının ne olduğunu şu şekilde açıklarız:

“Bir siyasal sistem içinde partilerin çeşitli fonksiyonları vardır. Bunların en önemlilerini şöyle belirtebiliriz:

- a) Siyasal partilerin en başta gelen fonksiyonlarından biri, toplumdaki çeşitli çıkarların ve istemlerin birleştirilmesini ve kanalize edilmesini sağlamaktır. Genellikle partiler bazı görüş ve kanıların aksine olarak bölücü ve ayırıcı değil, fakat toparlayıcı ve birleştirici bir rol oynarlar.*
- b) Siyasal partiler, hemen bütün rejimlerde, halk kitleleri ile iktidar arasında bir köprü vazifesi görürler. Günümüzde partiler, siyasal katılmanın başlıca kanalları haline gelmişlerdir.*
- c) Siyasal partilerin önemli fonksiyonlarından biri de, siyasal personelin, yönetici kadroların ve liderlerin seçilmelerini sağlamaktır. Bütün modern siyasal sistemlerde, demokratik veya totaliter olsun, politik kadrolar ve liderler genellikle partiler içinden çıkarlar.*
- d) Siyasal partiler, iktidara geldikleri zaman, devletin siyasal karar organları (yasama ve yürütme) içinde temel bir role sahiptirler. Onların ana amaçlarının gerçekleşmesi olarak nitelendirilebilecek olan bu role, partilerin "yönetme" veya "hükümet etme" fonksiyonu diyebiliriz.” (Kapani, 2007: 183).*

Siyasi partiler örgütlenme ve yapı bakımından birbirinden farklılık addederken partiler arası ilişkilerde de farklı tipleri vardır. Parti sistemleri açısından kategorize edilen tipler de en çok kabul gören isim Fransız Duverger’in yapmış olduğu sistemdir. Bu tipler: Tek parti sistemi, iki parti sistemi ve çok parti sistemi şeklindedir. Tek parti sistemi: ülkedeki yönetimin sadece bir parti tarafından yürütüldüğü ve diğer siyasi partilerin yönetimde yer almasının söz konusu olmadığı sistemdir. İki parti sistemi: Bu sisteme göre ülke yönetiminin en yüksek oy oranlarının alındığı iki parti ya da en fazla destek gören iki parti arasında el değiştirdiğini söylemek mümkündür. Bu sistemde diğer küçük partilerin yönetimde yer alan partiler ile birlik olmadan yönetme durumları söz konusu değildir. Çok parti sistemi ise birden fazla partinin siyasi hayatta etkili olması fakat hiç birinin yönetimde yer alamaması durumudur. (Umur, t.y. 41).

Demokratik seçim ve birbirinde farklı seçim sistemleri içerisinde siyasal partiler; toplumda kendini gösteren, iktidarı amaçlayan bir yarış içerisinde kendilerini bulan ve diğer partilerden farklı olduklarını seçmen gruplara aktaran, onlarında istek ve taleplerini dinleyen bir yapıdır. Aynı zamanda muhalefette olan grupların da bir gün iktidara gelip kendi düşünce ve projelerini hayata geçirebilmede en önemli demokratik seçim unsurlarından biridir.

1.5. Siyasi Liderlik

Liderlik kavramı köken olarak incelendiğinde Anglo-Sakson kökenli bir kelime olup yol ya da yön anlamı taşımaktadır. “Lider kelimesi ilk olarak Samuel Johnson tarafından 1955 yılında hazırlanan İngilizce sözlükte “kaptan, kumandan, önden giden kimse” olarak tanımlanmıştır. Liderlik kelimesi ise ilk olarak 1828 yılında Webster Amerikan Sözlüğünde yer almış ve “liderin durumu, koşulları” olarak tanımlanmıştır.” (Aykanat, 2010: 3). “Türkçede sözlük anlamı itibarıyla yönetimde gücü ve etkisi olan kimse, önder, şef anlamlarında kullanılmaktadır.” (Közleme, 2013: 240).

Tarih boyunca birey; “kimin yönettiğini veya yönetmesi gerektiğini; siyasal otoritenin temellerinin bir toplumda neler olduğunu veya olması gerektiğini; bazı bireylerin toplumun kurallarının ve siyasetinin belirlenmesindeki istisnai etkiyi nasıl ve niçin ele geçirdiği, uyguladığını ve diğerlerinin bunu yapamadığını; sormuş ve tartışmıştır.” (Komsuoğlu, 2003: 1934).

Bu tartışmalar birçok sosyal bilimin konusu haline gelmiş birçok siyaset bilimi çalışmalarına kaynak oluşturmuş ve birçok farklı disiplinin ana teması haline gelmiştir.

Yerleşik düzene geçmiş ya da geçmemiş topluluk haline yaşayan insanların hem kendi iç düzenini hem de iletişim halinde olduğu diğer topluluklar ile arasındaki düzeni sağlayacak düzenleyiciye ihtiyaç duyulmaktadır. Her toplumun kendi içerisinde diğer üyelerine nazaran bilgi, beceri, ilim ve irfan açısından daha baskın gelen ve toplumu yönlendirme yeteneği daha gelişmiş olan insanlar lider olarak ortaya çıkar. (Közleme, 2013: 241).

Rol ve işlevleri açısından liderlik çeşitlerini üç tip olarak tanımlıyoruz. Bunlar: otoriter, demokratik ve liberal liderlik tipleridir. Otoriter liderlik: geleneksel toplumlarda görülen ve toplumun ya da ülkenin nasıl yöneteceği hususunda kendi başına karar alıp uygulayan lider tipidir. Demokratik liderlik: demokrasi yönetim biçiminin hakim olduğu toplumlarda görülen bu liderlik tipinde, lider gücü halkın çoğunluğunun vermiş olduğu oy oranından alır. Bu toplumlarda partiler ve onların politikaları tartışılarak bir yönetim ortaya konur. Demokratik liderin en önemli görevi bu politikalar ve yönetim için önem addeden hususları koordine etmektir. Liberal liderlik ise müdahale edici bir yönetimi reddeden akılcı bir yönetimi ve insanların özgür bırakılması hususunu savunan bir yönetimde yapılan liderlik anlayışıdır. Topluma çok fazla müdahale etmemek ana unsurdur ve liberal ekonomik politikaların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. (Közlme, 2013: 242).

Demokrasi ile yönetilen toplumlarda siyasi partilerin varlığı ile siyasi lider kavramı da ortaya çıkmıştır. Siyasi liderler, “partilerin en tepe noktalarında bulunan aktif olarak siyasette çalışan kişilerdir. Yöneticiler hem parti içinde hem de parti dışında önemli bir itibara sahip oldukları için partiye oy ve üye kazandırmaya çalışırlar.” (Tan, Çiçek, Koçar, 2015: 358).

Siyasi liderlik konusu, “amacının, bazı bakımlardan, modası geçmiş gibi görünmektedir. Toplumun liderleri ve taraftarları şeklinde bölünmesi, liderin en iyiye bildikleri ve toplumun önderlik ve rehberlik edilmeye, harekete geçirilme ihtiyacı olduğu demokrasi öncesi bir itaat ve saygı kültürüne dayanmaktadır.” (Heywood, 2013:440). “Farklı siyasal liderlik tanımlamalarının ortak noktası siyasal liderliğin siyasal süreçte etkin bir liderlik biçimi olduğudur. Siyasal liderlik, liderlik ile siyaset arasında ilişki kurulabilen her noktada vardır.” (Komsuoğlu, 2003: 1934).

Demokratik siyaset, “lidere olan ihtiyacı ortadan kaldıramamıştır, fakat liderleri belirgin biçimde hesap verebilir hale getirerek ve görevden uzaklaştırılabilecekleri kurumsal bir mekanizma tesis ederek, lidere kesinlikle güçlü sınırlamalar getirmiştir.” (Heywood, 2013: 440).

Siyasal liderlik tanımlarından elde ettiğimiz tanım ise “siyasal liderliğin siyasal sistemde etkin olabilecek biçimde, izleyicileri tarafından lider olarak görülen,

onlar üzerinde yönlendirici etkiye sahip ve siyasal liderlik davranışı gösterdiği siyasal ağın sembolü olarak nitelendirilebilen; gücü ele geçirmeyi, sürdürmeyi ve korumayı hedefleyen davranış biçimi olduğudur.” (Komsuoğlu, 2003: 1935).

Bazı siyasal liderler karizmatik lider de olabilir. Karizmatik lideri anlamak için karizmadan bahsetmek gerekir. “Max Weber, karizma terimi ile bir kişiye olağan insanlardan ve onun aşkın, insan üstü, en azından bazı bakımlardan ayıksı güçlere sahip sayılmasına yol açan özelliklerini anlatmaktadır. Bu özellikler sıradan insanlarda bulunmaz; çünkü bunlar ilahi kaynaklıdır. Bir kişi bu özelliklere sahip olduğu zaman karizmatik lider sayılır.” (Közleme, 2013: 247).

1.6. Seçim ve Oy Verme Davranışı

Demokrasi ile yönetilen toplumlarda halkın yöneticileri belirlemesi için seçim ve oy kullanma kavramları ortaya çıkmaktadır. “Montesquieu, büyük bir devlette halkın tamamının bir yasama organı içinde toplanması ve karar almasının imkânsızlığına işaret ederek doğrudan yapılamayacak bu işler için halkın temsilci seçmek zorunda olduğunu söylemiştir. Temsilcilerin hangi yöntemlerle nasıl belirleneceği, başka bir deyişle “seçim sorunu”, başlangıçtan günümüze birçok gelişme aşamalarından geçmiştir.” (Kuzu, 2015: 104).

Seçimler, oy kullanma modelleri, seçmen davranışı araştırmaları ve seçim sonuçlarının önceden tahminini kapsayan bir alandır. “Seçim bilim oy kullanma niyetleri ile ilgili düzenli kamuoyu yoklamalarının, seçim sonrası büyük anket araştırmalarının, küçük alanlar için nüfus sayımı istatistikleri verilere ulaşmanın ve gelişken veri analizi ile modelleme paketlerinin yaygınlaşması ile birlikte siyaset sosyolojisinde bir uzmanlık alanı haline gelmiştir.” (Marshall, 2009: 645).

Seçilen yöneticiler parlamento ya da başkanlık divanlarında halkı temsil eder. “Temsilin doğası hakkındaki tartışma genişlemeye devam ederken, bir nokta üzerinde mutabık kalınmıştır: temsil süreci, özünde seçimlerle ve oy kullanmayla ilişkilendirilir. Seçimler kendi başına siyasal temsilin yeterli koşulu olmayabilir ancak gerekli koşul olduğu konusunda pek az şüphe vardır.” (Heywood, 2013: 298).

Demokratik toplumlarda “her türden demokratik siyasal düzende meşruluğun, ülkeyi yönetme yetkisinin, siyasal temsilin, hoşgörü ve uzlaşmanın en somut ve yaygın biçimini seçimler oluşturmaktadır. Belirli aralıklarla tekrarlanan seçimlerle halk, hem kendi yöneticilerini belirleyip onları iş başına getirmekte hem de onları denetleyip görevlerini sürdürme ya da görevden uzaklaştırma kararını vermektedir.” (Canöz, Bakan, t.y. 489).

Siyasi parti seçiminde bulunmak ve oy vermek demokratik ülkelerde vatandaşın ana haklarından biridir. “Seçmenler yönetim politikaları bakımından kendilerini tatmin etme olasılığı en yüksek olan siyasi partiyi ve politikacıyı seçebilirken onların politikalarını etkileyemezler. Dolayısıyla siyasi partiler adaylarını seçerken sürekli olarak seçmeni etkileyebilmek amacıyla seçmeni etkileyen faktörler hakkında bilgi toplamayla yakından ilgilenirler.” (Tan, Baydaş, 2017: 595).

Demokratik toplumlarda seçim neticesinde oy verme davranışı gerçekleşir. Seçmenler iktidara taşıyacakları ya da iktidardan uzaklaştıracakları kimseler için oy kullanırlar. Oy kullanma esnasında seçmen neye göre oy verir bu hususla ilgili dört ana modelden bahsedebiliriz. Bunlar:

“Oy verme davranışı çalışmaları genel olarak dört ana teorik model olarak incelenebilir. Bu teorik modellerden ilki, sosyolojik yapıların ve bir sosyal grubun üyesi olmanın oy verme davranışı üzerinde belirleyici etkiye sahip olduğunu öneren sosyolojik modeldir. İkinci model, seçmenlerin partilere olan psikolojik bağımlılık duygusu üzerine inşa edilen parti kimliği (party identification) modelidir. Bu modele göre, tutumlar ve gündemdeki meselelere yönelik tercihler oy verme davranışının belirleyici unsurlarıdır. Üçüncü teorik model ise, ekonomik oy verme ya da başka bir deyişle, ekonomik oy verme teorisidir. İktisat teorilerine benzer şekilde bu modelde seçmenlerin rasyonel bireylerden oluştuğu varsayılır. Bu modele göre, her seçim dönemine özgü var olan siyasi ve ekonomik unsurlar oy verme davranışını belirler. Seçmenler hangi partiye oy atacaklarına karar verirken fayda-maliyet değerlendirmesi yaparlar ve kendileri için en çok faydayı getirecek alternatife yönelirler. Dördüncü teorik model olan stratejik oy

verme modeli, ekonomik oy verme modelinin içinden doğmuştur denebilir. Çünkü bu modelde de seçmenlerin rasyonel olduğu ve oy verme işlemini fayda-maliyet hesaplaması olarak gördükleri varsayılır. Temel farklılığı ise, seçmenlerin seçim kurallarını iyice öğrenerek istedikleri sonucu almak için en fazla tercih ettiği partiden farklı bir alternatife yönelme durumunu oy verme davranışı hesaplamalarına dâhil etmesidir.” (Ünal, 2011: 97).

Siyasi partiler, “seçmenin demografik özellikleri, siyasi tercihi, iktidar için karar alma süreci ve demokratik oy kullanma davranışının analizini daha iyi saptayabilmek ve seçmenin daha iyi anlaşılması için, siyasi partilerin politik davranışı değişken ve dalgalı olması kaçınılmaz bir hale gelmektedir. Farklı türde seçimlerin ve çok çeşitli seçim sistemlerinin var olması sebebiyle, seçimlerin oynadığı rol ve sahip oldukları işlevler hakkında genelleme yapmak her zaman için zordur. Genel anlamda seçimlerin temel işlevleri şunlardır: politikacı istihdamı, hükümetler kurmak, temsiliyet sağlamak, siyaseti etkileme, seçmenleri eğitime, meşruiyet zemini inşa etme, elit grupları güçlendirmek.” (Heywood, 2013: 301).

1.7. Küreselleşme

Küreselleşme, “kavram olarak ilk 1960'lı yıllarda kullanılmaya başlanılmıştır. 1990'lı yıllarda ise, yaşadığımız çağı ve hızla gelişmekte ve değişmekte olan dünyayı tanımak için kullanılan bir kelime olarak literatürde yerini almıştır.” (Kıvılcım, 2013: 221). “Küreselleşme, hem dünyanın küçülmesi hem de bir bütün olarak dünya bilincinin güçlenmesi, daha öz bir ifadeyle bir dünya süreci olarak tanımlanmaktadır.” (Özyurt, 2012: 22).

Buna göre “küreselleşme, dünya ölçeğinde ekonomik, siyasal ve kültürel bütünleşme, fikirlerin, görüşlerin, pratiklerin, teknolojilerin küresel düzeyde kullanılması, sermaye dolaşımının evrenselleşmesi, ulus-devlet sınırlarını aşan yeni ilişki ve etkileşim biçimlerinin ortaya çıkması, mekânların yakınlaşması, dünyanın küçülmesi, sınırsız rekabet, serbest dolaşım, pazarın dünya ölçeğinde büyümesi ve ulusal sınırların dışına çıkması, kısaca dünyanın tek pazar haline gelmesidir.” (Balbay, 2004: 63).

Küreselleşme, “yaygın olarak uluslararasıda artan karşılıklı bağımlılık şeklinde tanımlanmaktadır. Mal, hizmet, insan, sermaye, düşünce, inanç ve değerlerin sınırları aşarak iç içe girmesi sonucunda yer kürenin insanla ilgili bütün parçalarının hiçbir dönemde görülmediği kadar bir araya gelmesinden söz edilmektedir.” (Yeniçeri, 2011: 103).

Power’ın küreselleşme tanımı, bilgi teknolojilerinin gelişmesi neticesinde ortaya çıkan değişimler ve bu değişimlerin içinde bulunduğu çok yönlü işlevler topluluğu ve ya insanların yaşamlarını hızlı bir şekilde değiştiren ve birleştiren sınırların yok oluşu, zamanın kısalması ve mekân sınırlarının ortadan kalkması sonucu ortaya çıkan sistemler topluluğu olarak tanımlamaktadır. (Yurdabakan, 2002: 62).

Küreselleşme üzerine iki farklı yaklaşımdan bahsedebiliriz. “Küreselleşmenin kültürel boyutu ile ilgilenen teorisyenlerle, uygulamacılar arasında farklı iki yaklaşım mevcuttur. Bunlardan ilkinde küreselleşme başlangıcı ve nihai hedefi belli homojen bir süreç olarak değerlendirilmektedir. İkincisinde ise küreselleşme heterojen, kültürler arası bir süreç olarak değerlendirilmektedir.” (İçli, 2001: 164).

Giddens, küreselleşmeye yaklaşımı bakımından ilk kategori olan homojen bir süreç olarak değerlendirme kısmında yer alan önemli bir isim ve bu kısım için bir örnektir. Ona göre zaman ve mekândaki değişim ve dönüşümlerle ilgilidir küreselleşme. 18. Yüzyıldan itibaren saat insanların çoğu tarafından kullanılmaya başlanmış ve zaman kavramı evrenselleşmiş, belli bölge ve coğrafyalara ait olmaktan çıkmıştır. Aynı şekilde haritalarda bu şekildedir ve mekânın evrenselleşmesini sağlamıştır. Buna göre toplum evrensel zamanı merkez alarak yeniden bir örgütlenme evresine girmiştir. Birbirinden uzakta olan bölgelerin birbirleri ile etkileşim halinde olmaları neticesinde zaman kavramının mekan kavramından bağımsız olması hâsıl olmuş ve modernleşme süreci başlamıştır. Bu görüşe göre modernleşmenin sonucu olarak küreselleşme kavramı ortaya çıkmaktadır. (İçli, 2001: 165).

Küreselleşmenin kültürlerin etkileşimi neticesinde ortaya çıkmış olduğunu savunan diğer yaklaşım ise küreselleşmeyi heterojen bir süreç olarak değerlendirir.

Modernleşmenin sonucu olarak küreselleşmeyi görmek yanlış olduğu ve böyle düşünüldüğünde küreselleşme üzerine düşünüldüğünde batı dışında kalanları batıya bağlı olmaya mecbur bırakıldığını savunan bir düşünce sistemidir. (İçli, 2001: 165).

Küreselleşme kavramı üzerine birbirinden farklı yaklaşımların olması sosyal bilimlerin birçok dalında da mevcuttur. Sosyal siyasal hayat, kültür ve ekonomik sistemler üzerindeki etkilerine göre küreselleşme karşıtları ve savunucuları vardır ve sayıları bir hayli fazladır.

Küreselleşmeyi savunan sosyal bilimciler, küreselleşmenin bir sonucu olarak artık ulus devlet anlayışının bir öneminin olmadığını savunmaktadırlar. Artık küresel piyasa ve ona bağlı olarak yeni toplumsal yapılar ortaya çıkmıştır. Artık ekonomik anlamda uluslar arası şirketler vardır ve bu şirketlerin varlığı, piyasalar devletlerden daha güçlü hale gelmiştir. Bunun neticesinde dünya toplumu gibi bir kavram ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, “Hinkson (1998), küreselleşme süreciyle birlikte yaşanan insan ve para hareketlerinin, bireylere daha önceden sahip olamadıkları birtakım yeni olanaklar sağlayabileceğini, onların yaşamlarını zenginleştirebilecek potansiyele sahip olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca, kültürel anlamda “diğer” olan her şeyin artık uzak, egzotik, gizemli veya ulaşılmaz olmaktan çıktığını, tersine küreselleşmeyle birlikte “diğer” olanların bizim etrafımızda olduğunu ifade etmektedir.” (Yurdabakan, 2002: 62).

Dünyada, “Batılı ülkeler ve daha genelde sanayi ülkeleri, yoksul ülkelere kıyasla dünyadaki gelişmeleri çok fazla etkileyecek, değiştirecek, yönlendirecek güce sahiptirler fakat küreselleşmenin başka bir boyutu, beraberinde giderek merkezileşmeyi; belli bir ülkeler grubunun denetiminin ortadan kalkmasını, büyük kuruluşların denetim gücünün iyice azalmasını da getirmesidir.” (Karaçor, 2008: 80). “Küreselleşmenin, yenedünya düzenine katkıları arasında; “sürdürülebilir ekonomik kalkınma, yükselen refah seviyesi, malların ve sermayenin serbestçe dolaşımı, insanların seyahat özgürlüğü, teknolojik ilerleme ve bilginin hızlı yayılması sayılmaktadır.” (Öztürk, 2001).

1.8. Kapitalizm ve Emperyalizm

Kapitalizmin ruhu Hristiyan çileciliğinden doğmuş ve kendi sistemini kurumsallaştırdıktan sonra dinin gücüne ihtiyacı kalmamıştır. “Artık o makine üretimi koşullarına bağlı ekonomik bir düzen haline gelmiştir ve modern yaşamın her yönünü derinden etkilemektedir. Maddi mallar insanların yaşamı üzerinde amansız bir güç sahibi olmuştur.” (Morris, 2004: 109).

Kapitalizm, “üretim araçlarının özel mülkiyete bağlanması ve kâr amacı güdülerek işletilmesine dayanan ekonomik sistem ve ideolojinin adıdır. Kapitalizmde kişilere işletmelerini ve gelirlerini diledikleri gibi yönetme özgürlüğü sunulur. Kapitalizm sisteme bağlı olarak çalışan tüm bireyleri etkiler.” (Çelik, Dağ, 2017: 54).

Kapitalizmin gelişmesinde Avrupa ülkelerinin elde ettiği kıymetli madenlerin artışı ve merkantilist dönemle birlikte doğal kaynakların özelleştirilmesi sonucunda kapitalistlerin kazançları büyük oranda artış göstermiştir. Avrupa ülkeleri, 16.yy.dan itibaren özellikle sanayinin gelişmeye başlaması ve üretimin artması ile yoğun bir sömürgecilik faaliyetine girişmişlerdir. Sanayi Devrimi, sömürgecinin artması ve dünya üzerinde yapılan savaşların amaç ve boyutlarında büyük bir değişimin yaşanmasına neden olmuştur. (Ulupınar, 2018). “Weber’e göre kapitalizm, gerçekte tarih boyunca ya da en azından kent devletlerin doğuşundan beri mevcut evrensel bir olgudur.” (Morris, 2004: 104).

18. Yüzyılda İngiltere’de kapitalizm ticaretten sanayiye geçmiştir. 19. Yüzyılda sanayinin gelişmesiyle birlikte endüstriyel kapitalizm de büyümüş ve sonuçlarından biri de endüstri işçilerini doğurmuştur. Bu sınıf ekonomik açıdan yoksul bir sınıfa temsil eder. Bu sınıfın varlığı Marksizm düşüncesinin ortaya çıkmasının temelini teşkil etmiştir. (Ulupınar, 2018).

Kültürel, ekonomik ve siyasal anlamda İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra önemli dönüşümlerin nedeni kapitalizm olmuştur. Tüketim olgusu toplumların kültürlerinde yer etmeye başlamış ve önemli bir olgu haline gelmiştir. Bu dönemden sonra kapitalizm sadece üretmeye teşvik edici değil aynı zamanda tüketim için de çaba harcamaya başlayan bir sistem haline gelmiştir. İnsanlar üretsin ve tüketsin, boş

zamanlarında tüketime insanları yönlendirmek için yeni ideolojiler, değer yargıları ve kanaatler oluşturmuştur. Bireylere ve kitlelere daha hızlı ulaşabilmek ve ideolojileri topluma benimsetmek ve teşvik etmek için ise en önemli araç olarak medya büyük önem addetmektedir. (Demirel, Yegen, 2015: 119). “Tüketimcilik, batılı ve diğer toplumsal oluşumlarda yaşayan milyonlarca kişinin günlük yaşamında ve günlük uygulamalarında kapitalizmi meşrulaştıran, sağlam bir kapitalizm ideolojisi haline gelmiştir.” (Demirel, Yegen, 2015: 121).

Kapitalist sistemin merkezinde bir açıdan düşünülürse makineleşmiş insan yer almaktadır. Bu insan üretici olarak elde edeceği karı en üst seviyeye çıkarma çabası içerisindeyken aynı zamanda tüketici olarak da elde edeceği faydayı en üst seviyeye taşımaya çabalamaktadır. Kapitalist sistemin merkezinde bulunan bu insan modelinin göstermiş olduğu bu çaba sürekli kazanma hırsı taşıyan, iktisadi kaygı ile hayatını idame ettiren ve atomize olmuş bir yapı içerisinde bireyselleşme sonucunu elde eden kapitalistleşmiş birey haline dönüşmektedir. Bu süreçte birey girişimci, uzmanlaşma ve iş bölümü gibi faaliyetleri hayatının merkezine koyar. Böylece birey kapitalist sistem içerisinde kendi seçtiği işi yaparken mutlu ve müreffeh olduğunu hissedecek ve aynı zamanda toplumsal çıkarlara hizmet edeceği düşüncesi içerisinde olacaktır. (Aydın, 2003: 3).

Kapitalist sistemin önemli bir kurumu da üretim araçlarına ve mülkiyet hakkına sahip olma hakkı verir birey ve birimlere. Böylece kendi iç dinamiğini oluşturur. Kişilere tanıdığı mülkiyet hakkı ve üretim araçlarına sahip olma hakkının devlet tarafından güvence altına alınmasıyla birlikte birey daha fazla çalışarak daha fazla kar elde etme yolunu tercih edecektir. “Kapitalizmi destekleyen gruplar ve ülkeler ise kapitalist sistemin toplum içinde oluşan rekabet sayesinde daha iyi ürünler üretilmesini sağladığını ve sürekli istikrarlı bir şekilde çalışmanın sağlam bir ekonomiye ve ülke çapında ekonomik büyümeyi aynı zamanda da üretkenliği artırarak topluma fayda sağladığını savunmaktadır.” (Ulupınar, 2018). “Weber’e göre yasal olarak özgür, ücretli emekçilerin sermaye sahipleri tarafından sadece parasal kar amacıyla rasyonel örgütlenmesini kapsayan bir ekonomik sistem olarak kapitalizm modern bir olgudur.” (Morris, 2004: 105).

Devlet güvencesi neticesinde mal ve araçları kendi ailesine miras bırakabilme hakkı üretmek için teşvik edici önemli bir unsurdur. Bir diğer önemli unsorda devletin iktisadi faaliyetler hususunda devletin müdahalesinin olmamasıdır. Böylece akılcı ve bireyci bir sistem olan kapitalizm devletin müdahalesini reddeden ve tam rekabet olgusu ile hareket eden bir sistem olduğunu göstermektedir. (Aydın, 2003: 4).

İnsan ve toplum yaşamının tüm alanlarına müdahale eden en önemli müdahale ettiği alan ise ekonomik alan olan kapitalist sistemin aşamalarından birini temsil eden unsur emperyalizmdir. Kapitalizm ile iç içe olan bir sistemi temsil eder. Emperyalizmin tarihini inceleyecek olursak üç önemli evre söz konusudur. İmparatorlukların genişleme dönemi, coğrafi keşifler ve 19. Yüzyıla kadar devam eden aşamadır. Son evreye yeni emperyalizm ismi verilmiş ve sömürgelere karşı duyulan ilgiyi tekrar artırmıştır. (Bagce, 2003: 64).

Emperyalizm kendi içerisinde siyasi, demografik, dini, kültürel ve iktisadi olarak başlıklara ayrılmıştır. Ülke sınırlarını genişletme amacı ile hareket edilen modele siyasi emperyalizm, ülkenin nüfus planlaması neticesinde yoğun olan nüfusu başka ülkelere yönlendirilmesine demografik emperyalizm, dini inanç ve belli bir kültürel hayat tarzını yayma ve misyonerliğine dini, kültür emperyalizmi denilmiştir. Kültür emperyalizminin neticesinde bir kültürün yok oluşu ve yerine benimsetmek istenen kültürün dikta edilmesi ve kabul görmesini sağlamaktır. Kapitalizmin neticesinde de ekonomik yani iktisadi emperyalizm ortaya çıkmış ve emperyalist devletler bu modellerin hemen hepsini kullanmaktadırlar. (Bagce, 2003: 66).

1.9. Anarşizm

Tanım olarak “anarşizm, bir toplumun bütünlüğüne, devletin otoritesine yönelmiş şiddet hareketleri olarak tanımlayabileceğimiz bir oluşumdur. Özellikle 20. yüzyılda toplumları zulüm ve acı içinde bırakan anarşizm, toplumsal hiyerarşinin tüm biçimlerini bertaraf etmeyi savunan çeşitli politik felsefeleri, ideolojileri ve toplumsal hareketleri tanımlamaktadır.” (Çuhadar, 2013: 107).

Anarşizm ana tema olarak siyasi otoritenin tüm şekillerini özellikle de devlet şeklini hem kötü görür hem de gereksiz bulur. “Bununla birlikte, özgür bireylerin kendi işlerini gönüllü sözleşmeler ve işbirliği yoluyla kendilerinin idare edebileceği devletsiz bir toplum yönündeki anarşist tercih, iki rakip gelenek temelinde gelişmiştir. Liberal bireycilik ve sosyalist komünteryenizm. Dolayısıyla anarşizm, liberalizm ile sosyalizm arasındaki bir kesişme noktası; ultraliberalizm ve ultrasosyalizmin bir formu olarak düşünülebilir.” (Heywood, 2013: 91).

Anarşizminin ortaya çıkışı, devlete karşı dertlerini anlatmak amacı içerisinde olan ve toplum içerisinde çeşitli çekilerle dışlanan bireyler bir araya gelerek içerisinde şiddet unsurunun bulunduğu tepki ve eylemlerde bulunurlar. Devletin koyduğu kural ve uygulamaları sorgular, toplumsal menfaat yerine bireysel menfaatleri düşünmeye başlarlar. İçerisinde şiddet eğilimin yüksek olduğu bu eylemler neticesinde karşılıklı olarak orantısız tepkiler ortaya çıkartır ve toplumsal birlikteliğe zarar veren bir ortam meydana gelmiş olur. Toplumsal birlikteliğin ortadan kalkması ve topluma karşı duyulan aitlik duygusunun yok olması neticesinde bireyler davranışlarını kontrol edemez ve devlete karşı olan bağlılık yok olmuş, vatandaşlık olgusu kaybolmuş olur. (Muş, 2015: 8).

Şiddet ve terörizmi belli mecralara karşı seslerini duyurmak, adaletsizliklerin ve haksızlıkların son bulması için ve bu amaç doğrultusunda yapılan eylemlerin meşru olduğunu savunur, anarşizmi benimseyen topluluklar. (Muş, 2015: 9).

1.10. Darbe Kültürü

Askeri darbeler, ülke gidişatından hoşnut olamayan ordu yetkilileri tarafından gerekli gördükleri bazı değişiklikleri dikta etmeleri tarzında ya da olağan üstü bir müdahale ile yasama, yürütme ve yargıya el koymaları şeklinde gerçekleşmektedir. (Özdemir, 1994: 22).

Askeri müdahalelerin çeşitli sebepleri vardır. Bu sebepler; ekonomik, siyasal ve kültürel durumdan kaynaklıdır. “Askeri müdahalelerin önemli bir nedeni sivil yönetimlerin ülkenin karşı karşıya kaldığı ekonomik ve toplumsal sorunları çözmekte yetersiz kalmasıdır. Bu durum gittikçe siyasal bunalımı da birlikte getirir.” (Özdemir,

1994: 24). Ülke yönetiminden mesul olan siyasi gruplar tarafından bu bunalıma çözüm getirilememesi görüşü gittikçe toplum içerisinde ve ordu içerisinde yaygınlık kazanır. “Ordu- siyaset ilişkilerini toplumsal gelişmişlik düzeyi ile açıklayan Samuel Huntington’a göre, toplumsal gelişmişlik düzeyi düşük olan ülkelerde yeterince güçsüz olan siyasi kurumlar, karşılaşılan krizlerin demokratik yöntemlerle aşılmasında yetersiz kalmaktadır.” (Karatepe, 2009: 27). Bu koşullar askeri darbe ya da askeri rejimler için uygun ortam hazırlar.

Sanayi Devrimi’nden önce Avrupa ülkelerinde görülen yönetim biçimi gereği asker ve siyasiler arasında ilişki bir denklik göstergesiydi. Aristokrat ailelerin iki çocuğundan biri siyasi bir diğeri ise subay olur ve ülke meseleleri üzerinde etkin eşit rol oynanırdı. Fakat demokratik sistemde ise bu modele tam manasıyla ters bir işleyiş söz konusudur. Askerler bu modelde devletin ulusal ve demokratik kurumlarına karşı bir itaat içerisinde dirler. Onların tek görevi savaş yapmaktır. Gelişmiş toplumlarda da ordu devlet ilişkisi ve ordunun siyasal sistem ile ilişkisi bu şekildedir. (Mazıcı, 1989: 42).

Askeri darbeler için bir diğ er unsur ise demokrasi tecrübesi yetersiz olan az gelişmiş ülkelerde profesyonel iş bölümünün tam manasıyla anlaşılamamış olmasıdır. Ülke içerisinde girilen çıkmazlarda kardeş kavgalarının eşiğine gelindiğinde ordunun görevleri dışına çıkması ve sivil yönetime el koyması eğilimi bu toplumlarda daha fazla görülmektedir. (Özdemir, 1994: 30).

Az gelişmiş ülkelerde demokratik kurumların yetersiz olması nedeni ile siyasi rejimleri her ne kadar değişmiş olsa da sosyal yapı olarak otoriter yönetim eğilimi mevcuttur. Gelişmiş ülkelerde demokratik kurumların sorunlar karşısında aktif bir şekilde çözüm buluyor olması ve siyasal iktidarın güçlü olması durumu mevcutken az gelişmiş ülkelerde yönetim ismi ne olursa olsun otoriter bir eğilim söz konusudur. (Özdemir, 1994: 30). “Geleneksel siyasi kurumları yıkılan ve bunun yerine Batı’dan alınan kurumları tam olarak yerleştiremeyen modernleşmekte olan ülkelerde; askerler, siyasal sistemin işleyişine belli aralıklarla müdahale etmektedir.” (Karatepe, 2009: 27).

Askeri darbeler ile karşılaştan az gelişmiş ülkelerin ortak yanı kapitalist olmayan bir yapıdan kapitalist bir yapıya geçmek isterken kendi toplumsal bünyelerine yabancı olan Batılı bir model benimsemiş olmalarından kaynaklıdır. Bunun en önemli nedenlerinden birisi ekonomik bir model olan kapitalizmi kendi hazır olmayan sistemlerine dâhil etmiş olmalarıdır. Bu sebepten dolayı dışa karşı bir bağımsızlık elde edememiş ve darbelerin önemli bir unsuru olan ekonomik buhrana zemin hazırlamış olmaktadırlar. (Mazıcı, 1989: 56).

Tarihi açıdan bakacak olursak, “siyasal yaşamda ilk olarak ve açık bir şekilde ordunun müdahalesi 1876 Kanun-u Esasi ilanında görülür. Padişahı açıkça tehdit edilerek getirtilen I. Meşrutiyet askerlerin eseridir. Ayrıca 1908 yılında bir devrime dönüşen Jön Türkler akımının eyleme geçmesi de ordunun kendini ortaya koymasıyla gerçekleştirebilmişlerdir.” (Özdemir, 1994: 34).

Cumhuriyetin kurulması ve ilerleyen süreç içerisinde de devlet yönetiminde her ne kadar ordu ile siyaset birbirinden ayrılmalıdır görüşü savunulmuş olsa da cumhuriyeti kuran ve devletin önemli kadrolarında yer alanlar asker kökenli eski Osmanlı subaylarından oluşmaktaydı. Bu sebepten dolayı 1950 yılına kadar yönetim asker-sivil bürokrasi ile organik bir bütünlük içerisinde yer almıştır. 1950 Yılında ise Cumhuriyet’in kuruluşundan bu zamana kadar ekonomik olarak güçlenen ve ekonomiyi elinde bulunduran kesim iktidara gelmiştir. (Özdemir, 1994: 38).

1950 Yılından sonra özellikle 1954 yılı seçimlerinde elde edilen başarı neticesinde askerden çekinme kalmamış ve askeri otonomi sivil iktidara tabi kılınmıştır. 1950 Öncesi bürokrasinin yüksek parasal olanakları ve toplumsal statüsü gerilemeye başlayınca askeri darbe için yeterli sebepler oluşmaya başlamıştır. “Askerleri darbe yapmaya iten güdü maddi yoksunluk, azalan toplumsal statü ve yok olan otonomi olarak tanımlanabilir.” (Özdemir, 1994: 46). Böylece Cumhuriyet Dönemi sonrası ülkede ilk askeri darbe yapılmış ve sonrasında da 1971 yılında da bir askeri müdahale olmuş fakat 27 Mayıs 1960 darbesi gibi ülke yönetimine direk müdahale olarak yapılmamıştır. (Özdemir, 1994: 50).

1980 Askeri Darbesi neticesinde 1982 yılında anayasa değiştirilmiştir. Bu anayasa da orduya tanınan imtiyazlar ve sivil halka karşı kısıtlanan haklar söz

konusuydu. Mesela, “siyasi örgütlenme ve katılma hürriyeti sınırlandırıldı, siyasi partilerin sendika ve vakıf gibi sivil toplum örgütleri ile güç birliği etmeleri yasaklandı. Kapatılan partilerin yöneticilerine, yeni kurulan partilerde yönetici olma izni verilmeyecek, öğrencilerin ve kamu görevlilerinin siyaset yapmaları yasaklanarak, siyaset dar bir kadro içerisine sıkıştırılmıştır.” (Karatepe, 2009: 32).

Sonuç olarak, az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler sömürge devletlerine karşı ya da Batı’ya karşı vermiş oldukları savaş neticesinde imparatorluksa eğer parçalanarak yeni bir devlet kurmuş ve siyasal sistem olarak Batı modelini uygulama yoluna gitmiştir. Bu ülkelerde demokratik kurumların oluşum süreci tamamlanmamasından ve kendi toplumsal sosyal durumları modernleşmeye karşı adaptasyon sorunu yaşamalarından dolayı yeni sistemin maiyeti tam olarak anlaşılamamıştır. Seçilen parti liderlerine karşı karizma ve güç kazandıran toplumun buradaki amacı sosyal ve siyasal olarak otoriter bir yapıdan gelmesinden dolayıdır. Bu sebepten dolayı orduyu siyasal rejim içerisinde eritemez ve siyasal iktidarsızlık baş gösterir. Durum böyle olunca devlet bu buhranı çözmek için güçlü ve düzenli bir yapı olan orduyu kullanır. Ordu göreve gelirken siyasi partileri, meslek örgütleri ve iletişim kurumlarının kendi misyonlarının dışında hareket ettiği gerekçesi ile kapatır. Ordunun kendi görüş ve misyonunun o ülkede tekrar aktif hale geldiğini görene kadar sivil rejime baskı uygular ve kendi denetimi altında tutar. Böylece askeri darbe yapılmış ve askeri rejim başlamış olur. (Mazıcı, 1989: 62).

İKİNCİ BÖLÜM

SİYASİ HAREKET OLARAK MİLLİYETÇİLİĞİN TARİH

2.1. Türkiye’de Siyasal Fikir Hareketleri

2.1.1. Milliyetçilik

Avrupa’da 19. Yüzyıl Avrupa toplumlarının mevcut siyasi ve sosyal rejimden yeni bir yapıya geçtiği dönemdir. “Sanayileşmeye geçiş çağı beraberinde ulusçuluğu da getirmiştir. Bu çağ, artık kendini ilk kez hissettiren yeni ulusçu zorunluluğu yerine getirmek için siyasal ya da kültürel sınırların ya da her ikisinin değişikliğe uğradığı çalkantılı bir yeniden uyarlanma çağıdır.” (Gellner, 2006: 118). Feodalitenin son bulması ile yeni bir yapı oluşmuş ve bu yeni yapının ismi millet olarak tanımlanmıştır. İmparatorluklardan ya da krallık ya da feodalite rejimlerinden ulus devlet anlayışına geçen toplumlarda millet tanımı her toplumun tarihi kökenlerine göre değişkenlik göstermektedir. Millet tanımını yaparken ana unsur olarak yaşanan coğrafya, kullanılan dil, inanç, köken yani soy ya da devlet bazında farklı unsurlar önem addetmiştir. (Köseoğlu, 2008: 162).

Fransız İhtilalı’ndan önce millet kelimesi kralla özdeşleşen bir kavramdı ve ulus düşüncesi kralın düşüncesini temsil ederdi. Kral ya da hükümdar demek devleti ve milleti temsil eden bir olguydu. Uluslar arası ilişkiler o dönemlerde kral ve maiyetinin başka devlet kralları ile evlenmeden kurulan akrabalık ilişkileri ya da evlenerek oluşan akrabalıklar üzerinden kurulur ve krallar kendilerini halklarına karşı sorumlu tutmazlardı. Onlar kendilerini Tanrı’ya ya da eğer mevcutsa hukuk kurallarına karşı sorumlu tutarlardı. Fransız İhtilalı’ndan sonra bu düşünce tamamen değişmiştir. Artık kralların ülke için her şey anlamına gelen, devleti ve ulusu temsil ettiği düşüncesi değişmiş ve milletler coğrafya baz alınarak tanımlanmaya başlamıştır. Bu düşünce de zaman içerisinde değişecek ve millet kavramının sadece coğrafya ile ilişkisi değil diğer unsurlarla da iç içe bir sistem olduğu savunulacaktır. (Yeniçeri, 2011: 122). “Modern uluslararası ilişkiler tarihi, siyasal bir varlık olarak ulusa ilişkin oldukça farklı görüşlerle ayırt edilen ve birbiriyle kısmen örtüşen üç döneme ayrılır. Birinci dönem, Fransız Devrimi ve Napolyon savaşlarıyla sona erdi.

İkinci dönem, asıl olarak Fransız Devrimi'nin ürünüydü ve temelleri her ne kadar 1870'ten sonra ciddi ölçüde sarsılmış olsa da 1914 felaketine kadar sürdü. Ana özellikleri 1870'ten sonra biçimlenmeye başlayan üçüncü dönem, en üst noktasına 1914–1939 yılları arasında ulaştı.” (Carr, 1990: 7).

Milliyetçilik kavramı ile ilgili birden fazla tanım ve yapılan tanımlara göre de tanımı yapan sosyal bilimcilerin kendi ulus kimleri ya da dünya görüşleri arasında bir uyum söz konusudur. “Bazı düşünürler, milliyetçilikleri farklı sınıflara ayırma yoluna gitmekte ve bazı toplumlarda gerçekleşmiş olan milliyetçiliği iyi, liberal, insancıl olarak takdim ederlerken, başka bir toplumda kendini gösteren milliyetçiliği ise kötü, entegral, jakoben, totaliter veya irredentist olarak sunmaktadırlar. Bu tür bir yaklaşım kendi içinde tehlikeler barındırmaktadır. Barışçıl görülen bir milliyetçiliğin belli şartlar altında saldırgan hale gelebildiğini unutmamak lazım.” (Akıncı, 2014: 132).

Milliyetçilik kavramı olarak çok farklı şekillerde ortaya çıkmış, buna bağlı olarak tanım ve tasnifler de farklı olmuştur. “Bu bağlamda millet kavramının tanımı ile başlanılacak olursa, ortak bir tarih ile ortak bir geçmişe sahip ve paylaşılan bir tarih ve kadere olan inançla bir arada bulunan insan topluluğudur. Bu bağlamda toplum için temel unsurun kendilerini tanımlayan fikir ve uygulamaların birlikteliği olduğu söylenebilir.” (Şencanlar, 2015: 7). “Milletin, “inşa edilmiş”, “icat olunmuş”, “hayali cemaat”, “tarih içinde oluşmuş birlik”, “geleneğin icadı”, biçiminde tariflerde yaygın olarak kullanılmıştır.” (Yeniçeri, 2011: 125).

Bir diğer tanıma ise; “toplumsal kimliğini sürdürmeye devam etmek isteyen ve kendilerini bir topluluğun üyeleri olarak tanımlayan herhangi bir bölgesel topluluk millettir. Başka bir tanıma göre millet, kendisini diğer gruplardan, oluşumlardan ayırtıran topluluktur.” (Dural, 1998: 10). “Milliyetçilik ile ilgili birçok farklı ve bazen birbiriyle tamamen ters düşen tanımlamalar yapılmıştır. Karl Popper’a göre milliyetçilik açık toplumun kurulmasının önündeki en büyük engellerden birini teşkil etmektedir. Buna karşın Karl Deutsch, milliyetçiliğin siyasal ve toplumsal gelişmenin ulaşmış olduğu en üst seviyeyi ifade ettiğini ve dünyanın tamamının açık toplum olmasına giden yolun buradan geçtiğini belirtmektedir.” (Akıncı, 2014: 132).

Milliyetçilik, “kendi milletine has şeyleri üstün tutma. Milletin hareket hürriyetini sınırlandırabilecek her türlü birleşmeye karşı çıkarak ona yalnız yüceliğini, gücünü göz önünde bulunduran bir siyaset uygulama hakkının tanınmasını savunan bir öğretimdir.” (Meydan Larousse-VIII, 1972:798). “Milliyetçilik kavramının ne zaman ortaya çıktığına dair farklı görüşler bulunmaktadır. İlkçiler olarak adlandırılan gruba göre ilk önce millet oluşmuştur ve daha sonra milletler, milliyetçiliği ortaya çıkarmıştır. Etnik ve milli kültürleri oluşturan öğelerin hiçbir şeyden türemediği, her şeyden evvel var olduğu teorisini savunmaktadırlar.” (Şencanlar, 2015: 8).

Politik ve bilimsel alanlarda da milliyetçiliğin çok farklı anlamlarda kullanıldığını görmekteyiz. Milliyetçilik kavramını bazı sosyal bilimciler ülkelerin verdiği bağımsızlık mücadelelerini anlatmak için bazıları ise farklı köken ve farklı sosyal bir hayat yaşayan gruplara karşı baskı ve sindirme amacıyla kullandıklarını savunmuşlardır. Neticede bazen sağ bazen sol bir ideolojiyi temsil eden bir ideoloji olarak karşımıza çıkar, milliyetçilik. (Akıncı, 2014: 133).

Avrupa’da giderek yükselen millet egemenliği düşüncesi milliyetçi düşünce sisteminin benimsenmesine hız kazandırmıştır. 18. Yüzyıldan itibaren soylulara karşı halk egemenliğini savunanlar kendilerine milliyetçi akım içerisinde yer bulmuşlardır. Avrupa’da krallık ya da imparatorluklara karşı bağımsızlık amacı ile başkaldıranlar ilk milliyetçiler olarak görülmektedir. Bu başkaldırıya milli his ve demokratik talepler etkili olmuştur. Kaynağını liberal düşünceden alan egemenliğin milletle buluşması sonucu milliyetçilik düşüncesinin etkin bir düşünce sistemi haline gelmesi çok önemli bir dönüm noktası olmuştur. (Şahin, 2007: 5).

Fransız Devrimi neticesinde dünyaya yayılan milliyetçilik fikri ilerici bir öğretiyi ve özgürlük hareketini destekler niteliktedir. Fakat sonraki dönemlerde milliyetçilik faşist politikalar ile farklı bir boyuta dikkat çekmiştir. Milliyetçiliğin toplum içerisindeki farklılıkları kendi sistemi içerisinde eriten ve asimile olmayı reddeden gruplar için baskıcı bir unsur olmuştur. (Akıncı, 2014: 132). “Modernleşmenin başlıca ideolojisi milliyetçilik ve başlıca taşıyıcısı da ordu olmuştur. Bu söz konusu dönemde neredeyse bütün dünya için geçerliydi. İngiliz, Amerikan ve Fransız devrimleriyle ortaya çıkan yeni toplumsal örgütlenme biçimi,

“ulus-devlet”, aynı zamanda sanayi devriminin o aşamadaki ihtiyaç ve gereklerine en iyi cevap veren biçimdi. Onun için de bu toplum biçimini gerçekleştirme özlemi, henüz “ulus-devlet” kurmamış bütün dünya için şiddetli bir özlem halini almıştır.” (Belge, 2007: 23).

Milliyetçi ideoloji toplum bireylerin ancak bir ulus içerisinde yaşayarak gerçek bağımsızlığı ve mutluluğu elde edebileceğini savunur. Sosyal ve siyasal örgütlenmenin ana merkezini ulus oluşturur ve ulus milliyetçi ideolojinin çıkış noktasıdır. Modern toplumların içinde barındırdığı siyasal bütünlük ve toplumsal açıdan bütünleşmenin var olabilmesi için ulus temelli bir yapılanmanın olması gerekmektedir. Ulus temelli bir yapının oluşması için de milliyetçilik fikrinin bir ideoloji olarak kullanılması gerekmektedir. (Şahin, 2007: 6). “Bir grup insan diyelim ki, bir ülkenin sakinleri ya da belli bir dili konuşan insanlar, ancak aynı gruba mensup olmalarından dolayı birbirine karşı bazı ortak hak ve görevleri olduğunu kesinlikle kabul ettikleri takdirde bir ulus olabilirler. Onları ulus yapan birbirlerini bu şekilde aynı grubun üyeleri olarak kabul etmiş olmalarıdır, yoksa kendilerini grubun dışında kalanlardan ayıran bazı ortak özellikler değil.” (Gellner, 2006: 78).

Ulus kavramını iki önemli tanım üzerinden ifade edersek: “Birincisi, iki insan ancak ve ancak aynı kültürü paylaşıyorlarsa aynı ulustan sayılırlar. Burada kültür, bir düşünceler, işaretler ve çağrışımlar, davranış ve iletişim biçimleri sistemi anlamına gelmektedir. İkincisi, iki insan ancak ve ancak birbirlerini aynı ulusun üyesi olarak kabul ediyorlarsa aynı ulusa mensup demektirler. Bir başka deyişle, ulusları insanlar yaratır, uluslar insanların kendi inanç, sadakat ve dayanışmalarının ürünüdür.” (Gellner, 2006: 78). “Herhangi bir uluslararası düzenin bir uluslar birliği biçimini almak zorunda olduğu, milliyetçiliğin temel bir ilkesidir. Tıpkı ulusal topluluğun tek tek bireylerden meydana gelmesi gibi, uluslararası topluluk da ulus üyelerden meydana gelmelidir.” (Carr, 1990: 46).

Milliyetçi ideolojinin ekonomik boyutunu temsil eden bir de milli ekonomi düşüncesi vardır. Her millet kendi ülkesinde bulunan ekonomik kaynaklara sahip olabilme ve ülke sınırlarının bütünlüğünü koruyarak ulusal egemenliği sağlamış olur. Bir milletin ulus olma yolundaki en önemli unsurların başında bağımsız bir milli ekonomi gelir. Eğer milli ekonomisi kendi iç pazarına yön verebilen ve ülkesinde bulunan kaynaklarla ekonomisini güçlü tutabilmeyi başarıyorsa güçlü bir ulus devleti

temsil eder. Milliyetçi ekonominin en önemli özelliği anlaşıldığı üzere milli kaynakları en iyi şekilde kullanabilme bu kaynaklara hâkim ve milli rekabeti güçlendirecek sistemler geliştirmesidir. (Şahin, 2007: 6).

2.1.2. Türk Milliyetçiliği ve Turan İdeali

Milliyetçilik akımının Batı'da siyasi bir akım olarak ortaya çıkıp Osmanlı İmparatorluğu ile buluşması neticesinde Türkçülük akımının doğuşu gerçekleşmiştir. Türkçülük fikir yapısının gelişmesi ilmi, edebi ve siyasi içerikle olmuş ve kendini ilk olarak edebiyat ve tarih alanındaki yayınlarla göstermiştir. Bu yayınlar neticesinde toplum Osmanlı İmparatorluğundaki kültür birikiminin yanı sıra daha geniş bir Türk tarihinin de mirasçısı olduğunu görmüştür. Böylece Osmanlı dışında dil olarak Türkçeyi kullanan Müslüman ülkeler milletdaş olarak kabul edilmeye ve Türk birliği fikirleri gündeme gelmeye başlamıştır. Türkçülük ideolojisinin Türk milliyetçiliği fikrine dönüşmesi ise ikinci meşrutiyet döneminden sonra ortaya çıkmıştır. Yönetimde bulunan İttihat ve Terakki Türk milliyetçiliğinin gelişmesi ve iyi anlaşılması için Türk Derneği, Türk Yurdu Cemiyeti ve Türk Ocakları gibi kurumları kurmuştur. Türk milliyetçiliği fikrinin teorisini hazırlama işini de Ziya Gökalp ve ekibine vermiştir. Bu düşünce sistemi onlara göre daha da gelişerek Turan yani ülke dışarısında bulunan bütün Türklerin birleşmesini kapsayan bir ideal olarak karşımıza çıkacaktı fakat birinci dünya savaşından sonraki dönemde gerçekleşen olaylar neticesinde bu fikirden vazgeçilmiş ve sadece bir hayal olarak kalmıştır. (Kılıç, 2007: 116–117).

Fransız İhtilali neticesinde Avrupa'da yaşanan ayrılıkçı hareketler Osmanlı İmparatorluğunu da doğrudan etkilemiştir. Osmanlıya yakın olan imparatorluklarda yaşanan etnik kökenli grupların isyanı Osmanlı'ya da sıçramış ve devlet bir çöküş ve dağılma sürecine girmiştir. Devletin bu durumu karşısında Osmanlı aydınları devleti kurtarmak gayesi ile farklı fikir akımları üzerine çalışmalar başlatmışlar ve bu dönemde devlet politikası için önemli rol üstlenmişlerdir. (Yeniçeri, 2011: 274).

Osmanlı İmparatorluğu içerisindeki etnik kökenli gruplar Avrupa'daki milliyetçilik akımından etkilenecek isyan etmişler ve bazıları bağımsızlıklarını elde

etmişlerdir. Bu süreç içerisinde kendilerinden hiç beklenmeyen Müslüman gruplarında milliyetçilik akımından etkilenmeleri ve imparatorluğun dağılma ve çöküşünden sonraki süreçte güvenlik endişelerinden dolayı kulüp ve cemiyetler kurarak bağımsızlık için uğraş vermişlerdir. Bunlardan bazıları; Arnavut Baskın Kulübü, Arap Birliği ve Kürt Teavün Cemiyeti gibi örgütlemelerdir. (Yeniçeri, 2011: 275).

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra ülkede gerçekleştirilen Milli Mücadele neticesinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti Misakı Milli sınırları içerisinde milli bir devlet olma amacı içerisinde olmuştur. Milliyetçilik yeni kurulan devletin temel fikir yapısı içerisinde yer almıştır. Zaman içerisinde milliyetçilik üzerine aydınlar farklı yorumlar getirmiş ve buna bağlı olarak farklı milliyetçilik akımları gelişmiştir. (Kılıç, 2007: 117). “Türk Milliyetçiliği de Osmanlı imparatorluğunun yıkılmak üzere olduğunun, Türk aydınlarınca hissedilmeye başlandığı bir dönemde imparatorluğunun çeşitli din ve milletlerinden meydana gelen kozmopolit yapısı içinde bir tepki ve kendini bulma akımı olarak doğmuş ve daha ziyade “Türkçülük” olarak adlandırılmıştır.” (Turan, 2011: 141).

Kazanılmış ya da yurt edinilmiş topraklarda bağımsız ve özgür bir şekilde yaşam sürmek için toplumun ortak duyguları, sağlam bir siyasi otoritesinin olmasını gerekli kılar. Yok, olmak, dağılmak ya da kazanılmış ve üzerinde uzun yıllar devlet olmuş toplumlarda olası ihtimalle esir düşme endişesi ortak savunma mekanizmalarının var olmasını sağlar. İşte bu ortak savunma mekanizması, ortak duygu ve var olma iradesi Türk milliyetçiliği kavramının zeminini oluşturur. (Yeniçeri, 2011: 273). “Türk milliyetçiliği milletin varlık kaygısının sonucu olarak ortaya çıkmış olup “bir bunalım çağına” ve çöküşe Türk aydınlarının verdiği cevaptır.” (Yeniçeri, 2011: 273).

İmparatorluk gerileme ve dağılma evresine girerken kendi bünyesinde Türk milliyetçiliği fikri üzerine iki farklı eğilim hasıl olmuştur. İmparatorluğu ayakta tutmaya çalışmak ve önleyememe ihtimaline karşın ulusal bir bilinç oluşturma. Bu iki fikir birbiri ile çelişiyor gözükse de o dönemin yani tarihi dinamikler içerisinde anlamlı bir yere oturmuştur. (Bostancı, 2008: 39). “On dokuzuncu yüzyıl Avrupa sömürgeciliği ve Rus yayılmacılığının nihai hudutlar vardığı, Türk ve İslam

dünyasının ise en sıkıntılı parçalanma zamanlarını yaşadığı dönemdir. Bu durum bütün İslam dünyasının Osmanlı Devleti'ne yönelmesi ve beklentilere girmesine yol açmıştır. Bu da hem Hristiyanlar karşısında İslami duyarlılıkların artmasına hem de Türk dünyasının daha geniş kesimlerce idrakine imkân vermiştir.” (Köseoğlu, 2009: 21).

Coğrafi olarak sınırları İran'ın kuzey doğusundan başlayan Aral Gölü'yle Çin'in işgal altındaki Türkistan'a dayanan ve kabaca eski Sovyet Türkistan'ına tekabül eden alan, tarihi kayıtlarda Turan olarak adlandırılır. “Turan özünde büyük Türkistan demektir. Turancılık ise Osmanlı ve daha sonra Türkiye coğrafyasında yaşayan Türklerle siyasi sınırların dışında kalan, özellikle de Doğu'da Asya'da Sovyet topraklarında yaşayan Türk dilli toplulukları ortak ırk-kan, kültür ve tarih iddiası temelinde birleştirmeyi arzulayan pantürkçü bir eğilim olarak tanımlanmaktadır.” (Yeniçeri, 2011: 312).

“Pantürkçü ideolojiyi savunan ve şekillendiren en önemli aktörler Çarlık Rusya'sı Türkî grupların entelektüelleridir. Bu dönemde kültürel boyut üzerindeki vurgu önemlidir.1 Pantürkçülere göre, Müslümanları birleştiren din giderek zayıflamakta ve daha az önemli hale gelmekteydi. Bu gelişme karşısında Pantürkçüler Batıcılığı reddetmeyen, fakat Batı'nın sadece metot ve tekniğini almayı hedefleyen yeni bir çeşit Türk milliyetçiliği yaratma çabasına girişmişlerdir. Çarlık Rusyasında doğan bu yeni tür milliyetçilik aslında terimlerini ve metotlarını ödünç aldığı Panslavizmin “ayna görüntüsüdür”. Özetle, 19. yüzyılın sonunda resmî kültürel Ruslaştırma politikasına bir cevap olarak doğan ve henüz olgunlaşmamış Pantürkçü ideoloji, Rusya'daki tüm Türklerle Osmanlı Türkleri arasında bir bağ oluşturacağı düşünülen kültürel Türkçülük ideolojisidir.” (Tokluoğlu, 2012: 105).

Turancılık fikrinin Osmanlı'daki alt yapısını hazırlayan en önemli zemin o dönemin imparatorluklarının dağılma sürecine girmesiyle de ilgilidir. İmparatorlukların dağılması ile oluşan ulus devletlerin kurulum aşamasında başka imparatorluklardan gelen aynı ulustan olanların birleşmesi de yaşanmıştır. Bunun

neticesinde Avrupa da “pan” akımları gerçekleşmiştir. Turancılık fikir yapısının ana teması buradadır. Türklerin hakim olduğu topraklarda bir Türk birliği düşüncesi bir anlamda imparatorluktan devlet olmaya karşı reflektir. Avrupa’da kaybedileni Asya’da arama mücadelesi de denebilir. (Yeniçeri, 2011: 313). “Türk milliyetçiliği “pan” nitelikli bir hareket olmaktan, başka milletleri daha alt düzeyde gören bir dünya tasavvuruyla davranmaktan bütünüyle uzak, kendi varlığını, birliğini sağlamaya dönük müdafaa ekseninde teşekkül etmiş bir milliyetçiliktir. Bu önemlidir çünkü milliyetçiliklerin teşekkül biçimi onların karakterlerini ve siyasetlerini belirler.” (Bostancı, 2008: 5).

1917 Yılında Rusya’da meydana gelen Bolşevik devrimi Türk birliği umutlarını yeniden canlandırmıştır. Fakat bu kısa süreli umut, Bolşeviklerin Rusya’daki Türkler arasındaki bağımsızlık hareketlerini tümüyle bastırmışlardır. Ziya Gökalp’in Türk birliği umudu da bu tarihten sonra kültürel bir birlik olarak değişmiştir. Rusya Türkçüleri ile Osmanlı Türkçüleri açısından da fikir ayrılıkları olduğu bariz bellidir. Rusyadaki Türkçüler Rus baskısı karşısında varlıklarını korumak için Pantürkizm düşüncesini benimserken Osmanlı Türkçülerinin düşüncesi ise Osmanlı Devleti’ni kurtarmaktır. Yusuf Akçura daha sonrasında merkezine Osmanlı Devleti’ni yerleştirerek Pantürkizm düşüncesini Osmanlı Türkçülerinin amacına hizmet eder hale getirmiştir. Turan idealinin son bulmasının son olayı Enver Paşa’nın 1922 yılında Sovyetlere karşı başlattığı bir ayaklanmada Türkistan’da vefatı ile olmuştur. (Yeniçeri, 2011: 317).

Türkiye cumhuriyeti kurulmasından sonra milliyetçilik batılılaşma-modernleşme ekseninin bir ilkesi ve iktidar partisinin oklarından birisi olarak hem teoride hem pratikte kendisine yer bulmuştur. O dönemdeki siyasi beyanlara, gazete yazılarına, kalkınma heyecanının arkasındaki düşüncelerde çok fazla rastlanır. Çok partili yaşama geçmenin neticesinden CHP dışındaki başka partilerin ortaya çıkması milliyetçiliğin sadece tek bir partiye ait olmadığını göstermiştir. 1960’lı yılların sonuna doğru milliyetçiliği ana unsur olarak alan MHP ortaya çıkmıştır. 1980 Askeri darbesinden sonra da yine gelişmelerde milliyetçiliğin önemini ve siyaset üzerindeki etkisini görmek mümkündür. Ülkede baş gösteren PKK hareketi toplum içerisinde milliyetçiliğin tekrar yükselişine neden en önemli unsurların başında gelmektedir.

Bugünkü milliyetçilik ülkede İslam dini ile entegre olmuş, soya dayalı bir fikriyattan ziyade toplumsal gerçekliği yansıtır konuma gelmiştir. (Bostancı, 2008: 8).

2.1.3. Muhafazakârlık ve İslamcılık

Muhafazakâr fikirler Fransız İhtilali sonrasında ortaya çıkan ekonomik ve siyasi değişimlere karşı bir tepki niteliğinde ortaya çıkmıştır. “Muhafazakâr düşünceyi savunanlar arasındaki bölünme en başından gözlemlenebilmektedir. Avrupa kıtasında Joseph de Maistre tarzı muhafazakârlık herhangi bir reform düşüncesini direk reddetmiştir. ABD ve İngiltere’de Edmund Burke muhafaza etmek için değişim anlayışıyla daha ihtiyatlı, daha esnek ve sonuçta daha başarılı bir muhafazakârlık türü ortaya çıkmıştır.” (Heywood, 2013: 76).

Muhafazakâr düşünce ve doktrinler, “ilk olarak 18. Yüzyıl’ın sonlarında ve 19. Yüzyıl’ın başlarında ortaya çıkmıştır. Son dönem muhafazakâr düşünürlerden Robert A. Nisbet muhafazakârlığı, Rönesans, hatta insanlığın ilk zamanlarından itibaren başlatmaktadır.” (Özçelik, 2016: 6).

Ünlü Alman sosyolog “Karl Mannheim ise, muhafazakârlığı hem modern zamanların hem de geçmiş zamanların bir ideolojisi olarak görürken, muhafazakârlığı geçmiş ve gelecek boyutuyla ele almaktadır.” (Örs, 2008: 118). “Muhafazakârlık, liberalizm ve sosyalizm, temel olarak Batı dünyasının yaşadığı krizlerin birer ürünüdür.” (Özçelik, 2016: 12). “Muhafazakârlık yaklaşık iki yüz yıllık tarihi arka plana sahip bir düşünce geleneği ve günümüzde daha çok Anglo-Amerika dünyasında temsil edilen bir siyasi ideolojidir. Amerika ve İngiltere’de muhafazakârlık iktidar ortağı ya da iktidar alternatifidir. Bu yönüyle Batı liberal demokrasilerinde muhafazakârlığın önemli ve saygın bir yeri vardır.” (Dural, 2004: 144).

Gündelik yaşamımızda çok sık kullandığımız fakat kavramsal olarak açıklamakta güçlük çektiğimiz muhafazakârlık kavramı, birçok anlamı bünyesinde barındıran bir tümcedir. “Anlaşılması zor olan bu kavram aynı zamanda politik bir teoridir. Muhafazakârlık kavramından neyin anlaşılması gerektiği hususunda ise ortak bir tavır yoktur.” (Özçelik, 2016: 12). Toplamların farklı geleneklere sahip

olduğu düşünürsek, muhafazakârlık tanımını kullanan kişiler ve algılayan kitle tarafından farklılık gösterebilir. Böylece Türkiye’deki muhafazakârlığın tanım karşılığı ile Hollanda’daki muhafazakârlığın tanım karşılığı ve algılanması farklılıklar gösterebilmektedir.

Siyasi ideolojilerin çoğunda olduğu gibi muhafazakârlık kavramı hakkındaki tutum ve söylemler arasında önemli farklılıklar olmasına karşın, bazı hususlarda da ortak noktalar bulunmaktadır. “Muhafazakârlığın temel unsurları şu şekilde sıralanabilir: Akılcılığın reddedilmesi, deneyimin önemi, insan doğası, düşsel politikaların reddedilmesi, kurumlara saygı, yetki şüphesi.” (Özçelik, 2016: 12).

Muhafazakârlık çağdaş siyasi ideolojilerden birisi olarak sosyalizmin çöküşünden sonra liberalizmle birlikte günümüz siyasetinde varlığını ve ağırlığını hissettirmektedir. Türkiye’de bu akım hem yeterince bilinmemekte hem de genellikle olumsuz bir anlamda kullanılmaktadır. Bunun sebebi Türkiye aydınları arasında tek kurtuluş yöntemi olarak radikal değişimleri görmelerinden kaynaklıdır. Değişimi çok kısa sürede isteyen aydınlar için daha itidalli ve mütevazı öneriler makul karşılanmamış bu sebepten dolayı Türkiye’de muhafazakârlık yeterince bilinmemiştir. (Dural, 2004: 144).

Muhafazakârlığın din üzerine görüşü ise demokratik açıdan korunması gereken bir değer şeklindedir. Dini değerleri korumak için dindar olmaya gerek yok, saygı duyulması gerekmektedir. Değişim açısından ise muhafazakârlıkta değişim radikal, devrim şeklinde değil daha toplumun kendiliğinden ve bir süreç içerisinde olan değişimi savunurlar. Muhafazakar düşüncenin karşı olduğu değişim radikal olan değişimlerdir. Ekonomik açıdan ise liberalizm ve sosyalizm gibi bir ekonomi politikası yoktur. Muhafazakârlık ekonomik olarak serbest piyasa ekonomisini savunurken zaman zaman devletin piyasaya müdahale etmesi gerektiği noktalarda müdahale etmesinden de yanadır. Bu sistem için önemli olan toplumu bir arada tutmaktır. (Dural, 2004: 146).

Osmanlı’nın son dönemlerinde Sultan II. Abdülhamit Han İngilizlerin Mısır’ı Fransızların ise Tunus’u işgalinden ve 1877 Osmanlı-Rus savaşı sonrasında İmparatorluğun zarar görmesinden endişe etmiş ve hilafet makamını devreye sokarak

İslamcı bir politika izlemiştir. Çok milletli bir İslam politikası izleyen Sultan tahta geçtiği ilk zamanlarda böyle bir siyaset izlememiş, şartlar onu gerektirmiştir. İslamcılık fikrinin Osmanlı aydınları tarafından da İmparatorluğun dağılmasını engellemek için bir yol olarak denedikleri dönemde Hristiyan tebaanın kendi din, dil ve geleneklerine göre ülkedeki birliği bozmaları neticesindedir. (Yeniçeri, 2011: 327). “Yöntemi ve örgütlenme biçimi ne olursa olsun, İslam dini siyasi, hukuki ve ekonomik bir düzendir ana fikrine inanan ve içinde yaşadığı toplumu ve devleti buna göre değiştirmeye çalışanlara Siyasal İslamcı, sahip oldukları ideolojiye de Siyasal İslamcılık diyebiliriz.” (Manaz, 2005, 20).

İslamiyet hem bir din hem de bir kültür, medeniyet, sosyal düzen ve yaşayış tarzıdır. Bir din ve ibadet biçimi olarak algılanan İslam kavramı 19. Yüzyıldan itibaren çok daha geniş bir anlama sahip olmuştur. On dokuzuncu yüzyılda İslam kavramı, sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel alanları kapsayacak kadar genişlediği gibi aynı kültürü ve değerleri paylaşan kişilere bir millet olarak bakmak gibi siyasi bir anlam kazanmıştır. İslam milleti kavramını İslam ümmetiyle bir tutmak doğru değildir. Millet terimi siyasi, ümmet terimi ise dini bir topluluğu anlatır. Ümmet bir ideal, millet siyasi bir gerçektir. (Yeniçeri, 2011: 326).

Sonuç olarak o dönemde aynı millettten olmayan fakat aynı dine mensup Osmanlı içerisindeki grupların milliyetçilik akımından etkilenmesi ve devletin giderek zayıflaması neticesinde kendi bağımsızlıklarını ilan etmeleri ile İslamcılık fikri o dönemde son bulmuştur.

Cumhuriyet Döneminden sonra yaşanan tek parti döneminde İslami düşünce geleneğinin yeniden filizlendiğini görmekteyiz. Bu filizlenme o dönemde bazı Batı tarzı eğitim modeli ile eğitim aldıkları ve aynı zamanda ülke içerisinde bulunan ve o dönemin şartlarının müsaade etmemesine rağmen tarikat sistemlerinin var olan eğitim metodundan da faydalanan Necip Fazıl Kısakürek ve Nurettin Topçu gibi İslamcı aydınların üzerinden olmuştur. “Bu aydınların temel amaçları Batı’nın Müslüman toplumlardaki kültürel ve emperyal hegemonyasını eleştirmek kadar Türkiye’deki Batıcı aydınların Avrupa-merkezci fikirlerine de karşılık vermek olan yeni neslini temsil etmektedir.” (Duran, Aydın, 2016: 311)

Türk modernleşme sürecinin bir parçası olan cumhuriyet taraftarı İslamcı aydınlar, İslami siyaset ve kültürel gelenekleri yeniden yapılandırmışlardır. İslamcılığın bir ideoloji olarak benimsenmesi için edebiyat ve gazeteciliği çok iyi kullanmışlar ve siyasi fikirlerini bu mecralardan aktararak modern Türk edebiyatının da farklı alanlarına katkıda bulunmuşlardır. (Duran, Aydın, 2016: 311).

2.1.4. Sosyalizm

Sosyalizm Sanayi Devrimi ile ortaya çıkmış Fransız İhtilali'nden sonra da siyasal bir fikir olarak literatüre girmiştir. “İnsanın insanı sömürmediği bir toplumsal düzen ideali olan sosyalizm, Aydınlanma Çağı'nın, Fransız Devrimi'nin ve endüstrileşmenin bir ürünüdür.” (Koca, 2013: 16). Önceleri Sanayi Devrimi neticesinde zarar gören esnaf ve zanaatkârların haklarını savunan bir fikir yapısı iken daha sonraları büyüyen sanayi neticesinde işçi sınıfı ile ilgilenmiştir. Ortak mülkiyet ilkesi üzerine ve kapitalizm karşıtı bir sistemi olan sosyalizmin en önemli savunucusu Karl Marx'tır. (Heywood, 2013: 80).

Sosyalizm kavramının başlıca tanımından başlamak gerekirse; “sosyalizm üretim araçları ve dağılımında kolektif mülkiyete ya da devlet mülkiyetine dayalı bir iktisadi ve siyasal sistemdir.” (Marshall, 2009: 676)..

On dokuzuncu yüz yılın sonlarına doğru sanayi daha çok gelişmiş, işçi sınıfının çalışma şartları daha iyileştirilmiş, sendikaların varlığı neticesinde sosyalist partilerin varlığı ve çalışmaları sonucunda kapitalizm ile entegre bir hayata tarzı yaşanmaya başlamıştır. “Sosyalizmin bu türü parlamenter yolu benimseyerek, sosyalizme barışçı, aşamalı ve yasal yoldan geçişin mümkün olduğunu ilan etti. Reformist sosyalizmin iki kaynağı vardı. İlki Robert Owen, Charles Fourier ve Wiliam Morris gibi düşünürlerle bağlantılı olan ahlaki sosyalizmin hümanist geleneğiydi. Diğeri ise özellikle Eduard Bernstein tarafından geliştirilen revizyonist Marksizm şeklindeydi.” (Heywood, 2013: 80).

Sosyalistler reformist ve devrimci olmak üzere yirminci yüzyılın başlarında net bir şekilde ayrılmışlardır. Reformistler kendilerine sosyal demokrat derken devrimci sosyalistler ise komünist olarak kendilerini adlandırdılar. Komünistlerin inanç ve idealleri Sovyetler Birliğinin dağılması ve Doğu Avrupa’da yapılan devrimler neticesinde çökmüştür. Soysal demokratlarda gidişata göre geleneksel ilkelerinin sürekli gerilemesi neticesinde modern liberalizmden ayırt edilemeyecek bir fikri yapı içerisine girmişlerdir. (Heywood, 2013: 81).

Sosyalizm özetle Sanayi Devrimi ile başlayıp Fransız İhtilali ile günümüzün de en büyük ekonomik sistemi olan küreselleşme sonucu ortaya çıkmış olan kapitalizmin getirdiği eşitsizliklere karşı bir sistemdir. Adalet ve sosyal eşitliği bu dünya içerisinde insanlara yaşatmayı amaç edinmiş, toplumsal eşitsizliğe baş kaldırmış, özel mülkiyete karşı, toplumsal sınıflara karşı ve bunlara karşı olmasının nedenini adalet için olduğunu savunan bir fikir, düşünce sistemidir. (Koca, 2013: 16).

2.2. Türkiye’de Gençlik Hareketleri (1960–1980 Dönemi)

2.2.1. Ülkücü Hareket

Türkiye’de uzun süre tek partinin iktidar olduğu bir dönemden sonra 1950 yılında çok partili siyasal yaşama fiili olarak geçilmiştir. “Demokrat Parti (DP)’nin ardından Millet Partisi (MP)’nin de kurulmasıyla parti sayısı çoğalmaya başlamıştır. MP, daha sonradan MHP’yi oluşturacak olan partilerden biridir. Kısa bir süre sonra MP’nin kapatılmasının ardından onun devamı niteliğinde kurulan Cumhuriyetçi Millet Partisi, 1958 yılında, daha önce kurulmuş olan Türkiye Köylü Partisi ile yollarını birleştirmiş ve 1969 yılında ismini Milliyetçi Hareket Partisi olarak değiştirecek olan Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)’ni oluşturmuşlardır.” (Karakurt, 2016: 42).

27 Mayıs 1960 Darbesini yapan Milli Birlik Komitesi’nin içerisinde yer alan Albay Alparslan Türkeş daha sonraki süreçte ordudan tasfiye edilmiş ve elçilik müşaviri olarak Hindistan’ın Yeni Delhi şehrine gönderilmiştir. Yurda döndükten sonra bazı siyasi partiler ile iletişime geçen Türkeş kendi fikri ve ideolojisini kuracak zemini Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)’nde bulmuştur. 1965 Yılında

CKMP'ye katılan Türkeş aynı yıl içerisinde genel başkan olarak seçilmiş ve parti programına “Dokuz Işık” olarak nitelendirilen ilkeleri eklemiştir. (Umur, 2017: 53).

1967 Yılında yapılan kongrede Türkeş tekrar genel başkan seçilmiş ve daha önce parti programına eklenen “Dokuz Işık” ilkeleri CKMP'nin resmi görüşü olarak kabul edilmiştir. Bu kongre ile Türkeş'in liderliği tartışılmaz bir konuma gelmiş kendisi “Başbuğ” ilan edilmiş ve lider, teşkilat, doktrin teslisi şekillenmiş hareketin ideolojisi net bir şekilde ortaya koyulmuştur. Bu dönemden sonra partinin tek hâkimi Türkeş olmuş ve her hususta kendisinin fikirlerine uyulmuştur. (Bayraktar, 2016: 66). “1968 Yılında partinin gençlik kollarının yanında fakültelerde “Ülkü Ocakları” da kurulmaya başlanmış, bu ocaklar sayesinde taşradan gelen gençlerin partiye katılımı sağlanmıştır.” (Umur, 2017: 54).

1969 yılında yapılan ve parti için çok büyük anlam taşıyan Adana Kongresi'nde CKMP'nin ismi Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) olmuş ve parti amblemi üç hilal şeklinde değiştirilmiştir. Parti amblemi üzerine tartışmalar yaşanmış ve parti içerisindeki Türkçü grup olarak nitelendirilen Nihal Atsız ve onun düşüncelerini savunanlar bozkurt sembolü olmasını istemelerine rağmen amblem Türkeş ve ekibinin istediği şekilde olmuştur. Bu kongrede Türkeş'in “biz Tanrı Dağı kadar Türk, Hira Dağı kadar Müslümanız” sözleri ile artık partinin Türkçü Kemalist bir ideolojiden Türk-İslam ideolojisine yöneldiği de tescillenmiştir. Bu süreçten sonra parti içerisindeki Nihal Atsız ve Türkçü ekip yavaş yavaş tasfiye edilmiştir. Bundan sonra partinin faaliyetlerini düzenleyen temel doktrin “Dokuz Işık” ideolojisine de yön vermiş olan antikomünist ve antikapitalist bir ülkücü yol olarak benimsenmiştir. (Karakurt, 2016: 42).

Alparslan Türkeş'in direktifleri ile “CKMP'nin gençlik kolları propaganda faaliyetlerini kolaylaştırmak amacı ile kurulan ve ilk kez “ülkücü” adıyla anılan Genç Ülkücüler Teşkilatı 29 Şubat 1968 yılında kurulmuştur.” (Bahadır, 2017. 268). İlk olarak 1966 yılında “Ülkü Ocağı” olarak CMKP gençlik kolları tarafından kamuoyuna açıklanmıştır. 1968 Yılından sonra her üniversitede Ülkü Ocaklarının şubeleri açılmaya başlamış ve kısa sürede birçok üniversitede kurulmuştur. (<https://www.ulkuocaklari.org.tr/ulku-ocaklari-hakkinda/>, 22.09.2019). “CKMP Genel Başkan Yardımcısı Dünder Taşer örgütle özel olarak ilgilenmiş ve ülkücülük

kavramının isim babalığını yapmıştır. Ocaklar 1969 yılında merkezileşerek Ülkü Ocakları Birliği adını almıştır.” (Bayraktar, 2016: 69).

Ülkü Ocakları’nın misyonu 1969 yılı itibarıyla yükselen sol hareketlere karşı antikomünizm üzerine keskin bir biçimde şekil almıştır. “Ülke genelinde sol terör gittikçe azmış ve ülkeyi tehdit eder hale gelmiştir. Ülkü Ocakları Birliği bu atmosferde gerçekleşen 12 Mart 1971 muhtırasını açıkça desteklemesine rağmen sıkıyönetim mahkemesi tarafından sol örgütlerle bir tutularak kapatılmıştır.” (<https://www.ulkuocaklari.org.tr/ulku-ocaklari-hakkinda/>, 22.09.2019). “Zira dönemin MHP Gençlik Kolları Genel Başkanı Onur Türkmen’e göre ülke komünizmin eşiğine getirilmiş ve devlet bu durumdan 12 Mart sayesinde kurtulabilmiştir.” (Bayraktar, 2016: 70).

Ülkücü Hareket, ülkedeki bazı gençlerin ideolojileri ve halihazırda bulunan ortamda devlete, millete ve orduya silah çeker bir hale gelmesi ve devletin bekasını korumak, milletin bütünlüğünü teminini sağlamak için var olan güvenlik güçlerine destek olmayı kendilerine görev edinmişlerdir. Devlet yüklendiği misyonu kendileri illegal bir şekilde üstlenmiş ve uygulamaya geçmişlerdir. Bu görevi büyük bir fedakârlık göstererek yapan ülkücü hareket mensupları bu ortamda birçok mensubunun yaşamını yitirmesini de göze alarak yapmıştır. Bu bağlamda komando kampları savunulmuş ve gençlerin burada devlet içerisindeki yıkıcı ve bölücülere karşı gerek fikren gerekse bedenen direnç gösterecek eğitimler almışlardır. (Bayraktar, 2016: 71). Ülkücü gençliğin yetiştirilmesi için ocakları kurulmasının yanı sıra eğitim kampları kurulmuştur. Bu kamplarda ideolojik, dini, sportif ve kültürel eğitimler verilerek gençlerin her anlamda donanımlı olması sağlanmıştır. (Bahadır, 2017. 272).

O dönemde “ülkücü gençlerin askeri eğitim aldıkları iddia edilen ve resmi kayıtlara da geçmiş olan komando kampları olmuştur. Bu kamplarla ilgili, AP Hükümeti’nin 1970 yılında, Emniyet Genel Müdürlüğü’ne hazırlattığı raporda oldukça çarpıcı ifadeler yer almıştır. Bu rapora göre, 1968 Ağustos’u ve 1970 Ağustos’u arasında çeşitli illerde 28 tane komando kampı açılmış ve bu kamplarda gençlere yakın dövüş ve silah kullanma eğitimleri verilmiştir.” (Bayraktar, 2016: 70).

Alparslan Türkeş, üzerinde durulan bu kampları yararlı bulunduğunu ve gençleri o dönemin kötü alışkanlıklarından ve gençlikte düşebilecekleri gayriahlaki ve gerek kendilerine gerek ailelerine gerekse milletine vereceği zarar ve hataları azaltmak gayesi ile kurulduğundan bahsetmiştir. Fuhuş, meyhane, diskotek ve kahve ortamları gibi zamanlarını boşa geçirecekleri ve zarar görecekları ortamdır uzaklaştırmak olarak açıklamıştır. Ayrıca Türkeş, komünist hareketlere karşı kendilerini fikri ve bedenen savunmalarını sağlamak içinde bu kamplarda eğitim aldıklarından bahsetmiş ve bu kampların yararlılığını savunmuştur. (Bayraktar, 2016: 71).

Alparslan Türkeş Ülkü Ocaklarında bünyesindeki gençleri bilinçlendirmek ve bu bünyeden çıkarılmak istenen aynın sayısını artırmak için ülkücü camianın fikirlerine değer verdiği önemli isimleri Anadolu'ya göndermiş ve edebi, sanatsal ve tarihi açıdan da gelişmelerini sağlamıştır. Galip Erdem, Seyit Ahmet Arvası, Dündar Taşer, Erol Güngör gibi birçok aydın şahıs ülkücülüğün benimsenmesini sağlamıştır. 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren Türk-İslam Ülküsü'nün gelişmesi için teşkilatlanmış ve fikri mücadele vermiştir. (Bahadır, 2017. 273).

Ülkücü hareket 12 Eylül Darbesi'ne kadar gerek fikri gerekse fiili mücadelesinde durmaksızın devam eden bir fikir akımının hem teorik hem de pratik yanını temsil etmiş ve Türk siyasi ve toplumsal tarihinde yerini almıştır. Günümüzde daha çok kültür sanat tarzı bir dernek anlayışı içerisinde faaliyetlerini sürdürüyor olsa da geçmişte özellikle komünist olarak tanımlanan çevrelere karşı eylemci bir yapı içerisinde de tepkisini ortaya koymuştur. "Soyut bir kavram olarak devleti kutsal görmüş, yüceltmış ve devlete karşı hiçbir tenkitte bulunmamış; fakat somut olarak, devleti idare eden yöneticileri ve hükümeti sola karşı yeterince mücadele etmedikleri gerekçesiyle sık sık eleştirmiştir." (Bayraktar, 2016: 71). 12 Eylül Darbesi ile devletle hiç problemleri olmadıklarını savunan ve devletle büyük bir problem yaşamayan Ülkücü Hareket'in mensupları sanık olarak yargılanmış ve bu durum Ülkücü Hareket için büyük bir travmaya neden olmuştur. "Ülkücü hareketin devletle özdeşleşmesini yıkan bir travma etkisi yaratan 12 Eylül darbesi, ABD'nin ve onun odağında olduğu emperyalist sistemin açık desteğiyle gerçekleşmişti. Bu bakımdan 12 Eylül'e karşıt olan söylem, ABD'ye ve emperyalizme karşıt etmenleri de içerdi. Yaşar Yıldırım'ın göre emperyalizmin Türkiye'yi kullanmasıyla, Türkiye'de düzenin ülkücüleri kullanması arasında kurduğu bağ önemlidir. (Bora, Can, 1991: 301).

12 Eylül Askeri Darbesi'nden sonra "Alparslan Türkeş'in yargılanması ve ceza alması, ülkücü militanların cezaevlerinde işkence görmeleri, bir kısmının idam edilmesi ülkücü harekette önce bir şok etkisi yaratmış, daha sonra yanıldıkları, kandırıldıkları ve "yüz üstü bırakıldıkları" düşüncesi tabanda çeşitli sorgulamalara yol açmıştır. Yaşanan bu şok ve "ortada kalma" hissiyatı ülkücü hareketteki ilk ciddi eleştirileri beraberinde getirmiş, bu eleştirilerin dozu ve yaygınlığı giderek artmış, hatta "Türkeş bile" sorgulanır hale gelmiştir." (Bayraktar, 2015: 35).

Askeri darbe ile birlikte cezaevine giren ülkücülerin bazılarında soy olarak da Müslümanlığı benimseyerek İslami çizgiye doğru bir kayış görülmektedir. Bu gruplar cezaevlerinde ülkücüler tarafından çeşitli boykotlara maruz kalmalarına rağmen ayrışma engellenememiş ve hatta diğer cezaevlerine de sıçramıştır. (Bora, Can, 1991: 261).

1980 Sonrasında Ülkücü Hareket mensuplarından bazıları askeri cezaevlerinde kalmış, işkence görerek psikolojik anlamda da yıprandıklarını ve yıpratıldıklarını biliyoruz. 1987 yılına kadar bir toparlanma içerisinde olan ülkücü siyasetçi ve devlet adamları Alparslan Türkeş'in siyaset yasağının kalmasından sonra daha önceden başladıkları partileşme çalışması neticesinde kurdukları MÇP'de devam etmişler ve Türkeş'i genel başkan seçmişlerdir. Bu süre içerisinde farklı partilerde farklı gruplarda bazıları da siyaset mecrasından uzaklaşmış bir dağınıklık söz konusudur. Ülkücü Hareket'in 1980 öncesi büyük liderlerinden Muhsin Yazıcıoğlu'da o dönemde hapisten çıkmış ve davalarından beraat etmiştir. Dava arkadaşları ile toplanıp çeşitli istişareler neticesinde 1988 yılında MÇP'ye katılım gerçekleştirmişlerdir. 1992 Senesinde de bazı fikri ayrılıkları neticesinde MÇP'den istifa etmişler ve bu durum 12 Eylül Darbesi sonrasında Ülkücü Hareket içerisindeki ilk ve önemli bir ayrılıştır. (Umur, 2017: 64–68).

Ülkücü harekette en başından beri parti yönetiminde ve Alparslan Türkeş'in çevresinde yer alan siyasi kadroların özelliği devletli olmaktır. Yani devletin her şey olduğu ve Osmanlı geleneğini sahiplenerek, devletin otoritesinin düzenleyici ve mutlak kudretine bağlılık en önemli değerdir. Ülkücü hareketteki bu devletli blok asker-sivil bürokrasiyi, devlete yüklediği totaliter otoriter nitelikli misyonun taşıyıcısı sayar keza bu blokta yer alanların çoğu köken olarak bürokrattır. Bu elit

grubun siyasal-ideolojik arayışını devleti kurtarma felsefesi üzerinden tanımlanabilir. Ülkücü hareketin devletlü, muhafazakâr ve merkez unsurları olarak nitelendirilen Alparslan Türkeş'in etrafındakiler ve parti yönetiminde yer alanlar ile Türk-İslam Ülkücüleri arasında sorun yaşanmasına neden olmuştur. Bu çekişmeler özellikle liderlik otoritesini sorgulayıcı nitelikte olmuştur. Hiçbir insan yanılmaz değildir tarzında ifadelerle insanların beşer olduğu ve bu beşerî otoritenin yetkisinin ve söz hakkının sınırlı olmasını savunmuşlardır. (Bora, Can, 1991: 312-314).

2.2.2. Devrimci Hareket

Türkiye'deki devrimci hareket 1960'lı yılların başından itibaren gerek siyasette gerekse toplum içerisinde kendisini belli etmiş ve toplumun belli kemsi tarafından benimsenmiştir. Türkiye'de ezilen işçilerin haklarını savunmak maksadı ile kurulan ve meşru ve legal manada ilk kurulan sosyalist siyasi parti Türkiye İşçi Partisi (TİP)'dir. TİP kuruluna kadar Türkiye içerisinde sosyalist çalışmalar yapanlar Türkiye Komünist Partisi (TKP)'ye bağlıydılar. TİP'in Türk siyasetinde en etkin olduğu yıllar 1960-1970'li yıllardır. Bu dönem içerisinde TİP'in liderliğini uzun yıllar boyunca Doç. Dr. Mehmet Ali Aybar yapmıştır. Ali Aybar'ın genel başkanlığını yürüttüğü dönemde TİP sendikacı bir oluşumdan sosyalist zemine kaymaya başlamıştır. 1965 Yılında yapılan genel seçimlerde TİP mecliste 15 milletvekili ile temsil edilmiş ve bu başarı Türk siyasi tarihinde bir sol siyasi parti olarak büyük bir başarıdır. Fakat daha sonra TİP içerisinde ayrılışlar olmuştur. (Şen, 2014: 37-38).

Sol, “dünyayı bir bütün olarak “üretim ilişkileri” ve “sınıf” temelinde açıklama ve bu açıklamaya dayalı siyaset üretme biçimi olarak doğmuş ve gelişmiştir. Bunun dışında yerel farklılık ve özgüllükler üzerine sol programlar oluşturma çabaları, solun uzun tarihi içinde milliyetçilik yönünde savrulmalara işaret eder. Sol içinde milliyetçiliğe yaklaşma istikametlerinin yerellikler ve özgüllükler üzerinden kurulduğu ve bunalım dönemlerinde öne çıktığı da kaydedilmelidir.” (Aydın, 2007: 543).

TİP içerisindeki ayrışma Sosyalist Devrim (SD) ile Milli Demokratik Devrim (MDD) arasında yaşanır. TKP'nin eski üyelerinden olan Mihri Belli MDD düşüncesinin savunucusu ve daha sonraki süreçte lideri olmuştur. MDD karşısındaki kanat ise TİP genel başkanı Ali Aybar'ın fikirleri doğrultusundadır. MDD ile SD arasındaki fikir ayrılıkları ülkenin içerisinde bulunduğu konjektürden sosyalizme nasıl geçeceği hususundadır. “Belli’ye göre, burjuva demokratik devrimini tamamlayamamış, bağımsız olamamış ve emperyalizmin egemenlik kurma aracı olan feodalizm henüz tasfiye edilmemişken, sosyalizme geçilemez. Buna göre, öncelikle bu güçler tasfiye edilmeli, sonrasında sosyalizme geçilmelidir. MDD’ciler, “zinde güçler” diye tarif ettikleri, “asker-sivil aydın zümre” ile ittifakı savunurlar.” (Şen, 2014: 39).

Üniversite gençliği içerisindeki sol görüşlü öğrencilerin görüşlerini beyan edebilecekleri, seslerini duyurabilecekleri ve eylemlerini gerçekleştirebilecekleri siyasi yönü de olan Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) 1965 yılında Ankara’da kurulmuş ve genel başkanlığına da Hüseyin Ergün gelmiştir. Hüseyin Ergün TİP’in önemli gençlik liderlerinden birisidir. FKF’ler doğrudan TİP’e bağlı olmamakla beraber TİP’in gençlik hareketi ya da gençlik yapılanması gibi faaliyet göstermektedirler. (Atalay, 2009: 46).

TİP içerisinde başlayan fikir ayrılıkları FKF içerisinde de yaşanmaya başlamıştır. Ülke içerisindeki devrim yönü sosyalist mi yoksa milli demokratik bir yönde mi seyredeceği hususunda yaşanan fikir ayrılıklarında gençlerin büyük çoğunluğu MDD’nin ideolojisi yönünde tepki vermişlerdir. Mecliste temsil edilen TİP’in parlamenter yollardan devrime ulaşacağı fikri gençler tarafından olumsuz bir tepkiye yol açmakta ve kendilerini heyecanlandıracak tepeden inme yöntemlerle bu devrimin gerçekleştirileceği MDD ideolojisine yönelmektedirler. FKF içerisinde MDD’nin güçlenmesi de Doğu Perinçek’in FKF başına gençlik lideri olarak getirilmesinden sonra olmuştur. (Şen, 2014: 47).

9 Ekim 1969 yılında yapılan olağanüstü kurultay neticesinde FKF’ler isim değiştirerek Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (Dev-Genç) ismini alacaktır. Bu örgütlenmenin başına Atilla Sarp gelir ve bu zamandan sonra gençlik örgütlerinin silahlı eylemleri başlamıştır. (Şen, 2014: 48). “1970’ler sol direniş geleneği bütün

bileşenleriyle düşünüldüğünde THKP-C mirasçısı hareketlerin Türkiye solunun ana gövdesini oluşturdukları görülecektir.” (Kozaklı, 2007: 505).

FKF, Dev-Genç’e dönüştükten sonra sosyalist teorisyenler tamamen ihraç edilmiş ve MDD ideolojisi tamamen hakim kılınmıştır. Fakat Dev-Genç’in dördüncü kongresinde MDD’ci kanat içerisinde de fikir ayrılıkları baş göstermiştir.

12 Mart 1971 Muhtırasından önce devrimci hareket beş farklı fikri savunan önemli gençlik liderleri etrafında fikir ayrışması yaşanmıştır. Bu ayrılık neticesinde:

“Mihri Belli ve Aydınlık Sosyalist Dergi Çevresi, Hikmet Kıvılcımlı ve Sosyalist Dergi Çevresi, Aydınlık Sosyalist Dergisinden ayrılan Mahir Çayan, Yusuf Küpeli ve Münir Aktolga çevresi, Doğu Perinçek önderliğinde Proleter Devrimci Aydınlık çevresi, Doğu Perinçek önderliğinde Proleter Devrimci Aydınlık çevresi. (Bu grup, Aydınlık dergisindeki ayrılıktan başlayarak değişen bir çizgi üzerinde birden çok hattı savunduktan sonra ÇKP-SBKP (Çin Komünist Partisi- Sovyetler Birliği Komünist Partisi) ayrılığı karşısında açık bir “Maocu” hattı benimsemiş, kırlardan kentlere doğru iktidarın parça parça ele geçirilmesini savunmaya başlamıştır). Ve son olarak Deniz Gezmiş, Sinan Cemgil, Hüseyin Dnan ve Yusuf Arslan’ın oluşturduğu çevre. (Çok geçmeden kendisini Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) olarak açığa vuracak olan bu çevre, El Fetih’de eğitim görerek geri gelen arkadaşlarıyla birlikte silahlı örgütün temellerini atmaya ve “dağa çıkmak”, “cephe açmak” sloganını ileri sürmeye başlamışlardır).” (Atalay, 2009: 48).

1971 Muhtırasından sonra devrimciler siyasal manada temsil için TİP’in yerine TKP’yi legalleştirme çalışmaları içerisine girmişlerdir. Çünkü muhtıradan sonra TİP kapatılmıştır. Sokaklarda devam eden eylemler ise Deniz Gezmiş’in liderliğini yaptığı THKO ve Mahir Çayan’ın önderliğini yaptığı THKP-C örgütleri ile devam etmiştir. 1975 Yılı ve sonra ise Mehmet Ali Aybar’ın liderliğini yapacağı Sosyalist Parti (SP) ve Mihri Belli önderliğinde Türkiye Emekçi Partisi (TEP) kurulmuştur. Bu dönemde yine Devrimci Yol (Dev-Yol) olarak bilinen örgüt THKP-C öğretilerini ve eylemciliğini örnek almıştır. (Atalay, 2009: 49). “Devrimci Yol çevresi, kendisinden bir kuşak önceki THKP-C’nin ideolojik ve politik bakımdan devamı olma iddiasını taşımıştı ama bu iddia kesinlikle örgütsel düzlemde

tekrarlanmamıştı. THKP-C ise dönemin Filistin ve Latin Amerika gerilla örgütlerini kendisine yakın gören bir haleti ruhiyede ortaya çıkmıştı.” (Pekdemir, 2007: 744).

2.2.3. İslamcı ve Muhafazakâr Gruplar

1945 Yılında kurulan Milli Kalkınma Partisi bünyesinde İslami hassasiyetleri taşıyan ve İslami kesimi temsil eden ilk partidir. Baskılar ve içerdeki fikri tartışmalar neticesinde 1957 yılında kapatılmıştır. Bu partinin önemi İslami fikir açısından ilk olması ve kendisinden sonra gelecek olan bu çizgideki partilere ilham kaynağı olmasıdır. (Aytepe, 2016: 181).

Türkiye’de “İslâm’ın muhalif bir dil olarak tedricen ortaya çıkmasında 1945 yılını bir milat olarak kabul etmek mümkündür. Bu dönemi takiben çok partili hayata geçiş sonrası oluşmaya başlayan özgürlük ortamından dini düşünce ve İslamcılar da istifade etmişlerdir.”(Yılmaz, 2015: 633)

Türkiye’deki İslami kesimin söylem ve taleplerini tam manasıyla siyasete taşımak maksadı ile bir Nakşibendi Şeyhi olan Mehmet Zahit Kotku’nun teşvikleriyle 1967 yılında fikri temelleri atılan ve adına “Millî Görüş” denen ve siyasi partileşme sürecini de 1969 yılında tamamlayan Milli Nizam Partisi (MNP) Necmettin Erbakan tarafından kurulmuştur. İdeolojik olmasa bile kültürel olarak İslamcı bir parti olan MNP daha sonra kapatılacak ve 1972 yılında Milli Selamet Partisi (MSP) olarak devam edecektir. “AP’ nin liberal, CHP’ nin sol görüşüne karşılık ‘Millî Görüşü’ ortaya koymuştur.” (Kırkpınar, 2009: 51).

12 Eylül Askeri Darbesi’nden sonra tekrar kapatılacak ve 1983 yılında Refah Partisi (RP) olarak kurulacak, 28 Şubat sürecinde tekrar kapacak ve bu ekolün devamında Fazilet, Saadet, Has parti ve Ak Parti gibi partiler kurulacaktır. (Aytepe, 2016: 182). “Millî Görüş, dört önemli toplumsal gruptan güç alıyordu. Birisi Türkiye’nin entelektüel çevresi, Necip Fazıl’ lar, Eşref Edip’ ler gibi. İkinci grup Türkiye’ nin kanaat önderleri, sivil toplum kuruluşları. Üçüncü grup Anadolu sermayesi. Dördüncü grup ise gençlik hareketi idi.” (Kırkpınar, 2009: 51).

“Refah Partisi özelinde çokça tartışılan ve RP’nin siyasal İslam’ı temsil edip etmediği yönünde yapılagelen tartışma, farklı değerlendirmelere

konu olmuştur. İslamcılık anlayışına göre farklılaşan değerlendirmelerden hareketle, RP'nin siyasal İslam'ı temsiliyeti için ilkesel ve konjonktürel olmak üzere iki farklı hususa dikkat çekilebilir. Buna göre RP sosyal, siyasal ve toplumsal projelerini İslam'dan hareketle belirlememiş olması nedeniyle salt anlamda bir İslamcı parti olarak görülemez. Ancak İslami kesimin başta dini olmak üzere kültürel ve toplumsal hassasiyetlerine tercüman olmayı politik anlamda uhdesine almış olması, Batı karşıtı bir muhalefet çizgisini temel alarak tarihsel mirasa sahip çıkması, Nakşî-Hâlidî geleneğin Sünnî din anlayışının sağladığı motivasyondan güç alması ve düşüncelerin Müslüman dünyayı kapsayacak şekilde genişletilmesine öncülük etmesi yönüyle İslamcı bir parti olarak görülebilir. (Aytepe, 2016: 187)."

Milli Selamet Partisi'nin gençlik kolları olarak bilinen Akıncılar Derneği tıpkı Milliyetçi Hareket Partisi'nin Ülkü Ocakları gibi gençler için eğitim, kültür ve tarihi bilgi hatta eğitim kampları da dahil olmak üzere aktif bir grubu temsil etmektedir. "Daha önce dağıttıkları bildirilerde "İslamcı Gençlik" imzasını kullanan bu kesim, Milli Selamet Partisi yönetiminin de icazet vermesiyle "Akıncılar" ismini kullanmaya başladı." (Kırkpınar, 2009: 51). 1975 Yılında Ankara Akıncılar Derneği ismi ile kurulan örgüt, 12 Eylül Darbesi'ne kadar 1200 civarına ulaşan dernek, esnaf, işçi, lise, üniversite öğrencilerini bünyesinde barındırmaktadır. (Aytepe, 2016: 187).

Akıncıların kuruluşu baya ses getirmiş ve örgütsel anlamda baya geniş çevrelere ulaşabilmişlerdir. "Akıncılar açılışlarından kısa bir süre sonra örgütlenecekler ve 22 şubesini aynı anda açabilecek gövde gösterileri düzenleyeceklerdir. Akıncı Memurlar Derneği(AK-MEM), Akıncı İşçiler Derneği (AK-İŞ), Akıncı Sporcular Derneği (AK-SPOR) ve Akıncı Liseliler (AK-LİS) gibi örgütlenmelerle toplumun tüm kesimini kapsayacak bir yelpaze oluşturmaya çalışmışlardır. Eylem yapma tarzları da genelde boykot, afiş asma, bildiri dağıtma, bayrak yakma, slogan atma şeklinde olmuştur." (Yorgancılar, 2006: 92).

Akıncı Hareket sadece bir eylem hareketi ya da İslamcı bir itiraz, baş kaldırı hareketi değildir. Aynı zamanda vakıf görevi de üstlenmiş ve o dönemde madur olan ailelere yakacak giyecek, sağlık gibi ihtiyaçlarını da karşılamışlardır. Bu sayede

toplum içerisindeki bazı çevreler tarafından kendilerine sempati duyulmasını dağlamışlardır. (Kırkpınar, 2009: 51).

Akıncılar Derneği, “Kuramsal altyapıları bulunmayan, kültürel ve entelektüel birikimleri de zayıf olan akıncılar, bununla birlikte dünyadaki ve Türkiye’deki siyasi olayları takip etmiş ve etkilenmişlerdir. MSP’nin gençlik kolları gibi hareket eden akıncılar okullarda devrimci ve ülkücülerle mücadele etmişlerdir. Aktif faaliyetleriyle öne çıkan Fatih Akıncılar Derneği başkanı Metin Yüksel, 23 Şubat 1979’da Cuma çıkışı ülkücüler tarafından öldürülmüş, Akıncılar derneği 1979’da sıkıyönetim mahkemesince kapatılmıştır. Akıncılar, kısa ömrüne rağmen Türkiye’deki İslamcı hareketi en üst düzeyde politize ederek ona aksiyon ve hareket katan en önemli gençlik örgütüdür.” (Aytepe, 2016: 188).

Bir diğer İslamcı grup ise Milli Türk Talebe Birliği (MTTB)’dir. “İlk defa 1916’da kurulan MTTB, 1965 yılına kadar CHP’yi destekler. 1965’ten sonra birlik içindeki mücadeleyi milliyetçiler kazanır ve solcular dışlanır. 1967’de İsmail Kahraman’ın başkan seçilmesiyle milliyetçi-mukaddesatçı bir çizgi yakalar. Şevket Eygi, Necip Fazıl, Osman Yüksel Serdengeçti, Nurettin Topçu gibi isimlerin milliyetçi-muhafazakâr söylemleri MTTB’yi etkiler. Birlik, 1970’de MNP’nin açılmasıyla oraya yaklaşmıştır. 70’lerin ortalarına doğru İslamcı çizgiyi benimsemiş ve amblemindeki bozkurt işareti Kur’an’ı çağrıştıran kitap amblemiyle değiştirmiştir.” (Aytepe, 2016: 186).

“MTTB esas misyonunu 1965 yılında ‘Burhanettin Kayhan’ eşliğinde sergiliyor ve 12 Eylül’ e kadar da İslamcı gençliğin, İslami hareketin baş aktörlüğünü yapıyor. Çeşitli kereleler sağ ve sol çizgide gidip gelen MTTB, Burhanettin Kayhan ile birlikte tamamıyla İslami kimliğe bürünmüştü. Artık MTTB İslamiyet’ i kaynağından öğrenmek isteyen, kendilerini burada İslamiyet’ in gerekleriyle donatmak ve doyurmak isteyen gençlerin uğrak noktası ve başvuru kaynağı oluyordu. Üstelik bu tür çatılarda artık İslam dünyasından en çok ses getiren eserlerin tercümesi yapılıyor ve sonra yorumlanıyor, akabinde tartışmalar yapılıyordu. Gerek Nurcu kesimden gerek Süleymancı kesimden ve elbette MSP’ nden bireyler MTTB çatısı altında birleşiyor ve fikir beraberliği yapıyordu. Bu dönemde

MTTB, milli ve manevi değerlere saygılı fikriyatın maneviyatçı, milliyetçi gençliğin tek temsilcisi olmuştur.” (Kırkpınar, 2009: 51).

MTTB'nin öğrenci hareketlerinden başka iş bulmak, sportif etkinliklerde bulunmak, burs vermek gibi sosyal faaliyetleri de mevcuttur. İslam'ın birleştirici ve bütünleştirici bir unsur olduğunu savunan MTTB'li gençler için milli kimlik demek içerisinde din eksenli bir fikriyatı temsil etmesi demektir. Onların ülke için öngördüğü siyasal politika komünizm ve kapitalizm gibi unsurlardan yüz çevirerek İslam coğrafyası ile ilişkilerin geliştirilmesi yönünde olmuştur. (Aytepe, 2016: 187).

2.2.4. Kürt Gençlik Hareketleri

Ülkemiz coğrafyası açısından genellikle Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgesinde yaşamakta olan Kürt halkı, özellikle 1960-70'li yıllarda ülkedeki kırdan kente göç olaylarının artması ile şehirleşmeye ve eğitime olan katılımın artması ile toplumda seslerini duyurmuşlardır. Kentlileşme ve eğitime olan yönelim neticesinde küçük bir Kürt burjuvazisi oluşmuştur. Kentlileşmeye başlayan Kürt halkının önde gelen ailelerinin çocukları kentte hâkim olan siyasal ideolojinin sola daha yakın olmasıyla ülkenin sol siyasetine eklemlenmeye başlamıştır. (Doğanoğlu, 2016: 943).

Kırdan kente göçün neticesinde kentlileşen ve siyasallaşmayı başaran Kürtler genellikle iki kısım düşünce içerisinde eylem göstermişlerdir. Birincisi TİP içerisinde kendilerine bir konum oluşturan ve diğeri ise Türkiye Kürdistanı İşçi Partisi (TKDP) içerisinde oluşum gösteren milliyetçi Kürtlerdir. Kürt gruplarının Türkiye İşçi Partisi (TİP) içerisine dâhil olmaları hem konjektür gereği hem de başka alternatiflerinin bulunmamasıdır. Ayrıca TİP'den ayrılan Milli Demokratik Devrimciler (MDD)'in ordu ile ilişkilerinin olması ve yapısı gereği Kürtlerin Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana ordu ile problem yaşamaları neticesinde TİP onlar için yegane siyasal yapı olmuştur. (Doğanoğlu, 2016: 945).

TİP sosyalist bir ideoloji içerisinde toplumsal olarak ezilen ya da dışlanmışlık gören ya da eşitsizlikler karşısında mağdur olan kesim için çok makul bir yapıyı temsil etmektedir. Kürtlerin TİP içerisinde yer almalarının en büyük nedeni de budur. Ülkenin ekonomik ve eğitim açısından en geri kalan kısmında yaşayan insanlar

ayrıca kimlikleri nedeniyle dışlandıklarını düşünen bir kesim için TİP'in vaatleri ve diğer grupların vaat edemeyişleri Kürtleri bu gruba çekmiştir. Bir diğer unsurda "49'lar Hareketi"dir. Piktikne Kürtçe müzik söylemeleri gerekçesi ile gözaltına alınan Kürt öğrencilerden birinin tutukluluk hali devam ederken mide kanaması neticesinde ölmesi ile 49 kişi kalan grubun olayıdır. Bu gibi yaşanmışlıklar neticesinde halkların eşitliğinden bahseden bir partiye yöneldikleri de çok açıktır. (Koçoğlu, 2018: 26).

Çok partili sisteme geçince Kürtler arasından çıkan muhafazakar sağ görüşlü Ekrem Alican liderliğindeki bir grup Yeni Türkiye Partisi (YTP)'ni kurmuştur. Bu parti o dönem en çok oyunu Doğu ve Güney Doğu Bölgesi'nden almasına karşın TİP'in Kürtler üzerindeki etkisini kıramamıştır. O dönem TİP içerisindeki güçlü Kürt siyasal yapının düzenlediği "Doğu Mitingleri" organizasyonu hem TİP içerisindeki Kürtleri hem de TKDP'li Kürtleri bir araya getirmiş ve bu mitingler büyük bir ilgi görmüştür. Neticede halkın sosyalist ve milliyetçi bir çizgiye yönelmesini sağlamış ve başarılı olmuşlardır. (Koçoğlu, 2018: 39).

Doğu mitingleri sonucunda Kürtler arasında daha milliyetçi bir yapı oluşmaya başlamıştır. TİP sosyalizmin geldiğinde Kürtlerin kendi kimliklerini doğal yoldan savunabileceklerini söylese de TİP içerisindeki Doğu Grubu kendi fikirlerini savunması açısından TİP'i yetersiz bulmaya başlamaktadır. Sonuç olarak bu durum Devrimci Doğu Kültür Ocakları DDKO'nın kurulmasını sağlamıştır. (Doğanoğlu, 2016: 949). "DDKO, Kürtlerin kurmuş olduğu ilk yasal kuruluş olması ile ayrı bir önem arz etmektedir. Kuruluş amacından da görüldüğü üzere, artık TİP içinde olduğu gibi Kürtler "Doğulular" olarak değil, "Kürtler" olarak ifade edilebilmektedir. Yine kuruluş amacına göre DDKO siyasi değil, sivil bir örgüttür ve daha çok Kürt kimliği üzerinde yoğunlaşmak istemektedir." (Koçoğlu, 2018: 42).

DDKO'lar sol eğilimli bir düşünce temeline dayanarak kurulmuş bir yapı olmasına karşın önceliği her zaman kimlik üzerine olmuştur. Bu sebepten dolayı ülkedeki diğer TKDP ve T-KDP yandaşlarını da hatta muhafazakar Kürt kesimini de içinde bulundurmuş bir çatı niteliği taşımaktadır. Bu ocaklar Ankara İstanbul ve diğer illerde mevcut olmalarına rağmen Ankara ve İstanbul'da olanlar daha okumuş, eğitilmiş Kürtlerin bulunduğu yerler iken Anadolu'da olan ocaklar ise daha çok eğitim

seviyesi düşük Kürtlerin bulunduğu ocaklardır. Bu sebepten dolayı Ankara ve İstanbul fikir açısından daha baskındır. Kürtlerin sorunları ve kimlik üzerine oluşan problemlerin nerden nasıl kaynaklı olduğu her zaman birinci öncelikleri olmuştur. (Doğanoğlu, 2016: 952).

DDKO Kürtlerin siyasallaşmasının daha da gelişmesi için ikinci dalga Doğu mitingleri düzenlemiş ve başarılı da olmuştur. Bu mitinglerde açlık, geri kalmışlık, sosyalizm ve antiemperyalist fikirlerden bahsedilmiştir. Kürtlerin artık daha sol bir milliyetçilik akımı içerisinde hareket ettikleri görülmeye başlamış ve bölgedeki toplumu yönlendiren Tarikatların boşalttığı yerleri DDKO'ların doldurduğu görülmektedir. (Kocaoğlu, 2018: 45).

Sonuç olarak 12 Mart 1971'de yaşanan Muhtıra sonrasında DDKO'ların çalışmaları yavaşlamış ve aynı yıl içerisinde kapatılmıştır. Yöneticilerinin büyük çoğunluğu tutuklanmış ve ağır cezalar ile yargılanmıştır. (Kocaoğlu, 2018: 46). “İşte bütün bu adı geçen oluşumlar daha sonra ana damar olacak bir partinin doğum sancılarıydı. Fikri temellerini yaptıklarıyla, yürüttükleri faaliyetlerle belirlen bu dernekler yerlerini önce Ankara’ da, 1974 yılında, “Ankara Demokratik Yurtsever Yüksek Öğrenim Derneği” ne ve nihayetinde PKK’ ya (Partiya Karkaren Kürdistan-Kürdistan İşçi Partisi) bırakmışlardır.” (Kırkpınar, 2009: 60).

2.3. Türkiye’de Milliyetçilik Düşüncesinin Alt Yapısını Oluşturan İsimler

2.3.1. Milliyetçiliğin Kurucu Temsilcileri

2.3.1.1. Hüseyinzade Ali Bey’in (Turan) Milliyetçilik Tasviri

Hüseyinzade Ali Bey, 24 şubat 1864 yılında Azarbaycan’da muallim bir babanın oğlu ve Kafkas Şeyhülislamı’nın kızı bir anneden Dünyaya gelmiştir. Üniversiteyi Petersburg Üniversitesi’nde Fizik-Matematik bölümü mezunu olarak bitirmiş ve Osmanlı’ya gelerek İstanbul Askeri Tıbbiyesinde de hem öğrenim görmüş hem oradaki öğrenci ve hocalarla fikir alış verişinde bulunmuş nadide bir şahsiyettir. (Uca, 2017: 66-68).

Osmanlı aydınları arasında on sekizinci yüz yıldan itibaren yayılmaya başlayan Türkçülük adına çalışmalar Çarlık Rusya'sında yaşayan Türkler arasında milliyet fikrinin yayılmasıyla Türkçülük fikri de yayılmaya başlamıştır. Azerbaycan, Kırım gibi ülkelerden İstanbul'a gelen Türk aydınları Osmanlı aydınları ile bir araya gelmişlerdir. Osmanlı içerisinde Türkçülük fikrinin siyasasallaşmasında etkisi olan isimlerden biri de o dönem İstanbul'a gelen Hüseyinzade Ali Bey'dir. (Uca, 2017: 120).

Ali Bey, Türkçülük üzerine çalışmalar yapmış ve Turan fikrini ilk ortaya atan aydınlardan biri olmuştur. Zaten onun mahlası da "Ali Turani" olarak geçmektedir. "Hüseyinzade Ali Turan Azarbaycan'da Hayat ve Kaspî dergilerinde yazdığı yazılarda "Osmanlı" kimliğinin bunun Fransızların kendilerine "Bourbon" demeleriyle aynı olacağını ileri sürerek "Türk" kimliğinin kullanılması gerektiğini ifade etmiştir." (Yeniçeri, 2011: 305).

Yusuf Akçura tarafından Kahire'de bir gazetede yayımlanan "Üç Tarzı Siyaset" isimli makalenin hemen ardından Hüseyinzade Ali Bey "Ali Turani" mahlası ile "Mektub-ı Mahsus" adlı makalesi yayımlanmıştır. Bu makalesi ile Yusuf Akçura'nın fikirlerine katılmakla beraber "Panislamizm" ve "Pantürkizm" düşüncelerini savunduğunu beyan etmek istemiştir. (Uca, 2017: 91).

Hüseyinzade Ali Bey, "Türkleşmek, İslamlaşmak, Avrupalılaşmak fikri ile Türk kültüründen etkilenmeyi, Allah'a İslami kurallar çerçevesinde ibadet etmeyi ve çağdaş Avrupa uygarlığını benimsemeyi ifade etmiştir." (Uca, 2017: 126). Ali Bey, "Türk halklarının bütün bir birlik yaratması gerektiğini kaydeden edip, "Türkleşmek, İslâmlaşmak, Muasırlaşmak" idealini ileri sürerek "Millî birlik" düşüncesini tebliğ etmiştir. Bu ideal, Türk dünyasının büyük şahsiyetlerinden Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Ali Suavi, Ahmet Ağaoğlu ve diğerleri tarafından da desteklenmiştir." (Doğan, 2016: 96).

Hüseyinzade Ali Bey'in, "Gökalp'i, Akçura'dan daha fazla etkilediğini iddia etmek mümkündür. Buna örnek olarak Gökalp'in, 1911 yılında, Genç Kalemler dergisinde yayımlanan Turan isimli şiirinden önce Hüseyinzade Ali Bey'in aynı

isimli şiirinin, 1906 yılında, Bakü’de çıkardığı “Füyuzat” adlı dergide yayımlanması gösterilmektedir.” (Tokluoğlu, 2013: 121).

Ali Bey, Türkleşmek zemini üzerinden bir fikri yapı oluşturmuş ve o dönem içerisinde önemli fikir akımlarının savunucularından birisi olmuştur. Gerek edebiyatta gerekse siyasi anlamda güçlü bir aydındır. Yusuf Akçura ile Türkleşmek fikri zemininde aynı düşüncelere sahip olmuştur. Cumhuriyet tarihinde ülkenin fikri ideolojisine yön verecek olan Ziya Gökalp gibi önemli bir fikir adamını etkilemiş ve Türk ırkının tek bir dil ve kültür açısından birleşmesini savunmuştur. Turan fikrini savunmuş ve mahlas olarak da “Turanî”yi kullanmıştır. “İslamcılık kısmına gelince Ali bey’in İslam’ı ancak çağdaş uygarlıklarla beslendiği takdirde daha iyi olacağını ileri sürmüş ve İslam’da bir değişim aşamasını öngörmüştür.” (Doğan, 2016: 97).

2.3.1.2. Ziya Gökalp’ın Millet ve Milliyetçilik Anlayışı

Türkiye’de milliyetçilik denilince akla ilk gelen isim Ziya Gökalp’tir. Ziya Gökalp milletçi değil, milliyetçi bir aydındır. Türk milliyetçiliğini Türkçülük olarak ifade eden Gökalp, Türkçülüğü çok farklı olarak, kapsamlı bir hareket olarak yorumlamıştır. (Toprak, 2013: 321). “Gökalp, ulusların oluşumunu Durkheim sosyolojisinden esinlenen bir şemayla üç aşamalı bir sürecin sonucu diye görüyordu. Buna göre dil ve ırk birliğine dayalı kabile toplumundan, din birliğine yaslanan ümmete, oradan da kültür (hars) ve uygarlıkla (medeniyet) tanımlanan ulusa erişilmektedir.” (Ünüvar, 2008: 31).

Hüseyinzade Ali Bey’in İstanbul’a geldiğinde Ziya Gökalp kendisinden çok etkilenmiş ve Türkoloji çalışmalarına başlamıştır. Kendisini Ali Bey’den etkilenerek “Türk milletindenim, İslam ümmetindenim, Avrupa medeniyetindenim” şeklinde tanımlamıştır. (Tokluoğlu, 2012: 124).

Ziya Gökalp Osmanlı’nın son dönemlerinde II:Meşrutiyet’in ilanı ile siyasal bir devrimin gerçekleştiğini söylemiştir. Ona göre ikinci evre olarak da toplumsal devrim gerçekleşmeli yani eski hayattan vazgeçerek, yeni hayat yani milli bir toplumsal dönüşümü savunmaktaydı. Bu yeni oluşacak milli yaşam tarzının adı Türkçülük olacaktır. Türkçülük Ziya Gökalp’a göre toplumsal bir dönüşümü temsil etmektedir. (Toprak, 2013: 322).

“Ziya Gökalp’in İlk dönemlerinde meylettiğini ifade ettiğimiz Osmanlılık düşüncesi ile ki, bu düşünce Gökalp’te ümmetçilik olarak değil, İslamcılık düşüncelerine eğilim şeklinde görülmektedir, milliyetçilik anlayışı ile modern ulus-devletin ve yeni Cumhuriyetin kurucu iradesinin benimsediği milliyetçilik anlayışları arasında büyük bir örtüşme olduğunu söylemek mümkündür. “Toplumsal gerçeğe bakarsak görürüz ki, bir İslam ümmeti, bir Osmanlı devleti, bir Türk milleti, bir Arap milleti var. Ümmet kelimesinin bir dine bağlı olan fertlerin toplamını, devlet kelimesinin bir hükümet idaresi altında bulunan fertlerin toplamını, millet kelimesinin bir dille konuşan fertlerin toplamını terim olarak karşıladığının kabul edilmesi gerekir.” (Gökalp, 2013: 60).

Ziya Gökalp, ilk zamanlarında Orta Asya’nın tamamını kapsayan turan fikirlerini savunmuştur. “Türkiyelilik, Oğuzculuk, Turancılıktan bahsetti. Buna göre, Oğuz Türkleri arasında birlik sağlanabilir, ancak Turan uzak bir idealdir. Gökalp, ısrarla kültürel birliğin, etnik ve ırki birlikten önemli olduğunu savunur. Ona göre millet, ortak kültürü ve dini paylaşan, aynı dili konuşan, aynı eğitimi alan, dini, ahlaki ve estetik idealleri paylaşan insanlar topluluğudur.” (Yesevi, 2012: 78). “Türkçülük demek, Avrupa medeniyeti içerisinde bir Türk harsı vücuda getirmek demektir. En mukaddes şahıs (Hazreti) Peygamber, en mukaddes ma’bed (Kabe-i Muazzama) kalacak. En güzel lisan Türkçedir. Musiki ve edebiyatta, Türk güzelliği tecelli edecektir.” (Yeniçeri, 2011: 308).

Ziya Gökalp Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak kavramlarının hepsini bir araya getirmiş ve bütüncül bir yapı içerisinde bir sentez ortaya koymuştur. Bu terimlerin hiç biri birbirinden ayrılmamalı ve bu toplumun içerisinde muası bir İslam ve Türklüğü oluşturmalıdır. Ümmet bilinci ve millet bilincinin sentezini ortaya koymak istemiştir, Ziya Gökalp. (Yeniçeri, 2011: 338). “Gökalp’in milliyetçiliği, kültüre dayanmaktadır. Gökalp, İslamcılık, Batıcılık ve milliyetçilik fikirlerini, birleştirmiştir. Ona göre, Türk ve Müslüman kimliğini koruyarak, Batı uygarlığına girmek gereklidir. Bu bağlamda, Türkler, Batı uygarlığını tamamen kabul etmeli ama Batı kültürünün parçası olmamalıydılar. Gökalp, İslam’ı, milliyetçiliği, güçlendirici bir öğreti olarak gördü. Birey yerine, milleti üstün görmüştür.” (Yesevi, 2012: 78).

Ona göre dil; toplumsal hayatın zemini, maneviyatın dokuması, kültür ve medeniyetin temelidir. Bu durumu şu ifadelerle açıklamıştır:

“Dil birlikteliği içerisinde olan topluluklar genel anlamda din birliğini de sağlamış durumdadırlar. Gökalp, “aynı dille konuşanların ağır ağır aynı dine girdiklerini tarih bize gösteriyor der.” Yani Latinler Katolik, Germenler Protestan, Slavlar Ortodoks dinine meyletmişlerdir. Gökalp’e göre Yakut Türkleri haricindeki Türkler de İslamiyet’i kabul etmişlerdir. Ona göre bir dine girmeye dilin tesiri olduğu gibi, bir millete girmeye de dinin tesiri vardır. “Vaktiyle Fransa’dan kovulan Protestan Fransızlar Almanya’ya giderek Germen leştiler. Eski Bulgaristan’ın Türk seçkinleri Hristiyanlığı kabul ederek Slavlaştılar. Bugün dağınık bir şekilde memleketimize göç eden bazı Türk olmayan Müslüman unsurların dindeki birliğin tesiriyle Türkleştiklerini görüyoruz.” (Gökalp, 2013: 68)

Niyazi Berkes’e göre, “onun ulus kavramı, ne Tanzimatçıların Müslüman ve Türk’üm dışındaki halkların milleti, ne Namık Kemal’in Osmanlı milleti, ne İslamcıların İslam ümmeti ne de Rusyalı Türkçülerin Turan kavmi ya da ırkıdır. Gökalp’in bunların hepsinden ayrılan millet kavramı bugün bizim de kabul ettiğimiz bilimsel anlama en uygun bugün için gerçek haline gelmiş olan kavramdır.” (Berkes, 2002: 90).

2.3.1.3. Yusuf Akçura’nın Millet ve Milliyetçilik Anlayışı

Yusuf Akçura yüksek öğrenimini Paris’te tamamladıktan sonra Kazan’a akrabalarının yanına gitmiş orada karşılaştığı ortamdan çok memnun kalmıştır. Bölgede milli kültür ve yenilik hareketleri üzerine çalışmalar yürüten Müslüman Türk-Tatar’ların var olması ile Yusuf Akçura’da oradaki siyasi mücadeleye katılmıştır. 1904 yılında “Üç Tarzı Siyaset” isimli makalesini burada yazmış fakat Rus İmparatorluğu’nun Türk’lere siyasi gazete çıkarma izni vermemesinden dolayı Mısır’da bulunan “Türk “ isimli gazete de yayımlatmıştır. Türkçülük fikrinin ilk defa siyasal anlamda duyurulması ve Osmanlı İmparatorluğu’nun politikaları üzerine

durulmuş, Osmanlılık, İslamcılık ve Türkçülük konuları analiz edilmiştir. (Berk, 483–484).

Yusuf Akçura Rusya’da yaşayan Müslüman Türk’ler ile Rus hükümeti arasındaki dini, siyasi kriz neticesinde önce Kırım’a oradan da II. Meşrutiyet’in ilanı ile birçok Rusya’dan İstanbul’a gelecek olan aydın Türk-Tatar’lar ile İstanbul’a gelmiş ve Osmanlı’da çalışmalarına devam etmiştir.

Yusuf Akçura’nın kaleme aldığı ve Türkçü fikir akımının temelini oluşturan “Üç Tarzı Siyaset” makalesini iyi anlamak, iyi analiz etmek gerekir. Burada ilk etapta Osmanlılık fikir akımı savunulmuştur. Bir Osmanlı ulusu oluşturma fikri Tanzimat ile birlikte yazılı hale gelmiştir fakat bu fikir başarıya ulaşamamıştır. Fransız İhtilali ile yayılan fikirler ve bu fikirlerin sonuçlarından etkilenen Osmanlı İmparatorluğu Osmanlılık fikir akımından başarılı bir sonuç elde edememiştir. (Yesevi, 2012: 80). “Üç Tarz-ı Siyaset’le önerdiği köklü bir değişimdi: Yeni bir dayanışma ilkesi, yeni bir toprak dengesi ve geleceğe ilişkin yeni perspektifler. Onun çözümü kendi ifadesiyle, “ırk temeline dayalı siyasal bir Türk Milleti”ne tekabül ediyordu.” (Georgeon, 2008: 509).

Üç Tarzı Siyaset makalesinin devamında İslamcılık ve Türkçülük ile ilgili fikirlerini beyan etmiş ve makalenin sonunda Müslümanlık ve Türklük siyasetinin İmparatorluk için hangisinin daha yararlı olacağını sorarak bitirmiştir. İslamcılık için ise, Sultan Abdülaziz döneminde savunulmuş ve II. Abdülhamit tarafından da desteklenmiş bir fikir akımıdır. Akçura bu hususta da diğer Müslüman devletlerin bu politikaya karşı çıkacaklarını ve Osmanlı içerisindeki bazı Türk’lerin de bu politikayı desteklemeyeceğini savunmuştur. Netice itibarı ile o Avrupa’nın Doğu’sundan başlayarak Asya’ya yayılmış büyük bir Türk birliği ve Osmanlı’nın Türk dünyasını yöneteceği bir sistem hayal etmiştir. İslam’ı da bu hayali gerçekleştirme de yardımcı bir unsur olarak görmektedir. (Yesevi, 2012: 81).

Bilindiği üzere Osmanlı’da tarih Türklerin Orta Asya’dan geldikleri ile başlamamakta ve Osmanlı içerisindeki Türkler de tarihlerini belli bir tarihe kadar bilmektedirler. Yusuf Akçura Türklerin Osmanlı geçmişini bildiklerini, Türk geçmişini bilmediklerinden bahsetmiştir.

“Türkleri birleştirmek politikasının tatbikindeki müşkülât İslam siyasetine nazaran ziyadedir. Her ne kadar, garbın tesiriyle Türkler arasında milliyet fikirleri girmeye başlamış ise de bu vaka henüz çok yenidir. Türklük fikirleri, Türk edebiyatı, Türkleri birleştirmek hayali henüz yeni doğmuş bir çocuktur. İslamiyet’te gördüğümüz o kuvvetli teşkilattan, o pür hayat ve pür heyecan hissiyattan, hülâsa sağlam bir ittihadı meydana getirebilecek madde ve hazırlıktan hemen hiçbirisi Türklükte yoktur. Bugün ekseri Türler mazilerini unutmuş bir halde bulunuyorlar.” (Akçura, 2011: 37).

Akçura’nın milliyetçilik anlayışının anlaşılabilmesi için, öncelikle “Türk” kavramının Akçura’ya göre ifade ettiği anlamı değerlendirmek gerekmektedir. Yusuf Akçura, Türk’ün tanımını yaparken, şu ifadeleri kullanmıştır:

“Türkler’ dediğimiz zaman, etnografya, filolocya ve tarih müntesiplerinin bazen ‘Türk-Tatar’, bazen ‘Türk -Tatar-Moğol’ diye yâd ettikleri bir ırktan gelme, âdetleri, dilleri birbirine yakın, tarihi hayatları birbirine karışmış olan kavim ve kabilelerin toplamını murâd ediyoruz.” (Akçura, 2015: 15).

Osmanlı döneminde halk Müslüman olarak anılmasından dolayı Türklük kavramı daha geriden gelen bir bağlılıktır. Osmanlı’nın son dönemlerinde devletin içerisinde bulunduğu durumdan kurtulmak için çeşitli fikirler gündeme gelmekteydi. Bunlardan birisi de Türkçülük ve Pantürkizm’dir. Sonuç olarak Ziya Gökalp ile Yusuf Akçura’nın milliyetçilik anlayışlarını karşılaştıracak olursak, Türkçülüğün ortaya çıkmasında çok büyük katkıları olan bu önemli iki fikir adamının milliyetçilik görüşleri arasında bazı belirgin farklar mevcuttur.

2.3.2. Türkiye’de Milliyetçiliğin Entelektüel ve Siyasi Temsilcileri

2.3.2.1. Mehmet Akif Ersoy’un Milliyetçilik Anlayışı

Mehmet Akif Ersoy, Osmanlı İmparatorluğunun son dönemlerinde ve Cumhuriyet’in ilk dönemlerinde yaşamış, İstiklal Marşımızın yazarı, milli ve İslamcı

bir Arnavut kökenli Osmanlı aydınıdır. İslamcı bir şair olarak tanınan Akif, Osmanlı'nın son dönemlerinde ülkedeki kötü gidişat neticesinde ülkeyi kurtarmak için ortaya atılan fikir akımlarından İslamcılığı desteklemiş ve devletin kurtuluşunu bu fikir çerçevesinde değerlendirmiştir. O dönemki fikir akımlarından Türkçülük için sadece Türkleri bir araya getirme düşüncesi olması hasebiyle bu fikrin başarısız olacağını ve devletin kurtuluşu için İslam çevresinde toplanılmasını savunmuştur. (Oba, Öztürk, Gürbüz, 2014: 565).

Akif, İslam ve İslamcılık üzerine eleştiriler yapmaktan da kaçınmamış hatta kendisini dahi eleştirebilmiş nadir aydınlardandır. Ona göre İslamcılık fikrinin ana unsurlarından birisi de İslam'ın hükümlerinin daha iyi anlatılması ve aktarılması ile toplum içerisinde bir birlik tesis etmesi gerektiğini savunmuştur. İslam'ın en büyük düşmanının cahil ve bilgisiz bir şekilde İslam'ı yaşadıklarını savunan Müslümanlardır düşüncesi hâkimdir, Akif'te. (Bilgiz, 2009: 13). Müslümanlara asıl Müslümanlığı anlatmak kaygısı içerisinde olan Akif, "Arnavut, Boşnak, Arap ve Türklerin bir arada bulunabilmelerinin sadece İslam yani din ile olacağını da savunmuştur." (Şen, 2016: 254).

Akif Türkçülük akımının ilk baş gösterdiği yıllarda kültürel içerikli olmasından dolayı desteklemiş fakat daha sonra siyasal bir zeminde ortaya çıktığında kesinlikle karşı çıkmıştır. Çünkü ona göre siyasal bir ideoloji olarak Türkçülüğün benimsenmesi neticesinde zaten halihazırda Avrupa'dan yayılan fikir akımları sebebiyle sarsıntılı olan ortamda Türk olmayan topluluklar tarafından bir ayrılış nedeni olmasından endişe duymuştur. (Bilgiz, 2009: 14).

Akif, toplumu birleştirecek yegâne unsuru din olarak tanımlamış fakat toplum içerisindeki İslam algısının değişmesini savunmuştur. Ona göre İslam bilimsel bir çalışma ile yenilikçi bir tavrının olduğunu ortaya koyacak Müslümanların eksikliğinden yakınmıştır. Çünkü İslam hiçbir zaman hükümleri ve kendine has tarzı ile çağdışı olmamıştır. Sadece İslam üzerinden yürütülen algı ya da bilinçsiz kimseler tarafından yapılan yorum ve benimsenen yaşam tarzı neticesinde yenilenerek gerçek halini elde etmeli ve kaynak olarak yalnızca Kuran ve sünnet çerçevesinde kabul görmelidir. (Şen, 2016: 255).

Mehmet Akif Ersoy, “İslamcı akım içinde Cemaleddin Efgani ve onun tilmizi Muhammed Abduh’un çizgisini takip eden modernleşmeci bir İslamcıdır. Bu tür İslamcılık, Avrupa’nın tamamen taklit edilmesi ve Avrupa’dan gelen her yeniliğin reddedilmesi şeklindeki zıt fikirlere karşılık, Avrupa’nın ilim ve tekniğinin alınarak maneviyatın korunmasını ve İslam’ın hurafelerden arındırılarak gerçek İslam’ın yaşanmasını savunmaktadır.” (Yılmaz, 2009: 320).

Akif’in milliyetçilik fikri içerisinde kesinlikle ırk temelli bir anlayış yoktur ve İslam’la ilgisi olmayan bir milliyetçilik anlayışına da karşı çıkmıştır. Ona göre milliyetçilik, tarih ve toprak şuuru çerçevesinde gelişmiş ve din-millet ilişkisi ayrılmaz bir bütünlük taşımaktadır. Ona göre milliyetçilik dindarlıktan, dindarlık da milliyetçilikten ayrılamaz bir bütünlüktür. (Bilgiz, 2009: 13).

Mehmet Akif Ersoy, Milli Mücadele’ye de çok büyük destek vermiş ve Anadolu’nun çeşitli vilayetlerini dolaşarak desteğini fiili olarak da göstermiştir. Onun düşüncelerine göre Müslümanlar Müslüman olmayan toplumların altında yaşayamazlar. Müslüman hür ve bağımsız olmalı, istiklaline sahip çıkmalıdır. Bağımsızlığını elde edemeyen Müslüman topluluklar Müslüman sayılmazlar. Bu sebepten dolayı bağımsızlıklarını elde edinceye kadar mücadele etmelerini farz olarak görmüştür. Milli Mücadele yılları bittikten sonra da İstiklal Marşımızı yazarak Milli Şairimiz olarak tarihteki yerini almıştır. (Oba, Öztürk, Gürbüz, 2014: 565).

2.3.2.2. Mustafa Kemal Atatürk ve Atatürk Milliyetçiliği

Osmanlı İmparatorluğu’nun dağılması ile birlikte topraklar emperyalist Batı’lı devletler tarafından bölüşülme ve paylaşılma sürecine girmiştir. Bu süreçte Milli Mücadele başlamış ve direnç mekanizması olarak da milliyetçilik, Türk milliyetçiliği fikrinden alınan güçle büyük ve tarihi bir başarı elde edilmiştir. Ümmet bilincinden millet bilincine geçiş bir savunma refleksi haline gelmiş ve ülkede Batı’lı devletlere karşı direnç oluşturmuştur. Ülkede savaş sona erip bağımsızlık elde edilince “Atatürk milliyetçiliği; tam bağımsızlık, laik, çağdaş ve bilim temellerine oturtularak uygulanmıştır.” (Avcı, 2003: 76).

Atatürk’ün bütün yapmış olduğu hareketlerin ana teması Milliyetçilik unsuruna dayanmaktadır. Bağımsız bir Türk toprakları kurmak için savaşıması,

Cumhuriyeti ilan ederek Türk milletinin hür bir şekilde yaşamasını temin etmesi, ülkeyi çağdaş bir hale getirmek için yaptığı inkılaplar Milliyetçilik kavramına addettiği düşünceyi kapsamaktadır. “Milliyetçiliğin temeli ve kaynağı olan dil ve tarih tetkik edilsin diye Dil ve Tarih kurumlarını tesis etti ve servetinin büyük bir kısmını bu iki kuruma bıraktı.” (Tanyu, 1981: 101).

Atatürk’ün milliyetçilik anlayışı “Türk milletini en ileri, en kültürlü, en kuvvetli, en mesut milletler seviyesine çıkarmak ana gayeydi. Bunun için de ilk etapta kendini küçük görmeye alışmış Türk milletini bu aşağılık duygudan kurtarmak istemiştir. Tarih ve dil üzerindeki çalışmalarının bir sebebi de budur.” (Plazlıoğlu, 2006: 12).

Atatürk’e göre toplum içerisindeki milli kültür ve devlet anlayışı milliyetçiliğin ana kaynağını oluşturmaktadır. Bu kaynakları beslemek ve geliştirmek için Türk dili ve tarihine büyük önem vermiştir. Türk kültür ve dilinin araştırılması ve toplumu bu hususta bilinçlendirmek için çalışmalarda bulunmuştur. Bu hususla ilgili Dil ve Tarih kurumlarının kurulması, fakülte ve üniversitelerin kurulmasını sağlamıştır. Milliyetçilik fikrinin gelişmesi yönünde büyük katkılarda bulunmuştur. (Yiğit, t.y: 1045).

Atatürk milliyetçiliği diğer milletlere karşı da barışçıl bir ilkeyi benimsemiş bir fikriyattır. “Yurtta sulh cihanda sulh” ilkesi bu hususta dile getirilmiş bir sözdür. Atatürk Türk milletinin kendi milleti için ileri bir medeniyet olması için çalışması gerektiğini ve aynı zamanda başka milletlerin de hep iyi olmasını istemesi gerektiğinden bahsederek barışçıl bir politikası olduğunu belirtmiştir. (Kılıç, 2007: 121).

Atatürk milliyetçiliğinin bir diğer özelliği de vatan anlayışının çok önemli olmasıdır. Ona göre Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran halka Türk milleti denir. (Avcı, 2003: 77). “Nasıl ki açık ırk ve milliyet ayrılıklarına rağmen İskoçyalı, Gallı, Kuzey İrlandalı kendini İngiliz; Bröton, Norman vesaire kendini Fransız biliyor ve ona göre duygular besleyerek eski milletini yalnızca bir hatıra sayıyorsa Türkiye’deki dil ve daha sonra da din azınlıklarının dahi öyle yapmaları amacını uygun görmüştür, fikirlerinde.” (Palazlıoğlu, 2006: 8).

Atatürk'ün yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti için oluşturduğu modelin iki ana unsuru vardır. Bu unsurlar, Millileşme ve modernleşmedir. Modernleşmekten kasıt Batı medeniyetini örnek almaktır. Çünkü Batı o dönem için teknolojik ve bilimsel anlamda en ilerlemiş toplumların var olduğu bir yerdir. Milliyetçilik fikri ise Türk devletinin kuruluşunda canla başla mücadele vermiş ve bağımsızlıklarından asla taviz vermeme düşüncesine sahip olan bir Kuva-yi Milliye ruhudur. İşte bu iki düşüncüyü yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti bünyesi içerisinde bir araya getiren Mustafa Kemal Atatürk'tür. (Yiğit, t.y: 1039).

Sonuç olarak Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı, Türk milletinin bağımsız, mutlu, zengin ve çağdaş bir şekilde yaşamasını amaçlayan ancak bunu yaparken de milli çıkarlarına bir saldırı olmazsa diğer milletlerle uyum içinde çalışan, diğer milletlerin haklarına saygı gösteren bir milliyetçilik anlayışıdır.

2.3.2.3. Erol Güngör' n Milliyetçilik Anlayışı

Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra ve Milli Mücadele döneminde milliyetçilik kavramının etkisi çok büyük olmuştur.  lke kurulduktan sonra kalkınma ve modernleşmek için ortaya atılan politikalarda farklılık görülmektedir. Kültüre dayalı olarak gelişen milliyetçilik fikri ve pozitivizmden etkilenen Batıcılık fikridir. (Atasoy, 2009: 4).

Kültüre dayalı olarak milliyetçilik fikrini açıklamaya  alışan “Güngör’e göre milliyetçilik, bir doktrin veya dogmatik bir sistem değil bir kültür hareketidir. Bu nedenle ırkçılığa, halka dayalı bir siyasi hareket olması nedeniyle de otoriter idari sistemlere karşıdır. Güngör, milliyetçiliğin asıl hedefinin, “geniş kitlelerin iradesine dayanan bağımsız bir siyasi idare ve bu siyasi birlik içinde milli bir kültür meydana getirmek olmuştur.” (Balcı, 2011: 12).

Türkler inançları gereği aşırılıklara karşı olan ve toplum içerisinde buna müsaade etmeyen bir millettir. Bu sebepten dolayı Avrupa’da meydana gelen bazı aşırı uçta bulunan ve toplumlara ayrılık getirmiş Faşizm, Nazizm, Komünizm, Şovenizm, Frankoizm gibi ideolojilerin Türk milliyetçiliğinde ve Türkiye de karşılıkları yoktur. Türkler bu sebepten ırk gibi gen gibi hususlar üzerinden bir milliyetçilik anlayışı tarihleri boyunca benimsememiştir. Bu konular üzerinde

alışmalar yapıp teorik oluşumlar içerisine girenler olmuş olsalar da pratik anlamda Türk Milliyetçiliği hiçbir zaman dışlayan ve ötekileştiren bir anlayış olmamıştır. (Yeniçeri, 2011: 358).

Milliyetçilik fikri ilk etapta ülkenin içinde bulunduğu durumdan kurtulmak için, bağımsızlık mücadelesi hareketi halinde iken daha sonra milli kültür oluşturma çabası içerisine girmiştir. “Milliyetçiliğin en belirgin tarafı, millete onu başkalarından ayırt eden bir hüviyet verme gayreti olmuştur. Bu yüzden milliyetçilerin Türkiye’de bir milli kültür yaratma ve geliştirme gayretleri Batıya benzemekten ziyade yerli olan unsurlar üzerinde durmak şeklinde olmuştur.” (Güngör, 1995: 152)

Batı karşısında aşağılık kompleksine kapılarak sorunları ve medeniyetin geri kalmışlığını aşabilmenin mümkün olmadığını savunan Güngör, yaklaşık iki yüz yıllık Batı’ya yüzü dönük bir şekilde reformlar içerisinde oluşumuzun yerine kendi milli kültürümüze ve tarihi köklerimize yönelmemiz üzerinde bir fikir geliştirmiştir. “Güngör milliyetçilik anlayışını gerçekler üzerine inşa eder. Sosyal hayattaki en önemli gerçeklik ise tarihi köklere ve başarılarla sahip Türk milletin varlığıdır. Cumhuriyetten nceki son önemli iki Türk devleti aynı zamanda dünyaya Türk medeniyetini sunmuştur. Medeniyet kuran ve temsilciliğini yapan Türk milleti karşılaştığı problemlere bu şuurla yaklaşmak zorundadır.” (Atasoy, 2009: 5).

Güngör milliyetçilik ile ilgili fikirlerinden biri de milliyetçilik ii demokratikleşmedir. Ona göre milliyetçilik fikri tek bir fikir etrafında toplanmak değildir. Halka dayalı bir hareket olması hasebiyle milliyetçilik ii farklı ve yeni fikir akımlarının oluşmasına hoşgörü ile yaklaşması taraftarıdır. Aksi halde fikri anlamdan eylemsel anlamda bölünmeler oluşabileceğini işaret eder. Ona göre milliyetçilik içerisinde farklı düşüncelerin barınması da milliyetçiliğin gücünü artıracak bir unsur olarak görmektedir. Ona göre demokrasi milli hakimiyeti temsil eder ve sonuç olarak milliyetçilik içinde bir hadise olmuş olur. (Balcı, 2011: 13).

Erol Güngör toplum içerisindeki birleştirici unsur olan din kavramına da milliyetçilik fikir akımı içerisinde olmazsa olmaz olarak bakmaktadır. Türklerin birden fazla kavim olarak dağılıp birbirlerine düşmanlık yapmalarına da inanç

sistemini tasarlayan din unsuru olmuştur. Ona göre din birliği dil birliğine göre daha kuvvetli bir birliği temsil eder. Güngör kültür eksenli bir milliyetçilik fikri içerisinde din kavramına vermiş olduğu önem neticesi ile Atatürk milliyetçiliğinden de ayrılmakta ve bu durum laiklik ilkesi ile meydana gelmektedir. Erol Güngör, modernleşme adı altında Batı'daki laiklik anlayışının Atatürk İnkılapları'ndaki laiklik anlayışının uyuşmasını ve uygulanmasını yanlış bulmaktadır. Çünkü Türk toplumu içerisindeki dini yapı Hristiyan Batı'daki dini yapı gibi olmadığını savunmuştur. (Balcı, 2011: 14).

Sonuç olarak: “Türkiye çok hızlı değişirken Erol Güngör, çalışmalarının ana amacını: “Çağdaş bir Türk milli kültürü kurmanın gereği ve bunun yollarını aramak” şeklinde ifade etmektedir.” (Yılmaz, 2008: 651). Erol Güngör, milliyetçilik fikrini kültüre dayandırmakta ve toplum içerisinde milliyetçilik fikrini destekleyecek din gibi dil gibi unsurların önemine vurgu yapmaktadır. Modernleşmeyi Batılılaşma olarak anlayan ve kendi kültürüne sırt çevirenlere karşı cephe almış ve kendi milli kültürünü yaşayanları küçümseyen Batılı tiplerden rahatsızlığını belirtmiştir. “Hâlbuki Türk milliyetçiliği Mustafa Kemal'in “hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir” düsturu gereği gücünü ve meşruiyetini Türk Milletinden almaktadır. Türk milletinin gelişmesi ve problemlerini çözmesi bu bakımdan ancak kendi milli varlığına ve özüne yönelmekten geçer. Bu da gerçek anlamda demokrasiden geçer.” (Atasoy, 2009).

2.3.2.4. Nurettin Topçu'nun Milliyetçilik Anlayışı

Nurettin Topçu, Cumhuriyet döneminin en kayda değer düşünürlerindendir. Felsefe doktorası yapmış bulunması hasebiyle akademik olarak felsefecidir. “Milliyetçilik, tabii topluma güvenmek ve inanmaktır. Tabii toplum, sonsuzluk ve birlik düşüncelerini egemen şuur haline getirmiş ve bunu yaşayışına hâkim kılmış ruhsal toplumdur; hepsine üstün bir ideale ferdiyetlerini feda ederek birleşen insanlar topluluğudur.” (Topçu, 2016: 39).

Nurettin Topçu milliyetçilik düşüncesinin temelini insana dayandırmış daha sonra da İslam'a dayandırmıştır. Ona göre İslam'dan ayrı bir Türklük ve Türklükten ayrı bir İslam olamaz. İslam'ı Türklüğün ruhu olarak tanımlamıştır. Irk birliği

üzerinden bir milli davanın var olamayacağını Turan fikrini savunanlar için ortaya koymuştur. (Duran, Polat, t.y: 2).

Nurettin Topçu, milliyetçilik anlayışının dayandığı esasları; “din, yurt, soy, dil, devlet ve iktisadi sistem vektörleri üzerinden meczeder. Nitekim ona göre milliyetçiliğin birincil kaynağı İslam’dır. Bir din olarak İslam; milleti, milletin ahlakını, örfünü, kalbini yoğurmuş ve adına Türk İslam medeniyeti denilen büyük insanlık birikimine kaynaklık ederek onu yönlendirmiştir.” (Demirel, 2011: 11).

Topçu’ya göre İslam, milliyetçilik ve medeniyet kavramlarının hayata geçirildiği yer Anadolu topraklarıdır. “Bu anlam açısından Anadolu, Topçu’nun beklediği, umut ettiği, hayat bulması için gayret sarf ettiği medeniyetin yeşereceği biricik yerdir. Çünkü milletlerin ruhu tarihlerinin derinliklerinde aranmalıdır ve bu ruhu kazanmak için varını yoğunu feda eden de tarih boyunca Anadolu olmuştur. Topçu için Anadoluculuk, ırka dayalı bir milliyetçilik davası değil ruhçu, İslâm’a dayalı bir milliyetçilik davasıdır.” (Bilge, 2014: 174). Batı medeniyetinin milliyetçilik anlayışını barbar olarak tanımlayan Topçu, buna karşılık İslam’ın hayat verdiği bir ruh milliyetçiliğinden bahseder ve bunu Anadoluculuk olarak tanımlar.

Nurettin Topçu, “milliyetçilik anlayışında somut gerçekliğe öncelik vermektedir ve buda Anadolu’dur. Topçu milliyetçilik anlayışını altı ilkede toplamıştır. Bu ilkelerden birincisinde dinin İslam, ikincisinde yurdun Anadolu toprağı, üçüncüsünde soyun Oğuzlara dayalı Türk soyu, dördüncüsünde dilin Türkçe, beşincisinde, devletin merkezîyetçi otoriter ve sorumlu devlet, altıncısında ekonomik düzenin toplumculuk olduğu belirtilmektedir.” (Sarıtış, 2009: 264).

Sonuç olarak Topçu, İslami değerler ile milliyetçilik olgusunu birleştirmiştir. Anadolu milliyetçiliği olarak nitelendirdiği milliyetçiliğin temelini Anadolu’da olduğu ve oradaki birlik sayesinde bunun gerçekleşeceğini savunur. “Bu milletin halkını bu Anadolu toprakları meydana getirmiştir ve bu gerçekliği kabul etmeyenler içerisinde İslam’ın olmadığı ırk ve vatan kavramları üzerinden kurulan Turan gibi içerisinde ruh olmayan sevdalar peşinden koşmaktan yorulmuştur.” (Yeniçeri, 2011: 320). Din olgusunun Topçu indinde önemi çok yüksektir. Fakat bu hassasiyetini de dile getirirken aynı zamanda dini sömürerek kullananlara da nefret kusan sözleri mevcuttur. Ona göre tasavvufta çok önemli bir kurumdur. Hacı Bayram-ı Veli,

Yunus Emre, Mevlana Celaleddin-i Rumi gibi Anadolu'daki önemli isimler üzerinden bir birliktelik örneği olarak bahsetmiştir.

2.3.2.5. Alparslan Türkeş'in Milliyetçilik Anlayışı

Kıbrıs'ın Lefkoşe semtinde 25 Kasım 1917 tarihinde dünyaya gelen Alparslan Türkeş'in asıl ismi Ali Arslan'dır. Dört yaşında okula başlamış ve ilk orta ve rüştiye yıllarında Türklük ve Türkçülük fikriyatını benimseyen hocaları tarafından eğitim almış hatta isim değişikliği de bu yıllara dayanmaktadır. Hocalarından bir tanesi senin adın Alparslan olsun ve Türk tarihindeki Sultan Alparslan gibi yiğit birisi olursun gibi bir düşünce ile ismini değiştirmiştir. Türkeş'in küçük yaşlarında yaşadığı şehir İngiliz işgali altında olması hasebiyle Türkçülük ve milliyetçilik havasının en yüksek olduğu bir ortamda büyümesinden dolayı hep asker olmak ve yaşadığı toprakları kurtarmak gibi bir gaye içerisinde olduğu bilinmektedir. Hayallerini gerçekleştirip Kuleli Askeri Lisesi'nden mezun olduğunda fikri düşünceleri de milliyetçilik ve Türkçülük üzerine iyice yoğunlaşmış ve bu fikri benimseyen aydınlarla bir arada bulunmuştur. (Bahadır, 2017: 24-28).

27 Mayıs 1960 Darbesini yapan Milli Birlik Komitesi'nin içerisinde yer alan Albay Alparslan Türkeş daha sonraki süreçte ordudan tasfiye edilmiş ve elçilik müşaviri olarak Hindistan'ın Yeni Delhi şehrine gönderilmiştir. Yurda döndükten sonra bazı siyasi partiler ile iletişime geçen Türkeş kendi fikri ve ideolojisini kuracak zemini Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP)'nde bulmuştur. 1965 Yılında CKMP'ye katılan Türkeş aynı yıl içerisinde genel başkan olarak seçilmiş ve parti programına "Dokuz Işık" olarak nitelendirilen ilkeleri eklemiştir. (Umur, 2017: 53).

Alparslan Türkeş, Dokuz Işık doktrinini açıklamadan önce milliyetçilik düşüncesinin amacını şu sözlerle ortaya koymaktadır: "Gaye olarak düşündüğümüz şeyi evvela belirtmekte fayda vardır. Gaye Türk Milletini, insanca usullerle, en kısa yoldan, kendi gücüyle ayakta durabilecek, kuvvetli, müreffeh, mutlu, hak ve şereflerine sahip bir millet haline getirmek ve modern uygarlığın en ön safına geçirmektir." (Türkeş, 1968: 3).

Dokuz Işık olarak belirtilen ilkeler: “Milliyetçilik, Ülkücülük, Ahlakçılık, İlimcilik, Toplumculuk, Köylücülük, Hürriyetçilik, Gelişmecilik, Endüstri ve Teknikçilik.”tir. (Türkeş, 1975: 58-59).

Alparslan Türkeş’e göre insanlar öncelikle kendilerine hürmet göstermeli ve kendi varlıklarına saygı göstermelidir. İnsanların kendi kabiliyetlerinin farkında olmalarını ve azimle bir şeyi başarmak için önce inanmaları gerektiğini savunmuştur. Eğer kendilerine olan güvenlerinin eksik olması ya da başarmak üzerine kendilerinde ümitsizlik ve kararsızlık hali hasıl olmuşsa başarıya ulaşamayacaklarından bahsetmiştir. İnsan üzerinden bir millet tanımı yapan Türkeş, milletlerin de aynı insanlar gibi kendi kaderlerini, tarihlerini, varlıklarını bilmelerini ve kendilerine güvenmeleri gerektiğini savunur. Kendilerine güvenen ve saygı duyan milletler uygarlık âleminde büyük varlık gösterir, kendi toplumları içerisinde yaşan insanlara refah ve mutluluk getirir. bu düşüncesi neticesinde milliyetçilik olgusu onun için çok önemli bir yeredir. (Türkeş, 1968: 4).

Türkeş’in milliyetçilik anlayışının temelinde Türk milletine duyulan derin bir sevgiden bahsetmek mümkündür. Ona göre;

“Kalbinde başka bir ırkın gururunu taşımayan, kendini samimi olarak Türk hissedene ve Türklüğe adayan herkes Türk’tür. Biz, Türk milletine mensup olduğumuza göre, bu milletin içerisinde çıkmış olduğumuz insanlar olduğumuza göre elbette ki kendi milletimize karşı derin bir bağla bağlı olacağız ve bu milletin yükselmesi için bu milletin haklarının daima her çeşit tesirlerden uzak, her şeyin üzerinde bulundurulması içi çalışmayı görev bileceğiz. İşte bu sebeplerden dolayı bizim milliyetçiliğimiz, Türk milletine karşı duyulan derin, köklü bir sevgi ve Türk milletinin içinde bulunduğu müşkül durumdan bir an önce, en modern, en ilmi metotlarla çıkarılacak, en kısa yoldan modern uygarlığın en ön safına geçirilmesini sağlama duygusundan kuvvet alır. Milliyetçiliğimiz başkalarına karşı kin, garez duyguları ile beslenmez. Bunun yanında Türkçülük kelimesini de ilave ediyoruz. Milliyetçiyiz ve Türkçüyüz.

Milletimizin adı Türk Milleti'dir bu sebepten Türkçüyüz.” (Türkeş, 1968: 6-7).

Alparslan Türkeş bu sözlerle milliyetçilik fikrinin ve davasının ne olduğunu özetlemiş ve bu fikriyatı teoriden pratiğe dökmek için ve milliyetçilik düşüncesini siyasal anlamda temsil etmek için siyasi parti kurmuş, gençlik yapılanmalarına destek vermiştir. Türkeş'in ülkülerini düstur edinmiş ana kurum Türkeş'in siyasi partisinin gençlik kollarını temsil eden “Ülkü Ocakları”dır. Bu ocaklar Anadolu'nun her yerine açılmış ve “Dokuz Işık” doktrini merkezli bir öğreti ile genç nesillerin yetişmesini sağlamıştır. Böylece Türk milliyetçiliğinin entelektüel bir kültür hareketi olmasıyla beraber Türk milliyetçiliğinin siyasallaşmasını da sağlamış ve Türk milliyetçiliğine dayalı siyasi bir güç oluşturmuştur. (Hocaoğlu, 1997: 1).

Türkeş'in milliyetçilik çizgisi, “İrkçi-Türkçü gelenekle resmi milliyetçilik ideolojisinin temas hattı üzerinde uzanır. Bu çizginin kabaca dör evresinden söz edilebilir: “Soy” Türkçü-Pantürkist eğilimin ağır bastığı evre (ellilerden altmışların sonlarına kadar), otoriter milli kalkınmacılık söyleminin vurgulu olduğu evre (1960–63), milliyetçi-muhafazakâr antikomünizmin öne çıktığı evre (altmışlardan seksenlere), resmi milliyetçilik ideolojisi ile eklemlenmenin güçlendiği evre (seksenlerden 1997'ye).” (Bora, 2008: 686).

Sonuç olarak Alparslan Türkeş, Türk Siyasi Tarihi açısından önemli bir liderdir. Onun milliyetçilik fikirleri bugün halen ülkemizde belli kuruluşlar tarafından gerek siyasi gerekse kültürel anlamda devam etmektedir. Bu öğretilerle yetişen siyasetçi, akademisyen, bürokrat gibi devletin önemli kademelerinde ve milletin içerisinde yaşayan insanlar vardır. Alparslan Türkeş'in kurmuş olduğu sistem içerisinde yetişen en önemli isimlerden biri de bizim tez çalışmamıza konu olan Muhsin Yazıcıoğlu'dur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Konusu

Bu çalışma Türk Siyasi Tarihi'nde önemli bir siyaset ve dava adamı olan Muhsin Yazıcıoğlu'nun siyasi görüşü ve siyaset yapma tarzına, siyasi parti liderliğine, sosyal ve kültürel vakıf liderliğine, dava adamlığı ve eylemci kişiliğine, toplum içerisindeki konumu ve topluma kazandırdığı varsa kaybettirdiği değerler üzerine bir incelemedir.

3.2. Araştırmanın Amacı

Muhsin Yazıcıoğlu'nun yapmış olduğu siyaset neticesinde toplum içerisinde nasıl bir imaj oluşturduğu ve bu imaj topluma ne gibi etkileri olduğu merak konusu olmuştur. Toplumun bir kesimi tarafından sevilen ve saygı gösterilen bir lider neden hiçbir dönemde iktidar olamamıştır, siyaset yapmaktan gayesi nedir, kurmuş olduğu siyasi partiyi hangi amaç için kullanmıştır, kurmuş olduğu vakıfları hangi amaç doğrultusunda kurmuştur. Gençliğinde ülke içerisindeki önemli bir yapı içerisinde gençlik liderliği yapması hasebiyle hayatı boyunca gençliği nasıl etkilemiş ve onlar üzerinde nasıl bir yönlendirme de bulunmuştur ve nasıl etkilemiştir, toplum içerisindeki farklı siyasi ve sosyal oluşumlara nasıl bakmıştır gibi sorularımızın cevaplarını bulmak bu çalışmanın amacını teşkil etmektedir.

3.3. Araştırmanın Önemi

Türkiye Cumhuriyeti Devleti kuruluşundan bu yana ülke içerisinde çok fazla toplumsal olay meydana gelmiştir. Ülkemizdeki toplumsal olaylardan bazıları da gençlik hareketleridir. Ülkemizde özellikle 1960–1980 yılları arasında gençler aktif olarak memleket meseleleri ile ilgilenmiş ve hatta bu ilgileri eyleme dönüşmüştür. Eylemler bir müddet sonra şiddet içermeye başlamış ve neticesinde ülkede siyasi yönetim dönem dönem el değiştirmiştir. Darbe olarak nitelendirdiğimiz sivil yönetimin belirli sebeplerle sivil idareyi fesh ederek askeri yönetimin ülke iktidarına

gelmesi neticesinde fikri ve eylemci gençlerin bazıları maddi ve manevi zarar görmüş bazıları siyasetten uzaklaşmış bazıları da idam edilmiştir. Bu dönemlerde yaşayan büyük orandaki gençlerin görüşü ne olursa olsun tek derdi memleket meselesi olması önemlidir. Genç yaşlarında ülkenin gidişatı ve izlenilen politikalar üzerine teorik ve pratik çalışmalar içerisinde bulunmaları ülkenin geleceği için önemli bir durumdur.

Gençlerin ve gençlerin örnek aldığı siyasilerin yapmış olduğu bu çalışmalar dernek kurmak, vakıf kurmak, siyasi parti kurmak gibi kurumlarla da desteklenmiştir. Fakat üzücü hadiselerin yaşanmaya başlaması ve provokatif eylemlerin artması neticesinde ülke gidişatının da etkisi ile darbe olmuş ve bu çalışmaların tamamı durdurulmuştur. Darbeden sonra da belli bir dönem sivil idare ülke de etkili olamamıştır. Netice itibarıyla bu dönem içerisinde yaşamış ve önemli bir kesimin gençlik liderliğini yapan daha sonra da bir siyasi parti liderliği yapan ve hala mahkemelerinin devam ettiği bir vefat hadisesi ile gündemde olan Muhsin Yazıcıoğlu'da darbe öncesi ve sonrası fikir ve yaşamıyla merak konusu olmuştur.

Muhsin Yazıcıoğlu vefatı neticesinde yapılan cenaze töreni ile Türk Siyaset Tarihi'nde önemli bir konumdadır. Ülkemizde bir siyasetçinin cenazesinde kendi görüşünü benimsemeyen toplulukların da katılması çok nadiren olan bir hadisedir. Muhsin Yazıcıoğlu vefatı ile toplumun farklı kesimlerini cenaze arabasının arkasında birlik olmalarını sağlamıştır.

3.4. Yöntem ve Teknik

Bu çalışma bireysel monografi türü bir araştırmadır. Araştırmanın ana konusunu siyasi bir aktör ve dava adamı olan Muhsin Yazıcıoğlu oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise aile bireyleri, dava arkadaşları, kurmuş olduğu siyasi partide görev alan arkadaşları, milletvekilleri ve gazeteciler oluşturmaktadır. Hayatına tanıklık etmiş bu zümreler içerisinde bir ya da birkaçı ile mülakat yapılarak çalışmanın seyri açısından önemli bilgiler elde edilmek amaçlanmıştır.

Bu çalışmada 28 kişi ile görüşülmek istenmiş fakat 21 kişi ile görüşülmüştür. Araştırmanın örneklemini aile bireyleri, milletvekili, gazeteci, siyasetçi, iş adamları,

akademisyen, avukat, vakıf yöneticileri, gençlik liderleri, dergi ve kitap yazarları oluşturmaktadır.

3.5. Araştırmanın Soruları

- İnsan olarak Muhsin Yazıcıoğlu nasıl bir karaktere sahipti?
- Bir siyasetçi olarak Muhsin Yazıcıoğlu hangi özelliklere sahipti?
- Muhsin Yazıcıoğlu'nun devlet, millet ve topluma bakışı nasıldı?

3.6. Veri Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, tez çalışmasının sonuna ek olarak eklenmiştir. Muhsin Yazıcıoğlu ile ilgili elde edilen bilgiler ve yaşadığı dönemdeki hadiseleri aydınlatan cevaplar tez çalışmasında kaynak olarak kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN BULGULARI: BİR İNSAN, BİR AKTİVİST, BİR SİYASET ADAMI OLARAK MUHSİN YAZICIOĞLU

4.1. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Hayatı

Muhsin Yazıcıoğlu Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Elmalı Köyü'nde 1954 yılında dünyaya geldi. Ailesi çiftçilikle uğraşıyordu. İlkokulu köyünde okudu. Ortaokulu ve liseyi ise Şarkışla'da tamamladı. Lise yıllarında Genç Ülkücüler Teşkilatında henüz 14 yaşında iken aktif görev aldı. (Öznur, 2009: 11). 1971'de Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesini kazandı. Teşkilat çalışmalarından dolayı fakülteden 1980 yılında mezun olabildi. 12 Eylül 1980'den önce Ülkü Ocakları Genel Başkanlığı ile Ülkücü Gençlik Derneği Kurucu Genel Başkanlığında bulunmuş ve 1980 yılına kadar da MHP Genel Başkan Müşavirliği görevinde bulunmuştur. Askeri darbeden sonra 30 Ocak 1981'de tutuklanarak Mamak Askeri Cezaevine götürülmüştür. (Güneş, 2019: 11).

Uzun yıllar tutuklu kaldığı Mamak Cezaevi'nden 8 Nisan 1987'de hiçbir ceza almadan tahliye olmuştur. Cezaevinden çıktıktan sonra, cezaevlerindeki ülkücüler ve ailelerine yardım amacıyla kurulan Selçuklu Sosyal Güvenlik ve Eğitim Vakfı'nın başkanlığını yapmıştır. Yazıcıoğlu 1988 yılında Milliyetçi Çalışma Partisine (MÇP) girmiş ve Genel Sekreter Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 20 Ekim 1991 tarihindeki milletvekili genel seçimlerinde, Sivas'tan milletvekili seçilerek 19. Dönem TBMM üyesi olmuştur. 7 Temmuz 1992'de MÇP'den ayrılarak, 31 Ocak 1993'te Büyük Birlik Partisi'ni kurdu ve partinin genel başkanı olmuştur. (Güneş, 2019: 12).

Muhsin Yazıcıoğlu 24 Aralık 1995'te yapılan genel seçimlerde 20. Dönem Sivas milletvekili olarak TBMM'de tekrar yer almış ve 22 Temmuz 2007 tarihindeki milletvekili seçimlerinde yine Sivas'tan 23. Dönem milletvekilliğine seçilmiştir. Bu son defa milletvekili olduğu seçim dönemi olmuştur. Yerel seçim çalışmaları sırasında 25 Mart 2009 günü, bindiği helikopterin Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesinde dağa çarpması sonucu Keş Dağları'nda vefat etmiştir. Evli ve iki çocuk babası olan Muhsin Yazıcıoğlu vefatının ardından Ankara'da Taceddin Dergâhı

olarak bilinen Mehmet Akif Ersoy Müze Evi'nin de bulunduğu yere defnedilmiştir. (Güneş, 2019: 13).

4.2. İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu

Muhsin Yazıcıoğlu'nun toplum içerisinde nasıl bir insani özelliklere sahip olduğunu ve toplumun gözünde nasıl bir konumda olduğunu merak ettik. Onun fikir ve eylem dünyasını anlayabilmek için kısaca bir hayat özetinden sonra bu hayatı nasıl yaşadığını ve ne gibi hadiseler yaşadığını, yaşadığı olaylara nasıl tepki verdiğini yani toplum içerisindeki konumunu ve topluma ya da insanlara karşı yapmış olduğu faydalı ve zararlı davranışları inceledik. Yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde, Muhsin Yazıcıoğlu'nun insani yönünü tanımlayalım.

Toplumda ailenin önemi çok büyüktür. Muhsin Yazıcıoğlu'nu tanımlarken aile bireylerinden evladı, Fatih Furkan Yazıcıoğlu'nun babası hakkındaki düşüncelerinden başlamak istiyorum. Öncelikle Furkan Yazıcıoğlu ile görüşmemizde babasından bahsederken “Başkan” kelimesini çok sık kullanıyor olması dikkatimizi çekmiştir. Bunun sebebini şu şekilde açıklamıştır: “O benim idolüm, liderim ve başkanımdı. Onun baba misyonu benim için hep ikinci, üçüncü planda gelmiştir. Ben akşam eve geldiğinde kapıda kendisini karşıladığımda benim liderim, idolüm, fikri yapımı oluşturan adam gelmiş diye bakıyordum. Eve giren Muhsin Başkanımdı.” (bkz.EK.B.1).

Muhsin Yazıcıoğlu, işlerinin yoğunluğundan dolayı evine ve ailesine sınırlı bir zaman ayırabilen biri olmasına karşın, aile bireyleri olarak kendilerine ayrılan vaktin kaliteli ve yeterli bir zaman olarak değerlendirmişlerdir. Nitekim Furkan Bey bu durumu şu sözlerle anlatmıştır: “Başkan bir baba olarak, bir babanın evladına verebileceği her şeyi vermiştir bize. Çok fazla zaman ayıramıyordu belki ama yine de yokluğunda dahi babalığını hissettiren biriydi. Bu çok önemli bir şeydir bence. Çok yoğun zamanları oldu, genel olarak zaten yoğun bir programı vardı ama o en yoğun olduğu zamanda dahi küçük olmama rağmen bizi gözettiğini hissedirdim. Bunu yapardı, hissettirirdi, bir yandan yoğun bir şekilde çalışırken bir yandan da bizimle ilgisini hiç kesmediğini hissettirirdi. Bazen bir bazen iki bazen üç hafta eve

gelmediği olurdu ama eve yorgun da gelse, belki kendisine ayıracak 3–4 saat zamanının 1,5–2 saatini bize ayırması çok büyük fedakârlıktı.” (bkz.EK.B.1)

Muhsin Yazıcıoğlu’nun fedakârlığı sadece ailesi için değil bütün çevresi için de geçerli bir insani vasfı olduğunu arkadaşlarından ve çevresinden öğreniyoruz. Mesela, Yalçın Topçu bu hususu şöyle anlatmıştır: 1980 öncesinin olumsuz şartlarında inandığı değerler uğruna ilk gençlik yaşlarından itibaren her türlü fedakârlığa ve cefaya katlanarak, üstün mücadeleler ortaya koymuş, kendini iyi yetiştirmiş, döneminin en önemli gençlik liderlerinden birisi olmayı başarmıştır, hayatında çeşitli bedeller ödemiş, haksızlıklara uğramış ama ne değerlerine ne de devletine bir an bile küsmemiş, tam bir model karakterdir.” (bkz.EK.B.5). Orhan Kavuncunun bu husustaki yorumu şöyledir: “Muhsin Başkan merhametli, cesur, akıllı, hoşgörülü ve alçak gönüllü bir adamdı. Adam gibi adamdı. Yardımsever, arkadaş canlısı ve fedakârdı.” (bkz.EK.B.8). Gülperi Yıldırım Çalı ise “İnandığı davada hiç çekinmeden her türlü fedakârlığa katlanarak, davası için en önde yürüyen mücadelecisi bir yapısı vardı.” (bkz.EK.B.14). Şeklinde yorumlamıştır. Kadir Mahir Damatlar ise bu hususta Muhsin Yazıcıoğlu’nun hayatını insanların yardımına ve iyiliğine, devletine ve milletine feda etmesinden bahsetmiş ve kendisi için şu sözleri söylemiştir: “Fedakârlık var olan bir şeyi feda edersin. Muhsin Yazıcıoğlu’nun kendisi fedai idi, feda etmişti kendisini.” (bkz.EK.B.2).

Muhsin Yazıcıoğlu aile bireyleri ile geçirdiği zaman az olmasına rağmen evlatlarıyla bir şey yapmaktan hoşlanan ve onlara vermiş olduğu öğütlerde de kendi karakterinden izler görmek mümkündür. Furkan Yazıcıoğlu bu hususu şöyle anlatmıştır: “Çok yorgun da olsa eğer bizle vakit geçirecekse meyve hazırlar tek tek tabaklarımıza koyar ve bize ikram ederdi. Bunları yapardı mesela. Babamla en fazla zaman geçirmekten keyif aldığım Ramazan aylarında sahur hazırlamayı, beraber yemek yapmayı çok severdim. Onunla gece kalkıp bir melemen hazırlamak; zeytini, peyniri sofraya koymak ve orada geçirdiğim zamandan çok büyük keyif alırdım. Onun dışında bana ileriye yönelik vermiş olduğu nasihatleri çok önemlidir. Mesela, “Karakterin ve duruşunla örnek olmalısın.” Derdi. “Belki okuldaki derslerin yerine göre iyi olur, kötü olur ama duruşun ve ahlakın benim için daha önemli, daha kıymetli”, derdi. “Belki okuldaki öğretmenin Furkan şu derste başarılı olamadı diyebilir ama Furkan’dan da hiç saygısız bir söz bir hareket görmedim demesi benim

için daha önemlidir.” Derdi.” (bkz.EK.1). Muhsin Yazıcıoğlu karakter ve duruşa çok önem vermiş, başarıdan ziyade ahlak kavramı üzerinde bir öncelik addetmiştir.

Muhsin Yazıcıoğlu çevresi tarafından delikanlı adam olarak tanındığını görüyoruz. Nitekim Kadir Mahir Damatlar da kendisini tek kelime ile tanımlamış ve delikanlı adam olarak nitelemiştir. Delikanlı adam için ise şu sözleri sarf etmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu delikanlı adamdı. Delikanlı adamı Allah da sever, kulu da sever. Delikanlı adam söz verdi mi sözünü tutar, konuştuğu zaman doğru konuşur, şakasinda bile yalan yoktur, bir emanet verildiği zaman da onu namusu bilir, eğer zalim ve mazlum varsa mutlaka mazlumun yanındadır, hiçbir zaman dilsiz şeytan olmaz, haksızlık karşısında hep dik durur ve konuşur. Bu delikanlılık kavramına güzelliklerin hepsini yükleyebiliriz ve saf kan bir Anadolu delikanlısı diyerek kendisini böyle tanımlayabiliriz.” (bkz.EK.B.2).

Muhsin Yazıcıoğlu söz verdiğinde sözünü muhakkak tuttuğunu çevresindeki dostlarından öğreniyoruz. Hatta bazı tanıdıkları sık sık söz vermesinden de bahsederler. Bunlardan birisi de gazeteci yazar Serdar Arseven’dir. Arseven, onun bir telefonda küçük bir çocukla konuştuğu bir anıyı şu şekilde anlatmıştır: “Bir gün, Güneydoğu’ya gidiyorduk kendisiyle, Diyarbakır’dan Şırnak’a kadar bir tur. Sohbet ederken cep telefonu çaldı. Bir çocuğu arayan, “Muhsin Amca, bizim apartmanın yöneticisi oyun oynamamıza izin vermiyor, şuna bir kız!” diyordu. Muhsin Başkan, katıla katıla güldükten sonra, çocuğa “Tamam evlat, ilgileneceğim, ama siz de yaşlıları hastaları rahatsız etmeyeceksiniz, tamam mı?” Diye nasihatte bulundu. Çocuktan aldığı adresi, arkadaşlarına verdi; “Duruma bir bakın, eğer bir sakınca yoksa çocukların oyun oynaması engellenmesin” diyerek. Bunun gibi küçük büyük her meseleyle ilgilenen, söz verdim mi mutlaka yerine getiren bir yapısı vardı.” (bkz.EK.B.21).

Araştırmamıza katılım sağlayan katılımcıların hemen hepsi de onun en önemli insani özelliklerinden birisinin çok vefalı olmasından bahsettiler. Muhsin Yazıcıoğlu’nun çok vefakâr ve arkadaş canlısı biri olduğunu vurguladılar. Buna en önemli örneklerinden birisini de Selçuk Özdağ şu şekilde ifade etmiştir: “Muhsin Bey çok vefalı, yürekli ve cesur bir adamdı. Abdullah Çatlı öldüğünde hiç kimse ona sahip çıkmazken kendisi: “O benim mazide arkadaşımdı. Daha sonraki hayatında neler yaptığını ben bilemem.” Şeklinde bir görüş belirtmiş ve kimseden çekinmeden

cenazesine katılmıştır. (bkz. EK.B.12). Başka bir örnekte de 12 Eylül Askeri Darbesi olduğunda Alparslan Türkeş kendisine haber göndermiş ve yakalandığı takdirde çok fazla zulüm göreceğini öngörerek yurt dışına kaçmasını tembihlemiştir. Muhsin Yazıcıoğlu, Türkeş'i dinlemeyerek kendi dava arkadaşlarını işkence görürken ya da dışarıda kaçak mağdur bir pozisyonda yaşarken ve ailelerinin sorumlulukları varken böyle bir şey yapmayacağını bildirmiş ve Türkeş'in sözünü dinlemeyerek arkadaşları ve inandığı dava karşısında bir vefakârlık ortaya koymuştur. (Güneş, 2019: 35).

Yazıcıoğlu'nun dava arkadaşlarından birisi olan Remzi Çayır'da ondan bahsederken şu ifadeleri kullanmıştır: “Hümanist bir insandı. Bazı çevreler tarafından kendisine vuran, kıran sert mizaçlı bir adammış gibi lanse etseler de öyle birisi değildi. Barışsever, insancıl bir insandı. Kendisi kırılır insanları kırmaktan kaçınırdı. Yol arkadaşlarına çok önem verirdi. Çok vefalı bir insandı, vefa çok önemlidir. Sadakatli birisi idi, arkadaşlarını yok sayarak bir karar vermez genelde karar verirken istişare ederdi. Vicdanlı ve merhametli birisiydi.” (bkz.EK.B16).

Katılımcılarımız Muhsin Yazıcıoğlu'nun diğer bir insani özelliğinin ise çok yardımsever, eli açık ve cömert olmasından bahsetmişlerdir. Bununla ilgili birçok hadise ve anı cereyan etmiştir. Onun yardımseverliğini vefat etmeden önce dört ay boyunca kendisiyle çok sık vakit geçiren BBP'nin gençlik teşkilatı olan Alperen Ocakları Eski Genel Başkanı Abdullah Gürgür'den öğreniyoruz. Gürgür onu şöyle anlatmıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu'nun mecliste olduğu bir günde, odasında geçirdiği bir-iki saatlik bir zamanda odası ziyaretçi akınına uğradı. Hastane sorunları olan, çocuğunun atanma problemleri olan, kişisel problemleri olan, maddi manevi problemleri olan bir düzine insan orda olurdu. Merhum da bunların sıkıntıları ile ilgili elinden ne geliyorsa onu yapardı. Bazı ziyaretçilerinin sıkıntısını beyan edemeyecek kimseler olduğunu fark eder özellikle onları en sona bırakırdı. Sonrada da onların bir çorba parasına bile ihtiyacı olan kimseler olduğunu anlar ve elinden gelen yardımı esirgemezdi. Böylece ziyaretçilerini bitirdikten sonra meclisteki oturumlara iştirak ederdi. İnsan olarak merhameti, değergamlı olması, mazlumların mağdurların yarasına merhem olabilmeyi kendisine gaye edinmiş bir insandı.” (bkz. EK.B.19).

Yardımsaver yapısına karşın başka bir örneği ise Orhan Aslan şöyle bahsetmiştir: “Hiç unutmam bir kere bir kadın gelmişti gecekonduda oturuyormuş evinin üzeri açık dam yaptıracak ama parası yok 5000 TL lazım. Kadın diyor bu paraya ihtiyacım var, partinin de kaloriferleri yanmıyor para yok. O sırada avukat arıyor diyor başkan 5000 TL alacağımız vardı onu aldık diyor. Başkan da hemen o parayı al gel paranın sahibi burada diyerek o kadıncağıza yardım etmekte hiç tereddüt etmemiştir.” (bkz.EK.B10).

Yazıcıoğlu’nun hayatına şahitlik etmiş bir başka isim de Mustafa Çalık’tır. Mustafa Bey, Yazıcıoğlu’nun yardımsaver oluşunu yaşadığı bir anı ile şöyle anlatmıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu, çok merhametli, çok yardım sever birisiydi. Bir gün bir adam geldi yanına. Başkan dedi ben Keçiören’de bir cami yaptırma derneğinde görevli birisiyim. Bize yardım edecektin dedi. Başkanın da o gün üzerinde para yok, biraz üzüldü sonra oradaki arkadaşlardan topladı 800–900 TL gibi bir meblağ verdi adama. Eli boş çevirmemişti.” (bkz. EK.B17). Lütfü Şehsuvaroğlu da bu yönünü şöyle vurgulamıştır: “Çok yardımsaverdi. Yeter ki birinin alını secde görmesin hemen yardımcı olurdu.” (bkz.EK.B.3).

Yazıcıoğlu’nun yardımsaver yönü ülke sınırlarını da aşardı. Orhan Aslanın şu sözünden bu çıkarımı elde ediyoruz: “İnsan olarak çok istisna bir insan, kendisini bütün dünyadaki insanlardan, Müslümanlardan, Türklerden sorumlu kabul ederdi. Avrupa’daki Türklerden milliyetçi insanlardan haberdardı ve onlarla sık sık iletişime geçer, bilgi alır, yardıma ihtiyacı olan varsa yardım ederdi.” (bkz.EK.B10).

Yazıcıoğlu’nun insani yönünü tanımlarken parti ve dava arkadaşlarından olan Mustafa Destici de şu ifadeleri kullanmıştır: “En karakteristik yönleri, nezaketi, fedakârlığı, yardımsaverliği; yaş, sosyal statü, inanç, ırk, bölge ayrımı gözetmeksizin insanlara gösterdiği derin ve samimi sevgisi, saygısı ve tevazuuydu. İyi bir insan, iyi bir Müslüman, iyi bir arkadaş, iyi bir aile babasıydı. Hepimizden cesur, inançlı, dürüst, ahlaklı ve vatanseverdi. Türk Milleti ve Ülkücü Hareket için çok önemli bir kişilik ve rol model olduğunu düşünüyorum.” (bkz. EK.B.7). Muhsin Yazıcıoğlu çalışmamızın ileri safhasında da göreceğiz ki dinine çok bağlı, hayatını din eksenli bir çizgide yaşamış bir Müslüman’dır.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun dindar bir insan oluşu da insani vasıflarının önde gelen değerlerinden biri olduğunu Gülperi Yıldırım Çalı'dan öğreniyoruz: “Muhsin Yazıcıoğlu, çok iyi kalpli, temiz kalpli, insanları seven, barıştan yana kardeşliğe çok önem veren, insanları ayırtırmadan seven bir insandı. Bütün insanlara karşı çok sevgi doluydu ve onları birer arkadaş, kardeş gibi görürdü. O benim abimdi.” (bkz. EK.B.14).

Hayatına tanıklık eden önemli isimlerden biri de eski Milletvekili Recep Kırış'tır. Recep Bey Muhsin Yazıcıoğlu'nu tanımlarken şöyle bahsetmiştir: “O gerçek bir alperendi. Onu tanımlayacak en güzel ifade budur. Onun ölkü ve ideali, sade “Ölkücölük” kavramı ile ifade edilemezdi. O, Anadolu'yu fetheden komutanlar ve gazi dervişler gibiydi. Gönülleri fethetti. Allah'tan korkar, gözleri yaşararak dua ederdi. Yalan bilmez, emaneti korur, söz verdiği zaman sözünde mutlaka dururdu. O, İslam davasına gönöl veren, onu en önemli ölçü ve kılavuz kabul eden bir yiğit insandı. Adam gibi adamdı. İslam'da ne varsa kabul eder, İslam'da olmayan her şeyi reddederdi. Bizleri bir araya getiren de onun bu güzelliğiydi. İslam'ın ehlişünnet anlayışına bağılıydı. Beş vakit namazını kılar, orucunu tutar, helal ve harama çok dikkat ederdi. Onun makam, para, kadın gibi zaafı yoktu. Ölçölü, mazbut bir aile hayatı vardı.” (bkz. EK.B.11). Haşim Akten onun inandığı dinin ibadetlerini asla terk etmediğini ve riyadan kaçındığını şu sözlerle anlatmıştır: “Rabbine çok bağılı biriydi. İbadetlerini hiç aksatmazdı. Kimseye de ben ibadet ediyorum da demezdi. Müsaadenizle ben bir beş dakikaya geliyorum derdi, namazını kılıp gelirdi. Gençliğinde de böyleydi.” (bkz.EK.B.13).

Lütfü Şehsuvaroğlu'ndan öğrendiğimiz üzere, Muhsin Yazıcıoğlu insani olarak çok kararlı bir duruş sergileyen biridir. Nefsinin istekleri doğrultusunda değil, insanlara ve davasına zarar verecek bir hususla ilgili olduğunda net bir tavır ortaya koyan biridir. Lütfü Şehsuvaroğlu bu hususu şöyle aydınlatmıştır: “Fikir bütönlüğü ve ruh dinginliği içinde birisiydi ve bir eylem yaparken her alternatifi düşünür, ona göre hareket ederdi. Mesela çok kararlı bir yapısı vardı. Cezaevi yıllarında bir gün çay için kavga eden dava arkadaşlarını görünce çok kızarak bir daha çay içmemeye yemin etmiş ve ömrünün sonuna kadar bir daha çay içmemiştir. Sözüm odun olsun hakikat olsun derdi ve doğru bildiğinden asla vazgeçmedi, taviz de vermedi.” (bkz. EK.B.3).

Muhsin Yazıcıoğlu'nun bir diğer insanı vasfının da çok merhametli bir yapısının olduğunu öğreniyoruz. Yakınları, onunla görüşmek isteyen, ona ulaşmak isteyen muhakkak ulaşabileceğinden, derdini kendisine anlatabileceğinden bahsetmişlerdir. Dava ve parti arkadaşlarından olan Hasan Çağlayan onu şöyle anlatmıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu, insanı seven, sevecen, elinden geldiği kadar karıncayı incitmez tabiri kullanılacak bir insandır. Bazı değerler için çok hassas bir yönü vardı onun haricinde toplum içerisinde küçüğüne sevgi büyüğüne saygı da hiç kusur etmeyen biridir. İnsanları kırmaktan, incitmekten çok imtina etmiştir. Bazen sert konuştuğu kimselere sonradan arayarak üzdüm mü? Kırdım mı? Gibi arayarak gönlünü alırdı. Kendi görüş ve düşüncesini paylaşmayan insanlara karşı da gayet naif davranabilen bir insandı.” (bkz.EK.B.4). Hasan Çağlayan sözlerine devam ederken “Onunla görüşüp de onu sevmeyen hiç kimseyi görmedim.” Demıştır. Bu çok önemli bir haslettir. Kendisinin genel başkan yardımcılığını yapmış olan İlker Kayalıoğlu ise kendisinden şöyle bahsetmiştir: “Gönül insanı idi. Sevgi insanı idi. Kısacası, herkesin gönlüne girmeyi başarmış, rakiplerinin de onayladığı bir insandı. Güzel bir insandı. Adamdı. Kur'an-ı Kerim'de de ifade edildiği üzere “Güzel düşünüp güzel işler yapın. Çünkü Allah güzellik sergileyenleri (Muhsinleri) sever.” Muhsin Başkan, Ayet-i Kerimenin muhatabı olurcasına Muhsin özelliğini taşıyan, daima iyilikte, güzellikte yarışan, milyonların sevgisini kazanmış bir insandı.” (bkz.EK.B.18).

Muhsin Yazıcıoğlu kapısına gelip kendisinden yardım isteyen birini asla geri çevirmeyen bir siyasi lider olması çok önemlidir. Keza siyasi liderler çok meşgul ve yoğun zamanlar geçiren insanlardır. Onlarla görüşebilmek için insanlar randevu alarak gelirler hatta bazen randevu aldıklarında dahi görüşemeyebilirler. Muhsin Yazıcıoğlu'nun ziyaretçilerine muhakkak zaman ayırıp onların işleri ile meşgul olan biri olması dikkate değer bir husustur. Furkan Yazıcıoğlu bu hususu şöyle anlatmıştır: “Bazen gece geç saatte dahi telefonla görüşmeleri olur, insanların derdi ile ilgilenirdi. Hatta bir keresinde koltukta gözleri uykusuzluktan yarı kapanmış bir şekilde birinin derdini dinliyordu. Ertesi gün uyanır uyanmaz o kişinin işinin halledilmesi için birkaç yeri aradığını hatırlıyorum.” (bkz.EK.1). Yine bu hususla ilgili Remzi Çayır şöyle bir hadise anlatmıştır: “Mesela bir gün Sivas'tan gelmiş bir çocuk kendisi ile görüşmek istemişti. Bir türlü kalabalıktan kendisine sıra gelmemiş. Sonra başkanı arayarak ben sizinle görüşmek için geldim bir türlü görüşemedim. Biz sizi böyle bilmezdik gibi ifadeler kullanarak derdini anlatmıştı. Başkan da kendisine

ne olursun tekrar geri gel ben aşağıda karşılayacağım seni diyerek aşağıda o çocuğu karşılamıştı. Böyle bir haslet kolay kolay siyasilere bulunmazdı.” (bkz.EK.B16).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun bir diğer insani özelliğinin ise dedikodu yapmayan, insanların arkasından konuşmayan bir yapısının olmasıdır. Bu hususu Haşim Akten şöyle izah etmiştir: “En büyük özelliği dedikodu bilmezdi. Onunla görüşenler yanından ayrıldıklarında bilirlerdi ki benim hakkımda Muhsin Yazıcıoğlu bir şey söylemez. Kavga etmiş olabilir, fikrini kabul etmemiş olabilir hiç fark etmezdi. Düşmanın bile dedikodusunu yapmazdı. Komünistlerle mücadele etmiş bir insan olarak DEV-YOL’ un lideri Nasuh Mitap ile aynı hücrede kaldı Mamak Cezaevinde sonrasında o kadar beraberliğimiz oldu onun aleyhinde bir defa konuşmamıştır.” (bkz. EK.B.13).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun kızdığı, sinirlendiği hususların ne olduğu da bizim için bir merak konusuydu. Bu hususla ilgili Hasan Çağlayan “Topluma karşı acımasızca yaklaşan insanlara, manevi değerlerle ilgili meselelerde sapıklık derecesinde tavır ortaya koyan insanlara ya da kanunların dışında bir tavır geliştiren kimselere karşı da sert tavır ortaya koyan, sert mizaçlı bir insandır.” (bkz. EK.B.4). Şeklinde açıklamıştır. Keza kendisi 12 Eylül Askeri Darbesi’nden sonra girmiş olduğu cezaevinde çok fazla işkence gördüğü için insanlara zulmeden, işkence edenlere karşı çok sabırlı olduğu söylenemez. Haşim Akten bu hususla ilgili şöyle bir anekdot paylaşmıştır: “Bir gün benim yanımda iki polis geldi. Özel görüşmek istediler. Muhsin Bey yabancımız değil konuşun dedi. Bunlar komünistlere işkence yapmışlar bu yüzden bir davaları varmış, Muhsin başkanım bizim mahkemeye bir yardım etsen, birileriyle görüşsen de mahkemeyi bir halletsen dediler. Kaşlarını çattı, onu çok az çatık kaşlı görürsünüz, dedi ki: “Aslanım size kim işkence yapın dedi. Çıkın dışarı ben işkencecilere yardım etmem!” Dedi ve yardım etmedi.” (bkz.EK.B13).

Muhsin Yazıcıoğlu kızgın olduğu zamanlarda dahi ölçülü tepkiler veren birisi, en çok kızdığı hususların başında mazluma zulmedenler, toplumsal kurallara riayet etmeyenler, söz verip sözünde durmayanlar, iftira atanlar gibi bir yapıya sahip olanlar ve onların bu zararlarının topluma yansımalarına çok kızdığını anlamaktayız. Yine Haşim Akten bu hususla ilgili “Çok yumuşak bir adamdır Muhsin Yazıcıoğlu,

çok sempattiktir. Mutlu olursunuz onunla bir araya geldiğinize. Ama mazlumlara zulmeden bir kapitalistseniz, asla onunla otururken yüzü gülmezdi. (bkz.EK.B13). Şeklinde bir anlatımla özetlemiştir. Yine Remzi Çayır'da bu hususla ilgili şunları söylemiştir: “Bazen sinirlenirdi ama ölçülü bir sinirlenme ve ölçülü bir öfkesi vardı. Etrafı dağıtan, çok çok bağırın bir yapısına ben hiç şahit olmadım. En çok bir görev dağılımı yapıldığında görevini bile bile ihmal eden yapmayan kişiye çok kızardı bir de iftiraya çok kızardı. Sadece kendi çevresine değil başka çevrelere atılan iftiralara da çok sinirlenirdi.” (bkz. EK.B.16).

Anlaşılaçağı üzere katılımcıların yorumlarına göre Muhsin Yazıcıoğlu toplum içerisinde güzel bir insan örneğı ve topluma fayda sağlayanları destekler, zarar verenlere karşı da tepki gösteren bir insandır. Genel olarak insanlara faydası dokunmuş, ailesi ve çevresi tarafından sevilmiş ve özlemle anılan bir insan olduğunu anlamaktayız. Bizim çalışmamız gereğı toplum içerisinde bu tür insani özellikleri taşıyan bireylerin çoğalması ve topluma örneklik teşkil etmesi için önemli bir isimdir Muhsin Yazıcıoğlu. Şimdi kendisinin aydın olarak nasıl bir kişi olduğunu değerlendireceğiz.

4.3. Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu

Muhsin Yazıcıoğlu'nun ailesi tasavvuf geleneğinden gelen, çiftçilikle uğraşan mütedeyyin bir aileydi. Yazıcıoğlu'da kendisini bu hususta yetiştirmiştir. Yazıcıoğlu, At binmeyi ve çiftlikteki işlerle uğraşmayı çok seven bir çocuk ve biraz da hiperaktif bir yapısı vardı. Hiperaktif olmasından dolayı okuldaki öğretmenlerinden birisi babası Halit Bey'i çağırarak: “Bu çocuğı okuldan al, çiftçilikle uğraşsın.” Demiş ve babası da öğretmeni dinleyerek eve gelip durumu annesi Fidan Hanım'a da izah etmiştir. Halit Bey, sabah olup evden oğlu ile çiftçilik işlerini yapmak için çıkarken, Fidan Hanım kapıya dikilir ve “Eğer bu çocuğı okula göndermezsen seni Allah'a şikâyet ederim” der ve dua etmek için ellerini semaya açar. Halit Bey hanımının ağzı dualı bir kadın olduğunu bilmesinden ötürü tedirgin olup: “Tamam o zaman gitsin okula ama söyle de biraz daha az hareketli olsun, iyi geçinsin etrafındakilerle” demiştir. Muhsin Yazıcıoğlu böylece okul hayatına devam etmiştir. (bkz. EK. B.12).

Yazıcıoğlu ilk ve ortaokulu bitirdikten sonra Lise eğitimi için her gün beş kilometre gidiş beş kilometre dönüş yolunu kat ediyor ve eğitimine devam ediyordu. (bkz.EK.B.12). Yine bu dönemlerinde Genç Ülkücüler Teşkilatı'na katılmıştır. (Güneş, 2019: 11). Ülkü Ocakları'na beraber intisap eden beş arkadaşı vardı ve bu beş arkadaşın özellikleri vardı. Bunların bir hedefi vardı. Hedefleri bozkurtlar çiftliği kurmak. Bunların hayallerinde birisi doktor olacak insanları kurtaracak, birisi veteriner olacak hayvanları kurtaracak, birisi jeoloji mühendisi olacak o kıraç topraklara su getirecek, birisi ziraat mühendisi olacak bitkileri, çiçekleri, ağaçları kurtaracak diğeri de öğretmen olacak. Muhsin Yazıcıoğlu liseyi bitirip Sivas birincisi olarak üniversiteyi kazandığında tıp okumak istemiştir fakat o beş arkadaştan birisi bir önceki sene tıpı kazandığı için kendisine diğer dört meslekten birini seçim hakkı kalmıştır. Hem bu sebepten hem de atları çok sevmesinden dolayı veterinerlik fakültesini tercih etmiş ve Ankara Üniversitesi'ni kazanmıştır. (bkz.EK.B.12).

Katılımcıların yorumlarına göre, Muhsin Yazıcıoğlu ailesinden almış olduğu eğitim ve okul yıllarındaki başarıları ile küçük yaştan itibaren ilme ve eğitime ne kadar önem verdiğini göstermiş ve idealleri olan bir genç imajı çizmiştir. “Son derece entelektüel, muhafazakârlığının yanında okuyan bir insan sıfatıyla öne çıkmış biridir.” (bkz.EK.B9). “Muhsin Bey çok kitap okuyan birisiydi. Her kesimden kitap okurdu Das Kapital'i de okuyan Cemil Meriç'i de okuyan bir adamdı.” (bkz.EK.B12). “Sadece kendi davasını destekleyecek kitapları değil zıt görüşlü hatta çok daha değişik konulara sahip kitaplar okurdu. Bu anlamda entelektüel bir yapısı vardı. Her lider entelektüel olamaz, o derinlik kendilerinde yoktur. Yazıcıoğlu'nun yazılarında derinlik vardı. Şiir yazabilen birisiydi. Bu anlamda estetik bir yanı da vardı.” (bkz.EK.B16).

Yazıcıoğlu İmam-ı Gazali, Seyit Ahmet Arvasi, Mümtaz Turhan, Erol Güngör, Cemil Meriç, Necip Fazıl Kısakürek, Nurettin Topçu, Mehmet Akif Ersoy gibi yazarlara çok önem vermiş ve kitaplarının çoğunu okumuş biridir. O aynı zamanda farklı kitaplar, farklı yazarları da okumaya meraklı biridir. Hatta bir dönem Yunan felsefesine merak sarmış okumuş ve değerlendirmelerde bulunmuştur. (bkz.EK.B4).

Serdar Arseven Yazıcıoğlu'nun farklılığına değinirken şu sözleri sarf etmiştir: “Bizde, bir büyük edebi ve fikri şahsiyet, kendisini takip edenleri etkiler, onu adeta

rengine boyar. Rahmetli Muhsin Başkan, Rahmetli Necip Fazıl'dan, Rahmetli Nurettin Topçu'ya, Rahmetli Mehmet Akif Ersoy'dan Rahmetli Cemil Meriç'e kadar birçok aydının eserlerini derinlemesine okumuş, tahlillerde bulunmuştu ama onda bir başkasının izini göremiyordum. O başka idi, kendisi idi.” (bkz.EK.B20).

Muhsin Yazıcıoğlu'nun aydın biri olarak tanımlarken Avukat Hasan İlter şu cümleleri kurmuştur: “Aydın görüntüsü vermeye hiç tevessül etmedi. Ama Türkiye ortalamasının çok üzerinde kitap okurdu. Yusufiye’de Kur’an ve Hadis konusunda çok okuma yapmıştı. Bilgiye çok önem verirdi. Ülkü Ocaklarında Genel başkan olmadan önce Yıldırım Bayezid Öğrenci Yurdunda başkanlık yapmıştı. O zaman yurttaki bilgi yarışmaları ve seminer faaliyetleri düzenlerdi. Herkesin görüşüne itibar ederdi. Ama çok mürekkep yalamış arkadaşları daha bir itina ile dinlerdi.” (bkz.EK.B8). Buradaki Yusufiye’den kasıt Yazıcıoğlu’nun hapis hayatıdır.

Yazıcıoğlu çok kitap okuyan ve iyi analizler yapabilen bir liderdir. Nitekim yakınlarından biri olan Gülperi Yıldırım Çalınan yorumları şu şekildedir: “Muhsin Yazıcıoğlu çok okuyan, hayat tecrübesi olan ve ileri görüşlü bir insandı. Olayları iyi analiz edebilen bir yapısı vardı. Mesela, Büyük Ortadoğu Projesi ile ilgili daha gerçekleşmeden bize bahsetmiş ve İsrail’in o bölgede bir projesinin olduğunu ve Türkiye’ye zarar verebileceğinden bahsetmişti. Fikirleri çağın çok ilerisinde olan birisiydi.” (bkz.EK.B14).

Muhsin Yazıcıoğlu, 12 Eylül öncesinde de bazı röportajlarında gençlik için önemli uyarılarda bulunmuştur hatta Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk’e mektuplar yazarak ülkenin gidişatını değerlendirmiş ve ülke içerisinde dış ülkelerin ajanlarının dolaştığından ve anarşinin giderek artmaya başlamasından dolayı tedbirlerin alınmasını talep etmiştir. (Güneş, 2019: 39). Recep Kırış’ın bu husustaki yorumu şu şekildedir: “Muhsin Bey, küçük yaşlardan itibaren idealist, vatansever olarak yetişip gelen bir insandır. 12 Eylül öncesi sağ sol çatışması diye isimlendirilen o dönemde bu çatışma ortamının ülkeye zarar vereceğini gören bir insan ama o dönem şartları içerisinde buna mani olmak çok kolay olmadığı bir gerçektir.” (bkz.EK.B11).

Muhsin Yazıcıoğlu 12 Eylül Askeri Darbesinden sonra 7.5 sene hapis hayatı yaşamış ve bunun 5.5 senesini hücrede geçirmiş birisidir. O uzun yıllar yaşamış olduğu cezaevinde çok fazla kitap okumuş, kitap okumaya teşvik etmiş ve

dini ibadetlerini asla terk etmemiş birisidir. Cezaevinden çıkarken arkadaşları ile birlikte 3100 sefer Kur-an-ı Kerim’i hatim etmişlerdir. (Güneş, 2019: 44).

İlker Kayalıoğlu’na göre Muhsin Yazıcıoğlu bir medeniyet tasavvur etmişti. Onun bir ideali vardı. Gençleri ve dava, parti arkadaşlarını hedeflediği yöne yönlendiriyordu. Kayalıoğlu bu husustaki düşüncelerini şöyle dile getirmiştir: “Muhsin Başkan, daha yirmili yaşlarda “Bir elinde Kuran, bir elinde bilgisayar olan bir gençlik istiyorum” diyerek, gençliğin ve ülkenin geleceğinin ancak bilinçli ve aydın bir toplum oluşturularak gerçekleştirilebileceğine inanan bir insandı. Ülke insanının kavga etmemesi için çok çaba sarf ederken, uluslar arası güçlerin operatif hamlelerine karşı daima teşkilatını ve tesir alanını uyarmıştır. Sokak çatışmalarından ve kamplaşmalardan devletin ve milletin zarar görmemesi için çabalamıştır. Gençliğin sanat ile bilim ile uğraşması gerektiğini ifade etmiş ve muasır medeniyetler üzerinde bir gelecek tasavvuru ortaya koymuştur.” (bkz.EK.B18).

Abdullah Gürgür’ün deyimiyle “Yüzü kavruk bir Anadolu çocuğu” gibi gözükiyordu, Muhsin Yazıcıoğlu dışarıdan bakılınca. Fakat Yazıcıoğlu’nun fikri ve idealleri incelendiğinde ve irdelendiğinde çok ciddi bir entelektüel boyutunun olduğu ortaya çıkmaktadır. Genç yaşında sayıca çok yüksek ve eylem potansiyeli de çok yüksek olan bir genç nesli yönlendirebiliyor olması, lise yıllarından başlayarak dergi ve gazetelere yazı gönderiyor hatta dergi çıkarıyor olması, cezaevinde geçirdiği yıllar boyunca kitap okumaya ve düşünmeye çok fazla zaman bulması neticesinde bir aydın kimliği ortaya çıkmaktadır. (bkz.EK.19). Remzi Çayır’ın bu husustaki şu yorumu da çok önemlidir. “Çok okuyan bir insan çok sorgulayan bir insandı Yazıcıoğlu. Var olan durumu, hali geçmişiyile birlikte sorgulayabilen insanlar aydınlardır. Nedeni, niçini sorgulayan bir insandı. Hapishane öncesinde de hapishane yıllarında da sonrasında da çok yoğun olduğu dönemlerde de okuyabilmeyi hiç bırakmamış bir insandı. Kendi konuşmalarını da çoğu zaman kendi yazan bir siyasetçiydi. Genelde siyasiler konuşmalarını danışmanlarına yazdırırlar. Farklı düşüncelere, farklı bakış açılarına önem verir ve dinlerdi. Görüşleri hoşuna gitmese bile hemen reddetmez sonuna kadar dinler ve ne söylemek istediklerini anlardı. Çok farklı kitaplar okurdu.” (bkz.EK.B16).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun çok farklı türde kitaplar okuduğuna Orhan Aslan’da şu şekilde bir yorum yapmıştır: “Çok enteresan ben Muhsin başkanın odasına

gittiğimde akademisyenlerin ya da o konuda uzman kimselerin okuması gereken çok üst seviyede kitaplar görürdüm. Hatta bazılarını alırdım, o hem almayı severdi hem vermeyi severdi, aldığım zaman da bir şey demezdi. Zaman zaman da düşünürdüm bu kadar çok üst seviyede kitabı kendi konusu değil ki yani enerji politikası, su politikası, para politikası gibi çok üst seviyede dünya çapında olayları takip eder, araştırırdı. Öyle bir adamdı, farklı bir insandı.” (bkz.EK.B10). Okumuş olduğu bu dünya çapında araştırma kitapları neticesinde ülkenin gidişatına dair de yapmış olduğu tutarlı konuşmaların sebebini bu yönü ortaya koymaktadır.

Mustafa Destici, Muhsin Yazıcıoğlu’nu bir aydın kimliğinde değerlendirirken onun akademisyen olmadığını, değerlendirme yaparken yapmış olduğu işi gereği muadilleriyle değerlendirilmesi, kıyas edilerek onun ne kadar önemli bir fikir adamı olduğunun bu şekilde anlaşılacağını savunmuştur. (bkz.EK.B7). Kesinlikle doğru ve değerlendirme yapılırken dikkat edilmesi gereken bir husustur.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun aydın kimliğini değerlendirirken şüphesiz onun ülke siyaseti ve devlet için ne kadar önemli bir şahsiyet olduğu aşîkârdır. Toplumda insanları okumaya, eğitime, idrak etmeye, farklı düşünmeye, eleştirmeye ve soruşturmaya bireyleri yönlendirenler şüphesiz aydın kimselerdir. Doğru bilgiyi elde etmek insan yaşamı için çok önemlidir. Muhsin Yazıcıoğlu’da yukarıdaki yorumlara bakılarak insanları okumaya, öğrenmeye, eğitmeye, kültürlü olmaya, vatanını ve milletini sevmeye ve onlar için bu fikriyatta çalışmaya yönlendirmiştir. Kendisi ile ilgili Mahir Damatlar şu cümleleri aktarmıştır: “Biz onu aydın ve ya entelektüel olarak değil de derin milletin içinden gelmiş, derin milletin irfanını taşıyan, münevver bir insan olarak değerlendirebiliriz. Yani, bir taraftan babasının evinde ineği, buzası, tavuğu olan, tarlası sapı, samanı olan bir taraftan da Türkiye’nin bütün meselelerine vakıf, hem bölgedeki bütün dertlere vakıf hem de dünyadaki birçok meseleye vakıf ve onu milletin gözlüğü ile en iyi şekilde yorumlayabilme kabiliyetine sahip bir münevver. Yani derin milletin temsilcisi, derin milletin vicdanı, derin milletin sözcüsü diyebiliriz.” (bkz.EK.B2).

4.4. Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu

Eylemci olmak ne demek ve eylem ne için yapılır? Sorusuna yanıtı 12 Eylül öncesi Ülkü Ocakları bünyesinde görev almış ve ihtilalden sonra uzun süre cezaevi hayatı yaşayan Haşim Akten şu şekilde yanıtlamıştır: “Bir insanın bir eylemi

yapması için cesur olması gerekiyor. Tabi eylemden kastımız insanın bir davası vardır, bir ideali vardır. Onun için eylem yapar. Davasız ve idealsiz bir eylemin sınırları, ahlakı olmadığı için cesur olmaya gerek yoktur. Ama bir davan varsa, kırmızı çizgilerin varsa buna uygun bir eylem yapacaksın işte bu Muhsin Yazıcıoğlu'na yakışırdı.” (bkz.EK.B13).

Muhsin Yazıcıoğlu, 1977–78 yıllarında Ülkü Ocakları genel başkanlığı ve Ülkücü Gençlik Derneği'nin kurucu genel başkanlığını yapmıştır. Bu oluşum kendince belli bir sistematiği olan eylemci bir oluşumdur. Böylesine büyük bir örgütün genel başkanlığını yapan Yazıcıoğlu'nun da eylemci bir yapısı şüphesiz vardı. Kendisi de Ülkü Ocakları Başkanlığı'nda bulunmuş olan Hasan Çağlayan Yazıcıoğlu'nu şu şekilde anlatıyor: “Muhsin Yazıcıoğlu, aktif, yerinde duramayan bir insandı. Kendisi genç yaşta bir öğrenci grubunun lideri konumundaydı ve odasında oturup insanlara bir şeyler anlatmazdı. Kalkıp gidip yerinde gösterir ya da birilerinin yanında olunacaksa olurdu. Öğrenci evlerini çok gezer, darda sıkıntıda kalmış biri varsa muhakkak onunla birebir iletişim kurardı. Kendisine birinin gelmesini beklemez bizzat ayağına giderdi. Bir yerde mağduriyet varsa bizzat gidip kendisi de o mağduriyeti yaşardı. Bu camia içerisinde çok sevilmesinin nedeni de budur. Birinin derdi varsa halledin bu işi demez bizzat kendisi olaya müdahale ederdi. İhtilal öncesinde bazı okullara ülkücüler bazı okullara da solcular giremezdi. Okula gidemeyen o arkadaşları ziyaret eder ve onların okullarına gidebilmeleri için gerekirse eylemlerin içerisinde dâhil olarak onların okullarında eğitim almalarını sağlardı.” (bkz.EK.B4).

Hasan Çağlayan'ın yorumunu destekleyici bir yaşanmışlıktan Selçuk Özdağ şöyle bahsetmiştir. “Mümtazer Türköne ve arkadaşları Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 40–50 arkadaş bazen polis kordonu ile gidiyorlar bazen yalnız gidip dayak yiyorlar. Bir gün Mümtazer Türköne'ye çok ciddi şekilde dayak atıyorlar orada sol görüşlüler. Muhsin Bey onu öyle görünce “Ne oldu?” diye soruyor o da anlatıyor durumu. “Hadi gidiyoruz” diyor Muhsin Bey, “Gidemeyiz, binlerce adam var” diyor Mümtazer Bey. Muhsin Bey, elinden tutuyor ve “Bana göstereceksin seni dövenleri” diyor ve okula gidiyorlar. Binlerce sol görüşlü öğrencinin arasından okula giriyor, sınıfa gidiyor, onu dövenleri dövüyor onlarla kavga ediyor ve sonra elini kolunu sallayarak okuldan çıkıp gidiyor. Muhsin Yazıcıoğlu böyle bir adamdı. Zaten diyordu “17 yaşında bir rüya gördüm benden korkuyu aldılar. Korku nedir

bilmiyorum hayatım da da hiç tatmadım.” Muhsin Yazıcıoğlu o yıllarda kavganın yanlış olduğunu keşfetmiş, bunun bir oyun olduğunu anlamış, eller silah değil kalem tutmalı diye slogan geliştirmiş, DEV-SOL’un DEV-GENC’in liderleri ile oturup konuşmak istemiş hatta zaman zaman konuşmuş ama örgütsel bağları aşamamış, Türkiye’de meşru zeminde siyaset yapılmalı diyen bir gençlik lideridir. Bence efsane bir liderdir. Muhsin Yazıcıoğlu için Abdullah Çatlı şöyle söylerdi: “Benim olmak istediğim fakat olamadığım adam. Bende iki yürek varsa Muhsin Yazıcıoğlu’nda dört yürek var. İyi ki bu adam İslam terbiyesi ve Türklük hayali içerisinde yoksa daha farklı işlerde görürdük kendisini.” Şeklinde bir konuşması vardı. (bkz.EK.B12).

Muhsin Yazıcıoğlu’nu değerlendiren başka bir isim de hem dava hem partiden arkadaşı olan Remzi Çayır’dır. Remzi Çayır da 12 Eylül öncesi dönemde Ülkü Ocakları bünyesinde yer almış, uzun yıllar hapisane hayatı yaşamış ve BBP’nin kurucularından olan bir isimdir. Yazıcıoğlu’nun eylemci kimliğini şu şekilde aktarmıştır: “Yazıcıoğlu’nun eylemleri hep meşru zemin üzerinde olmuştur. TRT’nin siyah beyaz yayın yaptığı yıllarda ülkü ocakları genel başkanı olarak televizyona çıkıp “Eller silah değil, kalem tutmalı. Devrimcilere, farklı görüşteki insanlara buradan sesleniyorum.” Şeklinde bir eylem başlatmıştı. O dönem Amerikalı bir araştırma şirketi Ortadoğu’daki en büyük örgütlü yapı olarak ülkü ocaklarını göstermişti. En üstten bir duyuru ya da haber en ücra kasabadaki ülkü ocağı müdavimine ulaşabiliyordu. Böyle örgütlü bir yapının başında yer almıştı kendisi. Barışçıl bir dil kullanmıştır her zaman. Ama Türkiye’de tek aktör siz değilsiniz. Çok fazla değişik gruptan aktörler vardı ve bunlar hızla o dönem için kardeş kavgasına ittiler insanları. Öyle bir süreç içerisinde bir birçok defa insanları barışa çağırmıştır.” (bkz.EK.B16).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun 12 Eylül öncesi dönemde eylemlere karşı ve eylemci tavrını BBP eski genel başkan yardımcılarında İlker Kayalıoğlu şu şekilde izah etmiştir: “Hukuka olan bağlılığı tamdı. Devletin bir hukuk devleti olması için, sınıfların ortadan kalkması için, zengin fakir ayırımının, gelirden adaletsizliğin önlenmesi için çok mücadele verdi. Tavrı ve tepkilerini de daima hukuk içerisinde kalarak ortaya koydu. Sokak eylemlerinin ülkeye götüreceği noktayı biliyordu. Kendi ideolojisinin karşısında olanlara karşıda, günün şartları nispetinde uzlaşma dilini kullanmaya çalıştı. Meseleleri masada çözme taraftarıydı. Yapılan eylemler, devletin ve milletin onurunu kurtarmak adındaydı. Bırakın kan dökülmesini, gözyaşı dahi

dökülmemesi için azami gayret sarf edildi. Tabi ki, ülkenin kaosa sürüklenmesini isteyen güçler vardı. Üçüncü bir el vardı. İhtilal şartlarının olgunlaşmasını isteyenler vardı. Muhsin Başkan'ın daha yirmili yaşlarda üç milyonun üzerinde teşkilatlı ülkücüyı kontrol etmesi, liderlik etmesi birçok istihbarat örgütünün de gündeminde olmuştur. Çatışma ortamında dahi, hak, hukuk, adalet, birlik, beraberlik düsturu ile hareket eden, yalnızca Allah'a kul olan yiğit adamın adıdır Muhsin Yazıcıoğlu.” (bkz.EK.B18).

12 Eylül öncesi dönemin şartlarını ve ortamın gerginliği içerisinde Muhsin Yazıcıoğlu'ndan bahseden bir diğer isim ise eski milletvekili, yıllarca BBP'nin parti sözcülüğünü yapmış olan Recep Kırış'tır. Recep Bey o dönemi şu şekilde anlatmıştır: “Muhsin Bey, küçük yaşlardan itibaren idealist, vatansever olarak yetişip gelen bir insandır. 12 Eylül öncesi sağ sol çatışması diye isimlendirilen o dönemde bu çatışma ortamının ülkeye zarar vereceğini gören bir insan ama o dönem şartları içerisinde buna mani olmak çok kolay olmadığı bir gerçektir. Muhsin Bey, 12 Eylül öncesinde ülkü ocakları genel başkanıydı ama ülkücü hareketin lideri konumunda değildi tam manasıyla. Çünkü rahmetli Alparslan Türkeş o zaman liderdi. O dönem bu gençlerin silahlı kavgaya girmelerini önleme noktasında stratejik adımlar atmadılar. Atamadılar o günkü şartlarda buna dur diyemediler. Sonuç olarak o süreçte sağ ve soldan binlerce insan hayatını kaybetti. Muhsin Bey, cezaevine girdikten sonra orada kendisi gibi bulunan sağ ve sol gruptan gençlerin kendileri gibi Anadolu çocukları olduğundan bahsetti. Aslında çatışma ortamına gerek kalmaksızın fikirlerini ve düşüncelerini konuşup tartışacakları bir ortam olabilmesinin daha mümkün olduğunu, onların da kendilerinin düşüncelerinden çok farklı düşünceler içerisinde olmadıklarını zaman içerisinde de görerek anlamış oldular.”(bkz.EK.B11).

O dönemin şartları düşünüldüğünde çatışma ortamı kaçınılmazdı. Fakat çatışan gruplardaki gençler cezaevinde karma bir sistem ile koğuşlarda yaşamışlardır. Oradaki yaşanmışlıklarda gençler birbirlerini tanımış, cezaevi dışındaki birbirleri hakkındaki fikirleri tam manasıyla değişmese de dertlerinin ortak olduğunu anlamışlardır. Bu hususla ilgili BBP eski genel başkan yardımcılarında Hilmi Güneş şu sözleri sarf etmiştir: “1980 Yılı öncesi Türkiye ikiye ayrılmıştı. Devrimciler ve ülkücüler olmak üzere. Bu da tabi emperyalistlerin, dış güçlerin bu iki taraf gençleri birbirine kırdırdığı vaka idi. Amerika o dönemde bu gençliği birbirine düşürdü. Başkan bir gün hücre yıllarında bahsederken DEV-YOL'un lideri ile aynı hücrede

kalırken birimiz “bağımsız Türkiye” birimiz “milliyetçi Türkiye” dedik ki biz neyi paylaşamadık. Demişler kendi aralarında. 1980 Öncesinde iki taraf içinde çok fazla arkadaşımızı kaybettik. Ben sol eylemlere o dönem kızan bir adam olarak bugün geldiğimiz noktada onlar da Türkiye’nin menfaati için uğraş verdiklerini düşünüyorum.” (bkz.EK.B9).

12 Eylül Askeri Darbesi’nden sonra cezaevinde kalan Yazıcıoğlu’nun orada kendisine karşı yapılmayan, zıt görüşlü olan birine de haksızlık yapıldığında göstermiş olduğu eylemci tavrı Selçuk Özdağ şöyle anlatmıştır: “Muhsin Bey, her türlü haksızlığa karşı çıkan biriydi. İki DEV-YOL lideri ile aynı hücrede kalmıştı. Onlarda kendisinden hep iyi bahsetmiş ve saygı duymuşlardır. Hatta bir seferine kendi hücrelerinden bir DEV-YOL liderine işkence yapılırken “Yeter” diye bağırdı. Bu sefer de işkence yapan kişi dönüp “Seni ne ilgilendirir, işkenceyi bir solcuya yapıyorum” deyince, “İşkence kime yapılırsa yapılsın tasrif edilmez, işkencenin her türlüüne karşıyım” demiş ve bu sefer de aynı işkenceyi Muhsin Bey’e yapmak isteyince “Bana bu işkenceyi yapmak isteyen subayın adını verene yüz bin lira para vereceğim.” Diye bağırıştır. Daha sonra komuta kademesinden kendisini çağırdılar ve sen Türk subayının başına ödül vermişsin deyince “Hayır işkence yapanların adını öğrenmek istedim” diyerek direniş göstermiş birisidir.” (bkz.EK.B12).

Muhsin Yazıcıoğlu cezaevinden çıktıktan sonra vatan görevini yapmak için üniversite mezunu olması dolayısıyla kısa dönem askere gitmiştir. Askerde de bazı yanlış gördüğü, insanlara zulüm edildiği, haksızlıklar karşısında susmamıştır. Askerde iken yaşanan bazı olayları Selçuk Özdağ şöyle aktarmıştır: “Cezaevinden çıktıktan sonra askere gitmiştir. Askerliği kısa dönem yapıyor. Orada da kendilerine namaz kıldırmayan, oruç tutturmayan askerlere karşı direniş göstermiştir. Askerlere küfreden hatta döven bir binbaşıya karşı da çok ciddi şekilde karşı çıkmıştır. “Küfür edemezsin” şeklinde. Kimdir o adın ne diye sorunca söylemiyor adını bu sefer Muhsin Bey’e vurmak istiyor ama Muhsin Bey kendisini savunma yöntemlerini iyi bilen biri olması hasebiyle vuramıyor bir türlü. Öyle olunca silahını çekiyor binbaşı bu sefer de komutana diyor ki “Türk subayı silahını çekince ateş eder.” Diyor ama tabi komutan ateş etmiyor. Tabi sonra o kişinin Muhsin Yazıcıoğlu olduğunu öğreniyor. Komutanlar çağırıyor bir an önce askerliğini yap git diye kendisine tepki gösteriyorlar.” (bkz.EK.B12).

Yazıcıoğlu'nun askeriyede yaşadığı, onun eylemci kimliğini yansıtan bir başka hadise de şu şekildedir: Askerlik zamanlarında yine bir gün bir kişinin yaptığı hatadan dolayı bütün tabura emir veriyor komutan “Sürün” diye. Herkes yatıyor Muhsin Bey ayakta, yatmıyor. Tabi komutan emirde ısrarcı oluyor ama dinlemiyor Muhsin Bey. Yanına çağırıyor “Sen neden sürün diyorum sürünmüyorsun” diye. Muhsin Bey de diyor ki: “Ben buraya gelirken askerlik kanunu okudum. O kanuna göre tatbikat ya da eğitimde yerde sürünme vardır. Ceza kanununda sürünme yoktur. Türk çocuklarını süründürerek ceza veremezsiniz.” diye orda da bir direniş göstermiştir ve eklemiştir: “Siz Türk çocuklarını döverek korkak, söverek şahsiyetsiz yapıyorsunuz. Kanunsuz bir şekilde yerlerde süründürüyorsunuz.” Diye tepkisini de devam ettirmiştir. Komuta kademesi tekrar onu çağırıyor ve “Sen askerliğin bitene kadar eğitime de hiçbir şeye de gelme” şeklinde ona karşı bir önlem alıyorlar. Muhsin Bey, böyle haksızlığa gelemeyen hemen refleks gösteren bir insandı. (bkz.EK.B12).

Muhsin Yazıcıoğlu cezaevinden çıktıktan sonra siyasete geri dönmüş ve 1991 yılı genel seçimlerinde MÇP'den milletvekili olmuştur. Bazı anlaşmazlıklar neticesinde MÇP'den ayrılarak BBP'yi kurmuş ve siyaset hayatında orada devam etmiştir. Bu hususları çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde işleyeceğiz.

Bu dönemlerde göstermiş olduğu eylemci bir refleksi ve onun eylemci kimliğini Kadir Mahir Damatlar şu şekilde anlatmaktadır: “Birçok insan fikir üretir ama o teoride kalır, pratiğe geçmez. Kendisi hem fikir üretebilen hem de o fikrin militanlığını yapabilecek yüreğe, bileğe, kafaya, gönle sahipti. O, milletin çok itibar ettiği sıfatlar, onun gözünde beş kuruşluk bile değeri yoktur. Hani iki saniyesine bile hükmedemediğin dünyadan bahsediyor ya onu istersen bir misalle, bu işlere nasıl baktığını örneklendireyim. PKK'nın yoğun bir şekilde Tokat ve Sivas kırsalında eylem yaptığı bir dönemde kendiside Sivas'ta iken PKK bir köyü basıyor. 30 Küsür yaşlarında bir genci infaz edecekleri sırada annesi çocuğun üzerine kapanmış bir şekilde onun yerine beni öldürün diyor. PKK'lılar da ikisini de orda infaz ediyor. Bu hadise olduktan sonra ben televizyonda seyrettim Muhsin başkan o köye gitmiş, kucağına iki yetimi oturtmuş, kendisi de ağlıyor. Ertesi gün Ankara'da bir arkadaşımızın çocuğunun nikâhı var, Muhsin başkan da nikâh şahidi, ayağının tozu ile oraya gelmiş. Ben nikâhta işimi bitirip hayırlı olsun dedikten sonra salondan çıktım karşıdaki bir pastane de oturdum. Muhsin Başkan da eşini çocuklarını alıp o

pastaneye geldi. Dedim siz ailenizle oturun, çocuklarınız size hasret kalıyor. Oda dedi sizinkilerle bizimkiler beraber otursun biz sizinle oturalım. Öyle yaptık. Biz baş başa görüşünce dedim ki televizyonda seni gördüm ağlıyordun, dedi ki: “Gardaş, nasıl ağlamazsın? 30’lu yaşlarında aslan gibi delikanlıyı anası ile birlikte katletmişler. İki tane yetim çocuk bir dizimde birisi oturuyor diğer dizimde biri. Sonra genç yaşta dul kalmış hanımı. Hanımının elleri yemyeşildi. Demek ki çayır yolarak geçimlerini sağlıyorlar. Ulan vicdansızlar, ne istiyorsunuz bu gariban insanlardan dedi.” Olay olunca askerle eş zamanlı olarak gelmişler köye. Albaya dedim ki diyor: “Komutan, bende sizinle birlikte geleyim operasyona” diyor. “Sayın genel başkanım, lütfen müsaade edin işimizi yapalım” demiş komutan. “Bakın ben bu dağları iyi bilirim, bu işlere de yabancı değilim.” Diye ısrar etmiş. Sonra dedi ki: “Ulan milletvekilliğinin Allah canını alsın, genel başkanlığının Allah canını alsın, partisinin Allah canını alsın, burada yetim çocuklar, orada cenazeler, ortada dul kalmış bir kadıncağız. Dedim ki şu dağlara vurayım kendimi, eşkıyaların peşine düşeyim, gerekirse öleyim ama bu sabilerin kanını yerde koymayayım.” (bkz.EK.B2).

Bu anekdottan anlaşılacağı üzere Muhsin Yazıcıoğlu’nun eylemci yapısı başka insanların yaşam haklarına, zayıf insanların zayıf yönlerine, mazlumlara ve sömürülere karşı refleks göstermiş ve şiddet olgusu en son çare olarak başvurulacak bir unsur olarak görülmüştür. Keza yukarıdaki anekdotlardan hiç birinde haksız yere bir şiddet ya da sözlü eylem görünmemektedir.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun eylemci yönünü değerlendiren gazeteci yazar Serdar Arseven ise kendisi hakkında şu sözleri sarf etmiştir: “Eylemci niteliğinin en belirgin yanı, kavgadan hiç hoşlanmayan ancak kavgaya girmek kaçınılmaz hale geldiğinde de gözünü kırpmayan yapısını gösterebilirim. Çok nazik bir insandı, asla belâ aramazdı, etrafına belâdan uzak durmalarını tavsiye ederdi ama kavgadan çok bir “mücadele”den, daha da çok bir “mücadele”den bahsettiğimizde, öyle bir ortam olduğunda onu en önde görürdünüz. Onun, 28 Şubat sürecinde, çoğu ölümlüyü mest edecek dünyevi ikbal tekliflerini nasıl elinin tersiyle ittiğini ve nice tehdide aldırış etmeden, 28 Şubat darbecilerine nasıl direndiğini anlatmak için küçük bir konferans vermek gerek.” (bkz.EK.B20)

Evet, 28 Şubat süreci ile ilgili Muhsin Yazıcıoğlu'nun vermiş olduğu demeç ve tavırları da çalışmamızın ilerleyen bölümünde işlenecek ve Türkiye yakın geçmiş siyasi tarihi içerisinde de önemli bir husustur.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun son dönemlerinde sürekli yanında olan ve onun eylemci yapısını yakından tanıyıp, gören ve gerçekleştiren Alperen Ocakları eski genel başkanı Abdullah Gürgür de kendisi hakkında şöyle bahsetmiştir: “Eylemcilik konusunda kendisinin gençlik yıllarından bu yana karakteristik olarak bir özelliğidir. Hayatının son dönemine şahitlik etmiş biri olarak özellikle son dönemlerinde eylem hususunda ortaya koyulacak olan eylemin amacına ulaşmasına yönelik olması hususunda hassasiyetleri vardı.” (bkz.EK.19). Bu önemli bir izahtır keza BBP için dönem dönem provoke edici haberler Türkiye gündemine taşınmış ve BBP'yi suçlayan tavırlar gelişmiştir. İzahlar neticesinde haksız yere yapılan suçlamalar gerçi çekilse de çamur at izi kalsın sözü manidardır. Bu sebepten dolayı Muhsin Yazıcıoğlu'nun özellikle son dönemlerinde kılı kırk yararak hareket etmiş olması çok doğaldır.

Abdullah Gürgür, Muhsin Yazıcıoğlu ile Türkiye’de ve Dünya’da olan olaylara göre eylem maiyetinde gösterilecek tepkiler ile ilgili yaptığı görüşmeleri şu şekilde anlatmıştır: “Bir gün biz Amasya gezisinden dönerken kendisi ile Filistin de bazı olaylar cereyan etmişti. İsrail zulmü çok üst düzeye tırmanmıştı. Orda bana kendisi İsrail konsolosluğu önünde Filistin ile ilgili bir tepkinin konulmasını söylemişti. Ama kendisinin izin vermediği bazı eylemlerde vardı. Bir dönem HDP’nin iğreti çıkışları oluyordu. Mesela bir HDP’li vekilin Van Belediye binası önünde “Siz istesenez de istemesenez de Kürdistan’ın sınırları belli olmuştur” gibi tepkileri vardı. Biz de Ocak genel merkezi olarak HDP’nin genel merkezinin önüne gidelim, bir basın açıklaması yapalım diye düşündük ama Muhsin Başkan buna makul bakmadı. Büyük birlik hareketinin ayrılıkçı Kürt hareketi karşısında başka bir uç ideolojiymiş gibi gözükmelerini doğru bulmadığını ifade etti. Bu tarz kutup başı gibi fikir hareketlerinin karşı karşıya gelmesinden bir gerilim oluşabileceğini ve legal düzeyde olacak tepkilerin illegal boyutlara kayabileceğini düşündüğü için bizim mesela orda tepki göstermememiz gerektiğini ifade etti. Ama illerin postanelerinden bu konuya ilişkin tepkimizi ifade eden mektupların ilgili bakanlıklara gönderilmesini daha doğru bulduğunu belirtmiştir. Biz de eylemlerimizi o şekilde gerçekleştirmiştik. (bkz.EK.19).

Yine Muhsin Yazıcıoğlu'nu yanlış anlaşılmalara ile ilgili çok fazla mağduriyetler yaşamasından dolayı birçok hususa daha temkinli yaklaştığını şu şekilde izah etmiştir: “Mesela, yine İsrail’in Filistin üzerindeki zulümleri artmıştı. Nizam-ı Alem Ocaklarının da geçmişte Bosna Savaşı ile ilgili beş bin kişilik gönüllü bir ordu kuruyoruz gibi bir tepkisi olmuştu. Biz de geçmişte yapılan bu eylemi hatırlatarak Filistin ile ilgili biz de böyle bir çıkış yapalım mı dedik. Yani Filistin de savaşmak üzere gönüllü bir ordu kuruluyormuş gibi bir eylem yaparak medyanın dikkatini bu yöne çekmek istemiştik. Muhsin Başkan o zaman çok enteresan bir tepki vererek toplum bu yönlü tepkileri aslında destekliyor gibi gözükse de şiddet içerikli eylemlerin içerisinde olmak istemiyor, dedi. Böyle eylemler sonucunda da bizim topluma kendimizi anlatılabilir kılmamız zorlaşıyor, demişti. Dolayısıyla biz işin içerisinde, şiddet olan, kavga olan, kılıç olan, silah olan her hangi bir eylemselliğin içerisinde bulunmamamız gerekiyor, demişti. Çünkü eylemsellik şöyle bir şeydir. Sahaya çıkana kadar kontrol senin elindedir ama sahaya çıktıktan sonra o kontrolü iyi organize etmemişsen her türlü manipülasyona açık bir eylem ortaya koyabilirsiniz. Türkiye’nin geçmişinde bu tür provakatif hadiseler çok fazla vardır. Sen üç yüz- beş yüz kişi bir eylem ortaya koymak için dışarı çıkarsın ama birkaç provokatör olaya dahil olarak o eylemi şiddet içerikli bir hale dönüştürebilir. Hatta önü alınamaz olaylara dönüşebilir. Geçmişte ülkemizde Maraş’ta, Sivas’ta böyle hadiseler gerçekleşmiştir. Muhsin Yazıcıoğlu şiddet içerikli eylemlere karşı çok hassastı özellikle son dönemlerinde eylem içerisinde şiddet unsurunun yer almaması gerektiği ile ilgili bize çok fazla uyarılarda da bulunmuştur.” (bkz.EK.19).

Sonuç olarak Lütfü Şehsuvaroğlu’nun dediği gibi “Eylem ve düşünce birliği içerisinde olan, ilkeleri olan bir eylemciydi.” Tazındaki açıklaması ve yukarıdaki anekdotların Muhsin Yazıcıoğlu’nun eylemci kimliğini açıklamak için yeterli olduğunu düşünüyorum. Şimdi bir diğer başlığımızda Muhsin Yazıcıoğlu’nun siyasi ve politikacı yönü üzerinde değerlendirmelerde bulunacağız.

4.5. Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu

Muhsin Yazıcıoğlu 12 Eylül öncesinden başlayan bir siyasetçi yaşamı ile tabandan yetişmiş birisidir. Darbeden önce MHP genel başkan müşavirliğini

yürütürken darbeden sonra uzun bir cezaevi hayatı ve daha sonrasında kısa dönem bir vakıf başkanlığı yaptıktan sonra siyasete geri dönmüştür. O Türkiye’deki siyaset anlayışını ve siyaset yapma tarzını çok iyi bilen fakat bu sisteme muhalif bir siyaset anlayışı içerisinde hareket etmiştir. Kendi gibi ve kendisi gibi düşünen ve davrananlarla yeni bir oluşum içerisine giderek Büyük Birlik Partisi’ni kurmuştur. (Öznur, 2012: 205).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun siyasi kimliğini yakın çevresinden Kadir Mahir Damatlar şu şekilde yorumlamıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu, geçerli olan politika anlayışı içerisinde hiçbir zaman iyi bir politikacı olamadı. Çünkü onun maksadı politikacılık değildi. Onun maksadı, parti mikrofonunu kullanarak inandığı davasını yüksek sesle anlatabilmektir.” (bkz.EK.B2).

Onun bir başka dava arkadaşı Hasan Çağlayan ise Yazıcıoğlu’nu siyasetçi olarak şu sözlerle değerlendirmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu siyasetçi olarak iyi bir siyasetçi değildi. Siyasetin Türkiye’deki profiline uygun biri değildi. İkiyüzlülük yapamıyor, çifte standardı yok. Bunları yapamadan da Türkiye’de siyaset yapabilmek çok zordur. Türkiye’deki siyasetçilerin başarıları bunu çaktırmadan, hissettirmeden en iyi yapan kimseler olmalarıdır. Mesela bir seçim döneminde iktidara gelme ihtimali olmayan bir parti liderine iktidara gelebilecek misiniz? Diye halk sorsa: Evet kesin geliyoruz bu seçim der. Muhsin başkan biz kamuoyu yoklamalarına göre yok gelemiyoruz diyordu. O zaman seçmen de iktidara gelecek olana oy veriyor neden iktidara gelemeyecek partiye oy versin ki? Eğer Muhsin Başkan medya ile iyi ilişkiler kursaydı, iş dünyası ile iyi ilişkiler kursaydı ve dış güçler ile iyi ilişkiler kursaydı yani onların istediği yönde ilişkiler kursaydı onların istekleri doğrultusunda hareket etseydi kesinlikle iktidara gelirdi. Ama o öyle bir duruş sergiledi ki karşı taraftan ona en ufak bir teklif getirmeye bile çekindiler. Herkes bilirdi ki Muhsin Yazıcıoğlu iktidara gelebilmek için bir takım değerlerinden taviz vermez. Bu konuda katı ve nettir intibası vardı. Ama bu intiba siyaset için ters bir intibadır. Bugün hangi siyasetçiye sorarsanız sorun bu intiba Türkiye’deki siyasette işe yaramazdır. Oda bunu biliyordu ama inadına yaptı ve kararlı bir şekilde kendi çizgisini zerre kadar bozacak bir pozisyona hiçbir zaman gelmedi. O hep derdi: “Rabbim isterse her şey olur, Rabbim istemezse hiçbir şey olmaz.” (bkz.EK.B4).

Yazıcıoğlu'nun hayatında olduğu gibi siyaset anlayışında da belli bir çizginin olduğunu ve bu çizgi dışarısında hareket etmediğini anlıyoruz. Onun bu duruşunu değerlendiren Mustafa Destici şu şekilde yorum yapmıştır: “Siyasette başarı genelde siyasetçilerin aldığı oyla ölçülüyor. Kriter buysa düz mantıkla başarısız olduğu sonucu ortaya çıkar. Siyasi çizgisi, karakteri, ahlakı, inançları konusunda tavizsizliği, vatan ve millet sevgisi, siyasetin zerre kadar bozmadığı ve sarsamadığı duruşuyla ise çağın ötesinde bir siyasetçi olduğunu düşünüyorum. Ayrıntı olarak görülebilecek bu hususun ne kadar önemli olduğunun bir gün muhakkak anlaşılacağı kanaatindeyim. Bugünkü algıyı ve yanılsamayı da sadece zaman meselesi olarak değerlendiriyorum...” (bkz.EK.B7).

Onun siyaset anlayışı içerisinde sevmek ve sevilme çok önemliydi. Güven çok önemliydi. O kendi siyaset anlayışı çerçevesinde hareket etmiş ve başarı hedeflemiş olsa da sonuç çok önemli olmamıştır. Orhan Kavuncu'nun şu yorumu çok anlamlıdır. “Hiç yalan söylemezdi. Kendisine düşman sayılacak insanları bile ikna edecek bir mantıkla konuşurdu. O tip sohbetlerde dinleyenlerin saygısını ve takdirini kazanırdı. Siyaset bir anlamda kendini sevdirmek ise, yalana dolan başvurmadan doğru bildiklerini anlatarak o sevgiyi kendisine çekirdi.” (bkz.EK.B8).

Yazıcıoğlu'nun siyaset anlayışını başka bir dava arkadaşı şu şekilde izah etmiştir: “Türkiyedeki geçerli olan siyaseti yapamadı, yapmadı. Şu anda hali hazırda bulunan siyaseti yapmak istemedi. Bu sebepten dolayı topluma tam olarak düşüncelerini ve icraatlarını aktarmadı. Sesini duyuramadı cenazesine kadar. Türkiyedeki siyasi konjektürde bir iktidar bir muhalefet vardır. Muhalefet devamlı olarak iktidarı kötüler. İktidar da her daim kendi bildiğini okur, muhalefeti adam yerine koymaz. Muhsin Yazıcıoğlu siyasette iktidarı doğru anlamda yönlendirme, yaptıklarını takdir etme, yapamadıklarını bildirme ve tenkit etme biçimi vardı. Tok yekün bir red ya da top yekün bir kabul onun siyasi anlayışında yoktu, öyle yapmadı hiçbir zaman. Bu anlayış çok fazla geçerli değildir ve böyle davrananlar siyaset içerisinde yer bulamazlar, bulamadı da.” (bkz.EK.B16).

Onun ilkeli ve dürüst siyaset anlayışı içerisinde davranmasına ve ülkedeki siyaset sisteminin onun anlayışlarıyla çelişmesine karşın yine de birden fazla iktidar olma fırsatı yakalamış ama bazı sebepler yine kendisini siyaset arenasında göstermesine engel olmuştur. En yakın isimlerden eski BBP sözcüsü Recep Kırıış bu

husus hakkında en fazla bilgi edindiğimiz katılımcımızdır. Recep Kırış, 1999 seçimlerine giderken MHP ile bir seçim ittifakına gidilmesi yönünde MKYK toplantısında bir öneri sunmuştur. Gerekçesini de MHP'nin o dönem gidişini iyi gördüğünü ve bu birlikten dolayı partinin tabanı memnun kalacağından dolayı teklifi MHP'li yöneticilerin de sıcak bakacağını savunmuş fakat toplantıda bu fikir bazı sebeplerden kabul görmemiştir. Bir diğer husus ise Refah-Yol hükümetine verilen kerhen destek üzerinedir. Kırış'a göre o hükümetin içerisinde yer alınsaydı belki de Muhsin Yazıcıoğlu'nun hükümette yer alması neticesinde 28 Şubat süreci o kadar sancılı geçmeyecekti görüşü içerisinde. Aynı düşüncüyü iktidar olma yolunda Lütfü Şehsuvaroğlu'da desteklemiştir. (bkz.EK.B3). Recep Kırış bir diğer siyasi fırsattan bahsederken Ak Parti'nin kuruluş döneminde de Recep Tayyip Erdoğan ile görüşülerek yeni bir oluşumun içerisinde yer alınırsa bizim siyasi geleceğimiz için faydalı olacağını düşünmüş olmasıdır. Keza Ak Parti'nin kuruluş dönemi ülkede ekonomik krizin olduğu insanların bunalımda olduğu bir süreçtir. Bu düşüncesinin gerekçesi olarak da vatandaşın Tayyip Erdoğan, Hasan Celal Güzel, Muhsin Yazıcıoğlu gibi isimlerin ülkeyi yönetmelerini istediğini düşündüğü içindir. O dönemde de teklifinin genel kurulda kabul görmediğinden ve daha sonra toplantıda fikirlerine karşı çıkanların “Recep Bey, siz haklıymışsınız. Biz durumu iyi analiz edememiştir. O dönem bizim siyasette iyi bir yerlere gelebilmemiz için iyi bir fırsattı” şeklinde dava arkadaşlarından dönüşlerin olduğundan bahsetmiştir. (bkz.EK.B11).

Muhsin Yazıcıoğlu genel kurul toplantılarında sabırla ve metanetle herkesi dinleyen, herkesin fikrine saygı gösteren ve istişareye çok önem veren bir liderdir. Bu sebepten dolayı Recep Bey'in genel kurulda tekliflerinin kabul görmemesi sadece kendi kararı değildir. Belki de Muhsin Yazıcıoğlu bu teklifleri geri çevirirken başka hususlara dikkat etmesinden dolayı da kabul görmemiş olabilir diye düşünmekteyim.

Bir başka örnek ise şu şekildedir: 2002 Yılında DYP ile seçim ittifakına gitme kararı alınmış ve işbirliği neticesinde on beş yirmi milletvekili kontenjanı için isimler belirlenmiş fakat bu isimlerden iki kişinin listeden çıkarılmasını talep edince DYP tarafından, Muhsin Bey arkadaşlarına sadakatsizlik olur gerekçesi ile uzlaşmada sona gelinen müzakerelerden çekilmiştir. (Güneş, 2019: 45).

Yazıcıoğlu'nun siyasette başarılı olmayı değil bugüne kadarki yaşamımla elde ettiği itibarını daha çok önemsemiştir. Bu onun ilkeli siyaset anlayışının bir neticesidir. Keza kendisine gelen teklifler ile ilgili Serdar Arseven şöyle bir açıklamada bulunmuştur: “O çok sert ve haşın müdahalelerle geçen 28 Şubat sürecinde, kendisine yapılan teklifleri biliyoruz. Rahmetli Erbakan'ı arkadan hançerleseydi, bırakın hançerlemeyi şöyle hafiften “terk” pozisyonuna yönelseydi, birçoklarının rüyalarını süsleyen makamlara ulaşması işten bile değildi. Dürüst olmak güç getirir mi? Getirir. Rahmetli Başkan, en güçlü millet adamlarından biriydi. Partisi yüzde 1'i aşamadığı halde, her kritik dönemde O'nun görüşlerine başvurulur, desteği aranırdı. Aldığı oyun çok daha fazlasına karşılık gelen bir itibara sahipti. (bkz.EK.B20).

Abdullah Gürgür Muhsin Yazıcıoğlu'nun politika ve siyaset anlayışını şu şekilde anlatmıştır: “Topluma kazanımlarını aktarmak, önemli deneyimlerini toplumla paylaşmak, ülke menfaatine politikalar üretmek ve bunu da iktidara taşıyabilme noktasında Muhsin Yazıcıoğlu çok iyi bir politikacıydı ama netice itibariyle vefat ettiği dönemde %2,5 oy alabilmiş bir liderdi. Bunu matematiksel olarak düşündüğünüzde başarılı bir politikacı olmadığı ortaya çıkmaktadır. Tabi bu benim şahsi kanaatim ama politika ve siyaset Türkiye’de kirli alanlardır. Dolayısıyla bu kirli bir ilişkiler içerisinde Muhsin Yazıcıoğlu'nun başarılı bir politikacı olmadığını, iyi bir dava adamı, iyi bir gönül adamı, iyi bir dost, iyi bir ağabey ve iyi bir baba sıfatlarının kendisine daha çok yakıştığını düşünüyorum.” (bkz.EK.19).

Türkiye’deki seçmenin siyasetçilerden beklentileri ile Muhsin Yazıcıoğlu'nun onlara vaat ettikleri aynı çizgide buluşsa da realite de buluşmamıştır. Bu hususla ilgili Hilmi Güneş bir yaşanmışlığı şu şekilde aktarmaktadır: “Bir gün rahmetli ile Mamak'ta bir propaganda gezisine gitmiştik seçimlere yakın toplantıda bir 60–70 kişi vardı. Vatandaşlardan biri kalktı dedi ki “Sen güzel insansın ama bize ne vereceğini söyle” dedi. “Çocuklar iş bekliyor, benim karnım aç” dedi. Rahmetli başkan dedi ki, “Sana bir çeyrek altın versem bana oyunu verir misin?” Adam, “Beni bırak sülalemin oyunu veririm” dedi. Türkiye de siyasette bu. Ben burada halka da hak veriyorum tabi ki refah seviyesi çok yüksek olmayan ülkelerde siyaset böyledir. (bkz.EK.B9).

İlker Kayalıoğlu da bu hususla ilgili yaşadığı bir anıyı şu şekilde anlatmaktadır: “Muhsin Başkan, bir davet üzerine toplantıya katılıyor. Sohbet toplantısında, Muhsin Başkan her zaman olduğu gibi memleket meselelerini konuşuyor. İslâm dünyasının meselelerini konuşuyor. Sohbet çok koyu, biraz da samimi iken içlerinden birisi diyor ki; “Başkanım, iyi ama siz de çok dürüstsünüz. Her şeyin doğrusunu söylüyorsunuz. Bu kadar dürüst olmak doğru değil. Bu şekilde oy alamazsınız. Oy almak istiyorsanız, manevra yapmalısınız, politika yapmalısınız...” Diyor, Muhsin Başkan’ın yüzü asılıyor, üzüliyor, biraz da kırılıyor, diyor ki; “Sizin gibi mütedeyyin insanlar dahi böyle bir talebin içersindeyse gidişatımız gerçekten içler acısıdır.” (bkz.EK.B18)

Muhsin Yazıcıoğlu’nun yapmış olduğu siyaset, halkı belli bir fikre, ahlaka, irfana yönlendirmek üzere olduğunu anlıyoruz. Aksi takdirde vatandaşın kendisinden ne duymak istediğini bildiği halde, bile bile ısrarla onlara bazı ahlaki hususlar üzerinden siyaset yapıyor olması çok manidardır. Buradan kendisinin siyaseti ne amaçla ve ne için yaptığı hususu ile ilgili bir soru çıkmaktadır ve bu soruyu çalışmanın devam eden bölümlerinde işleyeceğiz.

İlker Kayalıoğlu, az önceki yaşanmışlık üzerine yorumunu şu şekilde devam ettirmiştir: “Muhsin Başkan, bilindiği üzere bir politikacı değildi. O bir dava adamıydı. Devlet adamıydı. Siyaset adamıydı. Politika yapsaydı, oylarını katlardı. Ama politik olmadı. Haksız bir davada kalabalıklarla yürüyeceğime, haklı bir davada yalnız başıma yürürüm dedi. Ve yürüdü. Eğilmeden, bükülmeden, onurluca yürüdü. (bkz.EK.B18)

İlker Kayalıoğlu’nun Muhsin Yazıcıoğlu’nun siyasi kimliğini değerlendirmesini destekler ve hatta siyasete girmekle Yazıcıoğlu’nun yanlış bir karar verdiğini savunmuştur. Bu hususta Hasan İlder’in fikirleri şu şekildedir: “Politikacı olarak başarılı olamayan biridir. Zaten siyaset adamı ile dava adamlığı bire bir zıt tabanlıdır. Bir deneme yapmıştır. Doğru mu yaptı peki? Bana göre yanlış yapmıştır. Siyasette kurnaz olmak gerekir, herkesimle uzlaşabilmek gerekir. Sonuçta çıkarlarını kendi fikrine göre kullanmak gerekir. Muhsin Başkan öyle değildi ki. Net, doğru, dürüst, yanlış gördüğünü söyler. Böyle birisiydi. o sandı ki delikanlı olmak, dürüst olmak pirim yapar sandı ama yapmadı, yapmaz. Çünkü sistemle uyuşmaz. Sistem seni bir şekilde bertaraf eder ve etti de. Siyasette insanları bertaraf etmek

kolaydır. Ya hırsızlığını çıkarırlar, ya namussuzluğunu çıkarırlar ya bir pisliğini çıkarırlar. Temiz insan yok ki. Pis sistemde temiz insan bulamazsın ki. Siyasette bir yerlere gelmek için bir takım ilişkiler içerisinde olmak gerekir. Muhsin başkan kendi karizması ile kendi ilkeleri ile gelmiştir bir yerlere. Onu da bertaraf etmek için bu hasletler bulunmadığından dolayı infaz ettiler. Bu şekilde bertaraf ettiler. Yani kurulu bir düzen var sen bu düzene çomak sokarsan yok ederler seni. Yok ettiler de. Muhsin başkan stratejik hata yaptı siyasete girerek. Hâlbuki siyasetle uğraşmasaydı ve dava adamı olarak kalsaydı belki bu ülkeye daha fazla faydaları olabilirdi. Tabi bunlar bir varsayımdır ama bana göre siyasete girmekle yanlış yaptı.” (bkz.EK.B15).

Lütfü Şehsuvaroğlu’da Muhsin Yazıcıoğlu’nun siyasi yönünden bahsederken kendisine sunulan teklifler zaman ve geliş tarzı olarak onun dürüstlük ilkesi ile çelişmesinden dolayı kabul etmediğinden bahsetmiştir. Onun Refah-Yol hükümetine vermiş olduğu destek karşısında yedi-sekiz bakanlık alabilme ihtimalinin olduğunu fakat kendisi bunu talep etmediğinden ve bu iktidara destek vermesini, “Müslümanlara hükümet kurdurtmadı dedirtmem!” Diyerek izah etmiştir. Onun siyaset anlayışının bu yönde olduğundan bahsetmiştir. Yine BBP’nin artık başarılı olamayacağını anlayıp da partiyi terk edenler, Yazıcıoğlu’ndan siyaseti bırakması yönünde tavsiyelerde bulunulmasına “Weber’e göre siyaseti bırakmak imkânsızdır. Meslek olarak siyaset yapan bir insandan siyasetten uzaklaşması beklenemez” şeklinde yorum getirmiş ve onların Yazıcıoğlu’nu anlamadıklarını ima etmiştir.

Sonuç olarak Muhsin Yazıcıoğlu siyaset yaparak illa iktidar olup devlet yönetme gibi bir derdi olmadığını, siyaset yaparak topluma bir şeyler anlatmak istediğini anlıyoruz. Bir sonraki başlıkta Muhsin Yazıcıoğlu ile ilgili onun siyaset ve dava anlayışı üzerinde duracağız.

4.6. Muhsin Yazıcıoğlu Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Adamı mıdır?

Muhsin Yazıcıoğlu bir önceki sorularımızda bahsettiğimiz üzere 12 Eylül Askeri Darbesi’nden önce de MHP içerisinde görev alarak siyasete başlamıştır. Ondan önceki süreçte de yine ülkenin önemli meseleleri hakkında yorum yapan, yazılar yazan ve hatta Ülkü Ocakları genel başkanlığını yaptığı dönemde, siyasileri uyuracak, ülkenin içinde bulunduğu durumu izah eden, dönemin Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk’e mektup gönderen bir liderdir. O bir dava adamıdır fakat davasının gereği olarak aynı zamanda bir siyasi aktördür. Siyasette oy getirecek, makam

getirecek, iktidar olacak politikaları yürütmüş olmasa da ülkenin en önemli meseleleri hakkında gerek mecliste gerekse kamuoyunda müdahalelerde ve uyarılarda bulunmuş bir siyasi aktördür. Şimdi bu hususları analiz ettiğimiz katılımcıların yorumları ile destekleyelim.

Muhsin Yazıcıoğlu, Ülkü Ocakları genel başkanlığını yürüttüğü dönemde siyasi bir aktör olarak nasıl yol izlediğini Abdullah Gürgür şu sözlerle anlatmaktadır: “Mesela, 1977–1978 Ülkü ocakları genel başkanlığı görevi yürütürken, Türkiye’de siyasi arenanın kaos içerisinde olduğu bir dönemde, sağ-sol çatışmalarının olduğu bir dönemde kendisinin şiddete karşı almış olduğu tavır beklide bu ülkede olayların daha fazla büyüüp memleketi komple yutacak bir aşamaya gelmesine engel olmuştur. O dönemki ülkü ocakları teşkilatları “Eller kalem tutmalı, silah değil.” Yazılı afiş çalışmaları, pankart çalışmaları başlatmıştır. Yine o zamanki dönem araştırıldığında bunlarla karşılaşılabilir. Sol siyasi liderlerle bizlerin televizyon ve radyolarda tartıştırılması lazım gibi bir çıkışı olmuştur. Gençlik psikolojik olarak sıkışıyor, kendisini ifade edemiyor, liderlerinin toplum önünde tartışabildiğini, bu memleket için her iki tarafında fikirlerini ortaya koyabildiğini bir şekilde ifade etmesi gerektiğini beyan etmiştir. (bkz.EK.19).

Mustafa Destici kendisini şu şekilde tanımlamıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu, Türkiye’de, 1980’li yılların sonundan itibaren, Türk siyasetinin en önemli aktörlerinden biridir. 1993 Yılında kurulan Büyük Birlik Partisi’nin kurucu genel başkanıdır ve 2009 yılında vefat ettiği güne kadar bu görevine devam etmiştir. Siyasetçi kimliği ve kişiliğiyle Türkiye’nin sosyal ve siyasi hayatının üzerinde önemli tesirleri olduğunu düşünüyorum. Bunun dışında, Cumhuriyet Döneminin tümü için, Türk milliyetçilerinin, Ülkücü Hareket’in en önemli liderlerinden biridir. Bunlar elbette benim kanaatlerim; nihai değerlendirmeyi, muhakkak, tarih ve Türk Milleti yapacaktır.” (bkz.EK.B7).

Yazıcıoğlu’nun aktif olarak siyasete başladığı dönem, cezaevinden çıktıktan sonra MÇP’ye katılarak mecliste yer alması ile başlamıştır. MÇP’den bazı fikir ayrılıkları neticesinde ayrılmış ve bu ayrılıktan sonra kendisi ile beraber MÇP’den ayrılan, diğer partilerde kendisine sevgi ve saygı gösterenlerle birlikte yeni bir parti kurmuştur. Bu durum onun siyasi aktör olduğunun bir göstergesidir. (bkz.EK.B12).

Yazıcıoğlu, Refah Partisi ile Doğru Yol Partisi'nin koalisyon hükümetine kerhen destek verdiğinde de bir siyasi aktör rolünü üstlenmiştir. O dönemi ve Muhsin Yazıcıoğlu'nun o dönemdeki rolünü Hakkı Öznur şu sözlerle anlatmaktadır: “28 Şubat sürecindeki duruşunu hatırlayın. Sandıktan birinci parti çıkan Refah Partisi'ni destekledi. Neden? Çünkü Milli İrade'ye saygı gösterdi. O dönem Erbakan Hoca iktidarı kurmakla görevlendirilmişti, Cumhurbaşkanı tarafından. Erbakan Hoca'ya hükümeti kurma yetkisi verilmişti. Ordu karşıydı, bazı kuruluşlar karşıydı, büyük sermaye karşıydı. Rahmetli Muhsin Başkan da demokrat bir siyasetçiydi. Dedi ki: “Bırakın sandıktan birinci parti olarak Refah Partisi çıkmış. Baskı yapmayın, dayatma yapmayın, bırakın hükümeti kursun.” Dedi. O dönem Muhsin Başkan kerhen de olsa bu Refah-Yol hükümetini destekleyeceğini açıklayınca bazı kesimler rahatsız oldu. Bir televizyon programında ona kumpas kurmaya kalktılar, oyunları bozuldu. Mecliste Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz ve bazı heyetler geldi kendisine Refah-Yol hükümetine destek verme demek için. Başka çevrelerden gelenler oldu. Ona dediler ki: “Sen bu kurulacak olan Refah-Yol hükümetine destek verme, senin önün açık. Televizyonları açarız, para sıkıntın olmaz, güç sıkıntın olmaz, kurulacak olan hükümette ya başbakan olursun ya da başbakan yardımcısı.” Dediler. Muhsin Yazıcıoğlu bu ve buna benzer teklifleri elinin tersi ile itti. “Ben kimseden emir ve talimat almam. Ne içerden ne de dışarıdan. Ben milletten yanayım. Milletimiz kimi birinci parti olarak seçmişse demokrasinin gereği hükümeti kurmak onun hakkıdır.” dedi. (bkz.EK.B6).

Refah-Yol Hükümeti'nin kuruluşu için kerhen oy vererek desteklediğini ve o dönemdeki tepkisini Abdullah Gürgür şöyle yorumlamıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu siyasi bir aktördür, eylem adamıdır ve dava adamıdır. Sizin siyasi partinizin oy oranı %1, %1.5 olabilir ama bazen bu oranlar matematiksel olarak kıymete biner. Mesela, 28 Şubat sürecinin arifesinde Refah Partisi ile Doğru Yol Partisi'nin koalisyon hükümeti kurmasında güvenoyu alabilmeleri için Muhsin Başkanın 7 milletvekili ile oy oranı kıymete binmişti ve ülke için önemli bir dönüm noktasıydı. Dolayısıyla buradaki duruşu ile siyasi bir aktör olmuştur Muhsin Yazıcıoğlu. “Ben Müslümanların iktidarına engel oldu dedirtmem” şeklindeki konuşmasıyla Refah-Yol hükümetine güvenoyu vererek iktidar olmalarını sağlamıştır.” (bkz.EK.19).

Yine Refah-Yol Hükümetinin iktidar olduğu dönemde bu oluşumdan rahatsız olan bazı çevreler ve bu iktidarın değişmesi için çaba gösteren çevreler vardı. O

dönemin şartlarında bu iktidarın el değişmesini sağlamak amacıyla neler yapıldığını ve kimler tarafından yapıldığını Hakkı Öznur şöyle anlatmıştır: “Ordu içerisinde Nusayrici, mezhepçi, mütebedeyin insanlara karşı olan bir zihniyet vardı. Batı Çalışma Grubu olarak bilinen bu grup Refah-Yol hükümetinin yıkılması için faaliyetler gösteriyordu. Ordu içerisindeki bir grup, bazı iş adamı örgütleri gibi oluşumlar Refah-Yol hükümetinin kurulmasına karşıydı ama Muhsin Yazıcıoğlu’nun desteği ile hükümet kuruldu. Bu hükümet kurulduktan sonra tanklar sokağa çıktı, millet korktu. Muhsin Yazıcıoğlu: “Namlusunu millete çevirmiş olan tanka asla selam durmam! Demokrasiye balans ayarı yapmak sivil otoritenin emrinde olan bir askeri bürokrata düşmez!” Demiştir. Muhsin Başkan ordu içerisindeki demokrasi karşıtı cuntacılara her zaman karşı durmuştur. (bkz.EK.B6).

Muhsin Yazıcıoğlu hayatının hiçbir döneminde Darbelere destek vermemiş ve her zaman karşı durmuş, demokrasiyi savunmuş, orduya sevgi ve muhabbetinin olması dâhilinde her zaman ordunun sivil idarenin emrinde olması gerektiğini savunmuştur. 28 Şubat sürecinde tankları sokağa çıkararak iktidarın el değiştirmesini sağlamaya çalışan o dönemki ordu içerisinde bir gruba karşı göstermiş olduğu duruş onun hem vatandaş olarak, hem devlet adamı olarak hem eylemci bir lider olarak hem dava adamı olarak hem de siyasi bir aktör olduğunun bir göstergesidir. Yine o dönemde Hakkı Öznur’un da bahsettiği ordu içerisindeki illegal bir yapılaşmanın dağıtılmasını sağlamıştır. Bu hadiseyi Hasan Çağlayan şu sözlerle aktarmaktadır: “28 Şubat süreci döneminde ordu içerisinde bir mezhepçi yapılaşma vardı. Yazıcıoğlu’nun “Türkiye ne İran olacak ne Cezayir, Suriye olmasına da biz müsaade etmeyeceğiz” demiş olması ile ordu içerisindeki komutanların dikkatini bu yöne çekti ve o yapı çökertildi. (bkz.EK.B4).

Yazıcıoğlu Türkiye’de darbelerin ne amaçla yapılıp ne amaçla son bulduğunu ve ülkeye vermiş olduğu zararı şu sözlerle anlatmaktadır:

“1960 İhtilal’inin demokrasi adına yapıldığı iddia olundu. Ancak, en büyük yarayı demokrasi aldı. 12 Mart İhtilali’nin terörü önlemek için yapıldığı söylendi. Fakat takip eden yıllarda Türkiye’de iç savaş rüzgarları estirecek kadar kanlı çatışmalar cereyan etti. Nihayet 12 Eylül; teröre, bölücülüğe ve bunlar karşısında zaaf içinde olduğu düşünülen devletin temel yapısına ve demokratik siyasi

örgütlenmelere karşı yapıldı. Fakat bugün 12 Eylül Anayasası tartışılıyor. Eski örgütler tekrar kuruluyor ve bölücülük ise tehlikeli tırmanış gösteriyor. Bunların yanı sıra her darbe, ülkenin demokratikleşme sürecinde inkıtaralar oluşturdu, toplum vicdanında onarılması güç insan hakları ihlalleri oldu. Türkiye uluslar arası platformlarda prestij kaybına uğradı, yalnızlığa itildi, ekonomik gelişme yavaşladı. Yine her darbeye millet ve devlet bütünlüğünün garantisi olarak görülen ordu ile halk birbirini anlayamaz hale getirildi.” (Öznur, 2012: 129).

Türkiye’de doksanlı yılların başından itibaren tartışılan bir “Çekiç Güç” meselesi vardır. Bu mesele ile ilgili Muhsin Yazıcıoğlu hiçbir dönem destek vermemiştir. Bu ifade ABD ve destekçi ülkeler tarafından Irak’ın kuzeyinde bir devlet, bir yapı kurmak için o bölgede yürüttüğü faaliyetler için kullanılmıştır. Bu hususla ilgili Selçuk Özdağ şu sözleri söylemiştir: “Egemen güçler Irak Suriye ve Türkiye’nin içerisinde bulunacağı o bölgede Kürdistan’ı kuracaklardı ve engel olarak Muhsin Bey’i de görüyorlardı. Bu hususlarla ilgili Ak Parti iktidarının yaptıklarını da destekliyordu ama bu hususta çok uyarılarda da bulunuyordu. Mayınlı arazi bölgesinde, teskere meselesinde yine çekiç güç meselesinde Muhsin Bey’in görüşleri çok netti. Amerika Irak’ın kuzeyinde bir devlet kurmak istiyordu Saddam devrilecekti. Devlet kuramadı ama defakto olarak otonom bir yapı kurmak istedi ve kurdu. Oradan sonra Suriye’de böyle bir şey yapmak istiyordu. Beşşar Esad gördü bu durumu ve Muhsin Bey ile kendisi görüştü. Bu görüşmeyi ben sağlamıştım o zaman. Esad o zaman Irak’tan sonra sıra bana gelecek benden sonra size, sizden sonra da İran’a gelecek demişti. Amerika geçmişte Irak’ta yapmak istediğini bu gün Suriye’de yapmaya çalışıyor. Eğer orada da başarılı olursa sıra Türkiye’ye gelecekti. Muhsin Bey bunu bildiği ve önlem almaya çalıştığı için tasfiye edilmiştir.” (bkz.EK.B12).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun karşı olduğu bir başka husus da yine bir ABD projesi olan Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)’dur.

“ABD, 21.yüzyılda dünyanın merkezi olmak ve yönetmek istiyor. Buna ABD’nin yeni imparatorluk projesi diyebiliriz. Merkezini Avrupa-Asya bloğunun oluşturduğu coğrafyada yeni bir askeri-politik yapılanmaya gidiyor. Ortadoğu, Orta Asya, Güney Kafkasya- Güney

Asya eksenlerinde yeni jeopolitik düzenlemeleri nasıl gerçekleştirdiğini görüyoruz. Buna “Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)” dediler, şimdi de “Genişletilmiş Ortadoğu Projesi” diyorlar. Aslında bu yeni bir imparatorluk projesidir. Bu projenin beş temel hedefi vardır: Amerika, dünya sanayi sistemini ayakta tutan petrolün denetimini kontrol altında tutmak. Güçlenen ve rakip olan Çin, Hindistan ve Avrupa Birliği’nin enerji ihtiyacını denetleyebilmek. Enerji nakil hatlarının geçeceği coğrafyayı askeri denetim altına almak. Geleceğin enerji kaynaklı madenlerinin (bor-toryum gibi) bulunduğu coğrafyayı ele geçirmek. İsrail’in güvenliğini sağlayarak “Arz-ı Mev’ud” hayalini gerçekleştirmek.” (Öznur, 2012: 158).

Muhsin Yazıcıoğlu bölgede sıkıntı oluşturacak, ülkemize ve insanlığa sıkıntı yaşatacak bu gibi projelere her zaman karşı çıkmış ve fiili olarak da bu karşı çıkışını eyleme dönüştürmüştür. O sadece ülkenin ve milletin kaderi ile değil İslam ümmetinin derdiyle dertlenmiş bir lider olduğunu anlıyoruz. Keza bu projelerin tamamı Müslüman ülkelerinin bulunduğu bölgede uygulanmaktadır. Yine Hakkı Öznur bu hususta şunları söylemiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)’a karşı çıkmış, Büyük İsrail projesine karşı çıkmıştır. “Bölgemiz coğrafyasında ikinci İsrail kurulmak isteniyor.” Dedi. Irak’ın işgaline karşı çıkmıştır. Bu oluşumların tamamına hayatı boyunca karşı çıktığı için şehit edildi. O her zaman vatanın birliğini ve bölünmezliğini savundu.” (bkz.EK.B6).

Muhsin Yazıcıoğlu ülkedeki meseleler üzerine de önemli dönemlerde çok önemli çıkışlarda bulunmuş bir liderdir. Ülkede Kürt sorunu var denildiğinde şu ifadeleri kullanmıştır: “Türkiye’de etnik sorun, Kürt sorunu yoktur. Terör meselesi, bölücülük meselesi vardır. Kürt Türkmen’in öz kardeşi, Alevi Sünni’nin yol arkadaşı, Çerkez Laz’ın kan kardeşidir. Ben bir Türkmen çocuğuyum ama Kürt de benim kardeşimdir.” (Güneş, 2019: 58–59). Bu şekilde etnik, ayrılıkçı bir fikri savunmadığını ve ülkenin bütünlüğünü savunan bir ifade ile ülkedeki bu hususlar hakkında yanlış düşünen insanları da yönlendirmiştir.

Bir dönem Türkiye’de Kürt vatandaşların ana dilinde ülkenin resmi kanalı olan TRT’nin bir kanal açması gündeme geldiğinde bazı insanlar, bazı gruplar bu hususa tepki göstermiştir. Abdullah Gürgür Muhsin Yazıcıoğlu’nun bu hususla ilgili

nasıl bir tepki gösterdiğinden bahsetmiştir. “Mesela, TRT ŞEŞ kanalının açılışında birçok kişi karşı çıkmıştı Muhsin Yazıcıoğlu ise “Ülkedeki kanallarda gayri ahlaki yayınlar yayınlanırken ben Kürt kardeşimin kendi anadilinde televizyon seyretmesine nasıl karşı çıkarım” şeklinde bir çıkış yaparak çözümü kolaylaştırıcı bir davranış göstererek siyasi bir aktör olmuştur. Milliyetçilik tepkilerinden korkularak böyle bir açıklama yapılamayacak bir dönemde yapmıştır bu çıkışı mesela.” (bkz.EK.19).

Muhsin Yazıcıoğlu vefatından önce Güneydoğu Anadolu’ya ziyaretler yapmış ve burada bölge halkı ile bir araya gelmiştir. Onun milliyetçilik anlayışının temelinde İslam olması hasebiyle ve de etnik ayrımcılığa dayalı bir fikir dünyasının olmayışını orada anlatmış ve bölge halkı ile kucaklaşmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin bir milletvekili olarak o bölgeyi o dönemde ziyaret ediyor olması çok manidardır. Kendisi mecliste bu hususu meclis kürsüsünden diğer milletvekilleri ile de paylaşmıştır. Diyarbakır’dan Şırnak’a kadar olan bir seyahatte neler yaşadığını ve oradaki insanların devletten beklentilerinden bahsetmiştir. Bölge halkı ile kahvehanelerde gece geç saatlerde gençlerle internet kafelerinde buluşarak onların dertlerini dinlediğinden ve o bölge insanının da kendisi ile bir araya gelmelerinden dolayı çok memnun kaldığından bahsetmiştir. (Öznur, 2012: 343).

BBP’nin yeni kurulduğu dönemlerde Sivas’ta bazı üzücü olaylar yaşanmıştı. O dönem Sivas’ta Alevi vatandaşların Madımak Otel’de kendi dernekleri tarafından organize edilmiş bir şenlik düzenlemişler ve bazı radikal grupların provoke edilmesiyle de otel ateşe verilmiş insanlar katledilmiştir. Bu hususla ilgili Yazıcıoğlu’nun suçlanması ve o camianın suçlanması çok önemlidir keza Yazıcıoğlu katliamı gerçekleştiren değil, katliamda kurtarıcı bir rol oynamıştır. Bu husus önemli bir husus olduğu için meclis konuşmasını direkt olarak şu şekildedir:

“Hadise şudur: Büyük Birlik Partisi’nin camları kırıldığı anda, arkada mahsur kalmış olan insanlarımız fark edilince, elbette, partimize bir saldırı mı gerçekleştiriliyor, başka bir şey mi yapılıyor diye, partideki çaycı kardeşimizin, ilk tepki olarak, partimize bulaştırılmaması ve hadisenin doğrudan doğruya partiye intikal etmemesi için tepkisi olmuştur. Doğrudur ama hemen arakasında, partimizin yetkilileri bir oda öteden bu odaya gelerek, ne kadar saniye

sürerse, hadiseye müdahale etmiş, boğulmakta olan vatandaşların hepsini de içeriye almış, o arada, kendilerine de, “başka arkadaşlarınız varsa kurtarın” denildiği zaman, diğerlerinin otelin en üst katına kaçtıkları onlar tarafından söylenmiştir. Dolayısıyla hadiseyi bu şekilde değerlendirdiğimizde, olay, bir tahrik unsuruyla başlamış, kitle, şuursuz bir noktaya gelmiş ve provokasyon yapacak unsurların kitlelerin arasına katılması neticesinde, olayın sonuçları da bu şekilde acı olmuştur.” (Öznur, 2012: 362).

Muhsin Yazıcıoğlu daha sonrasında da Alevi ve Sünni vatandaşlar arasında hiçbir sorun olmadığını ve el ele kardeşçe bu ülkede birlikte yaşanması gerektiğinden bahsederek yine burada da siyasi bir aktör olarak durumu izah etmiş ve birlik beraberlik çağrısında bulunmuştur. (Öznur, 2012: 363).

Muhsin Yazıcıoğlu ülkemizin bir siyasetçi olarak önemli hususlarda tavrını ortaya koymuş bir siyasi aktördür ama daha önemlisi onun bir dava adamı olduğunu görüyoruz. Katılımcıların kendisinden bahsederken, onu her zaman dava adamı olarak tanıdıklarını ve davası uğruna da şehit olduğundan bahsetmişlerdir. Muhsin Yazıcıoğlu’nun dava anlayışını anlamak için öncelikle onun milliyetçilik ve Türk-İslam Ülküsü adını verdiği fikri anlamak gerekmektedir. Türk-İslam Ülküsü adını ise fikirlerinden etkilendiği Seyit Ahmet Arvasi’nin fikirleri şu şekildedir:

“Neden şu veya bu ad altında toplanmayı değil de Türk-İslam Ülküsü’ne bağlanmayı savunuyoruz? Emperyalizm Türk ve İslam dünyasını yutmak için en az iki asırdan beri korkunç bir tertibin içindedir. Bir taraftan kültür emperyalizmi ile vatan çocuklarını din ve milliyetine yabancılaştırarak diğer taraftan din ve milliyet duygularını her şeye rağmen terk etmeyen çocuklarımızı da birbirine düşürmeyi planlamıştır. Yeryüzünde iki sömürgeci blok vardır. Bunlardan birisi kara renkli kapitalist emperyalizm diğeri de bütün fraksiyonu ile kırmızı emperyalizmdir. Birisi az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin halklarına yardım etmek, özgürlük ve uygarlık götürme adı altında diğeri de ezilen, sömürülen halklara bağımsızlık, özgürlük ve adalet götürmek maskesi altında sınıfsal ve iç savaş çıkartmaktadır. Böylece müthiş bir dayanışma halinde işgallerini gerçekleştirmektedirler. Bunlar

karşılarındaki güçleri birbirine düşürerek bölüp parçalayıp yutmak ister. Mesela sanki insan hem dindar hem milliyetçi hem de medeni olamazmış gibi bir algı oluşturup hiç yoktan insanları çatışır hale getirmektedir. Osmanlı Devleti'ni parçalamak içinde bugün Ortadoğu'nun sömürgeleştirilmesi için de aynı oyunu tertip etmişlerdir. Emperyalistlerin din ve milliyet gibi iki mukaddes varlığı birbirine düşman göstererek oyunlarına devam etmektedir. İşte bu sebepten dolayıdır ki bu millet, bu oyunu bozmak için güya sadece Türkçü ve sadece İslamcı cepheler oluşturmaya çalışan emperyalistlere karşı Müslüman-Türk olarak tarihine yakışır bir şekilde çıkmalıdır.” (Arvasi, 1990: 5-6).

Yazıcıoğlu'nun milliyetçilik tanımı şu şekildedir: “Milliyetçilik; bir milletin başka milletlerden farklı olan kültür, inanç ve medeniyet özelliklerini koruması, geliştirmesi ve bağımsız yaşama iradesidir. Milli bağımsızlık yoksa milliyetçilik de yoktur.” (Öznur, 2012: 256).

Milliyetçilik düşüncesinin içeriğini açıklarken de Batı'daki milliyetçilik kavramlarından çok farklı olduğundan bahsetmiştir. O Batı'da olan milliyetçiliğin etnik kökenli olarak yirminci yüzyılda dünyayı kan gölüne nasıl çevirdiğini ve bizim milliyetçilik anlayışımızın bu hususlarla uzaktan yakından alakası olmadığını belirtmiştir. Onun milliyetçilik anlayışında Batı'dan ülkemize gelecek olan kültürel ve dini hassasiyetleri zedeleyecek fikir akımlarına karşı bir duruş görmekteyiz. Bu duruşun sağlam olabilmesi için de kendi medeniyetimize yönelmeli ve kendi öz kültürümüzü çağımızın anlayışı ile harmanlayarak hayatımıza ve yaptığımız siyasete yönlendirebilmemiz gerektiğini savunmuştur. İnanmak ve iman etmek de bu anlayışın temelini oluşturmakta yani İslam'ın hükümlerini esas alan bir olgu olarak milliyetçilik anlayışını yansıtmak istemiştir. (Öznur, 2012: 257).

Yazıcıoğlu İslam'la yoğrulmuş bir anlayıştan bahsederken Müslümanlık hususunu da tartışmıştır. Ona göre Müslüman maddi ve manevi hayatını düzenlerken iki ayrı felsefe üzerinden bir yaşayışın olmaması gerektiğinden bahsetmiştir. Ona göre maddi olan dünya hayatı ile manevi olan hayatı aynı çizgide beraber ilerlemesi gerekmektedir. Bunu yaşarken de yaşamının her anında olması gerektiğini siyasette, ticarete ve akraba ilişkileri, insan ilişkilerinde de bir bütünlük hâsıl olması

gerektiğini savunmuştur. Aksi takdirde bu durum insanı ikiye bölmeğe götüren bir sonu hazırlamaktadır. (Öznur, 2012: 56).

Yazıcıoğlu bu düşünce çerçevesinde davam dediği olguyu oluşturmuş ve ömrünün sonuna kadar da dava çizgisinden ayrılmamış bir liderdir. O kendi davasını tanımlarken; “Bizim nihai gayemiz, İlayı Kelimetullah için Nizam-ı Âlem davasıdır. Allah-u Teâlâ’nın ismini yüceltme, yayma ve O’nun nizamını bütün hayata geçirme ülküsünü gerçekleştirmek, mücadelemizin hedefi de Allah’ın rızasını kazanmaktır.” (Öznur, 2012: 59). Şeklinde izah etmiştir. Çalışmamız sırasında kendisine soru olarak bu soruyu da yönelttiğimiz katılımcılarımızın hepsi de bu görüşü desteklemiştir.

Haşim Akten, Yazıcıoğlu’nun davasını değerlendirirken şunları söylemiştir: “Onun davası İlayı Kelimetullah, Nizam-ı Âlemdir. Sadece Müslümanların değil dünyada bütün mazlumların yanında olmak, adaletli bir devlet olma gayesi. Adalet çok önemlidir. Devletin dini adalettir. Hep böyle kapitalistler, mutlu bir azınlık bu ülkeyi yönetir. Siz Anadolu çocukları köylü çocukları siz ancak yönetilmeye layıksınız sözünü onların başına geçirmek isterdi, Köyden çıkan Muhsin Yazıcıoğlu. Ben bu ülkeye canımı veriyorsam, bu ülkeyi yönetmek de benim hakkımdır. Davası buydu.”(bkz.EK.B13).

Yazıcıoğlu’nun dava anlayışından bahseden bir diğer katılımcımız Abdullah Gürgür de şu sözleri sarf etmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu her şeyin ötesinde bir dava adamıydı. “Memleket sıkıntıya düşmüşse yer batsın partililik, vatanım eğer bölünecekse yerin dinine batsın partililik, ezanım eğer dinecekse yer batsın partililik” şeklinde çıkışları vardı Muhsin Yazıcıoğlu’nun. Onun davası İlayı Kelimetullah için Nizamı Âlem davasıdır. Yani Allah’ın adını kâinata hâkim kılabilmek için âleme nizam, düzen verme davasıydı. Şimdi bu cümleleri kurunca çok iddialı ya da radikal bir davası varmış gibi anlaşılabilir ama aslında nizamı âlem dediği şey dünya barışıdır. Birilerinin bugün insani ya da hümanist çerçevede dile getirdiği dünya barışını kendi öz değerleri ile sağlayabileceğine inanan bir insandı. (bkz.EK.19).

Lütfü Şehsuvaroğlu Muhsin Yazıcıoğlu’nu tanımlarken “Eylem ve fikir birliği içerisinde bir insandı.” Şeklinde tanımlamıştı. İlker Kayaioğlu da Muhsin Yazıcıoğlu’nu şöyle anlatmıştır: “Bizler, yönetenlerin ağzından çıkan cümleleri çok

önemseriz. Çok sık, büyükçe laflar da duyarız. Adı üzerin de laf işte. Ama söylediklerini gerçek hayatta uyguluyorlar mı? Örnek bir yaşamları var mı? Münafık mı, Müslüman mı, Mümin mi, ya da başka bir şey mi? Ona bakmayız.” Derdi. Muhsin Başkan’a gelince, söylemleri ile eylemleri bir olan bir insandı. Ne görüyorsak oydu. İkinci bir ajandası yoktu. Dava diyoruz ya. Uğruna can verilecek. Her şeyden vazgeçilecek. Uzun cümlelere gerek yok. Dava demek Muhsin Başkan demek, Muhsin Başkan demek dava demektir. Nizam-ı Âlem, İlayı Kelimetullah davası. Şereflice, onurluca yaşama davası. “Bir kar tanesi olsam, Mekke’ye düşmek isterim”, diyen bir Muhsin Başkan. Hayatının merkezine Kâbe’yi koymuş, Allah’ı koymuş, Peygamber(SAV) Efendimizi koymuş bir liderdi.” (bkz.EK.B18).

Muhsin Yazıcıoğlu inandığı davasını yaşayan da bir adam olarak cezaevi yıllarında tecrit hücrelerinde kalırken hücrelerini paylaştığı Dev-Genç lideri ve Dev-Yol merkez komite üyesine Allah’ın birliğine ve Peygamber’in onun elçisi olduğuna ve Kuran’ın hak olduğuna ve İslam’ın son din olduğuna inanmaya davet etmiş ve kendilerine bu tebliği yapmazsa mesul olacağından bahsetmiştir. Onlar bu konuşmaya çok şaşırılmışlar ve Nasuh Mitap: “Hidayetin kimin elinde olacağı belli olmaz.” Demesine karşılık da Muhsin Yazıcıoğlu: “İleride siz biz duymamıştık dersiniz hiç kaçacak yeriniz yoktur.” Şeklinde cevap vermiştir. (Güneş, 2019: 42).

Muhsin Yazıcıoğlu Dünya’da yapılan zulümlere kime yapılırsa yapılsın her zaman karşı durmuş fakat Müslümanlara yapılan zulümler üzerinde özellikle tepki göstermiştir. Abdullah Gürgür’ün bu husustaki yorumu önemlidir: “Bugün maalesef yeni dünya düzeni içerisinde akıtılan kan ve gözyaşı Müslümanlara ait ise dünya arenasında bu husus dile getirilse bile değer görmemektedir. Hayvan hakları savunucularından dahi daha değersiz bir anlayış içerisinde. İşte bu duruma ve bu sisteme karşı itirazı vardı Muhsin Yazıcıoğlu’nun. Bu düzenin ve intizamın düzelmesini de yalnızca Allah’ın ismini yüceltecek işler yaparak olacağını düşünüyordu ve hep bu uğurda yaşadı, bu uğurda emek sarf etti, bu uğurda canını verdi.” (bkz.EK.19).

Yazıcıoğlu, Dünya’da yapılan zulümlere sessiz kalmadığı gibi zulümlere karşı mücadele eden grupları ve milletleri de desteklemiştir. Her zaman mazlumun yanında olmaya çalışmış ve elinden geleni yapmıştır. Rus’ların Çeçenistan’da yapmış olduğu zulüm neticesinde Çeçenler Rus’lara karşı bağımsızlık mücadelesi

verirken onlara destek maksatlı teşkilatlarından toplamış olduğu 80.000 doların bir kuruluşuna bile dokunmadan Çeçen lider Cehar Dudayev'e göndermiştir. Bu eylemi kendi kurmuş olduğu partisinde zaman zaman kaloriferleri yakacak parasının olmadığı dönemlerden birinde yapmıştır. Bu davranış kendisinin dava inancı gereği göstermiş olduğu eylemdir. (Güneş, 2019: 48–49).

Yazıcıoğlu'nun davasını yorumlayan bir diğer katılımcımız Hilmi Güneş de onun davasını şu şekilde tanımlamıştır: "Muhsin Yazıcıoğlu'nun davası İslami Türk Milliyetçiliği, Ehlişünnet Velcemaat yolunun açılmasıdır. İslami Türk Milliyetçiliği demek de şöyledir: İslam dinine en fazla hizmet eden millet Türk Milleti'dir. Tarihimiz ortada. Bence bu davanın yolundan gidiyordu." (bkz.EK.B9).

Yazıcıoğlu kurmuş olduğu partisini amaç edinen bir siyasetçi olmamıştır. Bu hususla ilgili Recep Kırış şöyle bahsetmektedir: "Muhsin Başkan bir parti adamı değil, bir dava adamıydı. Gönül adamıydı. Parti kavramı davanın yanında çok sınırlı kalırdı. Bu nedenle parti ile davayı karıştırmamak lazım. Parti beşerî bir organizasyondur. Eksiği olabilir, daha fazlası yapılabilirdi. Onun için Muhsin Başkan, bizim parti haktır, diğerleri batıldır gibi bir söylemi asla benimsemedi. Buna benzer bir ifademizde asla olmamıştır. Partiler, Hz. Ömer'in putları anlatırken: "Kendimiz yapar, kendimiz tapardık" dediği gibi bir hale gelmemeliydi, Muhsin Başkan da böyle düşünürdü." (bkz.EK.B11).

Selçuk Özdağ Yazıcıoğlu'nun devlet adamlığı misyonu üzerinden şu yorumda bulunmuştur: "Muhsin Bey bir siyasi aktör, bir gençlik lideri, bir dava adamı ve bir devlet adamıdır. Devlet adamı demek: Türkiye'nin menfaatlerini koruyan, Türkiye'nin milli ve manevi değerlerine sahip çıkan, insanının zengin, özgür devletinin güçlü olmasını sağlayan, sıra saklayacağı yerde sır saklayan, cesaret göstereceği yerde cesaret gösteren, milletin selameti için geleceğini inşa etmeye çalışan ve kendisini millete feda eden kimsedir. Muhsin Bey bunu yapmaya çalıştı ömrü boyunca." (bkz.EK.B12).

4.7. Muhsin Yazıcıoğlu'nun MHP İle Ayrılık Süreci ve Yeni Parti Oluşumu

Muhsin Yazıcıoğlu Ülkücü Hareket içerisinde yetişmiş ve siyaset hayatına Alparslan Türkeş'in kurmuş olduğu partide başlamıştır. Onun ilkeleri ve dünya görüşü bir üst konuda da bahsettiğimiz üzere ülkedeki siyaset konjektörü ile

uyuşmamaktadır. Davasını siyaset yaşamına uydurmaya çalıştığı için ülke konjektürüne uygun siyaset yapan herhangi bir partide dahi olsa bu ayrılış kaçınılmaz olacaktır. Araştırmamız neticesinde bunu anlıyoruz.

Araştırmamızın bu kısmında katılımcılar ile yapılan görüşmelerde kendilerinin de daha önceden içerisinde bulundukları MHP camiası için açıklama yaparken oradaki insanlarla farklı olmadıklarını fakat parti sistemi anlayışı olarak farklılıklarının olduklarından bahsetmişler ve bu hususta sorduğumuz sorulara cevap verirken çok özenli davranmışlardır.

Yazıcıoğlu'nun MHP'den ayrılması hususunu Gülperi Yıldırım Çalı şöyle değerlendirmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu, Milliyetçi Hareket Partisi'nden bazı fikir ayrılıkları nedeniyle ayrılmıştır. Siyasette var olup kendi sesini duyurabilmek için de parti kurmuştur. Bugün dahi böyle fikir ayrılıkları olmaktadır. Mesela Saadet Partisi ile Fatih Erbakan arasında fikir ayrılıkları nedeniyle yeni bir parti kurmuştur. Ağabeylerimin konuşmalarından biliyorum ki Muhsin Başkan ayrılmamak için son hadde kadar mücadele vermiştir ama artık son noktaya gelinmiş, oda ayrılmıştır. (bkz.EK.B14).

Yazıcıoğlu'nun MHP'den ayrılma ve yeni parti oluşumunu, Kadir Mahir Damatlar şu şekilde anlatmıştır: “Şimdi tabi bu konu çok uzun konuşulması gereken ve kimseyi kırmadan konuşulması gereken bir konudur. Biz rahmetli Alparslan Türkeş'in vesilesi ile tanıştık. Dolayısıyla onun hepimiz üzerinde bir hakkı vardır. MHP'de beraber görev yaptık ve orada partinin uğradığı bazı politikaların doğru bulmadık ve bundan dolayı da bir anlaşmazlık oldu. Biz bu anlaşmazlığa şöyle bakıyorduk. Rahmetli Alparslan Türkeş, bizim baba gibi sevdiğimiz bir insan ve bizi de evladı gibi seven bir insan. Biz efendim bu yanlış dediğimiz zaman kabul görür olarak anlıyorduk ama şunu bilmiyorduk birilerinin de “Efendim bunlar da her şeye itiraz ediyorlar, bunların sizin yerinizde gözü var.” Fitnesinden haberdar değildik. Bu öyle bir fitnedir ki bugün de dâhil, herhangi bir lidere deyin ki, en yakınındaki dostunu söyleyin bunun yarınlarda sizin yerinizde gözü var deyin, ortalık fena karışır. Biz hep onu önümüzde büyüğümüz, başbuğ olarak bildik, sevdik ama şunu da bildik ki oda Allah'ın bir aciz bir kuldur, yanlış yapabilir, hata yapabilir. Bazı konularda farklı düşünebiliriz, rahmetli istişareye de çok açık bir insandı. Fakat etraftaki o fitnenin tesiri ile biz oradan dışlandık. Kimileri ayrıldınız dediler, kimileri

atıldınız dediler. Atıldık dedik bizde, biraz atıldık, biraz dışlandık. Oradaki kardeşlerimizle hiçbir ayrılığımız yoktu. Onlar neye inanıyorsa biz de ona inanıyorduk. Hangi eserleri okuduysak onlar da aynısını okumuştı. Biz farklı meşrepte insanlar değiliz ama politika şöyle bir şeydir. Bunu sonradan daha iyi anladık. Politika da dostluk pek geçerli değildir. Vakıfta, dernekte buralar da olur ama politika da böyle olmaz: Mesela diyelim ki, Konya'dan on tane milletvekili garantini var senin parti olarak. Orada ben üçüncü sıradayım falan kimse de birinci sırada ikimizde garanti çıkıyoruz ama diyorum ki neden diğer aday birinci sırada? Politika böyle bir şeydir. Dolayısıyla bizim oradan ayrılmamızı isteyen birçok insan vardı. Biz de sonradan parti kurduk ama partiyi istişare ederek kurduk. Vakıf mı olalım, parti mi olalım diye. Aylarca Anadolu'yu gezdik, bütün delegasyon Söğütözü'nde bir spor salonunda toplandık ve oradan çıkan nihai karar, zaten arkadaşlarımızın bir kısmı milletvekiliydi. Parti kararı verildi. Biz şöyle başladık, tertemiz bir sayfa açıyoruz diye başladık. Sonra baktık ki bunun adı parti. Parti de başka partide olan şeyler burada da olur. O tür şeyler burada da oluyordu. Yani bir rekabet, encümen olacak, belediye başkanı olacak, milletvekili olacak gibi, insanlar hep ben oluyum derdine düştüler. Vakıfta fedakârlık gerekiyor, particilikte ben oluyum duygusu oluyor. Bu duygu olmazsa zaten parti de enerji de olmaz. Ama ne zaman ki bu duygu ihtirasa dönüşürse gözler kararıyor. Aslına bakarsanız BBP de kafamızda idealize ettiğimiz gibi olmadı. Biz o gün istişareden ne çıktıysa ona uyduk ama bizim asıl meşrebimize uygun olan vakıfçılıktır. Particilik yaptık, aslında yine particilik yaparken vakıfçılık yaptık. Muhsin Başkan parti adı altında vakıfçılık yapmıştır.” (bkz.EK.B2)

Yine bu hususu Mustafa Destici şu sözlerle izah etmiştir: “Konuyu o günün şartlarında değerlendirmek lazım. Ben Muhsin Yazıcıoğlu'nun önceliğinin ayrılmak olmadığını biliyorum ama ekseriyet böyle bir karar verdi o da arkadaşlarının kararına uydu. Biz, ayrılık gerekçelerimizi halkımıza ve camiamıza, hiçbir eksik bırakmayacak şekilde izah ettik. O gün de reel siyasetin gerçekleri başka bir yönü, inandıklarımız başa bir yönü işaret ediyordu. O gün de menfaatlerimizin gerektirdiklerini değil, inandığımız, doğru bulduğumuz şeyi yaptık. Peki, bu siyaseten doğru muydu? Politik bir davranış gösterilip farklı bir yol izlenebilirdi belki. Siyasi neticeleri üzerinden farklı değerlendirmeler yapılabilir ama bunun bugün için herhangi birimize herhangi bir faydası olduğunu düşünmüyorum. Bu

konuyu artık geride ve tarihin hakemliğine bırakmak gerektiğini düşünüyorum, zaten artık günlük siyasetin gündemi de değil. Siyasetçiler olarak milletimizin geleceğini birlikte nasıl kuracağımızı düşünmeli, bunun üzerinde çalışmalıyız. Bu aynı zamanda görevimiz.” (bkz.EK.B7).

Yazıcıoğlu’nun MHP’den ayrılmasının başka bir gerekçesini Hasan Çağlayan şu şekilde anlatmıştır: “Yeni parti kurma hususuyla ilgili şöyleydi durum. O dönem mecliste tartışılan “Çekiç Güç” meselesi vardı. Biz bu “Çekiç Güç”ü kesinlikle kabul etmiyorduk ama MHP bunu destekliyordu. Böyle bu tip anlaşmazlıklar oluyordu. Ülkücü gençlik derneğinin genel başkanıyken o kadar rahat konuşuyordum ki ama milletvekili olduğumda o kürsüye çıkınca öyle rahat konuşamıyorsunuz. Sorumluluklarınız var. Yeni bir parti kurmak için de ayrılmadık biz. Parti kurma kararı büyük istişareler sonucunda ortaya çıkmıştır. Muhsin Yazıcıoğlu hep siyasette alışlagelmiş yıkmış bir adam olmuştur. İnandığı değerler üzerine bir siyaset inşa etmiştir. Bunu da kahraman olmak için yapmamıştır, şovenizm gibi düşünmemek lazım.” (bkz.EK.B4).

Başka bir ayrılma sebebini ise Selçuk Özdağ bahsetmiştir: “1991 Senesinde Türkeş Bey’in SHP-DYP ittifakını desteklemesinde kendisi ile ters düşmüştür ve bu bir kırılma noktası olmuştur. Çünkü bu ittifakta SHP içerisinde siyasal Kürtçülerin de var olmasından dolayı desteklemeyi uygun görmemiştir. Bazı fikir ayrılıklarından dolayı da Muhsin Bey, MÇP’den ayrılarak BBP’yi kurmuştur. Bu fikir ayrılıklarında İslam’a ve milliyetçiliğe bakış açısı farklılıkları vardır.” (bkz.EK.B12).

Ayrılık ile ilgili bir başka sebebini ise Haşim Akten şöyle yorumlamıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu taşıdığı değerleri, meclise taşımak için kendine ayrı bir yol çizdi. Yoksa taşıdığı değerlere ters, siyaset gereği böyle yapmak lazım diye niye yaşayayım ki dedi. Ben inançlarımı meclise taşımayacaksam ne anlamı var dedi. Ayrılığının tek sebebi budur. Eğer ayrılmasaydı yine kaderi ilahi ecel ne kadar biçilmişse bu kadardı. Vefat ettiğinde böyle bir manzarayı hiç kimse göremeyecekti, Türkeşçi bir Muhsin Yazıcıoğlu trafik kazasında öldü diyerek bir alt yazı geçecekti. İsterse MHP’nin başına geçsin. Türkeşçi bir Muhsin Yazıcıoğlu olacaktı. Ama şimdi Muhsin Yazıcıoğlu denilince, bir Müslüman şehadete yürüdü! Allah’ın sevgili kulu, ağlamayan kalmadı, bundan daha güzel bir ölüm olur mu?..” (bkz.EK.B13).

Bu hususla ilgili bir başka katılımcımız Orhan Kavuncu bu hususla ilgili şunları söylemiştir: “Parti içi demokrasi ve o günün tartışma konusu olan laiklik-dindarlık konusundaki fikir ayrılığı önemli oldu sanıyorum. Bunlar spekülâtif konulardır. Ayrılmasaydı belki MHP’nin başına geçerdi gibi oldukça yaygın bir görüş var. Başkan bunları hesap edecek tıynetle bir insan değildi. Ayrılmaması için doğru bildiklerinden taviz vermesi gerekirdi. Rahmetli Türkeş gibi güçlü bir şahsiyetin başka türlüüne müsamaha göstermesi mümkün değildi. Rahmetli Yazıcıoğlu da takiye yapacak, inandıklarından taviz verecek bir insan değildi. O bakımdan Muhsin Başkanın ayrılıp yeni bir parti kurması şahsiyetlerin tabiatı gereğiydi.” (bkz.EK.B8).

Bir başka katılımcımız Orhan Aslan ise bu husus şöyle yorumlamıştır: “Elbette birçok noktada ayrılık vardı. Sistem, insan, düzen... Bizim için kâinatın merkezinde insan vardı. Muhsin başkana göre insanın mutluluğu önemli geri kalan hikâyeydi. Kuran neden var insanın mutluluğu için, İslam dini neden var? İnsanı mutlu etmek için. Lider, teşkilat, doktrin böyle bir kavram yok. Sürü de değilsin çoban da değilsin. Kimse lider falan değil, tek adam bitti, tek adam Hz. Muhammed’di ondan sonra tek adamlık yok ki. Allah önümüze kuranı koydu artık idare insanlardan ilkelere geçti dedi ve tek adam devri bitti. Muhsin başkan bunun farkındaydı. Lider, doktrin falan yoktu yürümezdi zaten yürümedi de. Hayatının merkezine Kuranı koymuş Allah’ı koymuş bir kimse ile lider, doktrin, teşkilat gibi kavramları merkezine koyanlar anlaşılamazlardı, anlaşılamadılar da zaten.” (bkz.EK.B10).

Remzi Çayır ise bu hususu yorumlarken ayrılığın gerekçesinin fikri olmasından şu sözlerle bahsetmiştir: “MHP ile ayrışması gerekçesi fikri bir şeydir. MHP’nin söylemi dokuz ışıık üzerineydi, Muhsin Başkan daha çok milliyetçiydi ama İslam’ı daha çok özümseyen bir milliyetçilik anlayışı vardı. “Nihan Atsız tarzı milliyetçilik fikirleri ya da ırkçılık gibi söylemleri öne çıkaran fikir akımlarını biz kabul edemeyiz” derdi. “Ölçü İslam olmalıdır” derdi. Siyaset yapmamıza da oturmamıza da kalkmamıza da o hükmetmelidir. Bir de beşer olan hiçbir şeyin kutsallığını kabul edemeyiz. “Lider, doktrin, teşkilat kutsaldır” ifadesini red ediyoruz dedi. “Dolayısıyla biz iki şeyi tartışmayız, onun haricinde her şey tartışmaya açık olmalıdır” dedi. “Bir, Allah’ın birliğini iki, peygamberin risaletini tartışamayız” dedi.

“Bunun dışında beşer olan her fikri ve herkesi tartışabilmeliyiz” demişti. Temel unsur buydu.” (bkz.EK.B16).

Hilmi Güneş ise ayrılık hususu ile ilgili fikirlerini şöyle beyan etmiştir: “Ben bu hususta biraz farklı düşünüyorum. Keşke ayrılmasaydı diyorum. BBP’de çalışırken öyle düşünmüyordum da son zamanlarda keşke MHP de ayrılmasaydı da genel başkan olsaydı. Kendisi bu hususta çok konuşmak istemezdi ama ben Aksaray Millet Vekili İsmet Gür ile görüştüm “Ağabey biz ayrılmak istemedik, bizi ayırdılar” demişti. Ben o dönemlerde askerdim. Çok bilmiyorum meselelerin aslını ama 1991 kongresine katılmıştım MHP’nin, Muhsin Yazıcıoğlu salona girdiğinde yer yerinden oynadı. Alparslan Türkeş rahatsız oldu rahmetli sırtını döndü öyle oturdu. Gençlik, başkanı çok seviyordu.” (bkz.EK.B9).

İslami kaygılardan dolayı MHP’den ayrıldı gibi yorumlara karşı olduğunu beyan eden Hasan İlter, ayrılıkla ilgili yorumları şu şekilde olmuştur: “O konuda yanlış yaptı, ben hiç tasvip etmedim. Merkezden ayrılan çok güçlü değilse savrulur. Bu siyasette de ticarete de böyledir. Ayrılmaması gerekirdi. Ayrılma gerekçeleri haklı değildi. Neydi ayrılma gerekçesi İslam’dan uzak. Böyle bir şey söz konusu değildi. Alparslan Türkeş’in yönettiği MHP İslam’dan uzak değildi. Türkeş hem tarikat ehliydi hem de beş vakit namazını kılardı. Türkeş de gittiği yerlerdeki Allah dostlarını da ziyaret ederdi. Bir gün bir tasavvuf önderi ile görüşürken kendisine şöyle bir soru sormuştu. Sözleriniz o kadar güzel ama neden hiç şeraitten bahsetmiyorsunuz? Şeklinde sorunca rahmetli “Biz şeriatı beyaz temiz bir çarşafa benzetiriz. Bu siyaset ortamında onu serersek kirlenir. Ortamı düzelteceksin ki ondan sonra o çarşafı serebilesin.” Şeklinde cevap vermiştir. Türk İslam Ülküsü kitabını Seyit Ahmet Arvasi’ye Türkeş yazdırmıştır. Muhsin başkanı bu hususta haklı bulmuyorum ve dolduruşa geldiğini düşünüyorum.” (bkz.EK.B15).

Selçuk Özdağ o zamanki durum için yine şu sözleri sarf etmiştir: “Muhsin Bey, eğer Türkeş’in idaresi altında bir 6–7 yıl daha kalabilseydi, yanlış gördüğü durumları yavaş yavaş tali yollarla düzeltmeye çalışsaydı, Türkeş Bey’den devleti öğrenseydi vefat ettiğinde MHP’nin başına geçseydi Türk siyasi hayatı yeniden dizayn edilirdi. Muhsin Bey’in liderliğini yapan bir MHP’de %20nin altına düşmezdi ki Muhsin Bey her geçen dönemde bu oranı daha da yükseltilere taşırdı. Egemen güçler de bunu bildiği için buna müsaade etmediler.” (bkz.EK.B12).

Hilmi Güneş'in bahsettiği gibi Yazıcıoğlu MHP ile ayrılması hususu hakkında konuşmayı sevmeyen ve o hususu hiç açmayan bir liderdir. Bunun sebebini Abdullah Gürgür'ün ayrılıkla ilgili vermiş olduğu cevap daha kabul edilebilirdir. “Ben bu hususu bizzat kendi ağzından duydum Bolu’da bir öğrenci panelinde. Panele telefonla birisi bağlandı ve “Muhsin sen partiyi böldün, ihanet ettin” şeklinde bir ithamda bulununca oda durumu kısaca ama çok net kelimelerle tane tane anlattı. “Bu ayrılış süreci benim tasarrufumda olan bir şey değildi. Ayrılmamak için de elimden geldiği kadar direndim. Sonuç itibari ile biz oradan ayrılmak durumunda bırakıldık. Bunu o yıllarda anlamamıştım ama yıllar yıllar sonra bununda aslında bir kurgu olduğunu anladım” dedi. Yine başka bir yerde siz daha dini değerlere önem verdiğiniz için mi gibi bir soru gelmişti, merhumda açıklama yaptı ve “BBP’nin dini hassasiyetleri var mıdır dersiniz buna bir şey diyemem, İslam’ın temsilcisi midir? Dersiniz böyle bir şey diyemem. Yani partilerin İslam ile olan mesafelerini ayarlaması lazım” demişti. “Ama Muhsin Yazıcıoğlu olarak dini hassasiyetleriniz var mı? Dersiniz en üst düzeyde derim.” Demişti. (bkz.EK.19).

Muhsin Yazıcıoğlu MHP ile ayrılık sürecini değerlendirirken konuşmalarına şu şekilde devam etmişti. “Ben yıllar sonra anladım ki MHP’nin içerisinde 12 Eylül öncesi bulununlar darbeden sonra girdikleri cezaevinden dini hassasiyetleri daha yüksek çıkmışlardı. Ve partinin içerisinde böyle guruplar oluşmuşu. Medya da bu durum işlenmiş ve ülkücülerin İslami değerleri daha da artmıştı şeklinde haberler ortaya çıkmaya başlamıştı. Bu şekilde olmayan ülkücülerde vardı. MHP doğal olarak tek bir ideolojik yapıdan karma bir ideolojik yapıya dönmüştü.” Muhsin Başkan: “O zaman ki sistem rejimle barışık bir sol parti olarak CHP’yi ikame ediyordu ve aynı zamanda da sağda da bir MHP’nin olmasını istiyordu. Bunun olabilmesi için de MHP’nin içersinde radikal diye hitap edilen kadrolardan ayıklanması gerekiyordu. Bunun yapılabilmesi içinde Muhsin Başkan sembol ismin kendim olduğunu çok sonra anladım” dedi. Cezaevi kadrolarından, cezaevi mahkûmlarından, İslam ile çok özdeşleşmiş duruşu olanlardan ayıklanabilmesi için Muhsin Yazıcıoğlu seçilmiş bir figür olarak ortaya çıkmıştı. Bu tartışmalarda o zamanki Nokta dergisi ile başlatılmıştır. Muhsin Yazıcıoğlu diyor ki: “benimle röportaj yapanların Türkes ile röportaj yaptıklarından benim haberim yoktu.” Nokta dergisi yapılan röportajlardan sanki MHP içerisinde İslami guruplar ile diğer guruplar arasında bir tartışma varmış gibi lanse ediyor. Bu durum neticesinde de kutup başı olarak merhum Muhsin

Başkan seçiliyor. Sistem böylece MHP'yi radikal ve marjinal olarak tanımladığı kesimlerden ayıklamayı planlamıştır. Vefatının dört ay öncesinde böyle bir açıklama yapmıştı. Hatta o zaman Muhsin partiden ayrılma, tekkeyi bekleyen çorbayı içer şeklinde uyarılar geliyordu. Zaten de rahmetli Alparslan Türkeş'ten sonra doğal lider olarak görülen bir isimdi. “Ben ayrılmak istemedim ama biz ayrılmaya mecbur bırakıldık. Daha ne kadar direnseydim, hakarete mi maruz kalsaydım” şeklinde izah etmiştir, Yazıcıoğlu: “Parti kurmak arzusu ile de ayrılmadım. İllerde yapılan istişareler sonucunda parti kuralım kararı çıkmıştır” şeklinde bu husustan bahsetmiştir. (bkz.EK.19).

Selçuk Özdağ Alparslan Türkeş'in vefat etmeden önce Muhsin Yazıcıoğlu ile görüşerek partiye tekrara davet edeceğinden bahsetmiş ve bir buluşma günü ayarladıklarını ama rahmetlinin o gün gelmeden vefat ettiğinden bahsetmiştir. Bu da çok önemli bir husustur. (bkz.EK.B12).

Yeni kurulan parti kurulması ve partinin nasıl bir misyonla kurulmak istendiğini Remzi Çayır şu sözlerle aktarmıştır: “Yeni bir parti oluşumu o zaman gerekliydi. Siz eğer bir yapıyı eleştiriyorsanız, reddediyorsanız, o zaman doğru bir yapı ortaya koymak zorundasınız. İstişare ve meşverete dayalı bir yapı oluşturmalsınız. Tek kişinin ağzından çıkanların yapıldığı değil ortak akılla meseleler konuşulmalı ve çözümlenmeli demişti. Bunu da kendi kurduğu partide yaşatmaya çalıştı. Ortak paydaları olan insanların birlikteliği, farklı grupların, cemaatlerin içerisinde yer alacağı bir parti hayal etmişti. Adını da bu sebepten dolayı Büyük Birlik koymuştu böyle bir yapı hayal etmişti ama başardı mı? Tam olarak başaramadı.” (bkz.EK.B16).

Sonuç olarak Muhsin Yazıcıoğlu ve arkadaşlarının Ülkücü kökenli olmaları ve MHP'nin içerisindeki Ülkücülerle de fikriyat anlamında çok farklarının olmadığı ortadadır. Burada bir sistem ve partililik manasında büyük fikir ayrılıkları oluşmuştur. Yazıcıoğlu'nun da MHP'den ayrılarak yeni bir parti kurup iktidar olmak gibi bir kaygı ile ayrılık gerçekleşmemiş, ayrılmak durumunda bırakıldıklarından bahsetmiş ve bu durumu da Abdullah Gürgür'ün Yazıcıoğlu'nun bizzat ağzından duyduğu şekilde aktarmış olması neticesinde ayrılık sürecinde daha farklı hadiselerin önemini göstermektedir. Burada bir ayrılıktan ziyade bazı sebeplerle koparılma söz konusudur.

4.8. Muhsin Yazıcıoğlu İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Muhsin Yazıcıoğlu yapmış olduğu siyaset ile iktidara gerçekten talip olmuş mudur? Toplumu etkilemek için mi, yönlendirmek için mi bir siyaset izlemiştir? Katılımcılarımıza bu gibi sorular sorduk ve amacımız Yazıcıoğlu'nun siyasi parti kurmakla gayesinin ne olduğu ve siyaset anlayışının nasıl olduğunu anlamaktır.

Muhsin Yazıcıoğlu siyaset yaşamına Milliyetçi Çalışma Partisi'nde başlamış ve daha sonrasında bir önceki konuda bahsettiğimiz sebeplerden dolayı ayrılarak arkadaşları ile yapmış oldukları istişareler neticesinde parti kurma kararı alarak Büyük Birlik Partisi'ni kurmuştur. “Devlet, yöneticilerin önemli bir bölümünün seçimle göreve geldiği büyük bir organizasyondur. Basitçe ifade edersek, yönetime talip olanlar, siyasi partiler kurarak programlarını, yani yönetime geldikleri takdirde ne yapacaklarını halka sunarlar ve halkın oylarına talip olurlar. Halkın önüne çıkan her siyasetçi, konunun doğası gereği iktidar talebiyle oy ister. Muhsin başkan'da bunu yapmıştır. Bununla birlikte, kabul edelim ki, siyasetçi mesajını halka ulaştırırken bir takım vasıtalarla ihtiyaç duyar. Bu yönüyle siyaset, zor ve oldukça pahalı bir uğraştır. Sonuçta: “Ya rabbi ben üzerime düşeni yaptım.” Demiştir.” (bkz.EK.B7).

Gülperi Yıldırım Çalı en genel manada bu hususu şöyle değerlendirmiştir: “Siyasi partilerin kuruluş amacı iktidar olmaktır. Bu sebepten dolayı Muhsin Yazıcıoğlu'da iktidar olmak istemiştir. Fakat bugün dünya devletlerinde olduğu gibi belli bir kesimin desteğini almak gerekiyor iktidar olabilmek için. Muhsin Yazıcıoğlu bu kesime karşı “Bizim satılacak bir karış toprağımız, ödün verilecek bir tane bile tavizimiz yoktur.” Şeklinde bir tavır ortaya koymuştur. Bu şekilde olunacak bir iktidarlığı elinin tersi ile itmiştir ben buna canlı olarak şahitlik ederim.” (bkz.EK.B14).

Orhan Aslan Yazıcıoğlu'nu değerlendirirken şu sözleri sarf etmiştir: “İktidara gerçekten talip olmuştur. Toplumu yönetmek istemiştir. Bunun için de bir sürü planlar yapardı. Tarım politikası, enerji politikası, seçim sistemleri gibi bir sürü konu üzerinde çalışmaları ta o dönemde 20 sene önceden bahsediyorum vardı bu politikalar. Toplumu yönlendirmek onun derdi değildi, millet oy verir ya da vermez. Çok da fazla umurunda değildi. Ama isterdi kendi sesi bir yerlerde duyulsun, o ses kısılsın istemezdi. Doğru bir ses, dürüst bir ses. Zaten biz de o yüzden aday olduk,

ben 2 defa milletvekili adayı oldum ikisinde de %1–1,5 oy aldık hiç de umurumuzda olmadı zaten biliyorduk. Televizyona da çıktık, kahvelere de gittik, evleri de gezdik, yaptık ettik en sonunda aferin bize doğruları söyledik dedik. Sonuç bizim değil ki yani. Muhsin başkan bizim için hedef mühim değil yol mühim derdi. Bunun farkında olan bir adamdı. Hedefe giden yol doğru mu değil mi diye bakardı. Onun için sonuç önemli değildi. Zaten Allah da sonuca değil çabaya bakar. Sonuç onun işi biz çabalamakla görevliyiz. Sonuca insanlar bakar maalesef. Öyle de oldu insanlar sonuca baktı, beceriksiz Muhsin başkan dedi, Allah çabaya baktı muhteşem Muhsin başkan oldu. İnsanlar sonucu görür Allah ise çabayı görür. Muhsin başkan hep çabalardı, tatili olmazdı, hafta sonu olmazdı gece gündüz hep çabaladı. Biz çabalamakla mesuldük, bizim için zafer değil sefer önemliydi.” (bkz.EK.B10).

Remzi Çayır ise bu husus şöyle değerlendirmiştir: Siyasi partiler neden kurulur, iktidar olmak için. Elbette o da iktidar olmak istemişti. Düşüncelerini, inançlarını, fikirlerini iktidar etmek istemiş ve bu millete hizmet etmek istemiştir. Ama çıkan sonuç muhalefette kaldı ama yaptıkları ile ortaya koyduğu siyasi tavır ile insanlara ders verdi. Muhsin Yazıcıoğlu siyaseti diye bir kavram oluşturdu. O da şuydu topyekûn red ya da topyekûn kabule karşı doğru bildiklerini ve yanlış gördüklerini söyleyen bir siyaset anlayışıydı. (bkz.EK.B16).

Onun iktidar olmak gibi bir isteğinin olduğunu anlıyoruz fakat bu istek kendi doğruları neticesinde olursa Yazıcıoğlu için bir anlamı olduğunu görmekteyiz. Yalçın Topçu kendisini şöyle değerlendirmiştir: “Elbette iktidara talip olmuştur. Fakat Türkiye’de siyasi partilerin seçimle iktidar olsa bile muktedir olamadıklarından hep şikâyet ederdi. Türkiye’nin bir sistem değişikliğine ihtiyacı olduğunu her fırsatta dile getirirdi. Küresel güçlerin ve yerli işbirlikçilerinin devlet ve millet üzerindeki egemenliklerinin mutlak suretle kırılması gerektiğine inanırdı. Bugün çok şükür siyasette bu anlamda önemli ve güzel gelişmeler gerçekleşti. Tam bağımsız güçlü Türkiye idealine yönelik ciddi ve sağlam adımlar atılması gayet yerinde ve güzel gelişmelerdir. Yazıcıoğlu, kısa vadeli sonuçlara göre siyaset belirleyen bir kişilik değildir. Tarihi derinliğe sahip, medeniyet tasavvuru olan geniş bir bakış açısıyla hareket ederdi. Ülkenin etnik veya mezhebi farklılıklarını asla sorun etmez, onları aynı kilimin desenleri olarak kabul eder, birbirine karşı herhangi bir imtiyaz hakkına sahip görmezdi. Kültür ve inanç birliğini temel alan Büyük Türk milleti tanımlaması onun için bir üst kimliktir. Milletin birliğini, devletin bekasını her zaman en büyük

amaç olarak kabul ederdi. Toplumunu değiştirmek değil ama iyiye doğru dönüştürmek gibi bir hedefi vardı. Demokrasi kültürüne içten bağlı bir siyasetçiydi.” (bkz.EK.B5).

Muhsin Başkan için iktidar olmak olmazsa olmaz bir şey değildi. “Önemli olan iktidar olmak değil, muktedir olmak”, derdi. Meşru yollardan iktidar olmanın önemine vurgu yapardı. “Bize ahrette neden iktidar olmadın diye sormayacaklar” ifadesi ile de aslında iktidar olmaya olan bakışını ortaya koymuştur. Elbette her siyasi parti ülkesini yönetmek amacı ile kurulur. Bu doğrultuda da tüzüğü, programı vardır. Muhsin Başkan için ahret ile dünya arasındaki denge önemli bir ölçü olmuştur. Ayrıca ben Muhsin Başkan’ın yönetenleri yönettiğini düşünüyorum. Ve O’nun siyasi gücünün oy oranının çok üzerinde olduğunu, bir sözü ile daha ötesi bir bakışı ile ülkemiz menfaatine dengeleri değiştirdiğini biliyorum. (bkz.EK.B18).

Hasan Çağlayan kendisinin ne için parti kurduğunu ve ne amaçla onu yönettiğini şöyle izah etmiştir: “İktidara gelmek istiyordu kendisi, iktidara talipliği vardı ama kendi doğruları ile gelmek istiyordu. Ben iktidar olacaksam bu şekilde, olduğum gibi. Ben 67 yaşına geldim artık, bu tavır ve tutum asla bu kişiyi iktidara getirmez bu konjektürde. Kendisi de derdi, biz istesek hemen yarın iktidarın basamaklarını tırmanmaya başlayabiliriz. Yani kendisi de farkındaydı bu durumun. Muhsin Başkan için siyaset yapmanın bir amacı vardı oda fikirlerini söyleyebilmek, sesini duyurabilmek için yapıyordu. Bu partiyi de bu sebepten kurdu. “Bugün ben normal bir vatandaş olarak fikrimi söylesem çok az insana ulaşabilirim ama bir milletvekili olsam, bir parti başkanı olsam ya da önemli mecrada kayda değer birisi olsam o zaman sesimizi duyurabiliriz. Memleketin dertlerini, sıkıntılarını duyurabilmek için, bir yönetim şekli bir yönetim modeli ortaya koyabilmek için bu sebeplerden dolayı da siyaset yapmak mecburiyeti doğmaktadır.” Şeklinde bir düşünce içerisindeydi.” (bkz.EK.B4).

Yine bu hususla ilgili Kadir Mahir Damatlar, Yazıcıoğlu’nun iktidara talep edip etmediğini ve iktidara gidecek yolları iyi bildiğini şu sözlerle dile getirmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu’nun ihtirası o değildir. Devletin yönetimi ile ilgili sözler söylemiştir ama bu memlekette iktidar olmanın yolu çok farklıdır. Bu yollara giremez Muhsin Yazıcıoğlu. Yani buradan şu ahlaksız, bu namussuz demek istemiyorum. Muhsin Yazıcıoğlu’nun meşrebi iktidar olmaya müsait değildi. O iktidara doğru giden yollarda diyelim ki para lazım, güç lazım, o parayı bulamazdı.

Peki, bulamaz mı? İsterse bulur da bulamazdı. Gelen paranın helalini haramını arardı. Particilik hayatının, beraber yaptık bu işi, büyük bir kısmı kışları mazotu yanmayan, kaloriferi yanmayan bir bina da palto ile geçirmiştir. Hâlbuki bir yerlere selam verse çantalarla da paralar gelebilirdi. Daha teferruata girmek istemiyorum. Şunu demek istemiyorum, bunu yapanlar ahlaksız, bunu yapanlar bilmem ne demek istemiyorum. Benim tanıdığım Muhsin Yazıcıoğlu iyi bir insandı, iyi bir mümin idi, iyi bir kul idi, adam gibi adamdı, devlet adamıydı ama iktidar olamazdı, çünkü iktidara giden yoldaki eğilme bükülme işlerini becermezdi. Bu mümkün değildi.” (bkz.EK.B2).

Gazeteci yazar Serdar Arseven’de Yazıcıoğlu ile arasında geçen bir diyalogdan Türkiye’deki siyasi konjektür hakkında önemli hususlara değinmiştir: “İktidara gerçekten talip olup olmadığını anlayabilmiş değilim. Çok farklıydı dedim ya, “Amaca giden bütün yollar mubahtır” anlayışının kıyısından bile geçmezdi, yaklaşımları. Ucuz politika yapmazdı, aslında politika da yapmazdı. Popülist söylemlere hiç yönelmedi, bol keseden vaatlerde bulunmadı, sansasyonel olmaya çalışmadı, medyanın gündemine yerleşmek istemedi. İktidar olmak mı? Elbette arzu etti ama bunun yollarının ne kadar “Sıkıntılı” olduğunu da biliyordu. Bir gün, “Yüzde 1’i aşamadınız, bu yüzde 1’i kilitlemek olmaz ki?” Dediğimde, “Ne yapayım, bir yerlerden icazet mi arayayım, millete döner mi dağıtayım, yolsuzluk mu yapayım, yok. Bildiğimiz bir yol var, gittiği yere kadar.” Demişti. Nereye kadar gitti? İktidar olmadı ama bir büyük toplumsal mutabakatın adresi oldu, cenazesinde her kesimden yüz binlerin ortaya koyduğu tabloyu hatırlayın.” (bkz.EK.B20).

Hasan Çağlayan, Yazıcıoğlu ile arasında geçen bir diyalogu şu şekilde aktarmıştır: “Ben MÇP’den ayrıldığımızda ve BBP’yi kurmadan önceki süreçte parti kurmayalım, siyasete girmeyelim, siyaset bizi kirletir. Biz vakıf kuralım, sesimizi oradan duyuralım dedim. Ama istişare yapılan ortamda siyasete girilmeden sesimizi duyurmamız, derdimizi halka anlatmamızın çok zor olacağını bu sebepten dolayı siyasete girmemiz gerektiği gibi bir karar çıkmıştı. Ben 2002 senesinden sonra siyaseti bırakma kararı aldım ve Muhsin Başkan’a bu durumu bildirdim. Kendisine artık BBP’nin iktidar olacağına inanmadığımı ve bu sebepten dolayı da siyaset hayatından çekilmek istediğimi söyledim. Kendisi de o zaman bana: “Ben iktidar olacağım diye illaki siyaset yapmıyorum ki, iktidara gelip gelmemek önemli değil. İmanlı bir şekilde inanıyorum ki Rabbim isterse bizi iktidara getirir. Ama ben

inandığım değerleri anlatabilmek için kapı aralıyorum. Mevzi tutuyorum. Daha fazla sesimi duyurabilmek için uğraşıyorum. Bunun için siyaset yapıyorum. İktidara geleceğim diye de parti kurmadım.” Demişti. (bkz.EK.B4).

Türkiye’de iktidar olma hususu ile ilgili Recep Kırış’ın yapmış olduğu analiz şu şekildedir: “Türkiye’de iktidar olabilmek için sadece bir siyasi parti çalışması yeterli değildir. Medya önemli bir faktör, iş dünyası önemli bir faktör, dış güçler önemli bir faktör çünkü Türkiye, Türkiye’ye bırakılmayacak kadar önemli bir ülke. Bugün ABD’den Avrupa’ya birçok devlet Türkiye’nin işlerine burunlarını sokuyorlar. Dolayısıyla bütün bunların ortaya çıkardığı hengâme içerisinde bir güç oluşturmak suretiyle iktidar olabilmek çok güçtür. Tayyip Bey’de Ak Parti’yi kurduktan hemen sonra iktidar olamadı. Şu an tam manasıyla ne kadar iktidar o da tartışılır. Hala bir sürü güç var, kuvvet merkezi var. Ama tabi başlangıçtaki duruma göre daha birçok önemli konumları yakaladılar. Dediğimiz gibi iktidar olmak bir güçle oluyor. Sadece sizin arzu etmenizle olmuyor.” (bkz.EK.B11).

Anlaşıldığı üzere Yazıcıoğlu iktidarı hedefleyerek bir parti kurmamıştır. Parti kurması neticesinde iktidar olmak istemiş ama parti kurarken illa iktidar olacağız gibi bir ihtirası olmamış ve bu hususu da çok takılmamıştır. Fakat o partisi ile savunduğu düşünceleri, gittiği yolun düzgünlüğünü ve dava arkadaşlarının bu yöndeki eğilimlerine çok önem vermiştir. İktidar olmak için de çok çaba sarf etmiş, üzerine düşeni yapmıştır. O kendisine göre üzerine düşeni yaptığını belirterek inançlı biri olmasından dolayı neticeyi Rabbinden beklemeyi tercih etmiş ve bu tercihi değiştirecek hiçbir farklı yola sapmamış, o yolları aramamıştır. Bir sonraki başlık altında onun siyasi ahlakını incelerken, iktidar olma meselesi daha iyi anlaşılacaktır.

4.9. Muhsin Yazıcıoğlu’nun Siyasi Ahlak Anlayışı

Bu bölümde Muhsin Yazıcıoğlu’na göre iktidarın nasıl elde edileceği, mülkü elde etmek için yani iktidarı, devleti elde etmek için nelerden ve ne ölçüde taviz verileceği ya da verilmeyeceği, siyasette dürüstlük ilkesinin güç getirip getirmediği onun siyaset anlayışı çerçevesinde incelenecektir. Bu hususlar toplum için de önem addetmektedir.

Türkiye’deki siyasi konjektürü anlatarak burada katılımcıların yorumlarını değerlendirmekte fayda görüyor ve Mustafa Destici’nin şu izahının çok önemli olduğunu düşünüyorum: “Olabildiğince açık konuşacağım: Siyasette çoğu zaman neticeyi vasıflarınızdan çok ilişkileriniz belirler. Devletin ekonomiyle bu kadar iç içe olduğu bir sistemde yerli ve yabancı sermaye, iktidarda kolay diyalog kurabilecekleri, kolay ikna edebilecekleri siyasetçileri tercih ederler. Türkiye gibi, jeopolitik açıdan hayati önem taşıyan bir yerde bulunuyorsanız küresel güç odakları sizin idari yapınızla, politikalarınızla ve istikametinizle gereğinden fazla ilgilidirler. Küresel emperyalizmin bu kadar güçlü ve belirleyici olduğu bir çağda, bu gerçeklerden olabildiğince bihaber bir seçmen yapısıyla, antiemperyalist bir tavrınız varsa zaten ateş üzerinde yürüyorsunuz demektir. Bunlar, beğenmesek de görmesek de görmek istemesek de bizim gerçeklerimiz. Bu şartlara uygun bir profil değilseniz önünüze engeller çıkması kaçınılmazdır. Karşı karşıya olduğumuz ve yaşadığımız durum budur.” (bkz.EK.B7).

Türkiye’de yapmış olduğunuz siyasetin başarı getirebilmesinin yolları hususunda Hilmi Güneş şunları söylemiştir: “İktidarı elde etmek için Türkiye’de paranızın olması gerekir. Parasız siyaset yapılamıyor. Ben parasız siyaset yaptığımız dönemde telefonların kapandığını, partide çalışan arkadaşların maaşlarının ödenmesinde zorluk yaşandığını bazen paltoyla oturduğumuzu, doğalgaz parası bile bulamadığımız zamanların olduğunu ama hiç kimseye el açmadığımızı, maalesef %1-%1,5 oy alan bir partiye hazineden yardım yapılmadığını biliyoruz. Bu da bana göre adaletsizliktir. Maalesef Türkiye de parasız siyaset yapılmıyor. Bu sebepten de siyasiler ya partisini kapatıyor ya da ayakta kalabilmek için büyük fedakârlıklarla yola devam ediyor. Muhsin Başkan’ın ben her ayın 15’inde cebinde parasız kaldığı çok zamanı hatırlıyorum. Bir gün bana dedi ki benim param bereketsiz galiba, bazen düşünüyorum bu parada 70 milyonun hakkı var herhalde herkesin bu parada gözü olduğu için her ayın on beşinde cebimde para kalmıyor diyordu. Ayrıca da gelip giden gariban çok olurdu. Bir gün dedim ki gelen senin odana giriyor nasıl tahammül ediyorsun. “Yahu bu garibanlara sahip çıkmak lazım” dedi. Bizim davamızın ortakları hakikaten gariban insanlardı. Gönül adamlarıydı. Güzel insanları ama onlarında cepleri boştu. Bu millet yavaş yavaş vefa duygusunu da kaybediyor ve maddeperest olma yolunda hızla ilerliyor.” (bkz.EK.B9).

Katılımcılarımızdan Yalçın Topçu ise bu husus şöyle değerlendirmiştir: “Bürokratik oligarşiye şiddetle karşı olmasıyla birlikte sivil siyasetin tahakkümcü anlayışını da asla kabul etmezdi. Sandığın sonuçlarına saygılı fakat devletin hassasiyetlerine de duyarlı bakardı. Türkiye’nin sıradan bir devlet olmadığını, zor bir siyasi coğrafyanın handikaplarına rağmen adaletin devletin imanı olduğundan asla taviz verilmemesi gerektiğine inanırdı. Sivil, askeri, ekonomik veya mezhebi her türlü baskıcı düzene karşıydı. Hürriyetin en doğal ve insani hak olduğunu her fırsatta dile getirir, devletlerin devamında ilkeler ve kurallar belirlenirken evrensel insan haklarına mutlak suretle uyulması gerektiğini ve bunun yanında kendi medeniyet değerlerimizin rengiyle bize ait bir yeni sistemin kurulması en büyük amaçlarından birisiydi.” (bkz.EK.B5).

Muhsin Yazıcıoğlu ülkedeki siyasi anlayışı bilmesinden ötürü bu anlayışayön vermeye çalışan bir liderdir. Remzi Çayırın yorumları şu şekildedir: “Kendisi darbelerden çok çekmiş birisi olarak darbelere her zaman karşı olmuştur. İktidarı elde etmek için bu yöntemin kabul edilemez olduğunu ve halkın gönlünü kazanarak, halkı ikna ederek iktidar olunmasını desteklemiştir. Kendini değiştirecek ve düşüncelerinden taviz vererek bir yöntem ile o dönemki popülist söylemlerle iktidar olmak mümkün olmasına rağmen bunu yapmadı. İktidar olabilmek için paranızın çok olması lazım ve muhakkak bir yerlere dayanmak lazım, lobi faaliyetleri yürütmek lazım. Onun milletten başka hiçbir zaman bir lobisi olmadı ve Allah dan başka da kimseyi dayanak olarak görmedi. Zaman zaman bazı arkadaşlar Amerika’ya gidilmesi, Batı ile görüşülmesi gerektiğini önerseler de bunları hep reddetti. “Başkasına dayanırsan başkası olursun, onun sözünden çıkamasın, onun düşüncesinin dışına çıkamazsın.” Derdi. Onun yerine millete ve Allah’a dayanarak bir siyaset yapmayı tercih etti, ne olursa olsun iktidar olmalıyım gibi bir gayesi olmadı.” (bkz.EK.B16).

Yazıcıoğlu için siyaset, belli bir ahlak ölçüsü içerisinde yapılması gerekir. Çünkü ona göre siyaset insanların mutluluğunu, birlikteliğini, inançlarını rahatlıkla yaşayabilmeleri için bir araçtır. Bu imkanları insanlara sunabilmesidir, siyasetin asıl amacı. Ona göre siyasetten gaye insanlara hizmet etmek ve sonucu da insanlardan değil Allah’tan beklemektir. O siyaseti bu ölçüler içerisinde bir hareket olarak değerlendirmiştir. (Öznur, 2012: 135).

Böyle bir siyaset tanımının hayatta eyleme dönüşebilmesi için çaba sarf etmiş bir liderdir. Karaman’da seçim bürosunda yapmış olduğu konuşması onun düşünsel sistemini izah etmek için güzel bir örnektir. “Şimdi bakın yoldan geldik, yola gideceğiz. Hiç birimizin garantisi yok. Şurada ayakta duranın da oturanın da garantisi yok. Yani, ruh bir saniyeliktir. Küf dedi mi gitti. Bunun da nerde geleceği, nasıl geleceği, ne şekilde yakalayacağı belli değil. Bir saniyesine bile hâkim olmadığımız, hükmedemediğimiz bir hayat için, bir dünya için bu kadar fırlıdak olmanın anlamı yoktur. Düz yaşayacağız, düz duracağız, düz yürüyeceğiz. Dik duracağız, doğru gideceğiz.” (Güneş, 2019: 63).

Yazıcıoğlu’nun siyaset anlayışını anlatan ve topluma öğüt içerikli olan vefat etmeden önce yapmış olduğu bir seçim konuşmasında şu sözleri sarf etmiştir:

“Bu seçimler ülkemiz için istikrara vesile olsun. Allah, memleketimizi terörden, selden, felaketlerden, zelzeleden korusun. Allah, ülkemizin birliğini beraberliğini bozmasın. Seçimler bir kavga aracı olmamalı. Size de bir tavsiyede bulunmak istiyorum: Sakın akşam televizyonlara bakıp da liderlere ve onların metotlarına kapılmayın. Sel gider kum kalır. Bu seçim de gidecek, ama siz komşu olarak, akraba olarak, hemşeri olarak yine birlikte yaşamaya devam edeceksiniz. Seçimler elbette tartışma alanı, elbette eleştiri yapılacak, adaylarımız yapacaklarını anlatacaklar; ama hiçbir zaman üslup, yüz yüze bakmayı engelleyecek olmamalı. Şu sokaktan gidince öbür sokakta rakibiyle karşılaşacak adaylarımız, elinizi uzatıp tokalaşacak kadar arada mutlaka nezaket bırakmalı. Ve hepiniz de birbirinize nezaket bırakmalısınız.”(Mushin Yazıcıoğlu’nun Nasihati, 2019).

Yazıcıoğlu’nun yapmak istediği siyaset anlayışı bu şekildedir. Yazıcıoğlu’nun siyaset ahlakını anlatan bir örnek olarak İlker Kayalıoğlu şunları aktarmıştır: “Muhsin Başkan, “Ağaca yaslanma, kurur. İnsana yaslanma, ölür. Yaslanacaksan, yalnızca Allah’a yaslan, Allah bakidir.” Derdi. O hep Allah’a yaslandı. Bir takım güç merkezlerinin kendisine yaptığı iktidar tekliflerini elinin tersi ile reddetti. “Bizlere de para alan emir alır”, derdi. “Milletin iktidarını gerçekleştirmek için, milletin gücü ile iktidar olmak gerekir”, derdi. Paranın ve

gücün satın alamayacağı bir liderdi. Sadece milletine hizmet ederdi. Lobilerle, çıkar çevreleri ile güç odakları ile Türk ve İslam düşmanları ile işi olmazdı. Kararlıydı. Hak davada kaybetmenin bile bir kazanç olduğuna inanırdı. “Zulüm Azrail olsa da hep Hakk’ı tutacağım, mukaddes davalarda ölüm bile güzeldir”, diyerek ölümlere yürüyen bir insandan bahsediyoruz.” (bkz.EK.B18).

Yazıcıoğlu dürüst bir siyasetçiydi. “Dürüst olmak siyasette güçlü olmaya yetmez. Ama dürüst kalarak iktidara gelerseniz, sahip olduğunuz gücün ortağı olmaz.” (bkz.EK.B8).

Yazıcıoğlu’nu değerlendiren bir diğer katılımcımız Orhan Aslan, “Sonucu elde etmek için bir takım katakulle işlere girişmedi. Sonuca gitmek için her yol mübah değildi. Helal olanı yapmak istedi ve doğru olan buydu. Doğru yolun kuralları var ve bu kurallar kuran da yazar. Kim yazdı Allah, kim uyguladı Peygamber Efendimiz. Peygamber Efendimiz hiçbir zaman gayri meşru yollarla hiç siyaset yapmadı, her şeyin doğrusunu söyledi. Muhsin başkan da her şeyin doğrusunu söyledi. Hedefe ulaşmak için, insanları etkilemek için birtakım şeyleri kesinlikle söylemedi. Mesela deri ki “Bu el var ya bu el. Bu eli tutun, bu el hiç harama bulaşmadı” derdi. Muhsin başkan yalan söylemeyen, gayri meşru bir işi olmayan, namazlarını hiç aksatmayan, oruçlarını hiç aksatmayan, kimseden korkmayan bir adamdı.” (bkz.EK.B10). Şeklinde görüşlerini beyan etmiştir.

Yine Hilmi Güneş onun siyaset ahlakını şöyle tarif etmiştir: “Hiçbir şekilde prensiplerinden taviz vermedi, eğer iktidar olmak için üslup değiştirmek gerekiyorsa, karaktersizlik yapmak gerekiyorsa bunlar Muhsin Yazıcıoğlu’nun bünyesinde olan şeyler değildi. Onun bir prensibi vardı ahlaklı siyaset, dürüst siyaset, beytü-l mala el uzatmayan biriydi.” (bkz.EK.B9).

Kadir Mahir Damatlar, Yazıcıoğlu’nun dürüstlük ilkesini şu sözlerle aktarmıştır: “Dürüstlük onun iman ettiği bir değerdi. Hayatının anlamıydı. Varlık gerekçesiydi. Yani vazgeçilmez bir değerdi. Dürüstlüğü siyasete hâkim kılmak gibi bir amacı da vardı. Bu çerçevede siyasi ahlakı çok önemserdi. Bunu sistemleştirmek, kanunla korumak düşüncesindeydi. Siyasetin itibarının bu şekilde artacağına inanırdı. Siyasetin argümanları ve güç kaynakları farklıdır. Siyasette çeşitli güç dengelerinin tahakkümü vardır. Siyasi düzen üzerinde seçmenin iradesi zannedildiği kadar belirleyici değildir. Türkiye siyasetinde uzunca bir müddet sermaye, medya ve

güç odaklarının belirleyiciliği seçmen iradesinin çok üzerinde bir yaptırıma sahip oldu. Buna bir de dış güçlerin etkisini ekleyince daha komplike bir durum ortaya çıkıyor. Muhsin Yazıcıoğlu, güç odaklarıyla ilişki kurmaktan ziyade direk milletin desteğiyle siyasi güç elde etme yolunu tercih etti. Bu noktada konjonktürel handikaplar yaşadı ve kendini yeterince ifade etme imkânı bulamadı. Ayrıca ideolojik siyaset takip etti. O yüzden geniş halk kitlelerine açılmadı. Zaten siyasi başarıdan ziyade inandığı değerlere hizmeti daha fazla önemserdi. Dönemsel olarak mukaddesatçılık ile milliyetçilik arasında sıkışıp kaldı ve bu büyük bir siyasi handikap olarak her seçimde önüne geldi. Maddi imkânlarda sınırlı olunca sandıktan beklediği neticeyi hiçbir zaman alamadı. Bunun çok başka nedenleri de vardır ama siyasette sadece Yazıcıoğlu dürüsttü demek de diğer çok kıymetli siyasi kişiliklere de haksızlık olur diye düşünüyorum.” (bkz.EK.B5).

Dürüst olmak güç getirir mi? Sorumuza Serdar Arseven şu şekilde cevap vermiştir: “Getirir! Rahmetli Başkan, en güçlü millet adamlarından biriydi. Partisi yüzde 1’i aşamadığı halde, her kritik dönemde O’nun görüşlerine başvurulur, desteği aranırdı. Aldığı oyun çok daha fazlasına karşılık gelen bir itibara sahipti. Buna rağmen niçin mi çok oy alamadı? Bu bambaşka bir iş; vatandaş “Gövde gösterisi” istiyor, farklı çok farklı özellikler istiyor. Rahmetli Başkan, sevilen, sayılan ama oy verilmeyen bir Lider olarak, gönüllerde taht kurdu. Bir de, şu var tabii: Kendisi Sivas’tan bağımsız aday olduğunda, rakiplerinin sert rekabetine rağmen, ihtiyaç duyduğu oyun çok daha fazlasıyla milletvekili seçildi. Bugün çok az siyasi başarabilir bunu. Bir yerde, BBP’yi sırtında taşıyan bir genel başkandı. Parti’de ondan başka güçlü denilebilecek bir siyasi yok gibiydi. (bkz.EK.B20).

Yazıcıoğlu bağımsız aday olduğunda kendi partisinden daha yüksek oy alan bir liderdi. Tabi burada ülkedeki seçim sisteminin etkisi de çok fazladır ama genel anlamda Yazıcıoğlu bu siyaset ahlakı çerçevesinde gerek çevresi tarafından gerek millet tarafından sevilen ve saygı duyulan bir lider olmuştur aynı zamanda partisi de bu sevgiden istifade etmiştir. Mustafa Destici’nin kendisi hakkındaki yorumu şu şekildedir: “Muhsin Yazıcıoğlu hiç iktidarda bulunmadı. Evet, birçok kez milletvekili ve Büyük Birlik Partisi genel başkanı olarak görev yaptı. Bir değerlendirme yapacaksak bu şartlara göre yapmalıyız. Ama son gününe kadar yanında olmuş bir arkadaşı olarak; son anına kadar, onun hep hayran olduğumuz, hep gurur duyduğumuz insani özelliklerinde herhangi bir değişme olduğuna ya da

herhangi bir zaafa düştüğüne şahit olmadık. Onu belki en çok bunun için sevdik... Belki bunun için bu kadar çok sevildik.” (bkz.EK.B7).

Yazıcıoğlu yansıtmış olduğu siyaset tarzı ve ahlakı neticesinde iktidar olamadı ama Türkiye’de düzenlenen ödülleri o almıştır. “Dürüst ve ilkeli siyaset denilince herkesin ilk aklına gelen isim rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu idi. Bu sebepten 2001 yılında “Yolsuzlukla mücadele edenler ödülü”, 2006 yılında “Temiz Siyasetçi Ödülü”, 2008 yılında da “Yılın siyaset adamı” ödülü kendisine verilmiştir. Bütün bu özellikleri neticesinde milletimiz, her ne kadar oy vermese de, onu çok sevmiş, onun her sözüne inanmış, onu emin bilmiş ve ona bütün kalbiyle güvenmişti.” (Güneş, 2019: 46).

Yazıcıoğlu’nun siyasi ahlak anlayışını özetleyen en güzel örnek vefat etmeden önce yapmış olduğu son seçim konuşmalarından birinde sarf ettiği şu sözlerdir:

“Efendimiz buyurmuyor mu: "Ayrılıkta azap birlikte hayır var". İşte bizde birlik olalım dedik. Kimin birliği. Benim partimdekilerin birliği değil, olsa ne yazar. Ülkücülerin birliği değil, olsa yetmez. Ben doğulusu, batılısı, Kürdü, Türkmen’i, Alevi’si, Sünni’si bu mübarek toprakta ezan sesiyle ve al bayrağın altında bir olsun istiyorum, beraber mutlu olalım diyorum, birlikte mutlu olalım diyorum. Yeter mi? İşte lise yıllarında özlemini duyduğunuz Türk dünyasıyla birleşsek diyorum. İslam coğrafyasıyla beraber olsak diyorum. İşte onun içinde benim kızıl elmam ve hayalim Avrupa Birliği değil, benim kızıl elmam ve hayalim Büyük Ortadoğu Projesi falan değil ne Amerika’nın ne İsrail’in gölgesinde bir Türkiye değil, benim hayalim Türk-İslam Medeniyeti, Türk-İslam Birliği olsun dedim. İşte bu hayallerle bu yollardayız.” (Muhsin Yazıcıoğlu’nun Son Konuşması, 2016).

Sonuç olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nun savunduğu siyasi ahlak kendisinin sevilmesini ve saygı gösterilmesini sağlamıştır. Ülke ile ilgili konularda fikirlerine başvurulmuştur. Toplum kendisine saygı duymuş, savunduğu fikirleri desteklemiştir fakat bu destek canı gönülden olmuş, sandığa yansımamıştır. İşte bu tez çalışmasının ana konularından birisi de bu hususu merak etmemizdir. Kendisini seven, saygı

gösteren bu millet neden Muhsin Yazıcıoğlu'nu iktidara taşımamıştır? Bir sonraki başlıkta da tez çalışmamıza katılım sağlayanların yorumlarından bu hususu inceleyeceğiz, değerlendireceğiz.

4.10. Muhsin Yazıcıoğlu'nu Halk Seçimlerde Neden Tercih Etmemiştir

Muhsin Yazıcıoğlu'nun seçimlerde halk tarafından neden tercih edilmediği ile ilgili katılımcılarımızın yorumlarını analiz ederek bu sorunun cevabına ulaşmayı hedefliyoruz. Toplumsal anlamda da önem addeden bir husustur. Çünkü Yazıcıoğlu'nun cenaze töreninde toplumun farklı kesimlerinden insanların katılımı olmuştur.

Recep Kırış bu sorumuza şu şekilde yanıt vermiştir: “Muhsin Bey, insanlar tarafından sevilen, sayılan, saygı duyulan bir insandı. Nitekim bu cenaze töreninde ortaya çıkmıştır. O gün yüz binlerce insanlar o cenaze törenine katılmak istedi. Katılamayanlar evlerinde televizyon başında dualarını ettiler. İnsanlar Muhsin Bey'i ve BBP'yi sevdiler ama demek ki iktidara getirmek için aradıkları o gücü BBP ortaya koyamadı. Yani şöyle düşünebiliriz. Bir at yarışı var. İnsanlar genelde başarılı olacak ata oynarlar. BBP iktidar olabilecek güçte bir parti imajı veremedi. Bu sebepten dolayı insanlar BBP'yi sevdi ama oy vermedi. Netice de insanları suçlayarak siyaset yapılmaz, suçlu kendimizde aramamız gerekir.” (bkz.EK.B11).

Orhan Kavuncu ise bu durumu şu sözlerle anlatmıştır: “Millet Muhsin başkanı sevdi, saydı, ama iktidar olacağına, iktidar olunca onu elinde tutacağına güvenemedi. Yani Muhsin başkanın siyasi gücüne güvenemedi. Bunda elbette basının kamuoyunda meydana getirdiği algı çok önemlidir. Başkanın kendisini topluma tanıtması mümkün olmadı, elinde gerekli medyatik güç yoktu.” (bkz.EK.B8).

Mustafa Destici ise bu konuda şu sözleri sarf etmiştir: “Türkiye’de uzun yılladır kamuoyu araştırmaları yapılır. Siyasetin içinde olanlar, bu araştırmaların sonuçlarından muhakkak haberdar olurlar. Muhsin Yazıcıoğlu ve Büyük Birlik Partisi’nin sempati ve etki alanı, her dönem aldığı oyun kat be kat üzerinde olmuş, ancak bu durum sandığa yansımamıştır. Bu konuda halkı suçlamak hem haksızlık hem de gerçeklerden uzaklaşmak olur. Bunun yerine neyi eksik yaptığımızı, hangi

hususlarda yetersiz kaldığımızı samimiyetle ve olabildiğince gerçekçi bir bakışla değerlendirmek mecburiyetindeyiz.” (bkz.EK.B7).

İlker Kayalıoğlu bu hususta şu yorumu yapmıştır: “Bir realite var. İnsanlar gücü seviyor. Güçlü olmak istiyor. Güce yakın olmak istiyor. İşlerinin iktidar çevrelerince kolayca halledilmesini istiyor. Muhsin Başkan derdi ki: “Maalesef bir kesim durakta beklemeyi sevmez, hareket halindeki araca binerler.” Evet, üzülerək ifade edeyim ki, toplumun büyük bir kesiminin güvendiği Muhsin Başkan’a hak ettiği desteği vermemiştir. Sadece fotoğraf çektirenler, taleplerde bulunanlar, oyumuz size diyenler oy verseydi baraj aşılabılırdı.” (bkz.EK.B18).

Lütfü Şehsuvaroğlu seçim sistemi üzerinden bir yorum getirmiş ve şu sözleri sarf etmiştir: “Onun başında olduğu BBP, her zaman milletin genelinin ikinci partisi konumundaydı. İktidar olmak istedi ama ülkedeki sistem gereği oy oranını yükseltmesi için %10 barajını geçmesi gerekiyordu. Barajlar ortadan kalkmış olsaydı o zaman BBP’nin oyu %10’u çok rahat geçerdi. Böylece ilkeli siyaset anlayışıyla birtakım icraatlar yapabilir böylece halkın önüne bir şeyler koyardı. Sonuç olarak yavaş yavaş iktidar olabilirdi. Yazıcıoğlu’nun partisinde çok ehil insanlar vardı, çok üstün ahlak sahibi kimseler vardı, halkta bunu anlamadı diye bir şey yok.” (bkz.EK.B3).

Remzi Çayır ise ülkenin siyasette kazandıran söylemleri üzerinden bir yorum getirmiştir: “Türkiye de siyaset lobilerle, bir takım dalgalanmalarla, bazı popülist söylemlerle daha çabuk olabiliyor. O kendisini tanımlarken “Anadolu’nun hormonsuz bir yiğidiyim” demişti. Gerçekten de öyleydi. İnsanlar bazen şaşalı gösterilere bakıyor, yürümelerden egzantirik laflarla yola çıkıyor. O böyle değildi, yalındı çok ve kendisini çok iyi ifade edemediğini düşünüyorum ben. Toplum kitleleri çok araştıran çok fazla yorumlayan kitleler değillerdir. Günlük düşünüp anlık karar verirler ve günlük yaşarlar. Öyle uzun uzadıya düşünmez kitleler, bireyler düşünebilir ama kitleler düşünmez. Muhsin Yazıcıoğlu duruşu ve inandığı değerlerden hiç taviz vermediği, ilkeli duruşunu her zaman muhafaza ettiğinden dolayı halk ile arasında bir bağ oluşturduğunu ama bunu oya çeviremediğini düşünüyorum. Dönüştürmek içinde popülist söylemler, şaşalı törenler gerekiyordu, medyanın kendisine çok fazla yer ayırması gerekiyordu ama bunu yapmadı. Çok sevdiler, saygı duydular ama oy vermediler.” (bkz.EK.B16).

Hasan İlder bu sorumuza siyasi deneyim üzerinden ve insanların siyasi partilere karşı göstermiş olduğu ilgi üzerinden bir yorum getirmiştir: “Türkiye’deki halk içerisinde merhum başkan tanıyanlar seviyordu ama insanların çoğu da kendisini tanıımıyordu ki. Ayrıca insanların angaje olduğu partiler vardı şimdi onu bırakıp da Muhsin başkan oy mu vereceklerdi? Vermediler tabii ki. Çünkü birçoğu tanıımıyordu. Siyaset başka bir şeydir. Dürüst bir insan ama bu yeterli değil ki. Kendisini kanıtlaması gerekirdi. Bir takım görevler yapsaydı belki halk o zaman evet iktidara gelince bu adam bu işi yapar derdi. Mesela bir örnek var, Recep Tayyip Erdoğan var. Sıfırdan başladı, İstanbul Belediye Başkanı oldu ve halk bu adam İstanbul’u yönetti devleti de yönetir dedi ve oy verdi. Ama Muhsin başkan için bu imkân olmadı. Ömrü de yetmedi. Ömrünün en önemli yılları cezaevinde geçirmiş zaten.” (bkz.EK.B15). Taha Akyol: “İktidar olmak için toplumun geniş kesimlerince sevilme yetmez. Çünkü aynı kesimlerin sevdiği başka politikacılar ve daha önemli bağlandıkları başka partiler vardır.” (bkz.EK.B21). Şeklinde bir yorum getirmiştir.

Selçuk Özdağ ise bu sorumuza ülke konjektürü ve bazı çevreler ile işbirliği yapılarak siyasette bir yerlere gelinebilir yorumu üzerinden sözlerini beyan etmiştir: “Bu gün bu toplumda ikinci partiniz nedir diye sorsanız bu millet içerisindeki çoğu diğer partililer ikinci parti olarak Muhsin Bey’in partisini görürdü. Muhsin Bey kendisini çok iyi anlatamadı kanaatindeyim. Yani medya ile iyi ilişkileri yoktu ki sürekli yayınlanan birisi değildi. Kendisine bir rezerv konulmuştu. Türkeş Bey’in partisinde iken bütün gazete ve medya Türkeş Bey’e düşmandı. Biz sandık ki ayrıldıktan sonra bunlar bizi desteklerler hiç öyle olmadı. Türkeş sempatizanı oldular, Muhsin düşmanı oldular. Yazıcıoğlu’nun dini duyarlılığı, yerli ve milli oluşu birilerini çok rahatsız etmişti ve hep bu sebepten dolayı cephe alınan birisi olmuştur. Egemen güçler yerli ve milli adamları sevmez zaafı olan adamları severler. Satın alabilecekleri, ihtirasları olan adamları, ihtirasları için milletin bekasını geri plana atabilecek adamları severler. Yerli ve milli adamların kaderi Türkiye’de ya idam edilmiştir ya hapis olmuştur ya da suikastlar olmuştur. Muhsin Bey’i millet yeni yeni tanımaya başlamıştı, yaşı da çok gençti bir siyasetçiye göre ama bu günleri görseydi potansiyel cumhurbaşkanı adayı olur bu halkın gözünde.” (bkz.EK.B12).

Gölperi Yıldırım Çalı ise ekonomik imkânlar üzerinden bu sorumuza bir yorum getirmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu “Biz tarikatta tevazuyu, siyasette havayı gerçekleştiremiyoruz” derdi. Ülkedeki siyaset anlayışı da bellidir. Bunun için büyük

maddi imkânlar gerekmektedir. Maalesef maddi kaynak anlamında yetersiz kalmıştır. Muhsin Başkan'ın kendini anlattığı çevre tarafından çok sevildiğini ama halk tarafından iyi anlaşılmadığını düşünüyorum.” (bkz.EK.B14).

Haşim Akten ise toplumun kendisini anlayamadığından ve toplumun siyasetten beklentileri üzerinden bir izah yaparak bu sorumuza cevap vermiştir: “Bence kendileri böyle istiyor halk. Çocuğunun torpille işe girmesini istiyor. Çocuğunun haklı yerde 3 bin lira değil de haksız bir şekilde 5 bin lira almasını istiyor. Biz bu toplumu düzeltmediğimiz sürece, Fatih de gelse başka önemli liderler de gelse bir şey olmaz. İstanbul’u fetheden Fatih ile birlikte, ben siftahımı ettim geri kalan ihtiyacını yan komşumdan al diyen esnaftı. Bu ahlak bu toplumda var mı? Çocuğunun haksız yere, işte üniversiteye soru çalarak, ya şu soruları alda çocuğun girsin denildiğinde hayır diyen var mı? Kaç kişi? Benim çocuğumda o kabiliyet yok ama işsiziz, açız, ne yapalım diyen herkes. Adam işe girmiş acaba bir torpille de ek gelir olur da para kazanabilir miyim derdinde. Böyle bir toplum Muhsin Yazıcıoğlu’nu istemez!.. İstemedi de!.. ben kendisine zamanında söyledim. Başkan parti kurma, parti bize göre değil. Biz bu toplumun ihyasıyla uğraşalım. Nerde kötü varsa karşısına çıkalım dedim. Kim iyi varsa yanında olalım dedim. Siyaset bize göre değil dedim, ben de girmedim. Böyle değerli bir insanın kıymeti bilinmedi ama şimdi öyle değil. İşte gidin bakın, günde kaç yüz kişi ziyaretine geliyor. Ankara da Hacı Bayram-ı Veli Hazretlerinden sonra en çok ziyaret edilen kabir, Muhsin Yazıcıoğlu’nun kabri. Bu kime nasiptir? Hacı Bayram’dan beri kaç asır geçmiş. Kime nasip olmuş? Allah bütün herkese sevdirdi. Allah sevdi.” (bkz.EK.B13).

Hasan Çağlayan bu sorumuza imkanlar ve topluma kendini anlatma yolları üzerinden bir cevap vermiştir: “Bu halka ulaşmanın yolları vardır. Para ile ulaşırsın, medya ile ulaşırsın, güç ile ulaşırsın. Arkamızda medya yoktu, para babaları iş adamları yoktu, dış güçler de yoktu. Bunlar olmadan millet seviyor ama sevdiği hareketin iktidara gelmesine ihtimal vermiyor. Bu saymış olduğum öğelerden biri ya da bir kaçı olmuş olsaydı iktidar basamaklarını hızla tırmanırdı. Bu ülkede döner ekmek dağıtarak, konserler düzenleyerek, helikopterlerle lüks bir yaşam gösterisi ile %7 oy alan bir parti gerçeği var. İnsanların değer ölçüsü de çok değişik. Biz bunlara uygun hareket edemedik. Etmemiz mümkün de değildi. Paramız yoktu, medyada da çok konuşulmuyor, dış güçlerle iletişim kuramıyorsun zaten onlar da sana cephe alıyor. Bu ancak zaman içerisinde bir halk hareketi ile yani halkın çok bunaldığı bir

dönemde gerçekten bir lidere ihtiyaç duyduğu bir dönemde BBP iktidara gelebilirdi. Tarihte bu görülüyor ki insanların maneviyatlarına yönelişleri çok aç kaldıklarında ya da canlarından endişe ettikleri zaman ortaya çıkıyor. Toplum çaresiz kaldığı zaman, çocuklarının gelecekleri için endişeye kapıldıkları zaman, kendi nefisleri ile ilgili imtihana girdikleri zaman toplum o zaman can yoldaşını arıyor. Bunlar olmadığı müddetçe zengin, varlıklı ve güçlü kimselerin ardından gidiyor. Toplumu bu hususta iyi değerlendirip iyi anlamak lazımdır. Muhsin Yazıcıoğlu gerçekten zor günlerde arkasından yürünecek bir liderdi. Herkesin de kalbinde yer edinmiştir.” (bkz.EK.B4).

Kadir Mahir Damatlar ise sorumuza Muhsin Yazıcıoğlu’nun siyaseti anlatım tarzı üzerinden bir yorum getirmiştir: “Muhsin Yazıcıoğlu hayata dair değil memada dair konuşuyor. Allah var hesap var. Her işinizi böyle yapın derken bu millete bu sözler lüks geliyor. Öldükten sonra yahu bu adam ne güzel söylemiş, neler söylemiş diye anlaşılıyor. Yani hayatta iken bu sözler anlaşılmıyor. Halk sever de oy vermez. “Ben aday oldum, filesini taşıdığım, yükünü taşıdığım teyzelerim bana oy vermedi. Farkında bile değiller ki. İşleri düştüğü zaman ben varım ama biraz da bizi mahallenin çocuğu olarak görüyorlar.” Demişti. Muhsin Yazıcıoğlu’nu mahallenin çocuğu olarak gördüler, sevdiler ama oy vermediler. Buda onu biliyordu zaten. Derdi ki sadece kan verdiklerimiz bize oy verse barajı geçeriz diyordu. Bundan dolayı da bir şikâyeti yoktu ama gerçek böyleydi.” (bkz.EK.B2).

Abdullah Gürgür ise ülkedeki siyasi konjektür üzerinden bir yorum getirmiştir: “Bir büyüğümüz şöyle söylemişti “Siyaset, karizma ve konjektür işidir.” Yani bir karizmanız olacak, konjektür de o karizmaya uygun olacak. Merhumda bu insani karizma vardı ama konjektür hiçbir zaman ona müsaade etmedi diyelim. Mesela bugün 2018-2019’lu yıllarda sağ partilere oy veren vatandaş için bir alternatif olmaması durumu söz konusudur. Birçok gazeteciden de duyduğum kadarı ile merhum yaşasa idi kendisinin partisine yönelimin yüksek olacağı ihtimali yüksekti şeklinde izahatlar duyuyorum. Yine aynı şekilde 2000’li yılların başında Ak Parti kurulmadan önce yine bir sağ kesimde sıkışma vardı. Yaptırılan anketlere göre Muhsin Yazıcıoğlu’nun oy oranları %20 civarını göstermekteydi. Ama Ak Parti’nin kurulması ve Recep Tayyip Erdoğan’ın mağdur bir lider konumunda olması ve halkın duygusal yönünün seçime etki etmesi ile de BBP’nin parlaması mümkün olmamıştır. O dönemin konjektürü Ak Partiyi iktidar yaptı. Eğer merhum hayatta

olsaydı 2018–2019-2020’li yılların siyasi sıkışmasında bir lider olarak yükselişe geçebileceğini düşünüyorum ama konjektür meselesi diyerek bu hususu böyle değerlendiriyorum.” (bkz.EK.19).

Sonuç olarak milletin sevdiği ya da saygı duyduğu bir lider olan Muhsin Yazıcıoğlu halk tarafından çok anlaşılamamış, Yazıcıoğlu’nun anlattıkları ile halkın beklentileri karşılanamamıştır. Gerek maddi imkanların yetersizliği, gerek medya da kendisine çok fazla yer bulamaması da kendisini anlatma, siyasetini anlatmada yetersiz kalmıştır. Yazıcıoğlu’nun maddi anlamda bir siyasi başarısının olmaması da büyük bir etkidir. Toplum genelde siyasetçileri yaptıkları ile değerlendirir. Yazıcıoğlu milletvekilliği dışında halka kendisini anlatacak bir faaliyet içerisinde olmaması da büyük bir etken olduğu anlaşılmaktadır.

4.11. Muhsin Yazıcıoğlu’nun Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı

Muhsin Yazıcıoğlu dindar bir kişiliğe sahip savunmuş olduğu davasında da merkeze İslam’ı koymuş bir liderdir. Bu sebepten dolayı İslam’ı temsil eden ve İslami değerlere göre bir sistematığı olan tasavvuf kuruluşları ve cemaat yapıları hakkındaki düşüncesini öğrenmek ve toplumda bu yapıların varlığı hakkındaki düşüncelerini öğrenmek gayesi içerisinde olduk.

Yalçın Topçu bu sorumuza şu şekilde yanıt vermiştir: “Tasavvufu medeniyetimizin önemli bir kurumu olarak gördü. Milletimizin mukaddesatının gelişiminde çok önemli misyonlar üstlenen tarikatlara, cemaatlara ve cemiyetlere hep saygıyla bakardı. Lakin devlet işlerinde herhangi bir kesimin imtiyaz elde etmesine karşıydı. Devlet sisteminde adaletin en başta gelen değer olması gerektiğine inanırdı. Bu gibi yapıları sivil toplumun önemli bir enstrümanı olarak görür fakat bu yapıların birbirlerine karşı üstünlük veya tahakküm kurmasına da asla hoş gözle bakmazdı. Kendisi herhangi bir tarikatın müntesibi değildi fakat her gittiği yerde bu noktadaki mukaddesat önderlerini mutlaka ziyaret eder, bir istekleri olup olmadığını sorardı.” (bkz.EK.B5).

Lütfü Şehsuvaroğlu ise Yazıcıoğlu ile ilgili şu yanıtı vermiştir: “O hiçbir tarikata bağlı değildi ama hepsi kendilerine müntesip olduğunu söylemektedirler.

Bunun sebebi gerçek Allah dostlarına çok hürmet eder ve gittiği beldelerde de ziyaret ederdi.” (bkz.EK.B3).

Remzi Çayır Yazıcıoğlu’nun şahsını da ilgilendiren bir cevap vermiştir: “Yapısı tasavvufa çok müsaitti. Allah dostları ile görüşüyordu. Bir karar almadan önce de onların fikirlerini de alırdı. Sadece bir cemaat ya da bir tarikat önderinin değil bu toplum içerisinde var olan hak gördüğü bütün bu tarz oluşumların liderleri ile iletişim halindeydi. Onların fikirlerini, dualarını almayı temel düstur kabul ediyordu. Mesela biz bir kere Isparta’ya gitmiştik saat gece iki gibi, orada İsmail Çetin Hoca vardı, kalkıp onunla görüşmeye gitmişti. Neresi olursa fark etmezdi, gittiği belde varsa bir Allah dostu onu ziyaret ederdi. Seviyordu böyle davranmayı, tasavvufa yapısı çok müsaitti, teslim olmaya da çok müsaitti. Tasavvuf ehli biriydi. Bu toplumu ayakta tutan manevi mimar gözü ile onları değerlendirirdi. Mutlaka onlara saygı gösterilmesini ve çalışmalarını meşru ölçüde desteklenmesi gerektiğini söylerdi.” (bkz.EK.B16).

Selçuk Özdağ sorumuza Yazıcıoğlu’nun cemaatlere karşı göstermiş olduğu ilgi ve onları korumak maksatlı uyarılarını da içeren bir cevap vermiştir: “Türkiye’deki cemaat ve tasavvuf hareketlerine karşı hep olumlu bir bakış açısı vardı. “Topluma ahlak mayalamanız halinde hep sizin yanınızdayım” derdi. Siyasallaşan cemaat yapılarına karşı bakışı iyi değil ve bu durumlardan rahatsızlık duyardı. “Devlet olmaya çalışmayın, devleti ele geçirmeye çalışmayın, devlete sahip çıkın, devlete iyi insanlar yetiştirin, yetiştirdiğiniz insanlarda devletine ve milletine hizmet etsinler kendi cemaatine değil” derdi. Çünkü cemaatten cemiyete, cemiyetten millete uzananlar medeniyet kurabilirler. Kültür ve medeniyet olurlar. Bunu Osmanlı başardı. Tasavvufa karşı çok derin bir sevgisi vardı. Nerede bir Allah dostu varsa onu ziyaret ederdi. Onlarla vakit geçirmekten, namaz kılmaktan dualarını almaktan çok keyif alırdı. Nerede bir Allah dostunun kabri varsa onları da ziyaret etmek onun için çok önemliydi.” (bkz.EK.B12).

Mustafa Destici sorumuza tarikat ve cemaatlerin toplumumuzdaki varlıklarının kökeni itibarıyla bir cevap vermiştir: “Din, Türk Milleti için, siyasetin de içinde olduğu pek çok konuda önemli belirleyicilerden biridir. Sadece bugün için değil, tarihin her döneminde milletimiz için önemli ve pek çok alanda belirleyici olmuştur. Milletimizin en önemli değerlerinden biridir. İslam tasavvufunu da

bununla bağlantılı olarak gönül dünyamızda aynı yere koyuyoruz. Dinin, dini müesseselerin istismar konusu olması, İslam’a ve çağımıza has bir durum değildir. Her değerli şey istismar edilir, birtakım çıkarlara hatta sapkınlıklara vasıta, perde yapılmaya çalışılabilir. Yaşanan problemleri bahane ederek insanların inanç ve değer yargıları üzerinden özgürlüklerini kısıtlamak, bu değerlerin ve bin yılın üzerindeki sürede, başta bilim, kültür, sanat olmak üzere, edindiğimiz birikimlerin yok edilmesine seyirci kalamayacağımızı da söyleyelim. Değerlerimiz bizim zaaflarımız değil gücümüzdür. Bunu hiç unutmayalım. Bu konuda yaşanan problemler milletimizin meselesidir ve bence kamu düzenini hatta milli güvenliği de içine alacak şekilde devleti de doğrudan ilgilendiriyor. Sanırım Muhsin Yazıcıoğlu da konuya bu şekilde bakıyordu.” (bkz.EK.B7)

Hasan İlter sorumuza Türk toplum yapısı için tasavvufun önemini de içeren bir cevap vermiştir: “Türk İslam kültüründe ehlisünnet mezhebinde oturmuş kabuller vardır. Tasavvuf olmazsa olmazdır ehlisünnette. Tasavvufsuz olgunlaşma olmaz. Muhsin Başkan da tasavvufa karşı bünyesi de çok müsaitti. Siyasiler bu gibi durumları gizlerler. Tasavvuf Türk’ün özüdür. Tasavvuf olmadan insani kâmil olmak mümkün değildir, bu ortam ve bu şartlarda. Oturmuş bir aile kültürü olsa düzgün bir ortam olsa o terbiyeyi aileden alırsın ama bu Batı kültürünün esiri olmuş bir ortamda tasavvuf olmadan insani kâmil olmak mümkün değildir.” (bkz.EK.B15).

Recep Kırış sorumuza Yazıcıoğlu’nun tarikatlara ve cemaatlara içerik olarak nasıl baktığını izah eden bir cevap vermiştir: “Muhsin Bey, tasavvuf hareketlerine karşı iyi niyetli bir yaklaşım içerisindeydi her zaman. Cemaat ilişkilerini zaman zaman bir rant alanı haline getirildiğini, zaman zaman İslam’ın esasları ile bağdaşmayan hallerin olduğunu yer yer gören, bilen bir insandı. Doğrudan herhangi bir cemaate bağlı değildi. Bu hareketlere bir hizmet alanı olarak bakar, onları birer irfan ocağı olarak görürdü. İnsanların eğitiminde, ahlaki ve manevi gelişmesinde bir irfan ocağı. Böyle bir görev yapabileceği kanaatinde olan, bunu temenni eden bir yapısı vardı. Muhsin Bey, Sünni bir insandı, Hanefiydi. Beş vakit namazını kılan, orucunu tutan, haccına gitmiş mütedeyyin birisiydi. Bununla beraber mezhep ayrımı gözetmezdi. Partisinde Alevi olanlarda vardı ve ayrımcılık yapmazdı.”(bkz.EK.B11).

Haşim Akten sorumuza Yazıcıoğlu’nun gençliğini de içeren bir cevap vermiştir: “Kendisi herhangi bir tasavvuf kurumu içerisinde yer almamıştır ama

onlara karşı bakışı hep güzel olmuştur. Bütün Müslümanlara bakışı güzeldi sadece tarikatlarla sınırlı değildi. Herkese hürmet eder, Müslüman'ım dediğinde bir kimse onun için akan sular dururdu. Tarikatların büyüklerine karşı hürmet ederdi. Bu zaten Müslüman Türk'ün genel yapısıdır. Bu demek değildir ki sahtekârları da ayırt etmezdi. Her tarikat grubu Muhsin Yazıcıoğlu'nu kendilerinden olduğunu söyler ama öyle değildi. O hepsine gider, büyüklerini ziyaret eder, dualarını isterdi. Onun bir tek mürşidi vardı, oda Cemal Amcaydı. Onu çocukluğundan beri yetiştiren, onun Akşemseddin'i idi. Cemal Bölücek, bütün Ülkücü camia tarafından bilinen, tanınan hiç olmazsa ismi duyulmuş olan biridir. Muhsin Yazıcıoğlu, Ülkü Ocakları genel başkanı iken bence Fatih'ti ve Cemal Amca da Akşemseddin idi. Her zorlu günümüzde yanımızdaydı. Gülerek tebessüm ederek gelirdi. Başında köylü kasketi ile gelir hep bize moral verirdi. Allah rahmet etsin.” (bkz.EK.B13).

Orhan Kavuncu ise bu sorumuza şu şekilde cevap vermiştir: “Başkan dini gruplara saygılıydı, hepsinin önderlerine hürmet ederdi. Başkan'a göre toplumun cemaat ve tarikatlara ihtiyacı vardı. Ama siyasi, idari kurumlarla cemaat ve tarikatlar arasındaki ilişkiyi sağlıklı oluşturmak gerekir. Türkiye'de 1995–99 arasında cemaat ve tarikatların seçmen içindeki oranı %5 kadardı. Yani seçmenin sadece %5'i cemaat ve tarikat yönlendirmesiyle oy veriyordu. Bugün de bu oranın çok fazla değiştiğini sanmıyorum. Oysa bir siyasi partinin, iktidar olmak için %100'ü kucaklaması gerekir. 28 Şubat sürecinde askerlerin şu mantığına itiraz edemiyorduk: “Ordunun kendi hiyerarşisi var. Bir cemaat ve tarikatın ordudaki imamı veya vekili yüzbaşı, binbaşılar, yarbaylar ve daha üst rütbeli subaylar onun emrine girebilir mi?” Siyasi partilerin de cemaat ve tarikatlarla ilişkisinde aynı şeye dikkat etmesi gerekir. Bir parti bir dini grubun partisi olursa o grubun dışındaki seçmenin oyunu alamaz; bir dini grup bir partinin dini grubu olursa başka partililer bu dini grubun manevi faydasından mahrum kalır...” (bkz.EK.B8).

Abdullah Gürgür bu sorumuzun cevabını şu sözlerle ifade etmiştir: “Her hangi bir gruba müntesipliğinin olduğunu ben görmedim, düşünmüyorum da. Ama tasavvufa bakışı çok olumluydu ama durmaları gereken yerde durmaları gerektiğini düşünüyordu. Devlet işlerinde kurumsal olarak olmamaları gerektiği düşüncesi içerisindeydi. Türk tasavvuf anlayışını kabul eden bir anlayışı vardı. Bazı tasavvuf önderleri ile zaman zaman bir araya gelirdi. Konuşur, istişarelerde bulunurdu. Ülke

içerisinde özellik 28 Şubat sürecinde onlarla bir araya gelmek büyük problem teşkil ederken bu kurumların haklarını da savunan nadir şahsiyetlerdendi.” (bkz.EK.19).

Gülperi Yıldırım Çalı ise “Muhsin Yazıcıoğlu hiçbir tarikata mensup değildir. O kendisine rehber olarak Hz. Peygamber’i almış ve onun çizgisinde ilerleme gayreti içerisinde olmuştur. Tarikatlar ve cemaatler toplumumuzun bir parçasıdır ama Muhsin Başkan insanların özgür olması taraftarıydı. O isteyen camiye isteyen kiliseye gidebilmeli diye düşünürdü.” (bkz.EK.B14). Şeklinde bir izah yapmış ve Yazıcıoğlu’nun insanların dini özgürlüklerini önemseydiğinden bahsetmiştir.

Hilmi Güneş Yazıcıoğlu’nun bu kurumlara çok önem verdiğini şu sözlerle anlatmıştır: “Ehlisünnet velcemaat olan tarikatlara bakış açısı çok müspet çok güzeldi. Tasavvufa çok meraklı birisiydi. Yanında olanları hak gördüğü bazı tarikatlara gönderirdi.” (bkz.EK.B9).

Hasan Çağlayan ise tasavvufa karşı olan ilgisini şu sözlerle izah etmiştir: “Hemen hemen bütün tarikat liderlerini ziyaret etmiştir. Bu liderler de hiç kimseye göstermedikleri ilgiyi Muhsin Başkan’a göstermişlerdir. Kendilerinden yaşça küçük olmasına rağmen onunla çok fazla ilgilenirdi ziyaret ettiği tarikat liderleri. Herhangi bir gruba müntesipliği yoktu ama hali ve tavrı tasavvufa çok müsait bir insandı.” (bkz.EK.B4).

Kadir Mahir Damatlar ise bu sorumuza hem Yazıcıoğlu’nun tasavvufa olan ilgisini hem bu kurumların toplum içerisindeki fonksiyonlarının önemine hem de tarikat liderlerine karşı göstermiş olduğu saygı ve hürmetten bahsederek yanıtlamıştır.

Mahir Damat’ların bu sorumuza cevabı şöyledir: “70’li yıllardan beri bütün seyahatlerimizde yolumuzun üzerinde âlim, Allah dostu olarak bildiğimiz insanlara ziyarete giderdik. Onları ziyaret edip karşılıklı sohbet ederdik. İnsanlar giderler, boyun büklerler, ziyaretini eder sohbetini dinler çıkıp giderler, öyle değil. Biz şuyuz, söyle bir davamız var yollara düşmüşüz şeklinde kendimizi anlatır, onların da dualarını alırdık. Vefat etmiş olanların da kabirlerini ziyaret ederdik. Tasavvufu ve cemaatleri, tarikatları bu milletin kanaat önderleri olarak görürdük. Birçoğu ile öyle muhabbetli idi ki onların müntesipleri Muhsin Başkan bizim tarikatımızdan ya da cemaatimizden diyebilirlerdi. Mesela, gölbaşındaki Hasan Burkay Hazretleri’nin

ihvanı Muhsin Başkan bizim ihvanlardandır derdi, Yenimahalle deki Hacı Bayram Efendi'nin ihvanları Muhsin Başkan bizim ihvanımızdır derdi, Gaziantep'teki Hacı Mustafa Güneş Hazretlerinin ihvanları Muhsin Başkan bizim ihvanımızdır derdi, Adıyaman'daki Seyit Muhammed Raşit Hazretleri'nin ihvanları Muhsin Başkan bizim ihvanımızdır derdi, Yozgat'taki Ahmet Efendi gibi bizim çok itibar ettiğimiz sevdiğimiz kimselerdi. Bunlar âlimdir aynı zamanda. Samimi olarak bunları severdik ve zaman zaman ziyaretlerine giderdik. Oradan öyle zannedilmesi Muhsin Başkan'ın riyakarlığı değil samimiyetidir. Gittiğimizde de karşılıklı diyaloglar olurdu ve bu bir ömür boyunca da devam etmiştir. Elbette tasavvufa inanmıştır. O tasavvuftur ki İslam'ın Anadolu'da ayakta kalmasını, Balkanlar'da ayakta kalmasını, Kafkas'larda ayakta kalmasını bir yerde bu dejenere olmuş haliyle bile var olmasını kabul ettik. Olması gerektiğine inandık. Ancak, bu yapıların devletin işlerine çok fazla müdahale etmemelerini de hep gözetirdik. Yani bir dua ordusu vardır bir de cihat ordusu vardır. Herkes kendi işini yapacaktır, birileri de dua edecektir. Öyle bakardık, Muhsin Başkan da öyle bakardı.” (bkz.EK.B2).

Sonuç olarak Yazıcıoğlu tasavvuf ve dini cemaatleri toplumun bir parçası kabul etmiş, onları ilim irfan yuvası olarak topluma ahlaklı bireyler yetiştiren kurumlar olarak nitelemiştir. Türkiye'deki hemen hemen gitmiş olduğu illerdeki bu kurumları ziyaret ederek, onların eğitim ve terbiye metotlarına, başlarındaki liderlerine, sistemlerine bizzat şahit olmuştur. Bu yapıların siyasetten uzak durması gerektiğini de ayrıca savunmuştur. Yazıcıoğlu katılımcıların yorumlarına göre herhangi bir gruba bağlı bulunmamakla beraber çevresindeki bazı arkadaşlarını bu kurumlara yönlendirmiştir. Yine kendisi tasavvuf kültürü içerisinde gelen bir ailede yetişmesinden ötürü bu kurumlara yabancı olmamış kendisi de bünyesel anlamda tasavvufa yatkın bir haleti ruhiyesinin olduğu anlaşılmaktadır. Keza onun bu toplumun ahlaki ve kültürel değerleri elde etmesini bu tasavvuf kurumlarına bağladığını şu sözlerden anlıyoruz: “Hazreti Yeseviler'in, Şah-ı Nakşibendîlerin, Mevlana'ların yaptığı gibi küçük iman ocaklarından çırağlar tutuşturulup, Anadolu'da yeniden beyinler ve gönüller canlandırılmalıdır.” (Öznur, 2012: 58).

4.12. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatı ve Toplumdaki Yankıları

Muhsin Yazıcıoğlu, 25 Mart 2009 tarihinde Kahramanmaraş'ın Çağlayancerit ilçesinde yapmış olduğu mitingden çıkmış, seçim çalışmaları için kiralanmış olan helikopter ile yerel seçimler için yapılan bir diğer miting alanı olan Yozgat'ın Yerköy ilçesine doğru hareket ederken, Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesinde helikopterin dağa çarpması ile düşerek kendisi dâhil beş kişi ile yaşamını yitirmiştir.

Vefatından sonra naaşı, halk arasında Taceddin Veli Hazretleri'nin Dergahı olarak bilinen İstiklal Şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un da müze evinin bulunduğu mekan tercih edilmiştir. Vefatı ile bütün Türkiye yakından ilgileniş, cenaze törenindeki kalabalık ve cenaze törenine katılım sağlayan vatandaşların her kesimden olması çok dikkat çekmiştir. Yazıcıoğlu'nun vefatı hakkında çalışmamıza katılım sağlayan katılımcılara vefatını ve toplumun buna vermiş olduğu tepkiyi ve nedeni sorduk. Şimdi katılımcılarımızın bu hususla ilgili yorumlarını değerlendireceğiz.

Muhsin Yazıcıoğlu vefatından sonra cenazesinin defin işleri ile ailesi ve yakın dostları ilgilenmiştir. Nereye defin yapılacağı ise bir muamma olmuş ve olası ihtimali olan mekanlar gezilmiştir. İşte bu hususu ve defnedildiği mekânı tercih etme sebeplerini evladı Fatih Furkan Yazıcıoğlu şöyle anlatmıştır: “Vefat ettikten sonra defnedildiği mekân, sağlığındayken ara ara herkesten habersiz sabah namazlarına gittiği mekân olması çok enteresandı. Biz artık Başkan için defnedilecek yerlere baktıktan sonra Taceddin Dergâhı'na geldik, çevresi itibariyle de çok iç açıcı bir yer değildi. Biraz hizbe biraz tekinsiz bir yerdi. Sonradan değişti tabii oralar hep. Oraya geldiğimizde caminin imam hatibi: “Muhsin Başkan buraya sabaha namazlarını kılmak için sık sık gelirdi. Hatta küçük bir araba ile gelirdi.” Dedi. Tabi çok şaşırdık, hiç bilmediğimiz bir şey. Ablam üniversiteye rahat gitsin diye Peugeot 206 model bir araba almıştı ona. Meğer onunla sabah namazlarına gidiyormuş oraya. Bu duruma çok şaşırmıştık ve caminin avlusuna girip de orada yatanları gördükten sonra, oranın manevi havası bizi çok etkiledi ve Başkan'ı oraya defnetme kararı almıştık. Allah rahmet eylesin, Allah ondan razı olsun.” (bkz.EK.B1)

Kadir Mahir Damatlar Yazıcıoğlu'nun vefatı neticesinde duygularını şu şekilde paylaşmıştır: “Muhsin Başkan dolu dolu bir hayat yaşadı, hepimizin muradı

hayırlı bir ömür hayırlı bir ölüm yaşamaktı, hayırlı bir ömür yaşadı ve elbette ki yatakta ölmemeliydi. Ölümü ile ilgili birçok şey söyleniyor. Hakikat bizce malum değil. Gerçek helikopter düştü, arkadaşları ile birlikte orada şehit oldu. Gerisi, hukukun araştıracağı ama Allah'ın bildiği bir şeydir. Biz sadece şöyle okuyabiliriz, bizim şer zannettiğimiz şeylerde hayır vardır onu bilemeyiz. Muhsin Başkan'ın üç gün o dağlarda kalması, bir helikopter kazası ya da suikastı neticesi hayatını kaybetmiş olması belki de bugün kabrinin türbe gibi olmasını bizim şer gibi gördüğümüzü Allah netice de böyle bir final hazırladı. Allah ne istediye öyle oldu. Kaza aslında şöyle oldu, böyle oldu insanlar sürekli dedikodu üretiyor. Ben de yeni bir şeyler üreten ve o bilgi kirliliklerinin arasına yenilerini ekleyen birisi olmak istemiyorum. Onun için hakikati Allah bilir, gerçek helikopter düştü hepsi şehit oldu. Onun dışında bir bilgiyi ancak Allah biliyor.” (bkz.EK.B2).

Katılımcılarımızdan Remzi Çayır ise O'nun vefatının topluma bir ders bir öğüt bir nasihat olduğunu vurgulayarak şöyle anlatmıştır: “Vefatı ile ilgili bu topluma ders vermiştir. Söylediklerimi iyi anlayın demiştir. Bu toplumun hiçbir yere dayanmadan hiçbir gücün söylediklerini ve yaptırmak istediklerini kabul etmeden bağımsız bir şekilde hareket edebilen insanlara ve hareketlerin yanında olun dedi. Halk arasında “Kimin ekmeğini yersen, onun kılıcını çalarsın.” Diye bir söz vardır. “Ben kimsenin ekmeğini de yemem kimsenin kılıcını da çalmam.” Derdi. Bağımsız bir siyasetin öncüsü olmuştur Yazıcıoğlu. Siyasetin toplumu ayırtmaması gerektiğini, ötekileştirmemesi gerektiğini anlattı vefatıyla. Ayrıca giderken insanlara siyaset için birbirlerini kırmamalarını, birbirleri ile kavga etmemeleri gerektiğini tembihlemişti. Siyasette bir ahlakın var olması gerektiğini ve siyaset yapıyoruz diye her şeyin mubah olmaması gerektiğini vurgulardı hep. “Eğer siyaset gerçekten insanlığa hizmet getiren bir kurum olsaydı bu kadar meraklısı olmazdı.” Demişti. Zora talip olan insanlar sıraya girmez, zora talip olmayı insanlar tercih etmezler. Muhsin Yazıcıoğlu insanlara şunu anlatmıştır vefatı ile: başbakan, bakan ya da cumhurbaşkanı olmayabilirsiniz, sıfatlarınız olamayabilir ama iyi bir insan olursanız millet size sahip çıkacaktır ve sizi hep hayırla yâd edecektir. Bugün mezarına gidin her kesimden insan ziyaret ediyor.” (bkz.EK.B16).

Yalçın Topçu ise Yazıcıoğlu'nun vefatını değerlendirirken O'nun bugün dahi toplum tarafından özlenilen ve yası tutulan bir lider olduğu üzerinden bir yorum

yapmış ve sözlerini şöyle aktarmıştır: “Millet gönlünün derinliğinde sultan olarak gördüğü bir müstesna kişiliğe cenazesinde vefasını göstermiş ve milyonlar sel olup akmıştır. Benim şehadet süreci diye tanımladığım malum dramatik hadiseye karşı milletin isyanı da halen bitmiş değildir. Milleti için hep dile getirdiği büyük birliği cenaze töreninde gerçekleştirmiştir. Çok marjinal birkaç kısık ses dışında milletimizin bir tamamı acıyı, hüznü iliklerine kadar hissetmiş, kabri halen ziyaretçi akınına uğramaktadır. O süreç şahsım adına da çok elem verici bir dönem oldu. O benim hayatımda çok özel ve önemli bir konuma sahipti. Bir kardeş gibi, bir ağabey, bir dost, bir yaren, bir lider, muhabbetimiz derin müstesna bir kişiydi. Bizler bu travmayı uzunca bir müddet üzerimizden atamadık. Muhsin Başkanımıza biz doyamadık, millet de özlem duyuyor zaten. Ardından bu kadar yas tutulan başka bir siyasi lider var mıdır bilemiyorum. Malum, o devlet başkanı, başbakan, bakan filan değildi. Oy olarak küçük sayılabilecek bir partinin genel başkanıydı ama millet nazarında özgül ağırlığı çok yüksek bir kişilikti. Bildiğiniz gibi Kenan Evren, milletin önüne konulan sandıktan yüzde 90’ın üzerinde oy alarak cumhurbaşkanı olmuştu, fakat cenazesinde bir avuç insan vardı. Kenan Evren’in düzeninin mağduru Muhsin Yazıcıoğlu’nu ise milyonlar uğurladı. Demek ki milletin gönlündeki yerden daha büyük bir saltanat yokmuş.” (bkz.EK.B5).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun dava arkadaşlarından bir diğeri olan Orhan Aslan ise daha duygusal ve biraz da sitem eden bir yorumla şunları söylemiştir: “Millet üzüldü, dağda kalmasına üzüldü, soğukta kalmasına üzüldü, donmasına üzüldü, orda başına bir hal gelmesine üzüldü. İnsanların ona karşı bir sevgisi vardı ama bu sevgi oya dönüşmedi. O gün cenazesinde 2 milyon insan vardı bu harika bir iş ama bu tepki sanal bir tepki o kadar çok seviyorsan oy verseydin, 3Kr. Yardım etseydin, yanına gitseydin adam yıllarca tek başına kaldı. Bu sevgi bir günde mi oluştu demek ki eskiden vardı. Ben bu sevgiyi bu sebepten dolayı önemsemiyorum. Tamam, büyük bir şeydir ama bu 2 milyon oyun en azından yarısı gelmesi lazımdı. O sebepten dolayı çok fazla ciddiye almıyorum. Sanal bir gösteriydi geçti, gitti.” (bkz.EK.B10).

Recep Kırış Yazıcıoğlu’nu görmüş olduğu bir rüya ile anlamış ve duygularını paylaşmıştır: “Kesin inancım şudur ki o bir şehittir. Kendisini kaç defa rüyamda gördüm. Her defasında kucaklaştık. Bana: “Ben ölmedim. İyiyim. Hayattayım.” Dedi. Elbette ki doğrudur. Şehitler ölmez! Muhsin Yazıcıoğlu, genç yaşında vefat etti. Bize göre kesinlikle bir suikasttır. Bunu yapanlar da muhakkak bir gün ortaya

çıkacaktır, çünkü hiçbir şey gizli kalmaz. Bu bir tehdit değil bizim kesin inancımızdır.” (bkz.EK.B11).

Orhan Kavuncu ise bu hususla ilgili cenazeye katılan vatandaşlar üzerinden bir yorum yapmıştır: “Onu sevenlerin ne kadar çok olduğu ve farklı kesimler olduğu ortaya çıktı. Ölümünden önce değeri bilinmeyen bir insan, ölünce değeri anlaşıldı. Bugün bile hala, ondan bahsettiğimiz her insan, hangi kesimden olursa olsun, onu rahmetle anıyor; onun ölümünün ülkemiz için yeri doldurulamayacak bir boşluk olduğuna inanıyor. Ben de şehit başkanımı rahmetle anıyorum.” (bkz.EK.B8).

Mustafa Destici de Yazıcıoğlu’nun vefatı ile ilgili duygularını şöyle aktarmıştır: “Pek çok şeyin değerini kaybettikten sonra anlıyoruz. Bu insana ait bir zaafıdır. Keşke böyle olmasa ama bu bir gerçek ve beğenmesek de kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bir başka hususta şahadetin üzerindeki sır perdesinin hukuk yoluyla kaldırılamamış olmasıdır. Uğraşımız ve ümidimiz bu sürecin doğru bir şekilde aydınlatılmasıdır.” (bkz.EK.B7).

Selçuk Özdağ duygularını toplumsal birliktelik üzerinden şöyle ifade etmiştir: “Vefatı ile toplum, kendileri için çalışan yiğit, dürüst bir adamın varlığından haberdar olmuştur ve Muhsin Bey’i öğrendiler. O bu toplumun birlikteliğini vefatında sağlamıştır. Cenaze töreninde her kesimden insan vardı orada. Her evin cenazesi olmuştu kendisi. Kendisi başka ülkelerin hesabına çalışmayı göze alarak yaşamını sürdürebilirdi ama o milleti için bu topraklarda öldürülmeyi tercih etmiştir.” (bkz.EK.B12). Yine bu hususu destekler bir yorum da Lütfü Şehsuvaroğlu’ndan gelmiştir: “Sağlığında birleştiremediği bütün unsurları, cenaze arabasının arkasında birleştirdi.” (bkz.EK.B3).

Haşim Akten ise Yazıcıoğlu’nun arkadaşlarının meselelerini kendi meselesi kabul eden bir anlayışının olduğu ve buna binaen bir yorumda bulunmuştur: “Allah sevdi, bu insanlar sevmedi, Allah da yanına aldı. Bütün mesele budur. Cinayet midir? Cinayettir. Sorumluları bulunmalı mı? Bulunmalı. Eğer ben ölseydim, beni öldürenleri bulmadan ölmezdi Muhsin Yazıcıoğlu. Arkadaşına böyle bir şey olsaydı. Bir gün mutlaka bunun hesabını verecekler. Bir gün bu işe karışanların hesabının sorulduğunu görecektir bu toplum. Bizim tek derdimiz var devlete bir şey olmasın.” (bkz.EK.B13).

İlker Kayalıoğlu, Yazıcıoğlu'nun vefatı ile onun davasının yetim kalması üzerinden bir yorumda bulunmuş ve şu sözleri sarf etmiştir: “Muhsin Başkan 25 Mart 2009'da her zamanki gibi vatan için, devlet için, millet için, din için yollara düşmüştü. Bu uğurda şehit edildi. Ve üç gün dağlarda bırakıldı. Türk-İslam dünyası yetim kaldı. Tüm acılarımıza ve kırılganlıklarımıza rağmen yolumuza devam ediyoruz. Şehadetinin aydınlatılması için çaba sarf ediyoruz. Ve biliyoruz ki, büyük davalar, büyük liderlerin şehadetleri üzerine kurulur. Allah Muhsin Başkan'ın misyonunu ve mücadelesini anlamayı O'nun bayrağını layığı ile taşımayı bize nasip eylesin.” (bkz.EK.B18).

Kadir Mahir Damatlar'ın yorumu ise Yazıcıoğlu'nun vefatının onun arzu ettiği bir sonuç olduğuna vurgu yapmış ve şu sözleri sarf etmiştir: “Evet, ölümün hayırlısı, ömrün de hayırlısı bir, iki; biz neyin hayır neyin şer olduğunu bilemeyiz. Bazen hayır zannettiğimiz şeyde şer, şer zannettiğimizde hayır vardır. Bu ayetin tezahürüdür ki Muhsin Başkan'ın vefat şekli hayra dönüşmüştür. Hacı Bayram-ı Veli Hazretlerinden sonra Ankara da en çok ziyaret edilen kabir olmuştur. Abdurrahim Karakoç ağabeyin dediği gibi yatak da mı ölmeliydi, tabii ki zirvelerde ölmeliydi. Oda zirvelerde öldü.” (bkz.EK.B2).

Devamında ise duygularını şöyle aktarmıştır: “Cenabı Allah bir kulunu severse, Cebrail Aleyhisselam'a der ki: “Ben falanca kulumu seviyorum, O da gök ehlini toplar melekût âlemini toplar ve derki Yüce Rabbimiz falanca kulunu seviyor. Bu melekler insanların kalbine sevgi ilhamı olarak iner ve o kula karşı sevgi oluşur. Muhsin Başkan'ın cenazesi kalkarken oraya onca insan geldi ve gözyaşı döktü. Bu Allah'ın tanzimidir. Geçirmiş olduğu bir ömrün neticesidir bu durum. Delikanlı adamdı ya, delikanlı adamı Allah sever, sevdiğini de sevdirebilir. Bütün mesele bunun tezahürüdür bence. Çünkü başka türlü izah edemiyorum.” (bkz.EK.B2).

Hasan İlter, Yazıcıoğlu'na olan minnet duygularını şöyle aktarmıştır: “Türkiye çok büyük bir değer kaybetti. Toplum bunu çok sonradan anlamıştır. Eğer yaşasaydı Türkiye'deki vesayetçi sistemi bitirecekti. Rahmetli cezaevinden çıkar çıkmaz hemen bir vakıf kurmuştu sosyal yardım vakfı ile cezaevindekilere yardım göndermişti o yardımlardan bende faydalandım. İnsanların gönlünü kazanmayı iyi bildi. Yine dışarıda da cezaevinden çıkan ülkücülere elinden gelen her türlü desteği verdi iş ararken, evlenirken vs gibi.” (bkz.EK.B15).

Abdullah Gürgür Yazıcıoğlu'nun vefatını değerlendirirken onun vefatının insanlar üzerindeki tesiri üzerinden şu yorumlarda bulunmuştur: “Vefatı tabi yürekleri sızlattı. Üç gün boyunca dağlarda cenazesine ulaşamadı. Vefatının öncesinde “Üşüyorum” isimli şiirine klip çekilmiş olması ve bunun üzerine vefat etmesi ve günlerce ekranlarda yayımlanması ile her evin bir cenazesi olmuştu sanki. Hayalindeki büyük birliği cenazesi ile sağlamıştı. Bize göre şehit olmuştur. İnandığı davası uğrunda mücadele ederken vefat etmesi hasebi ile şehit olmuştur. Bana göre vefatının nasıl olması değil vefatındaki mana önemlidir ve bu ülkenin gelecek nesillerine onun fikir hayatı ve davası anlatılmalıdır. Asıl o zaman bir mana bir anlam oluşur.” (bkz.EK.B19).

Hasan Çağlayan, ülkenin birlik ve bütünlüğü, cenaze töreninde karşılaştığı farklı kesimden insanlar ve Yazıcıoğlu'nun cenazesi itibarıyla kendisinin bir fikir doğrultusunda vakıf kurmaya kadar gidecek olan duygularını şöyle anlatmıştır: “Vefatından sonra biz gönüllerde birlik vakfı isminde bir vakıf kurduk. Kocatepe camiinde namaz kılınırken ben yüksekçe bir yere çıktım ve insanları incelemeye başladım. Beklemediğim bir kalabalık ve farklı çevre ile karşılaştım orada. Rahşan Hanım'ı (Rahşan Ecevit) da gördüm, bazı HADEP'lileri de gördüm, fakir insanları da gördüm, zengin insanları da gördüm, 12 Eylül öncesi birbirimizin canına kast etmiş olduğumuz insanları da gördüm keza devletin lider kadrosu ordaydı. Ben kendi kendime orada duygulandım bu milletin birliğini görünce çok duygulandım ve dedim ki, demek ki bu millet bir araya gelebiliyor. O zaman dedim ki bu milleti bir araya getirecek unsurları bulmak lazım. O gün orada inancı olmayanlar bile hoca dua ederken ellerini açtılar. Bir birlik oldu. Biz de sonradan düşündük ve gönüllerde birlik vakfını kurduk. Bu milleti bir araya getirecek unsurları araştırın, bulsun diye kurduk. Bu hususları ne kadar çoğaltırsak bu millet birleşecek. Bakınız bu milletin mayasında birliktelik isteği vardır. Ben çorumda öğretmenlik yaparken o dönem Alevi-Sünni çatışması vardı bizim ilçede. İnanılmaz zamanlardı ama bir Kıbrıs Harbi çıktı bir anda o çatışmalar son buldu. Düne kadar çatışan insanlar birbirine destek olmaya başladı. Demek ki biz bir araya gelebiliyoruz. Bir şeyler ortaya koyup bu milleti bir araya getirmek lazım. Gönüllerde birlik vakfını kurduk biz, vakıflar insanların ömürleri ile sınırlı değildir. İnşallah kıyamete kadar gider, insanlara bu topluma fayda sağlar.” (bkz.EK.B4).

4.13. Muhsin Yazıcıoğlu'nun Edebi Yönü, Onu Temsil Eden Vakıflar ve Katılımcıların Onu Anlatan Anıları

Karakter olarak iyi bir baba, yürekli bir dava insanı, dürüstlük ve adalet söylemleri ile güçlü bir liderdir. Erol Güngör, Fethi Gemühlüoğlu, Osman Turan ve Seyyid Ahmet Arvasi gibi yazarlar başta olmak üzere birçok aydın ve yazarın kitaplarını okumayı seven birisidir. Öncelikle Milli Takım olmak kaydıyla Sivasspor'u desteklemektedir. En sevdiği yemek içli köfte olan Yazıcıoğlu'nun son yüzyılın Atatürk'ten sonra en büyük liderinin de Alparslan Türkeş olduğunu bir röportajında söylemektedir. (Öznur, 2012: 375).

145

“Bugün sekiz mayıs anneler günü

Hatırlanıyormuş anne ve sevgi(!)

Kalplerde şefkatle tam koca bir gün

Kucaklanıyormuş anne ve sevgi(!)” (Öznur, 2012: 458)

1998 Yılında hanımı Gülefer Yazıcıoğlu’na ithafen yazmış olduğu şiirin ilk dördlüğü şöyledir:

“Ben sevda yolunda aşkı ararken

Karanlık dünyama bir ışık yaktın

Su damlası gibi gönlüme aktın

Bir anlık bakışınla kalbimi yakın” (Öznur, 2012: 490).

12 Mart 1985 yılında vefat eden Aziz Tok isimli, amca diye hitap ettiği birine yazmış olduğu bir şiirin ilk dördlüğü şöyledir:

“Sağnak sağnak rahmet iner,

Yağmur aziz, su azizdir.

Duyduk ki Hakk’a yolcu var,

Giden yolcu Can Aziz’dir.” (Öznur, 2012: 466).

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcısı Gümrük ve Tekel Eski Bakanı Şehit Gün Sazak için yazmış olduğu bir şiirin ilk mısraları şu şekildedir:

“O gün, gün batarken akşamın kızılığında, gündüzde gün aradık güne giden yollarda.

Herkes rahmet gibi ışıklar saçan güne, bir kızıl namlu çevrildi kıpkızıl ellerce.

Kapandı Ayrancı Yokuşu’nda yollarımız, Gün battı Gün’le birlikte karardı dünyamız.

Kan düştü Mayıs’ın şiirsel sessizliğine, dudaklar kıpırtılı koştuk hastanelere.

Teselli aradık nafîle koridorlarda ve gerçeği zorladık, sorduk sorduk bir daha.” (Öznur, 2012: 469).

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Mamak Askeri Cezaevi’nde 1983 yılında yazmış olduğu kendisini ve davasını anlatan bu şiir de çok anlamlıdır:

“Gençliğim?” dedim,

“Ver!” dediler.

“İstikbalim?” dedim,

“Yok!” dediler.

“Kanım?” dedim,

“Dök!” dediler.

“Canım?” dedim,

“Milletin!” dediler.

Sevdim...

“Suçtur!” dediler. Ve

Çılgınlıkla yarıldı karanlık,

Sevgimi

Çarmıha gerdiler...” (Öznur, 2012: 461).

Yazıcıoğlu’nun vefatıyla beraber ekranlarda sık sık görmüş olduğumuz vefatından kısa bir süre önce klip de çekmiş olduğu “Üşüyorum” isimli şiiri de 1984 yılında Mamak Askeri Cezaevi A Blok’ta şubat ayında yazmıştır. Bu şiirin ilk kıtası şöyledir:

“Bir coşku var içimde bu gün kıpır kıpır

Uzak, çok uzak yerleri özlüyorum

Gözlerim parke parke taş duvarlarda

Açılıyor hayal pencerelerim

Hafif bir rüzgâr gibi süzülüyorum.” (Öznur, 2012: 457).

Muhsin Yazıcıoğlu cezaevinden çıktıktan sonra daha önceden kurulmuş olan Sosyal Güvenlik Eğitim ve Vakfı (SOGEV)’in başkanlığını yürütmüş ve burada cezaevinde bulunan Ülkücülere ve ailelerine yardımlar yapmıştır. Onların

cezaevinden çıktıktan sonra hayata tutunabilmelerini sağlamış bir vakıf çalışmasıdır. (bkz.EK.B6). Bu vakıftan yardım alan ve o dönem cezaevinde bulunanlardan biri de çalışmamıza yardımcı olan katılımcılardan Hasan İlter'dir. (bkz.EK.B15).

SOGEV daha sonra isim değiştirmiş ve Selçuklu Sosyal Güvenlik, Eğitim, Kültü ve Dayanışma Vakfı olarak halen faaliyet gösteren daha fikri ve kültürel projeler üreten bir vakıf haline dönüşmüştür ve bugün de başkanlığını katılımcılarımızdan Lütfü Şehsuvaroğlu yürütmektedir.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun fikri çizgisinde faaliyet gösteren bir diğer vakıf ise Gönüllerde Birlik Vakfı'dır. Bu vakıf da Muhsin Yazıcıoğlu vefat ettikten sonra kurulmuş ve Muhsin Yazıcıoğlu Ödülleri'ni düzenleyen ve kültürel sosyal faaliyetler düzenleyen bir kuruluştur. Vakıf kurucuları arasında yer alan Hasan Çağlayan ve Kadir Mahir Damatlar da bu araştırmamızda katılımcılarımız arasındadır. (bkz.EK.B4).

Muhsin Yazıcıoğlu'nun fikri alt yapısını taşıyan ama kısa süre sonra kapanmış olan bir vakıf da Muhsin Yazıcıoğlu Düşünce ve Stratejik Araştırma Derneği (MUHSİYAD)'tır. Bu vakfın kurucusu da Orhan Kavuncu'dur. Kendisi de bu çalışmamızda katılımcılar arasında yer almıştır. (bkz.EK.B6)

Bu çalışmamızda mülakat yaptığımız katılımcıların Muhsin Yazıcıoğlu ile yaşadığı bazı anı ve hatıraların da bu kısımda incelenmesi ve irdelenmesini önemli görmekteyim. Özellikle bazı anılarda ülke ve toplum için önemli mesajlar olduğunu düşünmekteyim.

Mahir Damatlar Muhsin Yazıcıoğlu ile arasındaki ilişkiyi şöyle tarif etmiştir: “Ben Muhsin Başkan'ın beyninin hücrelerine kadar tanıyorum, o da beni tanır. Benim hakkımda bilmediği iki şey var. Sigarayı bırakmışım, bir buçuk senedir içmediğimi kendisine söylememiştim gizli tutuyordum. Sürpriz yapacaktım seçimden sonra. Benim o sigarayı bıraktığımı bilseydi çok mutlu olurdu. Diğeri ise benim bağlama çaldığımı bilmezdi. Ben onunla tanışmadan önce bağlama çaldım sonra bırakmışım. Depremden sonra (17 Ağustos) istedim ki bu durum için bir ağıt yakılsın, bir türkü yakılsın. Aldım bir bağlama gizli gizli çalmaya başladım tekrar. Başkan ile yolculuklarda mırıldandığımız o sevdiği türkülerden repertuar hazırlamışım. Ona sürpriz yapacaktım. Seçimden sonra bizim yolculuklarda

durakladığımız bir istasyon vardı orada sadece ikimizin olduğu bir anda ona hem sigarayı bıraktığımı söyleyecek hem de bağlama çaldığımı ve ona bir repertuar hazırladığımı, kendimin çalıp beraber türkü söyleyeceğimizi söyleyecektim. O seçim bitmedi...”(bkz.EK.B2).

Hasan Çağlayan’da da şöyle bir anekdot paylaşmıştır: “Muhsin Yazıcıoğlu’nun cenaze töreninde Kocatepe Camii’nin avlusunda Rahşan Hanım’ı (Ecevit) görmüştüm ve kendisine sordum “Efendim sizin rahmetliyle bir hukukunuz var mıydı?” diye. O da bana “Bülent Bey (Ecevit) vefat ettikten sonra beni en çok arayıp bir ihtiyacım olup olmadığını soran birisiydi.” Demişti. Muhsin Yazıcıoğlu böyle birisiydi. Allah rahmet etsin.” (bkz.EK.B4).

Abdullah Gürgür Yazıcıoğlu ile yaşadığı bir anısını paylaşmış ve şöyle anlatmıştır: “Siyasetin kokuşmuş yanlarını çok iyi bilirdi. Gülüyordu artık bu durumlara. Bir gün Amasya gezisinden dönerken Çorumda hep uğradığı bir dinlenme tesisine uğramıştık. Muhsin Başkan son zamanlarında biraz da kilo almıştı. Tesisin sahibi “Yahu Başkanım ne güzel olmuşsun, etlenmişsin, butlanmışsin, kaslanmışsin, ha şöyle yahu” şeklinde bir tepki vermişti. Başkan da “Ne yapayım bu adam zayıftır, karadır, kurudur dediniz yıllardır oy vermediniz, bu adam ne kendi yer ne millete yedirir dediniz oy vermediniz, bende kilo adlım, etlendim, butlandım belki kararınızı değiştirirsiniz de oy verirsiniz.” Diyerek güldüler ve siyasetin o çirkin yönü üzerinden de hem bir iğneleme hem de bir ders verme maksatlı bir konuşması olmuştu.” (bkz.EK.B19).

Gazeteci yazar Serdar Arseven de Yazıcıoğlu ile bir seyahatte yaşadığı bir anıyı paylaşmıştır: “Bir gün, Güneydoğu’ya gidiyorduk kendisiyle, Diyarbakır’dan Şırnak’a kadar bir tur. Sohbet ederken cep telefonu çaldı. Bir çocuktan arayan, “Muhsin Amca, bizim apartmanın yöneticisi oyun oynamamıza izin vermiyor, şuna bir kız!” diyordu. Muhsin Başkan, katıla katıla güldükten sonra, çocuğa “Tamam evlat, ilgileneceğim, ama siz de yaşlıları hastaları rahatsız etmeyeceksiniz, tamam mı?” Diye nasihatte bulundu. Çocuktan aldığı adresi, arkadaşlarına verdi; “Duruma bir bakın, eğer bir sakınca yoksa çocukların oyun oynaması engellenmesin” diyerek. Bunun gibi küçük büyük her meseleyle ilgilenen, söz verdim mi mutlaka yerine getiren bir yapısı vardı.” (bkz.EK.B20).

Remzi ayır Muhsin Yazıcıoğlu'nun vefa timsali olduğunu söylediği bir anısını şöyle anlatmıştır: “Çok vefalı bir insandı demiştik ya onun üzerinden bir örnek vereceğim. Abdullah atlı vefat etmişti. İnsanlar onun aleyhinde sloganlar atıyordu. Bir tepki söz konusuydu. Cenaze günü bazı arkadaşlar cenazeye katılmaması gerektiğini, eğer katılırsa gerek medya gerekse toplum tarafından bir tepki ile karşılanabileceğini söylemişlerdi. Gülümsedi ve “Kim ne derse desin, o benim arkadaşımdı” dedi, “Geçmişte beraber olmuşuk” dedi ve “Tepkilerden çekinerek insani görevimizi yerine getirdik diye kimse bize bir şey söyleyemez” dedi. “Bana yakışan gidip cenazesine katılmaktır ve bende katılacağım” dedi. Hesap yapmadı, insani değerini, vefasını gösterdi.” (bkz.EK.B16).

Gölperi Yıldırım alı da yine Muhsin Yazıcıoğlu'na şükran duyduğunu şu sözlerle ifade etmiştir: “Oğlum 2007 yılında askere gidecekti. Muhsin Başkanım oğlum Ergün'ü sordu. “Ne yaptı askerliği çıktı mı?” dedi. Bende çıktı başkanım dedim. “Tamam, onu bana gönder.” dedi ve daha sonra oğlum yanına gidince elini öpmüş Muhsin Başkanım da ona cep harçlığı vermiş. Çok mutlu olmuşum. Muhsin Başkan da böyle yaparak gençlere ne kadar değer verdiğini, insanlara ne kadar önem verdiğini göstermiştir.” (bkz.EK.B14).

Yazıcıoğlu'nun insani vasıflarını gerek şiirlerinden gerek paylaşılan anekdotlardan alıntılar yaparak bu bölümde incelemiş olduk. Sonuç olarak Muhsin Yazıcıoğlu çevresindekilere karşı her zaman merhametli, sevgi dolu bir insan olduğunu ve onların kendisinden beklentilerini hiç boşa çıkarmadığını öğreniyoruz.

SONUÇ

Bu çalışma, Muhsin Yazıcıoğlu'nun toplumu ilgilendiren fikirlerini ve Türk siyaset tarihi içerisindeki yerini ortaya koymak, onun sergilediği tavırların yaşadığı döneme ve sonrasına etkilerini masaya yatırmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmamızda mülakat araştırma tekniği kullanılarak, Muhsin Yazıcıoğlu'nun hayatına tanıklık etmiş katılımcılarla görüşülmüştür.

Muhsin Yazıcıoğlu, 12 Eylül Askeri Darbesi öncesinde Ülkü Ocakları Genel Başkanı, MHP Genel Başkan Müşaviri olarak görev yapmış, 12 Eylül 1980 Darbesi'nin ardından cezaevine girmiştir. Cezaevinden çıktıktan sonra bir süre Sosyal Güvenlik ve Eğitim Vakfı Genel Başkanı olarak vazife üstlenmiş, cezaevinde, kendisi gibi işkenceye tabi tutulan Ülkücü dava arkadaşlarının maddi manevi sıkıntılarını çözmek için projeler geliştirmiş, yardım kampanyaları düzenlemiş ve cezaevinden çıkan dava arkadaşlarının dışarıdaki hayata adapte olmalarına yardım etmiştir.

Vakıf başkanlığından sonra bir grup arkadaşı ile uzun istişareler neticesinde kendi fikri ve eylemci yönünü ortaya koymak için siyasete girmiştir. 12 Eylül 1980 Darbesi'nin ardından kapatılan MHP'nin yerine MÇP kurulmuş, Muhsin Yazıcıoğlu da liderliğini Alparslan Türkeş'in yaptığı partide görev almıştır. Bir süre sonra parti yönetimi ile yaşanan fikir ayrılıklarından dolayı kendisi ile birlikte MÇP'den ayrılan arkadaşlarıyla Büyük Birlik Partisi'ni kurmuştur. Vefatına kadar da BBP Genel Başkanı olarak görev yapmıştır.

Muhsin Yazıcıoğlu BBP'yi Allah'ın rızasını gözeterek insanlara ve devletine fayda sağlayacak işler yapmak için kurduğunu çeşitli kereler dile getirmiş, parti çalışmaları sayesinde fikirlerini kitlelere ulaştırabilme imkanına sahip olduğunu vurgulamıştır.

Muhsin Yazıcıoğlu, ülkenin kritik dönemlerindeki tavırlarıyla dikkat çekmiş bir liderdir. O, 12 Eylül öncesi dönemde ülkenin bir kaosa sürüklenmek istediğini vurgulamış, Cumhurbaşkanlığı'na mektup yazarak tedbir alınmadığı takdirde işlerin iyice kötüye gideceği yönünde uyarılarda bulunmuştur. O günlerde gençlik hareketleri liderlerinin radyo ve televizyon programlarında bir araya getirilmesinin

ve serbest tartışma zeminlerinin oluşturulmasının faydalı olacağını belirtmiştir. 90'lı yıllarda TBMM'de ABD'nin Kuzey Irak'ta bir devlet kurmak istediğinden ve bunun ülkeye çok büyük zararı dokunacağından bahsederek “Çekiç Güç” olarak nitelendirilen yapıya karşı olduğunu ifade etmiştir. Ülkemizde yaşanan darbelere karşı durduğu ve kendisinin de bir darbe mağduru olmasından dolayı bu husus üzerinde hassas olduğu bilinmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri'ne duyduğu saygı ve sevginin büyüklüğünü çeşitli vesilelerle dile getirmiş, bununla birlikte Asker'in Millet'ten vekalet alan siyasetin emrinde olması gerektiğini dile getirmiştir. Bu bakış açısının tabii sonucu olarak da 28 Şubat Darbe Girişimi'ne karşı çıkmıştır.

Refah-Yol Hükümeti'nin antidemokratik yollarla indirilmek istenmesine tepki gösteren Yazıcıoğlu'nun, “Namlusunu millete çevirmiş tanka selam durmam!” ve “Türkiye İran olmaz, Cezayir de olmaz ama Suriye yapılmasına da biz müsaade etmeyeceğiz!” şeklindeki cümlelerine, görüştüğümüz katılımcılar tarafından dikkat çekilmiştir. Katılımcılar, Muhsin Yazıcıoğlu'nun demokrasiye, toplumsal barış ve anlayışa katkıda bulunduğu yönünde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcılar, Muhsin Yazıcıoğlu'nun çevresinde; dindar, dürüst, anlayışlı, merhametli, sabırlı, hoşgörülü, aydın bir insan, ilkeli bir siyasetçi olarak tanındığı yönünde kanaat belirtmişlerdir. Bazı görüşmelerde Muhsin Yazıcıoğlu'nun bir Türk Milliyetçisi olarak Doğu ve Güney Doğu'daki illerimize yaptığı ziyaretler üzerinde durulmuş, bölge halkının kendisine büyük ilgi ve teveccüh gösterdiğini ifade edilmiştir.

Yazıcıoğlu'nun Türk toplumunu meydana getiren unsurları, “Bir kilimin farklı desenleri” olarak nitelendirdiğine dikkat çeken katılımcılar, onun “Ülkemizde Kürt sorunu yoktur terör sorunu vardır, Kürtler bizim kardeşimizdir” şeklindeki sözlerini öne çıkartmışlardır. Yazıcıoğlu'nun birlik ve beraberlik vurgularındaki yoğunluğun, onun bu konudaki hassasiyetinin tezahürleri olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcılarımız Muhsin Yazıcıoğlu'nun ilgi gören bir siyasetçi olmasına rağmen seçimlerde arzu ettiği başarıyı yakalayamadığı yönünde ortak görüş belirtmişlerdir. Mülakatlarımızda bu durumun sebepleri üzerinde de durulmuştur. Katılımcılarımız bu konu ile ilgili değerlendirmelerinde konjonktürün Yazıcıoğlu siyasetine destek vermediği görüşünü öne çıkartmışlardır. İfade edilen görüşlere göre

Muhsin Yazıcıoğlu, daha fazla oy almak için ilkeleriyle örtüşmeyen yollara tevessül etmemiş ve bu duruşundan dolayı hedeflediği oy desteğine ulaşamamıştır. Siyasetin geniş ilişki ağlarına dahil ve büyük maddi imkanlara sahip olmayı gerektiren bir faaliyet alanı olduğu görüşünü dile getiren katılımcılarımız, Muhsin Yazıcıoğlu'nun arzu ettiği seçim başarılarına ulaşamamasını bu noktalardan değerlendirmiştir. Muhsin Yazıcıoğlu'nun “Bir saniyesine bile hükmedemediğimiz bir dünya için; bu kadar fırıldak olmaya gerek yok!” şeklindeki sözleri katılımcılarımız tarafından, onun seçim başarısını birinci hedef olarak görmediğinin delili olarak öne çıkartılmıştır.

Muhsin Yazıcıoğlu siyaseti topluma düşüncelerini ve ideallerini anlatabilmek için bir araç olarak kullanmıştır. Onun birçok konuşmasında birlik ve beraberlik mesajlarının, manevi hassasiyetlerinin öne çıktığı görülmüştür.

Yazıcıoğlu “Dini hassasiyetler insanlarla alakalıdır ama partiler herkese açık bir oluşumdur.” Cümlesiyle siyasi partilerin bütün inanç gruplarına eşit mesafede olması gerektiğini vurgulamıştır. Muhsin Yazıcıoğlu'nun tasavvuf akımlarını Türk-İslam kültürünün önemli olguları olarak değerlendirdiğini belirten katılımcılar, onun, bu türden yapıların siyasetten uzak durmalarının önemine işaret ettiğini de vurgulamışlardır. Katılımcılara göre Yazıcıoğlu, tasavvufi akımların siyasete karışmaları halinde, bundan hem karışanın hem de karışılanın zarar göreceği kanaatindedir.

Muhsin Yazıcıoğlu ile uzun yıllar boyunca bir arada olan katılımcıların onu anlatırken en çok kullandığı kavramlardan biri de “Dava Adamı” olmuştur. Katılımcılar, onun davasını “İlayı Kelimetullah için Nizam-ı Âlem yani Allah'ın adını kâinata hâkim kılabilmek için aleme nizam verme, düzen verme davası” olarak nitelendirmişlerdir. Onun iktidara talip olmasından ziyade siyaseti kullanarak toplumu belli bir ülkeye yönlendirmek istediği yönünde değerlendirmelerde bulunan katılımcılar, cenaze merasimindeki ortaya çıkan birlik ve beraberlik tablosunu, Muhsin Yazıcıoğlu'nun mesajlarının toplum tarafından alındığı yönündeki kanaatlerine dayanak olarak öne çıkartmışlardır.

KAYNAKÇA

- AKÇURA, Yusuf; **Üç Tarz-ı Siyaset**, Kilit Yayınları, Ankara, 2011.
- AKÇURA, Yusuf; **Türkçülüğün Tarihi, Türkçülük Cereyanı, Türk Ocakları**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2015.
- AKINCI, Abdulvahap; “Türkiye’nin Darbe Geleneği: 1960 ve 1971 Müdahaleleri”, **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, Nisan 2014, s.57.
- ANDIÇ, Fuat; ANDIÇ, Süphan; KOÇAK, Mustafa; **İbni Haldun Hayatı ve Eserleri Üzerine Düşünceler**, Alternatif Politikalar Merkezi Yayınları, Ankara, 2009.
- ARVASI, Seyyid Ahmet; **Türk-İslam Ülküsü**, Burak Yayınevi, İstanbul, 1990.
- ATALAY, Gülşah; **Türkiye’de Sosyalist Sol Akımın Dönüşümü ve Doğu Perinçek**, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne, 2009.
- ATASOY, Fahri; **“Küreselleşme Bağlamında Erol Güngör’ün Kültür Milliyetçiliğini Yeniden Düşünmek”**, Sosyoloji Yazıları-3 Hüseyin Yalçın’a Armağan, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 2009.
- AVCI, Cemal; **Atatürk’ün Milliyetçilik Anlayışı**, Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı, Genelkurmay Basım Evi, Ankara, 2003.
- AYDIN, M. Kemal; **“Kapitalizm ve Kriz”**, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 2, 2003, s.1–10.
- AYDIN, Suavi; **“Türkiye Solunda Özgücülük ve Milliyetçilik”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 8: Sol**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007.
- AYTEPE, Mahsum; **“Doğuştan Günümüze İslamcılığın Türkiye Seyri: Bir Sınıflandırma Denemesi”**, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1, 2016, s.170–200.
- BAGCE, H. Emre; **“Emperyalizm Kuramları ve Amerikan Kamu Diplomasisi”**, **Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi**, No:28, Mart 2003, s.64.

- BAHADIR, Alperen; **Ülkücülüğün Tarihi**, Kriminal Kitaplar, İstanbul, 2017
- BAKAN, Ömer; CANÖZ, Kadir; **“Türkiye’de Eğitimli Seçmenin Yerel Seçimlerde Oy Verme Kriterleri”**, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, T.y. 485–509.
- BALBAY, Refik; **“Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim”**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 37, Sayı: 2, 2004, s.61–82.
- BALCI, Ercan; **“Türkiye’deki Milliyetçilik Söylemleriyle Kıyaslamalı Olarak Erol Güngör’ün Sosyolojik Milliyetçilik Anlayışı”**, Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, Sayı: 1, Cilt: 14, 2011, s.2–28.
- BAYRAKTAR, Özgür; **Ülkücü Harekette Bölünme: Milliyetçi Hareket Partisi ve Büyük Birlik Partisi**, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2016.
- BAYRAKTAR, Özgür; **Lider, Teşkilat, Doktrin’in iflası: Ülkücü Harekette 1980 Sonrası Dönüşüm, Bölünme ve İç Çatışma**, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 17, 2015, s.35–40.
- BELGE, Murat; **“Türkiye’de Sosyalizm Tarihinin Ana Çizgileri”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 8: Sol**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007
- BERK, Ercüment; **“Yusuf Akçura ve Fikirleri”**, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Sayı: 59, 2017, s.497–509.
- BERKES, Niyazi; **Batıcılık, Ulusçuluk ve Toplumsal Devrimler**, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2002.
- BİLGE, Muhittin; **“Nurettin Topçu ve Medeniyete Milli Bir Alan Açma Çabası Olarak Anadolu Medeniyet Perspektifi”**, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13/2, 2011, s.167–182.
- BİLGİZ, Musa; **“Mehmet Akif’te Milli Birlik Düşüncesi”**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 32, 2009, s.12–34.

- BORA, Tanıl; **“Alparslan Türkeş”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 4: Milliyetçilik**, İletişim Yayınları, İstanbul,2008
- BORA, Tanıl; CAN, Kemal; **Devlet, Ocak, Dergâh, 12 Eylül’den 1990’lara Ülkücü Hareket**, İletişim Yayınları, İstanbul, 1991.
- BOSTANCI, Naci; **“Milliyetçilik ve Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Çizgisi”**, Huzeyfe Süleyman Arslan (Ed.), **Statükodan Değişime Milliyetçilik Ufku**, Selçuklu Vakfı Yayınları, Ankara, 2008.
- CARR, Hallet Edward; **Milliyetçilik ve Sonrası**, İletişim Yayınları, İstanbul, 1990.
- ÇELİK, Muhammed; Dağ, Mehmet; **Kapitalist İktisadi Düşüncenin Geçirdiği Dönüşümler Üzerine Bir Değerlendirme**, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 3, Bitlis Eren Üniversitesi, Bitlis, 2017.
- ÇUHADAR, Cengiz; **“Anarşizm Düşüncesindeki Farklılıklar”**, **Dini Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 16, Sayı: 43, 2013, s.105–122.
- DEMİR, Hasan; **Demokrasi Düşüncesinin Gelişimi Bağlamında Demokrasi ve Demokrasi Karşıtı Görüşler: GIOVANNI SARTORI VE CARL SCHMITT**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.
- DEMİREL, İdris; **Nurettin Topçu’nun Düşünce Dünyasında Felsefe-Milliyetçilik Geçişmeleri ve Millet, Yurt, Sferleri**, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:30, Sayı:1, Bursa, 2011.
- DEMİREL, Songül; YEGEN, Ceren; **“Tüketim, Postmodernizm ve Kapitalizm Örgüsü”**, İlef Dergisi, Sayı: 2, 2015, s.115–138.
- DOĞAN, Mehmet; **“Hüseyinzade Ali Bey Turan, Ahmet Ağaoğlu ve Türkçülük Düşüncesi Üzerine...”**, **Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi Dergisi**, Cilt: 2, Sayı: 7, 2010, s.95–99.
- DOĞANOĞLU, Mustafa; **“Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) ve Siyasal Ayırışma”**, **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt: 71, No: 3, 2016, s.941–959.

- DURAN, Burhanettin; AYDIN, Cemil, KOÇYİĞİT, Demet; **“Modern İslamcılık Düşüncesinin Rakip Oksidentalizmleri: Necip Fazıl Kısakürek ve Nurettin Topçu’da Hristiyanlık, Batı ve Çağdaşlık Anlayışı”**, FSM İlmî Araştırmalar ve Toplum Bilimleri Dergisi, Sayı: 7, 2016, s.308–335.
- DURAN, Hasan; POLAT, Aydın; **“Nurettin Topçu’da Milliyetçilik ve Anadolu Milliyetçiliği”**, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 28, 2010.
- DURAL, A. Baran; **Devletin Malı Olarak Milliyetçilik**, Yayınlanmamış Lisans Tezi, T.C. MSÜ Sosyoloji Bölümü, İstanbul, 1998.
- GELLNER, Ernest; **Uluslar ve Ulusçuluk**, Hil Yayın, İstanbul, 2006.
- GEORGEON, François; **“Yusuf Akçura”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 4: Milliyetçilik**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2008
- GÖKALP, Ziya; **Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2013.
- GÜNEŞ, Mehmet; **Bir Güzel İnsan Muhsin Yazıcıoğlu Onsuz On Yıl ve Ona Tahassür**, Başkent Klişe Matbaacılık, Ankara, 2019.
- GÜNGÖR, Erol; **Dünden Bugünden Tarih-Kültür ve Milliyetçilik**, Ötüken Yayıncılık, İstanbul, 1995.
- GÜNGÖR, Erol; **Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik**, Ötüken Yayıncılık, İstanbul, 1996.
- HEYWOOD, Andrew; **Siyaset**, Adres Yayınları, Ankara, 2013.
- HOCAOĞLU, Durmuş; **“Hakka Yürüyen Bir ‘Er’ Kişi: Alparslan Türkeş”**, Son Çağrı Yazıları, Sıra No: 14, 1997, s.05.
- KAPANI, Munci; **Politika Bilimine Giriş**, Bilgi Yayınevi, İstanbul, 2007.
- KARAÇOR, Süleyman; **Küreselleşme Sürecinin Ulus-Devlet Üzerine Etkileri ve Türkiye, Yüksek Lisans Tezi**, Konya, 2008.

KARAKURT, Gökhan; **“Siyasi Partilerin Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşmaları Bağlamında Milliyetçi Hareket Partisi Üzerine Bir Değerlendirme”**, Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, Sayı: 1, Cilt: 2, 2016, s.41–50.

KARATEPE, Şükrü; **Darbeler Anayasalar ve Modernleşme**, İz Yayıncılık, İstanbul, 2009.

KILIÇ, Murat; **“Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Milliyetçiliğinin Tipolojisi”**, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 16, 2007, s.113–140.

KIRKPINAR, Dilek; **12 Eylül Askeri Darbesi’nin Gençliğin Üzerindeki Etkileri**, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, İzmir, 2009.

KIŞLALI, Ahmet Taner; **Siyaset Bilimi**, İmge Kitapevi, Ankara, 1990.

KIVILCIM, Fulya; **Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi**, Sosya ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 2013.

KOCA, Bayram; **Türkiye’de İslam ve Sosyalizm İlişkisi Bağlamında Emek ve Adalet Platformu ve Antikapitalist Müslümanlar**, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013.

KOÇOĞLU, Erdem; **Cumhuriyet Sonrası Doğu ve Güneydoğu’da Kimlik ve Din**, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2018.

KOMSUOĞLU, Ayşegül; **“Siyasal Liderlik ve Süleyman Demirel Örneği”**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2003.

KOZAKLI, Süreyya T; **“Mahir Çayan’ın Siyasi Düşüncesi”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 8: Sol**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2007

- KÖSEOĞLU, Nevzat; **Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu ve Ziya Gökalp**, Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul, 2009.
- KÖZLEME, Olgun; **“Liderlik, Siyasal Otorite Tipleri ve Karizma”**, Toplum Bilimleri Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 13, 2013, 239–250.
- KUZU, Burhan; **Demokrasi- Resmi İdeoloji- Sivil Toplum**, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Gündüz Ökçün’e Armağan, 47(1-2), 335-369, 1992.
- MANAZ, Abdullah; **Dünya’da ve Türkiye’de Siyasal İslamcılık**, Aytaç Yayınevi, Ankara, 2005.
- MARSHALL, Gordon; **Sosyoloji Sözlüğü**, (iç.) Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, 2009.
- MAZICI, Nurşen; **Türkiye’de Askeri Darbeler ve Sivil Rejime Etkileri**, Gür Yayınları, İstanbul, 1989.
- MEYDAN LAROUSSE Ansiklopedi; Meydan Yayınevi, Cilt 8, İstanbul, 1972.
- MORRIS, Brian; **Din Üzerine Antropolojik İncelemeler**, İmge Kitapevi, Ankara, 2004.
- OBA, Emin; ÖZTÜRK, Dinçer; GÜRBÜZ, Hulusi; **“Milli Mücadele Döneminde Mehmet Akif ve İslamcılık”**, International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume, Sayı: 9, 2012, s.563–572.
- ÖRS, Birsen (Der.); **19.Yüzyıldan 20. Yüzyıla Modern Siyasal İdeolojiler**, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2008.
- ÖZÇELİK, Mehmet; **Siyasi Bir İdeoloji Olarak Muhafazakarlık ve Türkiye’de Muhafazakâr-Demokrat Siyasal Kimliğiyle Ak Parti**, yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2016.

- ÖZDEMİR, Şevki; **Askeri Darbeler Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme ve Türkiye Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1994.
- ÖZNUR, Hakkı; **21.Yüzyılda Bir Alperen Muhsin Yazıcıoğlu**, Öncü Kitap, Ankara, 2009.
- ÖZNUR, Hakkı; **Muhsin Yazıcıoğlu Külliyyatı 1**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012.
- ÖZNUR, Hakkı; **Muhsin Yazıcıoğlu Külliyyatı 2**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012.
- ÖZNUR, Hakkı; **Muhsin Yazıcıoğlu Külliyyatı 3**, Akçağ Yayınları, Ankara, 2012.
- ÖZTÜRK, Feza; **“Küreselleşme-Yeni Dünya Düzeni”**, Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, Sayı:2, Dışişleri Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001.
- ÖZYURT, Cevat; **Küreselleşme Sürecinde Kimlik ve Farklılaşma**, Açılım Kitap, İstanbul, 2012.
- PALAZLIOĞLU, Ahmet Bekir, **Atatürk Kimdir? Atatürk’ün Milliyetçiliği**, Ebabil Yayıncılık, Ankara, 2006.
- PEKDEMİR, Melih; **“Devrimci Yol”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 8: Sol**, İletişim Yayınları, İstanbul,2007
- SARITAŞ, Mehmet; **“Nurettin Topçu”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 5: Muhafazakârlık**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009.
- ŞAHİN, Köksal; **“Bir İdeoloji Olarak ‘Milliyetçilik’”**, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E- Dergisi, Sayı: 12, 2007, s.1–8.
- ŞEN, Erkan; **Tarihi, Siyasi ve Fikri Arka Planıyla 9 Mart 1971 Darbe Girişimi**, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- ŞEN, Hasan; **“Mehmet Akif Ersoy’un Düşüncelerinin Biyografik Analizi”**, Sosyoloji Dergisi, Sayı: 34, 2016, s.243–268.

- ŞENCANLAR, Mustafa; **Türk Dış Politikasında Milliyetçilik Ve Müdahalecilik Tartışmaları: Kuzey Irak Ve Rojava Örnekleri**, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, 2015.
- TAN, Ahmet; BAYDAŞ, Abdolvahap; **“Seçmen Özelliklerinin Oy Verme Davranışı Üzerindeki Etkileri”**, Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 13, 2017, s.592–622.
- TAN, Mehmet; ÇİÇEK, Yeter; KOÇAR, Hatike; **Siyasi Partiler ve Türkiye’de Parti İçi Demokrasi Sorununa İlişkin Çözüm Önerileri**, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 2, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, 2015.
- TANYU, Arif Hikmet; **Atatürk ve Türk Milliyetçiliği**, Töre Devlet Yayınevi, Ankara, 1981.
- TOKLUOĞLU, Ceylan; **“Ziya Gökalp ve Türkçülük”**, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, Cilt: 68, No: 3, 2013, s.113–139.
- TOKLUOĞLU, Ceylan; **“Ziya Gökalp: Turancılıktan Türkçülüğe”**, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Cilt: 28, Sayı: 84, 2012, s.104–142.
- TOPÇU, Nurettin; **Kültür ve Medeniyet**, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2016.
- TOPRAK, Zafer; **Türkiye’de Popülizm 1908-1923**, Doğan Kitap, İstanbul, 2013.
- TURAN, Erol; **“Milliyetçilik Teorisinin Gelişimi ve Türk Milliyetçiliği”**, Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, Yıl: 1, Sayı: 1, 2011, s.135–147.
- TÜRK DİL KURUMU; **Türkçe Sözlük**, TDK Yayınları, 11. Baskı, Ankara, 2011
- TÜRKEŞ, Alparslan; **Dokuz Işık**, Kanaat Matbaası, Konya, 1968.
- TÜRKEŞ, Alparslan; **Türkiye’nin Meseleleri**, Kutluğ Yayınları, İstanbul, 1975.
- UCA, Alaattin; **İttihat ve Terakki Cemiyeti Kurucularından Türkçülük Fikrinin Ünlü Mütefekkeri Ali Bey Hüzeyinzade (Turan): Hayatı, Fikirleri ve Eserleri**, Kömen Yayınları, Konya, 2017.

ULUPINAR, Adem Ersagun; **Ahilik Düzen ve Kapitalist Düzen Karşılaştırması-II**, Kasım, 2018.

UMUR, Ömer; **Türk Siyasi Tarihinde Büyük Birlik Partisi Siyasi Gelişimi- Fikri Kaynakları- Teşkilatlanma Yapısı-1993-2009**, Muhsiyad Yayınları, Ankara, 2017.

URAL, Şafak; **“Demokrasi Kavramı, Toplumsal Değerler ve Birey”**, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Cilt: 40, Sayı: 1, 1990, s. 451-459.

ÜNAL, Ahmet Zeki; **Toplumda Tabakalaşma ve Hareketlilik**, Birleşik Yayınları, Ankara, 2011.Bay

ÜNÜVAR, Kerem; **“Ziya Gökalp”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 4: Milliyetçilik**, İletişim Yayınları, İstanbul,2008

YENİÇERİ, Özcan; **Bağımlılık Paradigmaları ve Türk Milliyetçiliği**, Kripto Kitaplar, Ankara, 2011.

YESEVİ, Çağla Gül; **“Türk Milliyetçiliğinin Evrimi”**, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 2, 2012, s.75-85.

YILMAZ, Ayfer Genç; **Milliyetçi Cephe Hükümeti: Siyasal Şiddet ve Devlet**, Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, İstanbul, Eylül 2015

YILMAZ, Murat; **“Erol Güngör”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 4: Milliyetçilik**, İletişim Yayınları, İstanbul,2008

YILMAZ, Murat; **“Mehmet Akif Ersoy”**, Tanıl Bora ve M. Gültekin (Ed.), **Modern Türkiye’de Siyasi Düşünce Cilt 5: Muhafazakârlık**, İletişim Yayınları, İstanbul, 2009.

YİĞİT, Ali Ata; **“Eğitim ve Kültür Açısından Atatürk’ün Getirdiği Modelin Fikri Temelleri ve Hedefleri”**, Erdem Dergisi, Sayı: 33, Cilt: 11, s.1038-1047.

YORGANCILAR, Serkan; **1965 Sonrası İslamcı Bir Öğrenci Hareketi Olarak Milli Türk Talebe Birliği**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2006.

YURDABAKAN, İrfan; **“Küreselleşme Konusundaki Yaklaşımlar ve Eğitim”**, **Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 6, 2002, s.61–66.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Son Konuşması, Yeni Akit Gazetesi, 09.03.2016. Erişim Adresi: <https://www.yeniakit.com.tr/haber/iste-yazicioglunun-son-konusmasi-145052.html>

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Nasihati, Karar Gazetesi, 30.03.2019. Erişim Adresi: <https://www.karar.com/yazarlar/hakan-albayrak/muhsin-yazicioglunun-nasihati-9710#>

“Can Düşmanı” Yazıcıoğlu’nu Anlattı, Hürriyet Gazetesi, 29.03.2009. Erişim Adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/can-dusmani-yazicioglunu-anlattı-11315429>

Ülkü Ocakları’nın Tarihçesi Hakkında, 26.09.2019. Erişim Adresi: <https://www.ulkuocaklari.org.tr/ulku-ocaklari-hakkinda/>,

EKLER

EK A. Tez Çalışması İle İlgili Katılımcılarla Yapılan Mülakat Soruları

EK B. Tez Çalışması İle İlgili Mülakat Yapılan Katılımcılar

EK B.1. Fatih Furkan Yazıcıoğlu

EK B.2. Kadir Mahir Damatlar

EK B.3. Dr. Lütfü Şehsuvaroğlu

EK B.4. Hasan Çağlayan

EK B.5. Yalçın Topçu

EK B.6. Hakkı Öznur

EK B.7. Mustafa Destici

EK B.8. Prof. Dr. Orhan Kavuncu

EK B.9. Hilmi Güneş

EK B.10. Prof. Dr. Orhan Aslan

EK B.11. Recep Kırış

EK B.12. Doç. Dr. Selçuk Özdağ

EK B.13. Haşim Akten

EK B.14. Gülperi Yıldırım Çalı

EK B.15. Hasan İlter

EK B.16. Remzi Çayır

EK B.17. Dr. Mustafa Çalık

EK B.18. İlker Kayaloğlu

EK B.19. Abdullah Gürgür

EK B.20. Serdar Arseven

EK B.21. Taha Akyol

EK C. Özgeçmiş

EK A. TEZ ÇALIŞMASI İLE İLGİLİ KATILIMCILARLA YAPILAN MÜLAKAT SORULARI

- 1-) Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?
- 2-) İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl tanımlarsınız?
- 3-) Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?
- 4-) Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?
- 5-) Politikacı Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?
- 6-) Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Dava Nedir?
- 7-) İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?
- 8-) Muhsin Yazıcıoğlu'na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?
- 9-) Siyasette Dürüst Olmak Güç Getirir Mi?
- 10-) Toplumun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır? Halk Kendisini Neden Seçimlerde Tercih Etmemiştir?
- 11-) Türkiye içerisindeki tasavvuf ve cemaat-toplum ilişkisine bakışı nasıldır? Ona göre toplum için bu kurumlara ihtiyaç var mıdır?
- 12-) MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmak İle Doğru Bir Eylem Yapmış mıdır?
- 13-) Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Teşekkür ederim. Ekleme istediğiniz hususlar ya da bu araştırmanın seyri açısından faydalı olacağını düşündüğünüz önerileriniz varsa onları da paylaşmanızı rica eder saygıyla hürmetler ederim.

Enes Turhan Kırıkkale Üniversitesi
Sosyoloji Bölümü
Yüksek Lisans Tez Öğrencisi
TEL: 0506 119 56 78

EK B.1. FATİH FURKAN YAZICIOĞLU

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Fatih Furkan Yazıcıoğlu, rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu'nun iki evladından birisiyim.

Benim Başkan sonrası uğraştığım ve kafa yorduğum iki mesele var. Bunlardan birisi suikast sürecini takip etmek, mahkemelerimiz oluyor onlarla ilgilenmek diğeri de Başkan'ın vefatından sonra bizim diye nitelendirdiğimiz gençliğin eğitim anlamında çok boş kalmış olmasıdır. Bu sebepten onların eğitimleri üzerine bir çalışma yürütmek istiyorum. Daha önce de dediğim gibi bu hususu da kendime bir görev addetmiş oluyorum. Başkan'ın siyasi fikirleri ve gençlik yılları ile ilgili ise konuşmaktan imtina ediyorum. Çünkü o hususta benden daha dolu olan daha fazla bilgisi olan kişiler var, şüphesiz benim de o yönü ile ilgili fikirlerim var ama bu hususta bilgi vermeyi uygun görmüyorum.

Sizin bu çalışmanız ile ilgili de gerçi sona gelmişsiniz artık ama elimden ne gelirse maddi manevi destek vermek isterim.

Bana Babanızı Anlatır Mısınız?

Başkan bir baba olarak, bir babanın evladına verebileceği her şeyi vermiştir bize. Çok fazla zaman ayıramıyordu belki ama yine de yokluğunda dahi babalığını hissettiren biriydi. Bu çok önemli bir şeydir bence. Çok yoğun zamanları oldu, genel olarak zaten yoğun bir programı vardı ama o en yoğun olduğu zamanda dahi küçük olmama rağmen bizi gözettiğini hissedirdim. Bunu yapardı, hissettirirdi, bir yandan yoğun bir şekilde çalışırken bir yandan da bizimle ilgisini hiç kesmediğini hissettirirdi. Bazen bir bazen iki bazen üç hafta eve gelmediği olurdu ama eve yorgun da gelse, belki kendisine ayıracak 3–4 saat zamanının 1,5–2 saatini bize ayırması çok büyük fedakârlıktı. Yarın bir gün Allah nasip ederse benimde bir çocuğum olacak, ben bu hissi ona yaşatabilir miyim? Ben bu şekilde davranabilir miyim? Ben bu fedakârlığı yapabilir miyim? Açıkçası bilmiyorum. Kendisine şükran duyuyorum. Allah ondan razı olsun.

Başkan vefat ettiğinde 16 yaşımıdaydım. Yaşadığımız birçok anı var ama küçük olmamdan dolayı hatırlayamadığım birçok önemli husus vardır muhakkak. Tam zaten belki de birlikte birçok şey yaşayacağımız zamanlardı ama o dönemleri de en yoğun olduğu yani vefat etmeden önceki dönemleri de en yoğun olduğu dönemlerdi. Çok küçük yaşlarımda hatırlıyorum mesela, gece geç geldiği zamanlar çok olurdu ama muhakkak yatmadan önce bizi kontrol ederdi, ihmal etmezdi. Çok yorgun da olsa eğer bizle vakit geçirecekse meyve hazırlar tek tek tabaklarımıza koyar ve bize ikram ederdi. Bunları yapardı mesela. Babamla en fazla zaman geçirmekten keyif aldığım Ramazan aylarında sahur hazırlamayı, beraber yemek yapmayı çok severdim. Onunla gece kalkıp bir melemen hazırlamak; zeytini, peyniri sofraya koymak ve orada geçirdiğim zamandan çok büyük keyif alırdım. Onun dışında bana ileriye yönelik vermiş olduğu nasihatleri çok önemlidir. Mesela, “karakterin ve duruşunla örnek olmalısın.” Derdi. “Belki okuldaki derslerin yerine göre iyi olur, kötü olur ama duruşun ve ahlakın benim için daha önemli, daha kıymetli”, derdi. “Belki okuldaki öğretmenin Furkan şu derste başarılı olamadı diyebilir ama Furkan’dan da hiç saygısız bir söz bir hareket görmedim demesi benim için daha önemlidir.” Derdi. Bende bu isteğini yerine getirmek için çalıştım ve öyle ne hocalarımdan ne başkasından kötü bir şey duyduğunu da zannetmiyorum. Bu konuda içim çok rahattır.

Siyasetle ilgili her türlü konuya girmezdi benimle konuşurken, benim ilgi duyduğum hususlar hakkında konuşurdu. Belki de küçük yaşta olmamdan kaynaklı alabileceğim kadar bir şeyler anlatmış da olabilir. Belki de sürekli işin içinde olmamdan kaynaklı, görüyordur diye de düşünmüş olabilir. Çünkü BBP’nin kurulmasıyla benim doğumum hemen hemen aynı zamana denk geliyor partiyle beraber büyümüş birisiyim. Allah ondan razı olsun bana vatan, millet aşkını verdi, devletime ve milletime nasıl hizmet etmem gerektiğini öğretti. Nasıl öğretti? Sadece anlatarak değil, onun geçmiş yaşantısına bakınca bir insanın devletine nasıl hizmet edeceğini, milletine nasıl hizmet edeceğini görürsünüz. Onun yaşantısı ve yaşanmışlıkları benim hayat görüşüm için çok önemlidir. Yeri geliyor ben de satır aralarını tarıyor ve karşılaştığı hususlarda nasıl bir tepki göstermiş bakıyorum.

O benim idolüm, liderim ve başkanımdı. Onun baba misyonu benim için hep ikinci, üçüncü planda gelmiştir. Ben akşam eve geldiğinde kapıda kendisini karşıladığımda benim liderim, idolüm, fikri yapımı oluşturan adam gelmiş diye

bakıyordum. Eve giren Muhsin Başkanımdı. Onun oğlu olmam dahası onun fikri çizgisinde gitmeye çalıştığım için çok şükrediyorum Allah’a. İnşallah bizde onun gibi yaşayıp bizden sonrakilere bu fikriyatı hakkıyla verebiliriz.

Muhsin Bey’in hiç kötü huyu, sinirlendiğiniz bir huyu, hareketi yok muydu?

Hayır, yoktu. Belki de çok az zaman geçirmenin bir sonucu da olabilir.

Peki, çok az zaman geçirmenize bile sinirlenmediniz mi?

Hayır. Hiçbir zaman böyle bir şey olmadı. Bu hususu psikolojik olarak değerlendirirsek eğer, ben doğduğum gün bile Muhsin Başkan bir ilde programdaymış. Ben zaten hayata bu şekilde başlamışım. Çocukluğumdan beri az gördüğümünden, az ama yeterli, dolayısıyla hiç öyle bir duygu hissetmedim kendisine karşı. Biz kendisine bize vakit ayırmıyorsun diye gerek ben gerek ablam gerekse annem olsun demedik ama şunu dediğimizi hatırlıyorum. “Biraz ara ver, birkaç gün kendini dinlendir, çok yoruyorsun kendini, çok yıpratıyorsun.” Tarzında bir serzenişimiz olmuştur. Çünkü gerçekten çok yoğun çalışıyordu. Bazen gece geç saatte dahi telefonla görüşmeleri olur, insanların derdi ile ilgilenirdi. Hatta bir keresinde koltukta gözleri uykusuzluktan yarı kapanmış bir şekilde birinin derdini dinliyordu. Ertesi gün uyanır uyanmaz o kişinin işinin halledilmesi için birkaç yeri aradığını hatırlıyorum. Ama ben hiçbir zaman ne kendim ne ablam ne de annemin “bize zaman ayırmıyorsun” gibi bir çıkışı olduğunu hatırlamıyorum. Yok çünkü. Öyle bir düşüncemiz yok bunun sebebi de, bizim işin içerisinde kalmamız, olmamızdır. Ankara’daki bütün parti programlarının hemen hepsine katılıyorduk, Ankara dışında da Sivas’ta olan önemli olan programlara ya da seçim zamanı çalışmalar devam ediyordu biz de orada oluyorduk. Ben 2007 yılındaki seçim çalışmaları için Sivas’ta sokakta broşür dağıttığımı, bayrak astığımı hatırlıyorum. Yani işin içindeyim, aidiyet duygum var, bunu hissedebiliyorum bu sebepten dolayı belki de yapılan işi, çalışmayı gördüğümüzden dolayı belki de hiç eksikliğini hissetmedik. Onun Muhsin Yazıcıoğlu olduğunu hissediyorduk, onun Türkiye’de özel bir isim olduğunu biliyor, hissediyorduk, yapmak istediklerini biliyorduk, idealleri doğrultusunda nasıl çaba gösterdiğini görüyorduk, onun önemli bir şey yaptığının farkındaydık. Bize dönüp bir kez bile: “Bakın çocuklar ben çok önemli bir şey yapıyorum, o yüzden size çok vakit ayıramayabilirim.” Gibi açıklamalarda da bulunmamıştır. Zaten biz de böyle bir izah beklemedik hiçbir zaman. Çünkü bu iş

böyle başlamış böyle de devam etmiştir. Bizim için normal bir şeydi. Belki de bizimle fazla vakit geçirmesi onun için eksik yapmış olacağı bir şey olacaktı, onu yadırgayabilirdik, bilemiyorum.

Vefat ettikten sonra defnedildiği mekân, sağlığındayken ara ara herkesten habersiz sabah namazlarına gittiği mekân olması çok enteresandı. Biz artık Başkan için defnedilecek yerlere baktıktan sonra Taceddin Dergâhı'na geldik, çevresi itibariyle de çok iç açıcı bir yer değildi. Biraz hizbe biraz tekinsiz bir yerdi. Sonradan değişti tabii oralar hep. Oraya geldiğimizde caminin imam hatibi: “Muhsin Başkan buraya sabaha namazlarını kılmak için sık sık gelirdi. Hatta küçük bir araba ile gelirdi.” Dedi. Tabi çok şaşırdık, hiç bilmediğimiz bir şey. Ablam üniversiteye rahat gitsin diye Peugeot 206 model bir araba almıştı ona. Meğer onunla sabah namazlarına gidiyormuş oraya. Bu duruma çok şaşırmıştık ve caminin avlusuna girip de orada yatanları gördükten sonra, oranın manevi havası bizi çok etkiledi ve Başkan'ı oraya defnetme kararı almıştık. Allah rahmet eylesin, Allah ondan razı olsun.

EK B.2. KADİR MAHİR DAMATLAR

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz? Muhsin Yazıcıoğlu İle Tanışıklığınız Nasıl Olmuştur?

Kadir Mahir Damatlar, Gönüllerde Birlik Vakfı Başkanıyım. Daha önceden BBP kurucularından ve uzun süre teşkilatlardan sorumlu genel başkan yardımcılığı yaptım. Ondan önce eski adı ile MÇP de genel merkez yöneticiliğini, Rahmetli Türkeş Bey'in gençlik koordinatörlüğünü ve danışmanlığını yaptım. Aslen eğitimciyim ama o zamanki hukuki sebeplerden dolayı bir gün bile memuriyet yapamamış bir eğitimciyim.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Öncelikle tek kelime ile tanıtayım. Delikanlı adam derim. Delikanlı adam kavramının içersine neler sığdırdığımı açıklayayım. Muhsin Yazıcıoğlu delikanlı adamdı. Delikanlı adamı Allah da sever, kulu da sever. Delikanlı adam söz verdi mi sözünü tutar, konuştuğu zaman doğru konuşur, şakasinda bile yalan yoktur, bir emanet verildiği zaman da onu namusu bilir, eğer zalim ve mazlum varsa mutlaka mazlumun yanındadır, hiçbir zaman dilsiz şeytan olmaz, haksızlık karşısında hep dik durur ve konuşur. Bu delikanlılık kavramına güzelliklerin hepsini yükleyebiliriz ve saf kan bir Anadolu delikanlısı diyerek kendisini böyle tanımlayabiliriz.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Biz onu aydın ve ya entelektüel olarak değil de derin milletin içinden gelmiş, derin milletin irfanını taşıyan, münevver bir insan olarak değerlendirebiliriz. Yani, bir taraftan babasının evinde ineği, buzası, tavuğu olan, tarlası sapı, samanı olan bir taraftan da Türkiye'nin bütün meselelerine vakıf, hem bölgedeki bütün dertlere vakıf hem de dünyadaki birçok meseleye vakıf ve onu milletin gözlüğü ile en iyi şekilde yorumlayabilme kabiliyetine sahip bir münevver. Yani derin milletin temsilcisi, derin milletin vicdanı, derin milletin sözcüsü diyebiliriz.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Birçok insan fikir üretir ama o teoride kalır, pratiğe geçmez. Kendisi hem fikir üretebilen hem de o fikrin militanlığını yapabilecek yüreğe, bileğe, kafaya, gönle sahipti. O, milletin çok itibar ettiği sıfatlar, onun gözünde beş kuruşluk bile

değeri yoktur. Hani iki saniyesine bile hükmedemediğin dünyadan bahsediyor ya onu istersen bir misalle, bu işlere nasıl baktığını örneklendireyim. PKK'nın yoğun bir şekilde Tokat ve Sivas kırsalında eylem yaptığı bir dönemde kendisinde Sivas'ta iken PKK bir köyü basıyor. 30 Küsür yaşlarında bir genci infaz edecekleri sırada annesi çocuğun üzerine kapanmış bir şekilde onun yerine beni öldürün diyor. PKK'lılar da ikisini de orda infaz ediyor. Bu hadise olduktan sonra ben televizyonda seyrettim Muhsin başkan o köye gitmiş, kucağına iki yetimi oturtmuş, kendisi de ağlıyor. Ertesi gün Ankara'da bir arkadaşımızın çocuğunun nikâhı var, Muhsin başkan da nikâh şahidi, ayağının tozu ile oraya gelmiş. Ben nikâhta işimi bitirip hayırlı olsun dedikten sonra salondan çıktım karşıdaki bir pastane de oturdum. Muhsin Başkan da eşini çocuklarını alıp o pastaneye geldi. Dedim siz ailenizle oturun, çocuklarınız size hasret kalıyor. Oda dedi sizinkilerle bizimkiler beraber otursun biz sizinle oturalım. Öyle yaptık. Biz baş başa görüşünce dedim ki televizyonda seni gördüm ağlıyordun, dedi ki: “Gardaş, nasıl ağlamazsın? 30’lu yaşlarında aslan gibi delikanlıyı anası ile birlikte katletmişler. İki tane yetim çocuk bir dizimde birisi oturuyor diğer dizimde biri. Sonra genç yaşta dul kalmış hanımı. Hanımının elleri yemyeşildi. Demek ki çayır yolarak geçimlerini sağlıyorlar. Ulan vicdansızlar, ne istiyorsunuz bu gariban insanlardan dedi.” Olay olunca askerle eş zamanlı olarak gelmişler köye. Albaya dedim ki diyor: “Komutan, bende sizinle birlikte geleyim operasyona” diyor. “Sayın genel başkanım, lütfen müsaade edin işimizi yapalım” demiş komutan. “Bakın ben bu dağları iyi bilirim, bu işlere de yabancı değilim.” Diye ısrar etmiş. Sonra dedi ki: “Ulan milletvekilliğinin Allah canını alsın, genel başkanlığının Allah canını alsın, partisinin Allah canını alsın, burada yetim çocuklar, orada cenazeler, ortada dul kalmış bir kadıncağız. Dedim ki şu dağlara vurayım kendimi, eşkıyaların peşine düşeyim, gerekirse öleyim ama bu sabilerin kanını yerde koymayayım.”

Aslında burada bir Muhsin Yazıcıoğlu çıkıyor. Yani nasıl tarif edilir Muhsin Yazıcıoğlu, işte milletvekili olmak için iffetlerini bile pazara çıkardığı vekilliğin Allah canını alsın diyor. Genel başkanlık için şimdi millet hangi sıkıntıları yaşıyor, o Allah canını alsın başkanlığının, partisinin diyor. Hayatta hiç görmediği ve belki de bir daha hiç görmeyeceği insanlar için diyor bunu. Bizim millet olarak kaybettiğimiz şey bu işte. Bu sebepten dolayı seviliyor Muhsin Yazıcıoğlu. Bu sebepten dolayı kabri bir türbe gibi ziyaretçi akınına uğruyor. Hayatını “Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!” Ayeti ile “Sizin en hayırlınız insanlara faydalı olanınızdır.” Hadisinin arasına

hapsetmiş bir Muhsin Yazıcıoğlu. Nasıl türbe gibi olmasın ki... İstersen roman yaz istersen bir ayet bir hadis ile izah et, Muhsin Yazıcıoğlu buydu.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu, geçerli olan politika anlayışı içerisinde hiçbir zaman iyi bir politikacı olamadı. Çünkü onun maksadı politikacılık değildi. Onun maksadı, parti mikrofonunu kullanarak inandığı davasını yüksek sesle anlatabilmektir.

Davası Nedir?

Onun davası Allah’ın davası, Allah resulünün davası, Hoca Ahmet Yesevi’nin davası, Mevlana’nın davası, Yunus’un davası, Hacı Bektaş-ı Veli’nin davasıydı. Biz ona gençlik yıllarımızda: “Kızıl Elma” dedik sonra, “Turan” dedik sonra, “Nizam-ı Âlem” dedik sonra, “İlahi kelimetullah” dedik sonra, “Türk-İslam medeniyetini yeniden inşa etmek” dedik, bunların hepsi aslında aynı manaya çıkan Allah’ın davası ve âleme nizam verme davası, Allah’ın ismini âleme yayma davası idi. Onun davası buydu. Yoksa hiçbir politikacı bir toplumu dünyadan vazgeçirip ahrete yönlendirmez. “İki saniyesine bile hükmedemediğin bu dünya için fırlıdak olmaya gerek yok!” Demez hiçbir politikacı. İki şey olacak der. Bir eviniz olacak bir arabanız olacak. Politikacıların gayesi vatandaşın refah seviyesini yükseltme çalışmalarıdır. Vatandaşa olan vaatleri bir eviniz bir arabanız olacak şeklindedir. Muhsin Başkan’ın gayesi ise Allah var, hesap var ve biz bir medeniyet kurmamız lazım şeklindedir. Bu sözler bu millete lüks geliyor. İyi bir tüccar, başarılı bir tüccar demek çok kazanan bir tüccar demektir. Başarılı bir politikacı çok oy alır, çok oy alamıyorsa başarısız bir politikacıdır. Muhsin Başkan başarısız bir politikacı ama adam gibi adamdı. Büyük bir dava adamı ama başarısız bir politikacıydı. Zaten oda politikayı bir başarsam diye bakmıyor. Ben sesimi çıkaracağım o sesi bir yerlere ulaştıracam, hangi yerde olursam olayım diye. Bunun en güzel yolunun da parti kurmak olduğunu düşündü.

Partiyi beraber kurduk ama imzaları attıktan sonra dedi ki: “Bu bizim putumuz değil!” Dedi. İmza attık kurduk, imza atar kapatırız dedi. Bunun şu sebepten dolayı söylüyorum, partiyi putu gibi gören insanlar ve insanları partilerine göre kategorize edenler için söylüyorum. Adam her yerde adamdır. Şu partili, bu partili olması önemli değil. Hırsız her yerde hırsız, hain her yerde haindir, şu partide

bu parti de olmasına lüzum yok. Muhsin Yazıcıoğlu bir parti kuruyor ama bu partiden beklentisi benim sesim olsun, iyi bir politikacı değildi ama iyi bir devlet adamıydı. Devleti iyi tanıyan, bu politikacılık da devlet adamlığı farklı şeylerdir. Dolayısıyla Allah da ona devleti yönetme imkânı vermedi ama milletin gönlüne taht kurma imkânını veri. Belki de onun en büyük arzusu, öldükten sonra arkasından rahmet okunmasıydı. Bazıları diyor ya kıymeti bilinmedi diye, hayır kıymeti çok iyi bilindi. Muhsin Başkan'ın kıymeti çok iyi bilindiği için bu gün kabri türbe gibi. Oda bunu isterdi. Öyle devletin en tepesinde, köşkte, külliye de olmak mı yoksa Taceddin Dergâhı'nın arka bahçesindeki kabirde ziyaret edilen bir kimse mi olmak isterdi? Evet, kabirden kafasını çıkarsa ben burada olmak isterdim derdi. Öyle bir insandı.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Muhsin Yazıcıoğlu'nun ihtirası o değildir. Devletin yönetimi ile ilgili sözler söylemiştir ama bu memlekette iktidar olmanın yolu çok farklıdır. Bu yollara giremez Muhsin Yazıcıoğlu. Yani buradan şu ahlaksız, bu namussuz demek istemiyorum. Muhsin Yazıcıoğlu'nun meşrebi iktidar olmaya müsait değildi. O iktidara doğru giden yollarda diyelim ki para lazım, güç lazım, o parayı bulamazdı. Peki, bulamaz mı? İsterse bulur da bulamazdı. Gelen paranın helalini haramını arardı. Particilik hayatının, beraber yaptık bu işi, büyük bir kısmı kışları mazotu yanmayan, kaloriferi yanmayan bir bina da palto ile geçirmiştir. Hâlbuki bir yerlere selam verse çantalarla da paralar gelebilirdi. Daha teferruata girmek istemiyorum. Şunu demek istemiyorum, bunu yapanlar ahlaksız, bunu yapanlar bilmem ne demek istemiyorum. Benim tanıdığım Muhsin Yazıcıoğlu iyi bir insandı, iyi bir mümin idi, iyi bir kul idi, adam gibi adamdı, devlet adamıydı ama iktidar olamazdı, çünkü iktidara giden yollardaki eğilme bükülme işlerini becermezdi. Bu mümkün değildi.

Halkın Çoğunluğu Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Muhsin Yazıcıoğlu Neden Hiç İktidara Seçilemedi. Halk Neden Onu Seçmedi?

Muhsin Yazıcıoğlu hayata dair değil memada dair konuşuyor. Allah var hesap var. Her işinizi böyle yapın derken bu millete bu sözler lüks geliyor. Öldükten sonra yahu bu adam ne güzel söylemiş, neler söylemiş diye anlaşıyor. Yani hayatta iken bu sözler anlaşılmıyor. Halk sever de oy vermez. “Ben aday oldum, filesini taşıdığım, yükünü taşıdığım teyzelerim bana oy vermedi. Farkında bile değiller ki. İşleri düştüğü zaman ben varım ama biraz da bizi mahallenin çocuğu olarak

görüyorlar.” Demişti. Muhsin Yazıcıoğlu’nu mahallenin çocuğu olarak gördüler, sevdiler ama oy vermediler. Buda onu biliyordu zaten. Derdi ki sadece kan verdiklerimiz bize oy verse barajı geçeriz diyordu. Bundan dolayı da bir şikâyeti yoktu ama gerçek böyleydi. Bizim asıl işimiz kaliteli insan yetiştirmek, Muhsin Yazıcıoğlu iyi bir rol modeldi. Yani birilerinin söylediği gibi ebedi lider falan değil, o çok tehlikeli bir laf. Yazıcıoğlu’nun ebedi lideri Allah Resulü idi. Oda hayatında Allah Resulünün davasını üstlenmiş iyi bir rol modeldi. Vefatından sonra insanlar o rol modeli tuttu. İnsanlarda ona öyle muamele etti. Yoksa kendisi lider, ebedi lider gibi sözlerden hiç hoşlanmazdı. Kendisini tanıyan sevenlerine kötü bir örnekliği yoktu ama iyi örnekliği de çoktu.

Tasavvuf Hareketleri, Cemaat-Toplum İlişkisi Hakkında Ne Düşünürdü?

70’li yıllardan beri bütün seyahatlerimizde yolumuzun üzerinde âlim, Allah dostu olarak bildiğimiz insanlara ziyarete giderdik. Onları ziyaret edip karşılıklı sohbet ederdik. İnsanlar giderler, boyun büklerler, ziyaretini eder sohbetini dinler çıkıp giderler, öyle değil. Biz şuyuz, söyle bir davamız var yollara düşmüşüz şeklinde kendimizi anlatır, onların da dualarını alırdık. Vefat etmiş olanların da kabirlerini ziyaret ederdik. Tasavvufu ve cemaatleri, tarikatları bu milletin kanaat önderleri olarak görürdü. Birçoğu ile öyle muhabbetli idi ki onların müntesipleri Muhsin Başkan bizim tarikatımızdan ya da cemaatimizden diyebilirlerdi. Mesela, gölbaşındaki Hasan Burkay Hazretleri’nin ihvanı Muhsin Başkan bizim ihvanlardandır derdi, Yenimahalle deki Hacı Bayram Efendi’nin ihvanları Muhsin Başkan bizim ihvanımızdır derdi, Gaziantep’teki Hacı Mustafa Güneş Hazretlerinin ihvanları Muhsin Başkan bizim ihvanımızdır derdi, Adıyaman’daki Seyit Muhammed Raşit Hazretleri’nin ihvanları Muhsin Başkan bizim ihvanımızdır derdi, Yozgat’taki Ahmet Efendi gibi bizim çok itibar ettiğimiz sevdiğimiz kimselerdi. Bunlar âlimdir aynı zamanda. Samimi olarak bunları severdik ve zaman zaman ziyaretlerine giderdik. Oradan öyle zannedilmesi Muhsin Başkan’ın riyakarlığı değil samimiyetidir. Gittiğimizde de karşılıklı diyaloglar olurdu ve bu bir ömür boyunca da devam etmiştir. Elbette tasavvufa inanmıştır. O tasavvuftur ki İslam’ın Anadolu’da ayakta kalmasını, Balkanlar’da ayakta kalmasını, Kafkas’larda ayakta kalmasını bir yerde bu dejenere olmuş haliyle bile var olmasını kabul ettik. Olması gerektiğine inandık. Ancak, bu yapıların devletin işlerine çok fazla müdahale etmemelerini de hep gözetirdik. Yani bir dua ordusu vardır bir de cihat ordusu vardır.

Herkes kendi işini yapacaktır, birileri de dua edecektir. Öyle bakardık, Muhsin Başkan da öyle bakardı.

MHP İle Ayırıştığı Hususlar Size Göre Nedir? Yeni Bir Parti Kurmasını Doğru Bir Eylem Olarak Kabul Ettiniz Mi?

Şimdi tabi bu konu çok uzun konuşulması gereken ve kimseyi kırmadan konuşulması gereken bir konudur. Biz rahmetli Alparslan Türkeş'in vesilesi ile tanıştık. Dolayısıyla onun hepimiz üzerinde bir hakkı vardır. MHP'de beraber görev yaptık ve orada partinin uğradığı bazı politikaların doğru bulmadık ve bundan dolayı da bir anlaşmazlık oldu. Biz bu anlaşmazlığa şöyle bakıyorduk. Rahmetli Alparslan Türkeş, bizim baba gibi sevdiğimiz bir insan ve bizi de evladı gibi seven bir insan. Biz efendim bu yanlış dediğimiz zaman kabul görür olarak anlıyorduk ama şunu bilmiyorduk birilerinin de "efendim bunlar da her şeye itiraz ediyorlar, bunların sizin yerinizde gözü var." Fitnesinden haberdar değildik. Bu öyle bir fitnedir ki bugün de dâhil, herhangi bir lidere deyin ki, en yakınındaki dostunu söyleyin bunun yarınlar da sizin yerinizde gözü var deyin, ortalık fena karışır. Biz hep onu önümüzde büyüğümüz, başbuğ olarak bildik, sevdik ama şunu da bildik ki oda Allah'ın bir aciz bir kuldur, yanlış yapabilir, hata yapabilir. Bazı konularda farklı düşünebiliriz, rahmetli istişareye de çok açık bir insandı. Fakat etraftaki o fitnenin tesiri ile biz oradan dışlandık. Kimileri ayrıldınız dediler, kimileri atıldınız dediler. Atıldık dedik bizde, biraz atıldık, biraz dışlandık. Oradaki kardeşlerimizle hiçbir ayrılığımız yoktu. Onlar neye inanıyorsa biz de ona inanıyorduk. Hangi eserleri okuduysak onlar da aynısını okumuştı. Biz farklı meşrepte insanlar değiliz ama politika şöyle bir şeydir. Bunu sonradan daha iyi anladık. Politika da dostluk pek geçerli değildir. Vakıfta, dernekte buralar da olur ama politika da böyle olmaz: Mesela diyelim ki, Konya'dan on tane milletvekili garantinin var senin parti olarak. Orada ben üçüncü sıradayım falan kimse de birinci sırada ikimizde garanti çıkıyoruz ama diyorum ki neden diğer aday birinci sırada? Politika böyle bir şeydir. Dolayısıyla bizim oradan ayrılmamızı isteyen birçok insan vardı. Biz de sonradan parti kurduk ama partiyi istişare ederek kurduk. Vakıf mı olalım, parti mi olalım diye. Aylarca Anadolu'yu gezdik, bütün delegasyon Söğütözü'nde bir spor salonunda toplandık ve oradan çıkan nihai karar, zaten arkadaşlarımızın bir kısmı milletvekiliydi. Parti kararı verildi. Biz şöyle başladık, tertemiz bir sayfa açıyoruz diye başladık. Sonra baktık ki bunun adı parti. Parti de başka partide olan şeyler burada da olur. O tür şeyler burada da oluyordu.

Yani bir rekabet, encümen olacak, belediye başkanı olacak, milletvekili olacak gibi, insanlar hep ben oluyum derdine düştüler. Vakıfta fedakârlık gerekiyor, particilikte ben oluyum duygusu oluyor. Bu duygu olmazsa zaten parti de enerji de olmaz. Ama ne zaman ki bu duygu ihtirasa dönüşürse gözler kararıyor. Aslına bakarsanız BBP de kafamızda idealize ettiğimiz gibi olmadı. Biz o gün istişareden ne çıktıysa ona uyduk ama bizim asıl meşrebimize uygun olan vakıfçılıktır. Particilik yaptık, aslında yine particilik yaparken vakıfçılık yaptık. Muhsin Başkan parti adı altında vakıfçılık yapmıştır.

Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir? Siz Nasıl Değerlendiriyorsunuz?

Muhsin Başkan dolu dolu bir hayat yaşadı, hepimizin muradı hayırlı bir ömür hayırlı bir ölüm yaşamaktı, hayırlı bir ömür yaşadı ve elbette ki yatakta ölmemeliydi. Ölümü ile ilgili birçok şey söyleniyor. Hakikat bizce malum değil. Gerçek helikopter düştü, arkadaşları ile birlikte orada şehit oldu. Gerisi, hukukun araştıracağı ama Allah'ın bildiği bir şeydir. Biz sadece şöyle okuyabiliriz, bizim şer zannettiğimiz şeylerde hayır vardır onu bilemeyiz. Muhsin Başkan'ın üç gün o dağlarda kalması, bir helikopter kazası ya da suikastı neticesi hayatını kaybetmiş olması belki de bugün kabrinin türbe gibi olmasını bizim şer gibi gördüğümüzü Allah netice de böyle bir final hazırladı. Allah ne istediye öyle oldu. Kaza aslında şöyle oldu, böyle oldu insanlar sürekli dedikodu üretiyor. Ben de yeni bir şeyler üreten ve o bilgi kirliliklerinin arasına yenilerini ekleyen birisi olmak istemiyorum. Onun için hakikati Allah bilir, gerçek helikopter düştü hepsi şehit oldu. Onun dışında bir bilgiyi ancak Allah biliyor. Hayatta bazen bir iyilik yaparsın bir sevap kazanırsın bazen de bir iyilik yaparsın bin sevap kazanırsın. Bunu biz hayatımızda çeşitli örnekleri ile gördük. Depremde çalışıyorum, orada hava karardıktan sonra kampımızın giriş kısmına bir perde geriyoruz. Bir kadın sesi duyuyorum: “Ne olur, ne olur!” Diye yalvarıyor. Arkadaşlar da diyorlar ki: “Yarın gel.” Kamptan bir şey vermiyoruz şimdi. Ben sesi duyunca arkadaşları uyardım. Bu ses hoş bir ses değil. Bu son çare sesi, alın içeri dedim. Kadıncağzı içeri geldi, bir ara elbise reyonunda baktım, elbise reyonunda görevli arkadaşımız ağlıyor. Kadın anlattıkça oda ağlıyor. Bu arada kadın için erzak, kılık kıyafet her şey hazırlanıyor. Kadını gönderdikten sonra sordum, nedir durum dedim? Dedi ki, kocası dövmüş, göndermiş. Git bul, nasıl buluyorsan bul, ne yapıyorsan yap bul gel, demiş. Ben o ses tonunu son çare olarak değerlendirdim. Öyle bir feryat, öyle bir yalvarıştı ki. Şimdi buradaki duruma göre

yapılan bir sevap, bir sevap değildir. Çünkü biz içeri almasaydık da sabah gel deseydik, o kadının başına ne gelecekse vebali günahı bize olacaktı. Buradaki bu yardım belki de kadını çok büyük bir felaketten kurtardı bilemeyiz. İşte böyle bir durumda yapılan işin karşılığı Allah'ın hazinelerinde kim bilir nedir, bilmiyoruz. Bire bir olmadığı kesindir ama. İşte Muhsin Başkan'ın hayatı bunun gibi birçok örnekle geçmiştir. Birçok bununla ilgili yaşanan hadise anlatabilirim. Bu fedakârlık falan değil, fedakârlık var olan bir şeyi feda edersin. Muhsin Yazıcıoğlu'nun kendisi fedai idi, feda etmişti kendisini. Onun için Allah bunu biliyor. Bunu neden anlattım? Cenabı Allah bir kulunu severse, Cebrail Aleyhisselam'a der ki: "Ben falanca kulumu seviyorum, O da gök ehlini toplar melekut alemini toplar ve derki Yüce Rabbimiz falanca kulunu seviyor. Bu melekler insanların kalbine sevgi ilhamı olarak iner ve o kula karşı sevgi oluşur. Muhsin Başkan'ın cenazesi kalkarken oraya onca insan geldi ve gözyaşı döktü. Bu Allah'ın tanzimidir. Geçirmiş olduğu bir ömrün neticesidir bu durum. Delikanlı adamdı ya, delikanlı adamı Allah sever, sevdiğini de sevdirebilir. Bütün mesele bunun tezahürüdür bence. Çünkü başka türlü izah edemiyorum. Ben Muhsin Başkan'ın beyninin hücrelerine kadar tanıyorum, o da beni tanır. Benim hakkımda bilmediği iki şey var. Sigarayı bırakmıştım, bir buçuk senedir içmediğimi kendisine söylememiştim gizli tutuyordum. Sürpriz yapacaktım seçimden sonra. Benim o sigarayı bıraktığımı bilseydi çok mutlu olurdu. Diğerisi ise benim bağlama çaldığımı bilmezdi. Ben onunla tanışmadan önce bağlama çalardım sonra bırakmıştım. Depremden sonra (17 Ağustos) istedim ki bu durum için bir ağıt yakılsın, bir türkü yakılsın. Aldım bir bağlama gizli gizli çalmaya başladım tekrar. Başkan ile yolculuklarda mırıldandığımız o sevdiği türkülerden repertuar hazırlamıştım. Ona sürpriz yapacaktım. Seçimden sonra bizim yolculuklarda durakladığımız bir istasyon vardı orada sadece ikimizin olduğu bir anda ona hem sigarayı bıraktığımı söyleyecek hem de bağlama çaldığımı ve ona bir repertuar hazırladığımı, kendimin çalıp beraber türkü söyleyeceğimizi söyleyecektim. O seçim bitmedi...

Evet, ölümün hayırlısı, ömrün de hayırlısı bir, iki; biz neyin hayır neyin şer olduğunu bilemeyiz. Bazen hayır zannettiğimiz şeyde şer, şer zannettiğimizde hayır vardır. Bu ayetin tezahürüdür ki Muhsin Başkan'ın vefat şekli hayra dönüşmüştür. Hacı Bayram-ı Veli Hazretlerinden sonra Ankara da en çok ziyaret edilen kabir

olmuştur. Abdurrahim Karakoç ağabeyin dediğı gibi yatak da mı ölmeliydi, tabii ki zirvelerde ölmeliydi. Oda zirvelerde öldü.

EK B.3. DR. LÜTFÜ ŞEHİSUVAROĞLU

İnsan, Aydın, Eylemci, Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Eylem ve düşünce birliği içerisinde olan bir insandı. Eylem adamıydı, ilkeleri vardı asla taviz vermediği ve kalbi çok temiz birisiydi. Çok yardımseverdi. Yeter ki birinin alını secde görmesin hemen yardımcı olurdu. Fikir bütünlüğü ve ruh dinginliği içinde birisiydi ve bir eylem yaparken her alternatifi düşünür, ona göre hareket ederdi. Mesela çok kararlı bir yapısı vardı. Cezaevi yıllarında bir gün çay için kavga eden dava arkadaşlarını görünce çok kızarak bir daha çay içmemeye yemin etmiş ve ömrünün sonuna kadar bir daha çay içmemiştir. Sözüm odun olsun hakikat olsun derdi ve doğru bildiğinden asla vazgeçmedi, taviz de vermedi.

Yazıcıoğlu’nun toplum nezdinde bir başarı hikâyesi yoktu. Bir başarı öyküsü olmadığı için halk onu seçmedi. Ona teklif edildiğinde başbakan yardımcılığı görevini üstlenseydi bugün iktidar için bir alternatif olurdu, ama yapmadı. Çünkü kendisine gelen teklifin yöntemi ve zamanı onun dürüstlük ilkesiyle çelişmekteydi. Müslümanlar hükümet kursun diye Refah Partisini destekledi. İsteseydi 8 bakanlık alabilirdi. Fakat, “Müslümanlara hükümet kurdurtmadı dedirtmem” diye destekledi. Siyaset anlayışı bu şekildeydi.

Ben onun cezaevinden çıktıktan sonra siyasete tekrar başladığında MHP’ye girmesine karşıydım, girdikten sonra da ayrılmasına karşıydım. Çünkü ayrılan birinin siyasi partide geleceği genelde yoktur. Ayrılması kesinleştiğinde de ayrılan değil birleştiren bir parti düşünelim o halde diyerek fikrimi beyan ettim. Özal’ın dört eylemi gibi bir parti olabilirdi mesela. Daha büyük bir birlik kurmak isterken küçük kalmaya mahkûm oldu. Çünkü halk nezdinde ölçülmemek icap eder. Eğer ölçüleceksen iktidar olman gerekir. Siyasette iyi oynamak icap eder, iyi oynayamıyorsan bir yerde bitirmek gerekir. Küçük kalmak marifet değildir. BBP artık başarısız olunca terk etmeye başladılar ve terk etme bahaneleri, “Bırak artık siyaseti” tarzı laflardı. Max Weber’e göre siyaseti bırakmak imkânsızdır. Meslek olarak siyaset yapan bir adamdan siyasetten uzaklaşması beklenemez.

Toplumsal Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Onun başında olduğu BBP, her zaman milletin genelinin ikinci partisi konumundaydı. İktidar olmak istedi ama ÷lkedeki sistem gereği oy oranını yükseltmesi için %10 barajını geçmesi gerekiyordu. Barajlar ortadan kalkmış olsaydı o zaman BBP'nin oyu %10'u çok rahat geçerdi. Böylece ilkeli siyaset anlayışıyla birtakım icraatlar yapabilir böylece halkın önüne bir şeyler koyardı. Sonuç olarak yavaş yavaş iktidar olabilirdi. Yazıcıoğlu'nun partisinde çok ehil insanlar vardı, çok üstün ahlak sahibi kimseler vardı, halkta bunu anlamadı diye bir şey yok.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

O hiçbir tarikata bağlı değildi ama hepsi kendilerine müntesip olduğunu söylemektedirler. Bunun sebebi gerçek Allah dostlarına çok hürmet eder ve gittiği beldelerde de ziyaret ederdi.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Sağlığında birleştiremediği bütün unsurları, cenaze arabasının arkasında birleştirdi.

EK B.4. HASAN ÇAĞLAYAN

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz? Muhsin Yazıcıoğlu İle Tanışıklığınız Nasıl Olmuştur?

Ben Hasan ağlayan, orum ilinin Alaca ilçesi Sincan Köyü'ndenim. 67 yaşındayım evliyim bir çocuğum var. 1974 Yılında üniversiteyi kazandım. O yıllardan itibaren de aktif olarak öğrenci hareketleri içerisinde bulundum, ülkücü hareket içerisinde yer aldım. İhtilal yıllarına kadar bu hareket içerisinde çeşitli görevlerde bulundum. 12 Eylül'den sonra beş buçuk yıl sene hapishane hayatı yaşadım. Hapishaneden çıktıktan sonra ticarete başladım. Bu arada Muhsin Bey ile BBP'yi kurduk. 1995 Yılındaki seçimlerde Anavatan Partisi ile BBP arasında yapılan ittifak ile ben de orum milletvekili olarak meclise girdim. Milletvekilliğinden sonra birkaç yıl daha politika hayatım devam etti. Daha sonrasında aktif siyaseti bırakarak ticaret hayatıma devam ettim, halen ticaretle uğraşmaktayım.

Muhsin Yazıcıoğlu ile 1975–76 yılları arasında tanıştık. O zaman Muhsin Bey, Ülkü Ocakları Derneği ikinci başkanlığı vazifesini yapıyordu. Bir sebepten dolayı okulumuza ziyarete geldiğinde ben de okul başkanlığı yapıyordum. O zaman tanışmıştık. O günden itibaren muhabbetimiz ilerleyerek arkadaşlığımız vefatına kadar devam etmiştir. Kendisi Ülkü Ocakları genel başkanı olduğunda ben genel başkan yardımcısı olmuştum. Bir ara görev değişiklikleri oldu ben genel başkan oldum, kendisi eğitimden sorumlu yetkili kişisi oldu. İhtilal olana kadar aynı evde kaldık ve ihtilal olunca da aynı evde yakalandık. Mamak cezaevinde beraber yattık. Hapishaneden çıkınca da beraber bugün halen işletmekte olduğum şirketi kurduk. Vefat ettiğinde bu şirketin ortağı idi halen ailesi bu şirketin ortağıdır.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu, insanı seven, sevecen, elinden geldiği kadar karıncayı incitmez tabiri kullanılacak bir insandır. Bazı değerler için çok hassas bir yönü vardı onun haricinde toplum içerisinde küçüğüne sevgi büyüğüne saygı da hiç kusur etmeyen biridir. İnsanları kırmaktan, incitmekten çok imtina etmiştir. Bazen sert konuştuğu kimselere sonradan arayarak üzdüm mü? Kırdım mı? Gibi arayarak gönlünü alırdı. Kendi görüş ve düşüncesini paylaşmayan insanlara karşı da gayet naif davranabilen bir insandı. Topluma karşı acımasızca yaklaşan insanlara, manevi

değerlerle ilgili meselelerde sapıklık derecesinde tavır ortaya koyan insanlara ya da kanunların dışında bir tavır geliştiren kimselere karşı da sert tavır ortaya koyan, sert mizaçlı bir insandır. Muhsin başkan ile görüşüp de onu sevmeyen bir insan ben görmedim. Sağ görüşlü olsun sol görüşlü olsun hiç fark etmez. Onunla bir iki saat oturup da kalktıktan sonra onun muhabbetinden etkilenmeyen ve onu sevmeyen bir insan ben hiç görmedim.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu okuyan ve yazan bir insandı. Çok kitap okurdu. Toplumların ve devletlerin nasıl kalkındığı ve nasıl yok oldukları ile ilgili kitaplar okurdu. Çok farklı görüşlerde kitapları da okurdu bu sebepten çok geniş bir ufku vardı. Bir aydın olarak toplumu yönetme ve yönlendirme hususunda çok büyük bir bilgi birikimi olduğunu düşünüyorum. İmam Gazali’den tutun günümüz yazarlarından Ahmet Arvasi gibi Mümtaz Turhan gibi kimseleri de okur, yunan felsefesini de merak etmişti bir dönem onunla ilgili çok kitap okumuş ve değerlendirmelerde bulunmuştu.

Eylemci olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu nasıl tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu, aktif, yerinde duramayan bir insandı. Kendisi genç yaşta bir öğrenci grubunun lideri konumundaydı ve odasında oturup insanlara bir şeyler anlatmazdı. Kalkıp gidip yerinde gösterir ya da birilerinin yanında olunacaksa olurdu. Öğrenci evlerini çok gezer, darda sıkıntıda kalmış biri varsa muhakkak onunla birebir iletişim kurardı. Kendisine birinin gelmesini beklemesini bizzat ayağına giderdi. Bir yerde mağduriyet varsa bizzat gidip kendisi de o mağduriyeti yaşardı. Bu camia içerisinde çok sevilmesinin nedeni de budur. Birinin derdi varsa halledin bu işi demez bizzat kendisi olaya müdahale ederdi. İhtilal öncesinde bazı okullara ülkücüler bazı okullara da solcular giremezdi. Okula gidemeyen o arkadaşları ziyaret eder ve onların okullarına gidebilmeleri için gerekirse eylemlerin içerisinde dâhil olarak onların okullarında eğitim almalarını sağlardı.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu siyasetçi olarak iyi bir siyasetçi değildi. Siyasetin Türkiye’deki profiline uygun biri değildi. İkiyüzlülük yapamıyor, çifte standardı yok. Bunları yapamadan da Türkiye’de siyaset yapabilmek çok zordur. Türkiye’deki

siyasetçilerin başarıları bunu çaktırmadan, hissettirmeden en iyi yapan kimseler olmalarıdır. Mesela bir seçim döneminde iktidara gelme ihtimali olmayan bir parti liderine iktidara gelebilecek misiniz? Diye halk sorsa: Evet kesin geliyoruz bu seçim der. Muhsin başkan biz kamuoyu yoklamalarına göre yok gelemiyoruz diyordu. O zaman seçmen de iktidara gelecek olana oy veriyor neden iktidara gelemeyecek partiye oy versin ki. Eğer Muhsin Başkan medya ile iyi ilişkiler kursaydı, iş dünyası ile iyi ilişkiler kursaydı ve dış güçler ile iyi ilişkiler kursaydı yani onların istediği yönde ilişkiler kursaydı onların istekleri doğrultusunda hareket etseydi kesinlikle iktidara gelirdi. Ama o öyle bir duruş sergiledi ki karşı taraftan ona en ufak bir teklif getirmeye bile çekindiler. Herkes bilirdi ki Muhsin Yazıcıoğlu iktidara gelebilmek için bir takım değerlerinden taviz vermez. Bu konuda katı ve nettir intibası vardı. Ama bu intiba siyaset için ters bir intibadır. Bugün hangi siyasetçiye sorarsanız sorun bu intiba Türkiye'deki siyasette işe yaramazdır. Oda bunu biliyordu ama inadına yaptı ve kararlı bir şekilde kendi çizgisini zerre kadar bozacak bir pozisyona hiçbir zaman gelmedi. O hep derdi: “Rabbim isterse her şey olur, Rabbim istemezse hiçbir şey olmaz.”

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

İktidara gelmek istiyordu kendisi, iktidara talipliği vardı ama kendi doğruları ile gelmek istiyordu. Ben iktidar olacaksam bu şekilde, olduğum gibi. Ben 67 yaşına geldim artık, bu tavır ve tutum asla bu kişiyi iktidara getirmez bu konjektürde. Kendisi de derdi, biz istesek hemen yarın iktidarın basamaklarını tırmanmaya başlayabiliriz. Yani kendisi de farkındaydı bu durumun. Muhsin Başkan için siyaset yapmanın bir amacı vardı oda fikirlerini söyleyebilmek, sesini duyurabilmek için yapıyordu. Bu partiyi de bu sebepten kurdu. Bugün ben normal bir vatandaş olarak fikrimi söylesem çok az insana ulaşabilirim ama bir milletvekili olsam, bir parti başkanı olsam ya da önemli mecrada kayda değer birisi olsam o zaman sesimizi duyurabiliriz. Memleketin dertlerini, sıkıntılarını duyurabilmek için, bir yönetim şekli bir yönetim modeli ortaya koyabilmek için bu sebeplerden dolayı da siyaset yapmak mecburiyeti doğmaktadır. Şeklinde bir düşünce içerisindeydi. Ben MÇP'den ayrıldığımızda ve BBP'yi kurmadan önceki süreçte parti kurmayalım, siyasete girmeyelim, siyaset bizi kirletir. Biz vakıf kuralım, sesimizi oradan duyuralım dedim. Ama istişare yapılan ortamda siyasete girilmeden sesimizi duyurmamız, derdimizi halka anlatmamızın çok zor olacağını bu sebepten dolayı siyasete girmemiz gerektiği

gibi bir karar çıkmıştı. Ben 2002 senesinden sonra siyaseti bırakma kararı aldım ve Muhsin Başkan'a bu durumu bildirdim. Kendisine artık BBP'nin iktidar olacağına inanmadığımı ve bu sebepten dolayı da siyaset hayatından çekilmek istediğimi söyledim. Kendisi de o zaman bana: "Ben iktidar olacağım diye illaki siyaset yapmıyorum ki, iktidara gelip gelmemek önemli değil. İmanlı bir şekilde inanıyorum ki Rabbim isterse bizi iktidara getirir. Ama ben inandığım değerleri anlatabilmek için kapı aralıyorum. Mevzi tutuyorum. Daha fazla sesimi duyurabilmek için uğraşıyorum. Bunun için siyaset yapıyorum. İktidara geleceğim diye de parti kurmadım." demişti.

MHP İle Ayırıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Yeni parti kurma hususuyla ilgili şöyleydi durum. O dönem mecliste tartışılan "Çekiç Güç" meselesi vardı. Biz bu "Çekiç Güç"ü kesinlikle kabul etmiyorduk ama MHP bunu destekliyordu. Böyle bu tip anlaşmazlıklar oluyordu. Ülkücü gençlik derneğinin genel başkanıyken o kadar rahat konuşuyordum ki ama milletvekili olduğumda o kürsüye çıkınca öyle rahat konuşamıyorsunuz. Sorumluluklarınız var. Yeni bir parti kurmak için de ayrılmadık biz. Parti kurma kararı büyük istişareler sonucunda ortaya çıkmıştır. Muhsin Yazıcıoğlu hep siyasette alışlagelmiş yıkmış bir adam olmuştur. İnandığı değerler üzerine bir siyaset inşa etmiştir. Bunu da kahraman olmak için yapmamıştır, şovenizm gibi düşünmemek lazım.

28 Şubat süreci döneminde ordu içerisinde bir mezhepçi yapılaşma vardı. Yazıcıoğlu'nun "Türkiye ne İran olacak ne Cezayir, Suriye olmasına da biz müsaade etmeyeceğiz" demiş olması ile ordu içerisindeki komutanların dikkatini bu yöne çekti ve o yapı çökertildi.

Toplumun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır? Halk Kendisini Neden Seçimlerde Tercih Etmemiştir?

Bu halka ulaşmanın yolları vardır. Para ile ulaşırsın, medya ile ulaşırsın, güç ile ulaşırsın. Arkamızda medya yoktu, para babaları iş adamları yoktu, dış güçler de yoktu. Bunlar olmadan millet seviyor ama sevdiği hareketin iktidara gelmesine ihtimal vermiyor. Bu saymış olduğum öğelerden biri ya da bir kaçısı olmuş olsaydı

iktidar basamaklarını hızla tırmanırdı. Bu ülkede döner ekmek dağıtarak, konserler düzenleyerek, helikopterlerle lüks bir yaşam gösterisi ile %7 oy alan bir parti gerçeği var. İnsanların değer ölçüsü de çok değişik. Biz bunlara uygun hareket edemedik. Etmemiz mümkün de değildi. Paramız yoktu, medyada da çok konuşulmuyor, dış güçlerle iletişim kuramıyorsun zaten onlar da sana cephe alıyor. Bu ancak zaman içerisinde bir halk hareketi ile yani halkın çok bunaldığı bir dönemde gerçekten bir lidere ihtiyaç duyduğu bir dönemde BBP iktidara gelebilirdi. Tarihte bu görülüyor ki insanların maneviyatlarına yönelişleri çok aç kaldıklarında ya da canlarından endişe ettikleri zaman ortaya çıkıyor. Toplum çaresiz kaldığı zaman, çocuklarının gelecekleri için endişeye kapıldıkları zaman, kendi nefisleri ile ilgili imtihana girdikleri zaman toplum o zaman can yoldaşını arıyor. Bunlar olmadığı müddetçe zengin, varlıklı ve güçlü kimselerin ardından gidiyor. Toplum bu hususta iyi değerlendirip iyi anlamak lazımdır. Muhsin Yazıcıoğlu gerçekten zor günlerde arkasından yürünecek bir liderdi. Herkesin de kalbinde yer edinmiştir.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Hemen hemen bütün tarikat liderlerini ziyaret etmiştir. Bu liderler de hiç kimseye göstermedikleri ilgiyi Muhsin Başkan'a göstermişlerdir. Kendilerinden yaşça küçük olmasına rağmen onunla çok fazla ilgilenirdi ziyaret ettiği tarikat liderleri. Herhangi bir gruba müntesipliği yoktu ama hali ve tavrı tasavvufa çok müsait bir insandı.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Vefatından sonra biz gönüllerde birlik vakfı isminde bir vakıf kurduk. Kocatepe camiiinde namaz kılınırken ben yüksekçe bir yere çıktım ve insanları incelemeye başladım. Beklemediğim bir kalabalık ve farklı çevre ile karşılaştım orada. Rahşan Hanım'ı (Rahşan Ecevit) da gördüm, bazı HADEP'lileri de gördüm, fakir insanları da gördüm, zengin insanları da gördüm, 12 Eylül öncesi birbirimizin canına kast etmiş olduğumuz insanları da gördüm keza devletin lider kadrosu ordaydı. Ben kendi kendime orada duygulandım bu milletin birliğini görünce çok duygulandım ve dedim ki, demek ki bu millet bir araya gelebiliyor. O zaman dedim ki bu milleti bir araya getirecek unsurları bulmak lazım. O gün orada inancı olmayanlar bile hoca dua ederken ellerini açtılar. Bir birlik oldu. Biz de sonradan

düşündük ve gönüllerde birlik vakfını kurduk. Bu milleti bir araya getirecek unsurları araştırsın, bulsun diye kurduk. Bu hususları ne kadar çoğaltırsak bu millet birleşecek. Bakınız bu milletin mayasında birliktelik isteği vardır. Ben çorumda öğretmenlik yaparken o dönem Alevi-Sünni çatışması vardı bizim ilçede. İnanılmaz zamanlardı ama bir Kıbrıs Harbi çıktı bir anda o çatışmalar son buldu. Düne kadar çatışan insanlar birbirine destek olmaya başladı. Demek ki biz bir araya gelebiliyoruz. Bir şeyler ortaya koyup bu milleti bir araya getirmek lazım. Gönüllerde birlik vakfını kurduk biz, vakıflar insanların ömürleri ile sınırlı değildir. İnşallah kıyamete kadar gider, insanlara bu topluma fayda sağlar.

Muhsin Yazıcıoğlu ile İlgili Bizimle Paylaşmak İstedığınız Bir Anınız Var Mı?

Muhsin Yazıcıoğlu'nun cenaze töreninde Kocatepe Camii'nin avlusunda Rahşan Hanım'ı (Ecevit) görmüştüm ve kendisine sordum “Efendim sizin rahmetliyle bir hukukunuz var mıydı?” diye. O da bana “Bülent Bey (Ecevit) vefat ettikten sonra beni en çok arayıp bir ihtiyacım olup olmadığını soran birisiydi.” Demişti. Muhsin Yazıcıoğlu böyle birisiydi. Allah rahmet etsin.

EK B.5. YALÇIN TOPÇU

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Yalçın Topçu, 1957 Ardahan doğumluyum. Emekli bürokrat, BBP kurucularından aynı zamanda eski genel başkanım. Eski kültür ve turizm bakanlığı görevimden sonra halen Cumhurbaşkanı Baş Danışmanı olarak devlete olan görevimi sürdürmekteyim.

İnsan, Aydın, Eylemci, Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu en basit tanımlamayla hormonsuz bir Anadolu delikanlısıdır. Geleneksel Türk ve İslam kültürünü en güzel şekliyle ruhunda ve yaşantısında meczetmiş bir dava adamıdır. Dürüst, çalışkan, cesur, diğergam, fedakâr, vatansever, aydın ve anlayışlı, kendiyle barışık müstesna bir karakterdir. 1980 öncesinin olumsuz şartlarında inandığı değerler uğruna ilk gençlik yaşlarından itibaren her türlü fedakârlığa ve cefaya katlanarak, üstün mücadeleler ortaya koymuş, kendini iyi yetiştirmiş, döneminin en önemli gençlik liderlerinden birisi olmayı başarmış, hayatında çeşitli bedeller ödemiş, haksızlıklara uğramış ama ne değerlerine ne de devletine bir an bile küsmemiş, tam bir model karakterdir. Siyasetin genel kaideleri veya genel imajıyla onu tanımlamak zordur. Evet, millete hizmetin adıyla siyaset her yerde ve her fırsatta Muhsin Yazıcıoğlu’nu en ön safta görmek mümkündür. Gerek sosyal meselelerde gerekse ülkenin bekasını ilgilendiren meselelerde sağına ve soluna bakmadan öne atılır, hiçbir hesap yapmadan, serdengeçti edasıyla hareket ederdi. 28 Şubat’taki duruşu bunun en basit örneğidir. Daha pek çok böyle sağlam duruşa şahit oluruz onun siyasi hayatını incelerken. Siyasi hayatı boyunca belki nicelik olarak milletinden yeterli desteği alamadı lakin nitelik olarak her daim milletin gönlündeki gizli sultandı. Milli, İslami, sivil, katılımcı, demokrat ilkeler çerçevesinde dik durup, doğru söyleyip, düz yürümüş gerçek bir vatansever karakterdir. Yaşadığı acılardan edindiği tecrübeyi gelecek nesillere aktarıp, inanç ve fikir hürriyetini her şeyin üstünde gören, bu toprağın insanlarına aşkla bağlı, bu ülkeye, medeniyet coğrafyamıza ve dünyaya dair barış, sevgi, dayanışma ve hoşgörü değerlerini önemseyen bir siyasetçiydi. Takdir-i ilahi aramızdan erken ayrıldı fakat fikirleri ve duruşuyla siyasette bambaşka bir çığır açtı, ruhu şad mekânı cennet olsun.

Siyasi bir aktör müdür? Dava ya da eylem adamı mıdır? Dava nedir? Karakterini nasıl yansıtmıştır?

Muhsin Yazıcıoğlu, istikamet sahibi, yeni bir medeniyet tasavvuru olan, bireyden topluma, toplumdan millete, milletten ümmete, ümmetten bütün insanlığa uzanan bir değerler manzumesine inanan bir dava adamıdır. Günöbirlik polemik sanatına dayalı siyaset tarzını hiçbir zaman benimsemedi ve yapmadı zaten. Onun önceliğı milletin refahı ve saadeti, devletin bağımsızlığı ve adil yönetimiydi. Her fırsatta önce insan derdi. İnsanı yaşat ki devlet yaşasın derdi. Kendi kişilik özellikleri siyaset tarzına da yansımıştı. Şeffaf, açık, gücünü milletinden ve inandığı değerlerden alan, arkası ve önü apaçık, dupduru bir siyaset tarzı vardı. Onun bu açıklığı devlet ve millet nezdinde müthiş bir itibara sahipti. O, Anadolu insanının devlete uzanan eliydi. Siyasi hayatı boyunca mazlumların kolaylıkla çaldıkları imdat kapısı oldu. Zor zamanlarda her siyasi görüşten insanların sığındığı bir güven limanıydı adeta. Seveni çoktu, çünkü emin bir insandı.

İktidara gerçekten talip olmuş mudur? Toplumu etkilemek için mi, toplumu yönlendirmek için mi bir politika izlemiştir?

Elbette iktidara talip olmuştur. Fakat Türkiye’de siyasi partilerin seçimle iktidar olsa bile muktedir olamadıklarından hep şikâyet ederdi. Türkiye’nin bir sistem değişikliğine ihtiyacı olduğunu her fırsatta dile getirirdi. Küresel güçlerin ve yerli işbirlikçilerinin devlet ve millet üzerindeki egemenliklerinin mutlak suretle kırılması gerektiğine inanırdı. Bugün çok şükür siyasette bu anlamda önemli ve güzel gelişmeler gerçekleşti. Tam bağımsız güçlü Türkiye idealine yönelik ciddi ve sağlam adımlar atılması gayet yerinde ve güzel gelişmelerdir. Yazıcıoğlu, kısa vadeli sonuçlara göre siyaset belirleyen bir kişilik değildir. Tarihi derinliğe sahip, medeniyet tasavvuru olan geniş bir bakış açısıyla hareket ederdi. Ülkenin etnik veya mezhebi farklılıklarını asla sorun etmez, onları aynı kilimin desenleri olarak kabul eder, birbirine karşı herhangi bir imtiyaz hakkına sahip görmezdi. Kültür ve inanç birliğini temel alan Büyük Türk milleti tanımlaması onun için bir üst kimliktir. Milletin birliğini, devletin bekasını her zaman en büyük amaç olarak kabul ederdi. Toplumu değiştirmek değil ama iyiye doğru dönüştürmek gibi bir hedefi vardı. Demokrasi kültürüne içten bağlı bir siyasetçiydi.

O'na göre iktidar nasıl denge edilir? Mülkü elde etmek için ne kadar değişmelidir bir insan?

Bürokratik oligarşiye şiddetle karşı olmasıyla birlikte sivil siyasetin tahakkümcü anlayışını da asla kabul etmezdi. Sandığın sonuçlarına saygılı fakat devletin hassasiyetlerine de duyarlı bakardı. Türkiye'nin sıradan bir devlet olmadığını, zor bir siyasi coğrafyanın handikaplarına rağmen adaletin devletin imanı olduğundan asla taviz verilmemesi gerektiğine inanırdı. Sivil, askeri, ekonomik veya mezhebi her türlü baskıcı düzene karşıydı. Hürriyetin en doğal ve insani hak olduğunu her fırsatta dile getirir, devletlerin devamında ilkeler ve kurallar belirlenirken evrensel insan haklarına mutlak suretle uyulması gerektiğini ve bunun yanında kendi medeniyet değerlerimizin rengiyle bize ait bir yeni sistemin kurulması en büyük amaçlarından birisiydi.

O'na göre dürüst olmak güç getirir mi? Toplumun çoğu kesimi tarafından sevilen ya da saygı duyulan bir lider neden hiç iktidar sahibi olamamıştır? Halk neden kendinden gördüğü, dürüst bildiği bir lidere yönetme yetkisini vermedi?

Dürüstlük onun iman ettiği bir değerdi. Hayatının anlamıydı. Varlık gerekçesiydi. Yani vazgeçilmez bir değerdi. Dürüstlüğü siyasete hâkim kılmak gibi bir amacı da vardı. Bu çerçevede siyasi ahlakı çok önemserdi. Bunu sistemleştirmek, kanunla korumak düşüncesindeydi. Siyasetin itibarının bu şekilde artacağına inanırdı. Siyasetin argümanları ve güç kaynakları farklıdır. Siyasette çeşitli güç dengelerinin tahakkümü vardır. Siyasi düzen üzerinde seçmenin iradesi zannedildiği kadar belirleyici değildir. Türkiye siyasetinde uzunca bir müddet sermaye, medya ve güç odaklarının belirleyiciliği seçmen iradesinin çok üzerinde bir yaptırıma sahip oldu. Buna bir de dış güçlerin etkisini ekleyince daha komplike bir durum ortaya çıkıyor. Muhsin Yazıcıoğlu, güç odaklarıyla ilişki kurmaktan ziyade direk milletin desteğiyle siyasi güç elde etme yolunu tercih etti. Bu noktada konjonktürel handikaplar yaşadı ve kendini yeterince ifade etme imkânı bulamadı. Ayrıca ideolojik siyaset takip etti. O yüzden geniş halk kitlelerine açılmadı. Zaten siyasi başarıdan ziyade inandığı değerlere hizmeti daha fazla önemserdi. Dönemsel olarak mukaddesatçılık ile milliyetçilik arasında sıkışıp kaldı ve bu büyük bir siyasi handikap olarak her seçimde önüne geldi. Maddi imkânlarda sınırlı olunca sandıktan beklediği neticeyi hiçbir zaman alamadı. Bunun çok başka nedenleri de vardır ama

siyasette sadece Yazıcıoğlu dürüsttü demek de diğer çok kıymetli siyasi kişiliklere de haksızlık olur diye düşünüyorum.

Türk toplum yapısı için birleştirici bir figür olan tasavvuf hareketleri ile ilişkisi nedir?

Tasavvufu medeniyetimizin önemli bir kurumu olarak görürdü. Milletimizin mukaddesatının gelişiminde çok önemli misyonlar üstlenen tarikatlara, cemaatlara ve cemiyetlere hep saygıyla bakardı. Lakin devlet işlerinde herhangi bir kesimin imtiyaz elde etmesine karşıydı. Devlet sisteminde adaletin en başta gelen değer olması gerektiğine inanırdı. Bu gibi yapıları sivil toplumun önemli bir enstrümanı olarak görür fakat bu yapıların birbirlerine karşı üstünlük veya tahakküm kurmasına da asla hoş gözle bakmazdı. Kendisi herhangi bir tarikatın müntesibi değildi fakat her gittiği yerde bu noktadaki mukaddesat önderlerini mutlaka ziyaret eder, bir istekleri olup olmadığını sorardı.

Size göre Yazıcıoğlu'nun vefatına toplum nasıl tepki vermiştir? Hangi toplumsal gruplar hangi söylemlerde bulunmuştur?

Millet gönlünün derinliğinde sultan olarak gördüğü bir müstesna kişiliğe cenazesinde vefasını göstermiş ve milyonlar sel olup akmıştır. Benim şehadet süreci diye tanımladığım malum dramatik hadiseye karşı milletin isyanı da halen bitmiş değildir. Milleti için hep dile getirdiği büyük birliği cenaze töreninde gerçekleştirmiştir. Çok marjinal birkaç kısık ses dışında milletimizin bir tamamı acıyı, hüznü iliklerine kadar hissetmiş, kabri halen ziyaretçi akınına uğramaktadır. O süreç şahsım adına da çok elem verici bir dönem oldu. O benim hayatımda çok özel ve önemli bir konuma sahipti. Bir kardeş gibi, bir ağabey, bir dost, bir yaren, bir lider, muhabbetimiz derin müstesna bir kişiydi. Bizler bu travmayı uzunca bir müddet üzerimizden atamadık. Muhsin Başkanımıza biz doyamadık, millet de özlem duyuyor zaten. Ardından bu kadar yas tutulan başka bir siyasi lider var mıdır bilemiyorum. Malum, o devlet başkanı, başbakan, bakan filan değildi. Oy olarak küçük sayılabilecek bir partinin genel başkanıydı ama millet nazarında özgül ağırlığı çok yüksek bir kişilikti. Bildiğiniz gibi Kenan Evren, milletin önüne konulan sandıktan yüzde 90'ın üzerinde oy alarak cumhurbaşkanı olmuştu, fakat cenazesinde bir avuç insan vardı. Kenan Evren'in düzeninin mağduru Muhsin Yazıcıoğlu'nu ise

milyonlar uğurladı. Demek ki milletin gönlündeki yerden daha büyük bir saltanat yokmuş.

EK B.6. HAKKI ÖZNUR

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz? Muhsin Yazıcıoğlu İle Tanışıklığınız Nasıl Olmuştur?

Hakkı Öznur, 1964 Ankara Altındağ'da doğrum. Rahmetli şehit liderimiz Muhsin Yazıcıoğlu'nu 12 Eylül 1980 öncesinden tanıyorum. O zaman yer aldığım Ülkücü Gençlik Hareket'inin lideriydi. O dönem yüz binlerce Ülkücünün genel başkanlığını yapmıştı. Kendisini o zaman mitinglerinden, Ülkücü Gençlik Hareketi'nin çıkarmış olduğu dergilerdeki yazılarından, konuşmalarından biliyoruz. Yakinen kendisi ile tanışmam 1987 yılında Mamak Askeri Cezaevi'nden tahliye olduktan sonra olmuştur. Kendisi beni cezaevinden tahliye olmadan önce Yeni Dünya Gazetesi'ndeki yayımlanan bazı yazılarımdan tanıdığını ifade ettiğinde çok mutlu olmuştum.

1987 Yılından 2009 senesinin mart ayında şehit düştüğü tarihe kadar hep yanında yer aldım. Hiçbir zaman ondan vazgeçmedim. O bizim genel başkanımız, ağabeyimizdi. Bizim için sığınılacak bir limandı kendisi. O tam bir devlet adamıydı. 55 Yıllık yaşamında 1000 yıllık terkinin peşinden koşmuştur. Hesap adamı değil, dava adamıydı. Makam, mevki peşinde koşmadı. İnandığı değerlerin, ülküsünün peşinden koştu. Mamak Askeri Cezaevinde yazmış olduğu bir şiir de söylediği gibi : “Ey! Sonsuzluğun sahibi sana ulaşmak istiyorum.” O sonsuzluğun sahibinin yolunda ve izinde gitti. Ve onun yolunda Keş Dağlarında şehit düştü.

Muhsin Yazıcıoğlu her zaman ezilenlerin, mazlumların yanında oldu. Zulme rıza göstermedi. Muhammedi duruş, Hüseyini bir tavır vardı onda. Büyük bir siyaset ve devlet adamıydı. Eskilerin bir sözü vardır “Kaht-ı Rical” yani devlet adamı kıtlığı. Şimdilerde bunu yaşıyoruz. Muhsin Yazıcıoğlu'nun yokluğunu derinden hissediyoruz. Muhsin Yazıcıoğlu bakan, başbakan, cumhurbaşkanı olmadı, partisi hiç iktidar olmadı ama vefatından sonra devletle milleti bir araya getirdi ve o mahşeri kalabalık onun için Kocatepe Cami'ne geldi. Onun yaşarken bir hayali vardı, Kürt'üyle Türkmen'iyle Alevi'siyle Sünni'siyle başı açık başı kapalıyla birlikte bir Türkiye istiyordu barış ve kardeşliğin hakim olduğu bir Türkiye hayal ediyordu. O hayal ettiği büyük birliği yaşarken göremedi ama şahadetinden sonra o birlik onun cenazesinde sağlandı. O gün orada devlet erkânından sivil toplum kuruluşlarına, birbirlerinden çok farklı ekollerde olan cemaatlerden farklı düşünce yapısına sahip

bir sürü insan o gün oradaydı. Ülkede bir birlik hâsıl oldu. Ülke kurulduğundan bu yana meclis ilk defa tekbirlerle ve salâvatlarla inledi. Çanakkale şehitleri için “Asımın Nesli” diye nitelendiren Mehmet Akif Ersoy Muhsin Yazıcıoğlu’nu tanısa arkasından nasıl bir şiir yazardı acaba? Çünkü Muhsin Yazıcıoğlu Mehmet Akif Ersoy’u çok severdi. Onun birçok şiirini ezbere bilirdi.

Muhsin Yazıcıoğlu Büyük Ortadoğu Projesi’ne, Büyük İsrail projesine karşı çıktığı için şehit edildi. Hayatı boyunca Türkiye’nin birliğini beraberliğini savundu. Vatanın bölünmez ve parçalanmaz bütünlüğünü her mecrada savundu. İnandığı ve savunduğu değerler uğrunda da şehit düştü. Onun siyaseti birleştirici bir siyasettir. Demokrasi ve milli iradenin yanında oldu her zaman. Demokrasi karşıtı hareketlere her zaman karşı çıktı. Darbelere karşı her zaman karşı çıktı. 28 Şubat sürecinde: “Namlusunu halka çevirmiş bir tanka asla selam durmam!” Dedi. O dönemde askeriye içerisinde Nusayrici, Baasçı mezhepçi bir yapıdan bir oluşumdan haberi vardı. Onlar mezhepçi bir darbe yapmak istiyorlardı. O zaman şu sözü ile: “Türkiye İran olmayacak, Cezayir olmayacak, Suriye olmasına da biz müsaade etmeyeceğiz!” Diyerek ordu içerisindeki mezhepçi, faşizan baasçı bir diktatörlük hayali kuran cuntaların oyununu bozdu.

Ankara Mamak’ta C5 isimli işkence merkezinde işkenceler gördü. MHP ve ülkücüler davasında idamla yargılandı. 220 Ülkücünün idamı istenmiş bunlardan biri Alparslan Türkeş diğeri de Muhsin Yazıcıoğlu’ydu. Dört kez idamla yargılandı, C5’te korkunç işkenceler gördü. 12 Eylül Darbecilerinin isteği ile NATO merkezli Gladyo’nun kurduğunu, ülkücüleri için, işkence merkezinin adıydı C5. Ankara Mamak’taki Kolordu’nun içerisindeydi. Burada en büyük işkenceleri gördü ama asla davasından vazgeçmedi. Allah’ın yolundan ve resulünün yolundan dönmedi. Ölçüsü Kuran ve sünnetti. Türk’ün İslam ülküsüne inanırdı.

Tek devam diye bahsettiği “Nizam-ı Âlem ve İlâhi Kelimetullah”tan asla vazgeçmedi, asla taviz vermedi. Her zaman söylediğim gibi geleceği Yezitler değil Muhsin Başkan gibi Hüseyini sevdanın yolunda gidecek Muhsinler yazacaktır.

Muhsin Yazıcıoğlu hiçbir zaman iktidar sevdasına düşmedi. Onun tek gayesi Allah rızasını elde etmektir. Onun için önemli olan gelip geçici iktidarlardan olmak değil, devletin bekası milletin geleceğiydi. Muhsin Yazıcıoğlu ülkedeki iktidar olma yolundaki sisteme muhalif birisiydi. Bu sebepten dolayı gönüllerin sultanı oldu ama

sandığın sultanı olamadı. Karaman konuşmasında: “İki saniyesine bile hükmedemediğin bir dünya için fırlıdak olmaya gerek yok. Ben fırlıdaklık sevmem. Dik yürüyeceğiz, doğru yaşayacağız, dik duracağız.” Demişti ve öyle de yaptı. Fakat içinde bulunduğu siyasi konjektür gereği toplum da güçlü olanın yanında her zaman durmuştur. Güç zehirlenmesi her toplumda vardır.

Muhsin Yazıcıoğlu, yerli, milli bir siyasetçiydi. Antiemperyalist, antikapitalist birisiydi. Küresel emperyalizme karşı bir siyasetçi olduğu için onun iktidara gelmemesi için her türlü yolu kapattılar. Büyük Birlik Partisi’ne her yerde ambargo uygulandı. Yazılı ve sözlü basın da yer alamadı. Ambargo uygulandı. Muhsin Yazıcıoğlu zor şartlarda siyaset yaptı ama ilkeli, dürüst bir siyaset anlayışından hiç vazgeçmedi. Onun için öncelikle ilkeleri ve önem verdiği değerleri gelirdi. O oportünist, pragmatist değildi. Ayda bir gömlek değiştirir gibi siyasi çizgisini değiştiren siyasetçiler gibi değildi. Onun doğruları haktan ve halktan yanaydı. O doğrularından hiçbir zaman ayrılmadı. Halk onu görüyordu, söylediklerine de inanıyordu ama tek başına iktidara gelebileceğine inanmıyordu. Bir gün: “Bu ülkede Oğuzun çocuklarının tek başına iktidara gelmesini istemiyorlar.” Demişti.

28 Şubat sürecindeki duruşunu hatırlayın. Sandıktan birinci parti çıkan Refah Partisi’ni destekledi. Neden? Çünkü Milli İrade’ye saygı gösterdi. O dönem Erbakan Hoca iktidarı kurmakla görevlendirilmişti, Cumhurbaşkanı tarafından. Erbakan Hoca’ya hükümeti kurma yetkisi verilmişti. Ordu karşıydı, bazı kuruluşlar karşıydı, büyük sermaye karşıydı. Rahmetli Muhsin Başkan da demokrat bir siyasetçiydi. Dedi ki: “Bırakın sandıktan birinci parti olarak Refah Partisi çıkmış. Baskı yapmayın, dayatma yapmayın, bırakın hükümeti kursun.” Dedi. O dönem Muhsin Başkan kerhen de olsa bu Refah-Yol hükümetini destekleyeceğini açıklayınca bazı kesimler rahatsız oldu. Bir televizyon programında ona kumpas kurmaya kalktılar, oyunları bozuldu. Mecliste Anavatan Partisi Genel Başkanı Mesut Yılmaz ve bazı heyetler geldi kendisine Refah-Yol hükümetine destek verme demek için. Başka çevrelerden gelenler oldu. Ona dediler ki: “Sen bu kurulacak olan Refah-Yol hükümetine destek verme, senin önün açık. Televizyonları açarız, para sıkıntın olmaz, güç sıkıntın olmaz, kurulacak olan hükümette ya başbakan olursun ya da başbakan yardımcısı.” Dediler. Muhsin Yazıcıoğlu bu ve buna benzer teklifleri elinin tersi ile itti. “Ben kimseden emir ve talimat almam. Ne içerden ne de dışarıdan. Ben milletten yanayım.

Milletimiz kimi birinci parti olarak seçmişse demokrasinin gereği hükümeti kurmak onun hakkıdır.” dedi. O demokrasiye, özgürlüğe sahip çıktı ama bu durumdan rahatsız olan çevreler oldu. Kim oldu? Ordu içerisinde Nusayrici, mezhepçi, mütedeyyin insanlara karşı olan bir zihniyet vardı. Batı Çalışma Grubu olarak bilinen bu grup Refah-Yol hükümetinin yıkılması için faaliyetler gösteriyordu. Ordu içerisindeki bir grup, bazı iş adamı örgütleri gibi oluşumlar Refah-Yol hükümetinin kurulmasına karşıydı ama Muhsin Yazıcıoğlu’nun desteği ile hükümet kuruldu. Bu hükümet kurulduktan sonra tanklar sokağa çıktı, millet korktu. Muhsin Yazıcıoğlu: “Namlusunu millete çevirmiş olan tanka asla selam durmam! Demokrasiye balans ayarı yapmak sivil otoritenin emrinde olan bir askeri bürokrata düşmez.” Demiştir. Muhsin Başkan ordu içerisindeki demokrasi karşıtı cuntacılar her zaman karşı durmuştur.

Muhsin Yazıcıoğlu Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)’a kaşı çıkmış, Büyük İsrail projesine karşı çıkmıştır. “Bölgemiz coğrafyasında ikinci İsrail kurulmak isteniyor.” Dedi. Irak’ın işgaline karşı çıkmıştır. Bu oluşumların tamamına hayatı boyunca karşı çıktığı için şehit edildi. O her zaman vatanın birliğini ve bölünmezliğini savundu.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun tasavvuf hareketlerine karşı büyük saygısı vardı. Fakat o cemaatlerin siyasetle ilgilenmesinden ve hükümetlerle içli dışlı olmalarından hoşnut değildi. Devletler devlet gibi cemaatler cemaat gibi hareket etmelidir fikrini savundu. Bütün tarikatlara ve cemaatlere karşı bir sevgisi vardı ama hiçbirinin müntesipliğini yapmadı. Ehlişünnet çizgisinden hiç ayrılmadı, kâmil bir Müslüman’dı ve İslam’ı yaşardı, çok iyi yaşardı. Cenazesinde zaten bütün cemaat ve tarikat önderleri, müritleri, talebeleri ordaydı eksiksiz hepsi gelmişti. Çünkü Muhsin Yazıcıoğlu birleştiriciydi. Onun tek ölçüsü Allah ve resulü, Kuran ve ehlişünnet velcemaatti.

Muhsin Yazıcıoğlu daha önceden kurulmuş olan Sosyal Güvenlik ve Eğitim Vakfı (SOGEV)’e cezaevinden çıktıktan sonra başkanlığını yaptı. Bu vakıf cezaevindeki ülkücü kardeşlerimiz, şehit olanlar ve aileleri için kurulmuştu. Muhsin Yazıcıoğlu’nun başkanlığını yaptığı dönemde muhteşem bir çalışma yaptı ve binlerce hapisane de olan ve binlerce şehit olan ülkücü ve ailelerine yardımlar yapıldı. Cezaevinde olan ülkücülere yardımlar yapıldı. Cezaevinden çıktıktan sonra gerek askerlik de gerek iş bulmalarında yine destek olundu. Bu günkü ismi Selçuklu Sosyal

Güvenlik, Eğitim, Kültür ve Dayanışma Vakfı olmuştur ve başında Lütfü Şehsuvaroğlu vardır. Gönüllerde Birlik Vakfı da yine Muhsin Yazıcıoğlu'nun fikri altyapısını taşıyan sosyal ve kültürel işler yapan bir oluşumdur. Birde Orhan Kavuncu Bey'in kurmuş olduğu stratejik araştırma merkezi gibi tasarlanmış olan Muhsin Yazıcıoğlu Düşünce ve Stratejik Araştırma Derneği (MUHSİYAD) kısa bir dönem devam etti sonra kapanmıştır. Şu an Muhsin Yazıcıoğlu'nun ilkeleri doğrultusunda devam eden sosyal kültürel anlamda üç kuruluş vardır. Alperen Ocakları, Selçuklu Vakfı ve Gönüllerde Birlik Vakfı'dır.

EK B.7. MUSTAFA DESTİCİ

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Mustafa DESTİCİ, Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Ankara Milletvekiliyim.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Bir hususu, sözün başında ön bilgi olarak ifade etmekte fayda var: Şahsım ve arkadaşlarım adına, Rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu ile ilişkimiz hiçbir zaman “siyasi parti genel başkanı” ve “parti mensubu” ilişkisinden ibaret olmadı. O, bizim liderimiz olmasının yanı sıra, her zaman örnek aldığımız, ailemizin en önemli ve vazgeçilmez ferdi, ağabeyimiz ve dava arkadaşımızdı. Bu yüzden bizim ona dair düşüncelerimiz, hissettiklerimiz ve gerçeklerimiz, bizim dışımızdakiler tarafından belki yeterince anlaşılamayabilir, objektif bulunmayabilir.

Bununla birlikte, yakın tarihe dair hadiselerle ilgili, konumumuz, görevimiz, sorumluluklarımız dolayısıyla, her ayrıntıyı ve bütün açıklığıyla ifade edemeyecek olmamızın da saygıyla karşılanacağını umut ediyorum.

Onu farklı kılan şeyin öncelikle insani özellikleri olduğunu düşünüyorum. En karakteristik yönleri, nezaketi, fedakârlığı, yardımseverliği; yaş, sosyal statü, inanç, ırk, bölge ayrımı gözetmeksizin insanlara gösterdiği derin ve samimi sevgisi, saygısı ve tevazuuydu. İyi bir insan, iyi bir Müslüman, iyi bir arkadaş, iyi bir aile babasıydı. Hepimizden cesur, inançlı, dürüst, ahlaklı ve vatanseverdi. Türk Milleti ve Ülkücü Hareket için çok önemli bir kişilik ve rol model olduğunu düşünüyorum. Camiamızdan çok sayıda insan aktif siyasette yer aldı ve dönem dönem çok önemli görevlerde bulundular. Bunların içinde, Alparslan Türkeş’in, Gün Sazak’ın ve Muhsin Yazıcıoğlu’nun gönül dünyamızda faklı ve özel bir yerde durdukları ve tarihe derin izler bıraktıkları kanaatindeyim.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlubir akademisyen değildi. Dolayısıyla onunla ilgili bir değerlendirme yaparken muadilleriyle kıyaslamak gerekir diye düşünüyorum. Kendisinden önce ve sonra Ülkü Ocakları’nda genel başkanlık görevi yapmış

arkadaşlarımızla ve kendi döneminin siyaset adamları ve siyasi liderleriyle kıyasladığımızda, önemli bir vizyona ve birikime sahip olduğu kanaatindeyim.

Maalesef ülkenin 70’li yıllarının hepimizin bildiği şartları ve mücadele ortamı, 1980 ihtilali sonrası 7 yılı aşan cezaevi hayatı, cezaevinden çıkar çıkmaz, siyaset yaptığı dönem de dâhil olmak üzere kendini camianın mağdurlarına adanması, kendi için, kariyer başta olmak üzere herhangi bir plan yapmasını mümkün kılmadı. Bu şartlara rağmen ülkenin, milletin bütün problemlerini, sebep ve sonuçlarıyla takip etti, üzerinde çalıştı, çözüm yolları aradı ve milletimizin siyasetten beklentilerini olabildiğince doğru ve açık bir şekilde dile getirdi. Söylediği neredeyse her cümle kayıtlarda yer alıyor ve bu yönüyle de hepimizin gurur kaynağıdır.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Ülkü Ocakları, 70’li yıllarda, sadece Türkiye’nin değil, dünyanın en büyük sivil toplum örgütlerindendir. Muhsin Yazıcıoğluda bu önemli kuruluşun önemli genel başkanlarından biridir. Ülkü Ocakları yasalar çerçevesinde kurulmuş, faaliyetlerini yine yasalar çerçevesinde yürütmüştür. “Milliyetçi” kimlikli bu topluluk, soğuk savaş döneminde, Türkiye’nin o dönemde “Doğu Bloğu” olarak adlandırılan cepheye dâhil edilmesinin önünde büyük ve ciddi bir engel olarak görülmüş, saldırılara, suikastlara, işkencelere, cinayetlere maruz kalmış, bunun karşısında tabii olarak kendini savunma refleksi göstermiştir. Çok zor ve çok ağır şartları olan bir dönemdir. Açıkçası o dönemi yaşamamış olanların, o dönemin şartlarını tam olarak anlayabilmelerini de çok mümkün görmüyorum. Bu dönemin şartlarından hareket edilerek, Ülkücülerin ve münhasıran Muhsin Yazıcıoğlu’nun “salt” sıfatıyla nitelenmelerini doğru bulmuyorum.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Siyasette başarı genelde siyasetçilerin aldığı oyla ölçülüyor. Kriter buysa düz mantıkla başarısız olduğu sonucu ortaya çıkar. Siyasi çizgisi, karakteri, ahlakı, inançları konusunda tavizsizliği, vatan ve millet sevgisi, siyasetin zerre kadar bozmadığı ve sarsamadığı duruşuyla ise çağın ötesinde bir siyasetçi olduğunu düşünüyorum. Ayrıntı olarak görülebilecek bu hususun ne kadar önemli olduğunun bir gün muhakkak anlaşılacağı kanaatindeyim. Bugünkü algıyı ve yanılsamayı da sadece zaman meselesi olarak değerlendiriyorum...

Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Dava Nedir?

Muhsin Yazıcıoğlu, Türkiye’de, 1980’li yılların sonundan itibaren, Türk siyasetinin en önemli aktörlerinden biridir. 1993 Yılında kurulan Büyük Birlik Partisi’nin kurucu genel başkanıdır ve 2009 yılında vefat ettiği güne kadar bu görevine devam etmiştir. Siyasetçi kimliği ve kişiliğiyle Türkiye’nin sosyal ve siyasi hayatının üzerinde önemli tesirleri olduğunu düşünüyorum. Bunun dışında, Cumhuriyet Döneminin tümü için, Türk milliyetçilerinin, Ülkücü Hareket’in en önemli liderlerinden biridir. Bunlar elbette benim kanaatlerim; nihai değerlendirmeyi, muhakkak, tarih ve Türk Milleti yapacaktır.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Devlet, yöneticilerin önemli bir bölümünün seçimle göreve geldiği büyük bir organizasyondur. Basitçe ifade edersek, yönetime talip olanlar, siyasi partiler kurarak programlarını, yani yönetime geldikleri takdirde ne yapacaklarını halka sunarlar ve halkın oylarına talip olurlar. Halkın önüne çıkan her siyasetçi, konunun doğası gereği iktidar talebiyle oy ister. Muhsin başkan’da bunu yapmıştır. Bununla birlikte, kabul edelim ki, siyasetçi mesajını halka ulaştırırken bir takım vasıtalarla ihtiyaç duyar. Bu yönüyle siyaset, zor ve oldukça pahalı bir uğraştır. Sonuçta: “Ya rabbi ben üzerime düşeni yaptım.” Demıştır.

Muhsin Yazıcıoğlu'na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?

Siyasetin içindeyiz ama herkes gibi aynı zamanda siyasetin izleyicisiyiz. İktidar herkes için, her fert için yeni ilişkiler, yeni şartlar ve yeni dengeler demektir. İktidarda bulunan, güce kavuşan herkes bu şartlar karşısında olumlu ya da olumsuz bir değişim, bazen dönüşüm yaşar. Bu, tarihin kayıt altına alındığı ilk günden beri, felsefe, sosyoloji ve psikoloji başta olmak üzere bilimin ve hemen her dalda sanatın en dikkat çeken ve en çok ilgi gören konusu olagelmıştır. Bilim ve sanat tarihi bu konuyu anlatan eserlerle dolu...

Muhsin Yazıcıoğlu hiç iktidarda bulunmadı. Evet, birçok kez milletvekili ve Büyük Birlik Partisi genel başkanı olarak görev yaptı. Bir değerlendirme yapacaksak bu şartlara göre yapmalıyız. Ama son gününe kadar yanında olmuş bir arkadaşı olarak; son anına kadar, onun hep hayran olduğumuz, hep gurur duyduğumuz insani

özelliklerinde herhangi bir değişme olduğuna ya da herhangi bir zaafa düştüğüne şahit olmadık. Onu belki en çok bunun için sevdik... Belki bunun için bu kadar çok sevidik.

Siyasette Dürüst Olmak Güç Getirir Mi?

Olabildiğince açık konuşacağım: Siyasette çoğu zaman neticeyi vasıflarınızdan çok ilişkileriniz belirler. Devletin ekonomiyi bu kadar iç içe olduğu bir sistemde yerli ve yabancı sermaye, iktidarda kolay diyalog kurabilecekleri, kolay ikna edebilecekleri siyasetçileri tercih ederler. Türkiye gibi, jeopolitik açıdan hayati önem taşıyan bir yerde bulunuyorsanız küresel güç odakları sizin idari yapınızla, politikalarınızla ve istikametinizle gereğinden fazla ilgilidirler. Küresel emperyalizmin bu kadar güçlü ve belirleyici olduğu bir çağda, bu gerçeklerden olabildiğince bihaber bir seçmen yapısıyla, antiemperyalist bir tavrınız varsa zaten ateş üzerinde yürüyorsunuz demektir. Bunlar, beğenmesek de görmesek de görmek istemesek de bizim gerçeklerimiz. Bu şartlara uygun bir profil değilseniz önünüze engeller çıkması kaçınılmazdır. Karşı karşıya olduğumuz ve yaşadığımız durum budur.

Toplumsal Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır? Halk Kendisini Neden Seçimlerde Tercih Etmemiştir?

Türkiye’de uzun yılladır kamuoyu araştırmaları yapılır. Siyasetin içinde olanlar, bu araştırmaların sonuçlarından muhakkak haberdar olurlar. Muhsin Yazıcıoğlu ve Büyük Birlik Partisi’nin sempati ve etki alanı, her dönem aldığı oyun kat be kat üzerinde olmuş, ancak bu durum sandığa yansımamıştır. Bu konuda halkı suçlamak hem haksızlık hem de gerçeklerden uzaklaşmak olur. Bunun yerine neyi eksik yaptığımızı, hangi hususlarda yetersiz kaldığımızı samimiyetle ve olabildiğince gerçekçi bir bakışla değerlendirmek mecburiyetindeyiz.

Elbette, siyaset gibi sayısız etkenin neticeye tesir ettiği komplike bir olguda, sizin inisiyatif ve iradenizin dışında da etkenler mevcuttur ve neticeyi biraz da onlar belirler... Bu ilginç denklemlerle ilgili zannediyorum sosyoloji ve tarih bilimi gelecekte gerçekçi bir tespitle bulunacaktır.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Din, Türk Milleti için, siyasetin de içinde olduğu pek çok konuda önemli belirleyicilerden biridir. Sadece bugün için değil, tarihin her döneminde milletimiz için önemli ve pek çok alanda belirleyici olmuştur. Milletimizin en önemli değerlerinden biridir. İslam tasavvufunu da bununla bağlantılı olarak gönül dünyamızda aynı yere koyuyoruz. Dinin, dini müesseselerin istismar konusu olması, İslam'a ve çağımıza has bir durum değildir. Her değerli şey istismar edilir, birtakım çıkarlara hatta sapkınlıklara vasıta, perde yapılmaya çalışılabilir. Yaşanan problemleri bahane ederek insanların inanç ve değer yargıları üzerinden özgürlüklerini kısıtlamak, bu değerlerin ve bin yılın üzerindeki sürede, başta bilim, kültür, sanat olmak üzere, edindiğimiz birikimlerin yok edilmesine seyirci kalamayacağımızı da söyleyelim. Değerlerimiz bizim zaaflarımız değil gücümüzdür. Bunu hiç unutmayalım. Bu konuda yaşanan problemler milletimizin meselesidir ve bence kamu düzenini hatta milli güvenliği de içine alacak şekilde devleti de doğrudan ilgilendiriyor. Sanırım Muhsin Yazıcıoğlu da konuya bu şekilde bakıyordu.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmak İle Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Konuyu o günün şartlarında değerlendirmek lazım. Ben Muhsin Yazıcıoğlu'nun önceliğinin ayrılmak olmadığını biliyorum ama ekseriyet böyle bir karar verdi o da arkadaşlarının kararına uydu. Biz, ayrılık gerekçelerimizi halkımıza ve camiamıza, hiçbir eksik bırakmayacak şekilde izah ettik. O gün de reel siyasetin gerçekleri başka bir yönü, inandıklarımız başa bir yönü işaret ediyordu. O gün de menfaatlerimizin gerektirdiklerini değil, inandığımız, doğru bulduğumuz şeyi yaptık. Peki, bu siyaseten doğru muydu? Politik bir davranış gösterilip farklı bir yol izlenebilirdi belki. Siyasi neticeleri üzerinden farklı değerlendirmeler yapılabilir ama bunun bugün için herhangi birimize herhangi bir faydası olduğunu düşünmüyorum. Bu konuyu artık geride ve tarihin hakemliğine bırakmak gerektiğini düşünüyorum, zaten artık günlük siyasetin gündemi de değil. Siyasetçiler olarak milletimizin geleceğini birlikte nasıl kuracağımızı düşünmeli, bunun üzerinde çalışmalıyız. Bu aynı zamanda görevimiz.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Pek çok şeyin değerini kaybettikten sonra anlıyoruz. Bu insana ait bir zaaftır. Keşke böyle olmasa ama bu bir gerçek ve beğenmesek de kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bir başka hususta şehadetin üzerindeki sır perdesinin hukuk yoluyla kaldırılamamış olmasıdır. Uğraşımız ve ümidimiz bu sürecin doğru bir şekilde aydınlatılmasıdır.

EK B.8. PROF. DR. ORHAN KAVUNCU

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Prof. Dr. Orhan Kavuncu. 1949 Yılında Bahçe’de doğmuşum. İlk, orta ve liseyi Kahramanmaraş’ta okudum. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarla Bitkileri Bölümünü 1971 yılında bitirdim. Bir yıl kadar Tarım Bakanlığı Buğday Araştırma Enstitüsünde (şimdi bu enstitü yok) çalıştım. Sonra Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zirai Genetik ve İstatistik Kürsüsünde (şimdiki adı Biyometri ve Genetik Anabilim Dalı) asistan (araştırma görevlisi) oldum ve doktora başladım. Doktoramı 1977’de, doçentliğimi 1984’te, profesörlüğümü 1991’de aldım.

Öğrencilik yıllarımdan itibaren Türkiye’nin meselelerine ilgi duydum. Milliyetçi- Muhafazakâr bir dünya görüşünü benimsedim. 12 Eylül’den önce Ülkü-Bir, Ülkücü Teknik Elemanlar Derneği gibi derneklerde görevlerim oldu. Üniversiteliler Kültür Derneğindeki fikri çalışmalara katıldım, o derneğin yayın organı olan Ocak Dergisinde yazılar yazdım. 12 Eylül’den sonra bir müddet yurtdışında doktor üstü çalışmalar yaptım. Döndükten sonra Türk Ocakları Ankara Şubesi kurucu başkanı oldum, Türk Yurdu Dergisinde yazılar yazdım, derginin Umumi Neşriyat Müdürlüğünü ve Türk Ocaklarının Genel Sekreterliğini yaptım.

1993–95 arasında Kazakistan Türkistan şehrinde Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesi Rektör Birinci yardımcılığı görevinde bulundum. Döndükten sonra Muhsin Başkan rahmetlinin teklifini kabul ederek Milletvekili adayı oldum ve Adana Milletvekili olarak 1999 yılına kadar TBMM’de görev yaptım. BBP Genel başkan yardımcılığı, Genel Sekreterliği görevlerinde bulundum. 2000–2002 yılları arasında Avrupa Nizam-ı Alem Federasyonu (şimdiki adı Avrupa Türk Kültür Dernekleri Birliği) Genel Başkanlığı görevinde bulundum. 2002 seçimlerinden önce Türkiye’ye dönerek Büyük Birlik Partisinin Genel Sekreterliğini ve Seçim İşleri Komisyon başkanlığını yaptım. 2004 yılında Kazakistan’da özel bir üniversitenin kurucu rektörü olarak bir yıl çalıştım. 2005’ten sonra tekrar Türk Ocaklarında görevlerim oldu. Halen Türk Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı ve Türkiye Özbekistan Dostluk Derneği Başkanı’yım. 2012 yılında tekrar üniversiteye döndüm, Kastamonu Üniversitesi Genetik ve Biyomühendislik Bölümünde çalışıyorum. Evliyim, üç çocuk ve 5 torun sahibiyim.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Başkan merhametli, cesur, akıllı, hoşgörülü ve alçak gönüllü bir adamdı. Adam gibi adamdı. Yardımsever, arkadaş canlısı ve fedakârdı.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Aydın görüntüsü vermeye hiç tevessül etmedi. Ama Türkiye ortalamasının çok üzerinde kitap okurdu. Yusufiye’de Kur’an ve Hadis konusunda çok okuma yapmıştı. Bilgiye çok önem verirdi. Ülkü Ocaklarında Genel başkan olmadan önce Yıldırım Bayezid Öğrenci Yurdunda başkanlık yapmıştı. O zaman yurttaki bilgi yarışmaları ve seminer faaliyetleri düzenlerdi. Herkesin görüşüne itibar ederdi. Ama çok mürekkep yalamış arkadaşları daha bir itinayla dinlerdi.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Eylemcilikten kastınızı doğru anladıysam, çok çalışkandı. Az uyurdu. Sabırlıydı ve çelik iradesiyle birçok meşakkatli işi uyumadan, hatta yemeden içmeden tamamlama gayreti gösterirdi. Planlı hareket ederdi. Ama etrafını kırmamak için plan dışına da çokça çıkardı.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Hiç yalan söylemezdi. Kendisine düşman sayılacak insanları bile ikna edecek bir mantıkla konuşurdu. O tip sohbetlerde dinleyenlerin saygısını ve takdirini kazanırdı. Siyaset bir anlamda kendini sevdirmek ise, yalana dolan başvurmadan doğru bildiklerini anlatarak o sevgiyi kendisine çekirdi.

Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Dava Nedir?

Bir defa tartıştık. Gençlerle sohbet ederken “Şimdi gelip size konuşacaklardan bazıları ‘Türk Milliyetçiliğinden başka davamız yoktur’ derler. O gibi sözlere aldırış etmeden bu kişilerin uzmanlık alanından aktaracakları bilgilerden yararlanmaya bakın” anlamına bir ifadesi oldu. O anda gençlerin önünde tartışmak istemedim. Akşam evine telefon ettim. “Başkanım gençlere böyle söylediniz ama benim davam da Türk Milliyetçiliğidir.” Dedim. Cevabı beni ikna etmeye fazlasıyla yetmişti: “Hocam, ben de Türk Milliyetçisiyim. Ama tek davanız bu mu, başka davanız yok mu?” Cevap verdim: “Benim ilk davam ‘Allah’ın rızasını kazanmaktır;

Türk Milliyetçiliğini de bunun için ve buna göre yapıyorum.’ Şahitlik ederim ki, bütün hayatı boyunca buna dikkat etti, buna özen gösterdi. Siyasi bir aktördü; partiyi olağanüstü bir enerjiyle yönetti. Hep aksiyon içinde oldu, durmadı.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

İktidara talip olmasa, MHP’den ayrılmazdı, ANAP ile 1995 seçimlerinden sonra yaptığımız ittifaktan sonra, Refah-Yol hükümetinde partisinin bir varlık göstermesini önemsemeyip bakanlık tekliflerini kabul ederdi, başbakan yardımcısı olabilirdi. Bu gibi fırsatlara iltifat etmedi. Büyük Birlik Partisinin 1995’ten sonraki seçimlerde başka bir partinin listelerinden seçime girmesine razı olmadı, bağımsız aday oldu, başka bir partinin listesinden aday olmadı. Sadece kendisini değil, kadrosunu iktidara taşımak isteyen bir liderdi.

Muhsin Yazıcıoğlu’na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?

Onun artık çok bilinir hale gelen sözü bu konuyla ilgili görüşünü özetlemiyor mu: “Bir saniyesine bile hükmedemediğimiz bir dünya için; bu kadar fırıldak olmaya gerek yok!” Milletın tercihlerine saygılıydı. Ama milletin tercihi haline gelmek için kendine, inancından, ahlak ölçülerinden taviz vermedi. Milletın kendisini olduğu gibi kabul edeceği zamanı sabırla bekledi. Aslına hala da bekliyoruz.

Siyasette Dürüst Olmak Güç Getirir Mi?

Dürüst olmak siyasette güçlü olmaya yetmez. Ama dürüst kalarak iktidara gelerseniz, sahip olduğunuz gücün ortağı olmaz.

Toplumun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Millet Muhsin başkanı sevdi, saydı, ama iktidar olacağına, iktidar olunca onu elinde tutacağına güvenemedi. Yani Muhsin başkanın siyasi gücüne güvenemedi. Bunda elbette basının kamuoyunda meydana getirdiği algı çok önemlidir. Başkanın kendisini topluma tanıtmaması mümkün olmadı, elinde gerekli medyatik güç yoktu.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Başkan dini gruplara saygılıydı, hepsinin önderlerine hürmet ederdi. Başkan’a göre toplumun cemaat ve tarikatlara ihtiyacı vardı. Ama siyasi, idari kurumlarla cemaat ve tarikatlar arasındaki ilişkiyi sağlıklı oluşturmak gerekir. Türkiye’de 1995–99 arasında cemaat ve tarikatların seçmen içindeki oranı %5 kadardı. Yani seçmenin sadece %5’i cemaat ve tarikat yönlendirmesiyle oy veriyordu. Bugün de bu oranın çok fazla değiştiğini sanmıyorum. Oysa bir siyasi partinin, iktidar olmak için %100’ü kucaklaması gerekir. 28 Şubat sürecinde askerlerin şu mantığına itiraz edemiyorduk: “Ordunun kendi hiyerarşisi var. Bir cemaat ve tarikatın ordudaki imamı veya vekili yüzbaşı, binbaşılar, yarbaylar ve daha üst rütbeli subaylar onun emrine girebilir mi?” Siyasi partilerin de cemaat ve tarikatlarla ilişkisinde aynı şeye dikkat etmesi gerekir. Bir parti bir dini grubun partisi olursa o grubun dışındaki seçmenin oyunu alamaz; bir dini grup bir partinin dini grubu olursa başka partililer bu dini grubun manevi faydasından mahrum kalır...

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Parti içi demokrasi ve o günün tartışma konusu olan laiklik-dindarlık konusundaki fikir ayrılığı önemli oldu sanıyorum. Bunlar spekülatif konulardır. Ayrılmasaydı belki MHP’nin başına geçerdi gibi oldukça yaygın bir görüş var. Başkan bunları hesap edecek tıynetle bir insan değildi. Ayrılmaması için doğru bildiklerinden taviz vermesi gerekirdi. Rahmetli Türkeş gibi güçlü bir şahsiyetin başka türlüüne müsamaha göstermesi mümkün değildi. Rahmetli Yazıcıoğlu da takiye yapacak, inandıklarından taviz verecek bir insan değildi. O bakımdan Muhsin Başkanın ayrılıp yeni bir parti kurması şahsiyetlerin tabiatı gereği idi.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Onu sevenlerin ne kadar çok olduğu ve farklı kesimler olduğu ortaya çıktı. Ölümünden önce değeri bilinmeyen bir insan, ölünce değeri anlaşıldı. Bugün bile hala, ondan bahsettiğimiz her insan, hangi kesimden olursa olsun, onu rahmetle anıyor; onun ölümünün ülkemiz için yeri doldurulamayacak bir boşluk olduğuna inanıyor. Ben de şehit başkanımı rahmetle anıyorum.

EK B.9. HİLMİ GÜNEŞ

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Hilmi Güneş, 1945 Ankara doğumluyum. Orta ve lise öğrenimini Yozgat'ta tamamladım. Daha sonra Kara Harp Okulu'na girdim. 1966 Yılında mezun oldum. 1975 Yılında da Gazi Üniversitesi eczacılık fakültesini bitirdim. 20 Yıl askerlik hizmetinden sonra yüzbaşılığın son senesinde iken ordudan istifa ile ayrıldım. Şuan da eczacılık yapıyorum. Ordu yıllarımdan bu yana ülkücü hareketin içerisinde yer alan birisiyim. O dönemlerde Devrici düşünceye karşı bir düşünce olan ülkücülük düşüncesi rahmetli Alparslan Türkeş ile başlatılmıştı ve biz de içerisinde yer almayı fikren ve zihnen kendimizde daha uygun görüyorduk. Daha sonraki dönemlerde Muhsin Yazıcıoğlu'nun felsefesi ve karakteri bize daha uygun bir düşünce ile yola çıktı İslami Türk Milliyetçiliği adı altında. Bu bizim bünyemize daha uygun olduğu için BBP içerisinde yer almayı tercih ettim. 1996–2006 Yılları arasında genel sekreter ve genel başkan yardımcılığı yaptım. Kendisi vefat ettikten sonra da siyasetle ilişkiyi kestim. Çünkü Türkiye'de siyasetin istikrarsız olması ve dürüst insanların yapabileceği bir icraat olmadığını tespit ettim. Bu sebepten de uzaklaşma kararı aldım.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Mükemmel bir insandı, düzgün karakterli, ahlaklı, arkadaş canlısı hatta hapisanedeki arkadaşlarını çok korumuş kollamıştır. Hatta bir gün kendisine tahliye kararı geldiğinde buradaki tüm arkadaşlarım tahliye edilirse çıkarım şeklinde bir tavırla arkadaşlarının yanında olduğunu ortaya koymuştu. Zaten gemiyi en son kaptan terk eder. Ben asker olduğum için bunu daha iyi anlayabiliyorum. Ama siyaset tabi bu ahlakı kabul etmiyor. İnsanlara ve halkına karşı örnek bir insandı.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Son derece entelektüel, muhafazakârlığının yanında okuyan bir insan sıfatıyla öne çıkmış biridir. Bir gün başkanlık divanında hayatta birkaç defa mahcup olduğunu söylemişti. Bir gün İstanbul'dan Ankara'ya uçakla gelirken kendisinin uçağa bindiğinde uçağın VIP kısmında buluna Deniz Baykal'ın ayağa kalkıp kendisine yer verdiğini ve bir gün öncede Deniz Baykal hakkında çok ağır eleştirilerde bulunduğunu söylemişti. Hayatta birkaç defa mahcup olmuştum biri de Deniz

Baykal'ın bu davranışdır. Demişti. Ondan sonra ona olan sevgi saygısının arttığını dile getirmişti. Aralarındaki yaş farkının en az 20 olmasına rağmen siyasette olması lazım gelen muaşeret kaidelerini kendisine uyguladığı için onun çok etkisi altında kaldığını söylemişti. İkinci bir hatıra olarak, Kamran İnan Süleyman Demirel'in hariciye bakanı ile karşılaştığını, Kamran Bey'in Muhsin Başkan'a sen çok iyi bir yoldasın, ilerde inşallah tecrübeler edineceksin ve seni bu ülkenin cumhurbaşkanı olarak görmek istiyoruz. Dediğini bize ifade etmişti. Bu sıfatların hepsi vardı kendinde. Bir kere Yazıcıoğlu bölücü değil toparlayıcıydı. Ülkenin en büyük ihtiyacı birlik ve beraberliktir.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

1980 Yılı öncesi Türkiye ikiye ayrılmıştı. Devrimciler ve ülkücüler olmak üzere. Bu da tabi emperyalistlerin, dış güçlerin bu iki taraf gençleri birbirine kırdırdığı vaka idi. Amerika o dönemde bu gençliği birbirine düşürdü. Başkan bir gün hücre yıllarından bahsederken DEV-YOL'un lideri ile aynı hücrede kalırken birimiz “bağımsız Türkiye” birimiz “milliyetçi Türkiye” dedik ki biz neyi paylaşamadık. Demişler kendi aralarında. 1980 Öncesinde iki taraf içinde çok fazla arkadaşımızı kaybettik. Ben sol eylemlere o dönem kızan bir adam olarak bugün geldiğimiz noktada onlar da Türkiye'nin menfaati için uğraş verdiklerini düşünüyorum.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Bizler politikacı değildik. Politikacı demek çok yüzlü demektir. Bizler siyaset yapmak istedik ama bizim yaptığımız siyaseti Türkiye kabul etmedi. Bir gün rahmetli ile Mamak'ta bir propaganda gezisine gitmiştik seçimlere yakın toplantıda bir 60-70 kişi vardı. Vatandaşlardan biri kalktı dedi ki sen güzel insansın ama bize ne vereceğini söyle dedi. Çocuklar iş bekliyor, benim karnım aç dedi. Rahmetli başkan dedi ki, sana bir çeyrek altın versem bana oyunu verir misin? Adam, beni bırak sülalemin oyunu veririm dedi. Türkiye de siyasette bu. Ben burada halka da hak veriyorum tabi ki refah seviyesi çok yüksek olmayan ülkelerde siyaset böyledir.

Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır?

Hepsinden kendisinde vardı ama en ağır basanı dava adamı olmasıydı. Benim şahsi fikrim tam bir dava adamıydı. Hiçbir şekilde prensiplerinden taviz vermedi,

eğer iktidar olmak için üslup değiştirmek gerekiyorsa, karakersizlik yapmak gerekiyorsa bunlar Muhsin Yazıcıoğlu'nun bünyesinde olan şeyler değildi. Onun bir prensibi vardı ahlaklı siyaset, dürüst siyaset, beytü-l mala el uzatmayan biriydi. Muhsin Yazıcıoğlu'nun davası İslami Türk Milliyetçiliği, ehlisünnet vel-cemaat yolunun açılmasıdır. İslami Türk Milliyetçiliği demek de şöyledir: İslam dinine en fazla hizmet eden millet Türk Milleti'dir. Tarihimiz ortada. Bence bu davanın yolundan gidiyordu.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur? Toplum Etkilemek İçin Mi Yönlendirmek İçin Mi Bir Politika İzlemiştir?

Bence Alparslan Türkeş'in talebesi olduğu için toplumu yönlendirmek için bir politika izlemiştir. İktidarı ben arzu ettiğini zannetmiyorum. 10 Yıllık parti beraberliğimiz boyunca hiçbir ahlaksızlık ve yalan söyleme gibi iftira atmak gibi bir politika üzerine siyaset yapmamıştır. Bunu da zaten toplum kabul etmemiştir.

Ona Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Ne Kadar Değişmelidir?

İktidarı elde etmek için Türkiye'de paranızın olması gerekir. Parasız siyaset yapılamıyor. Ben parasız siyaset yaptığımız dönemde telefonların kapandığını, partide çalışan arkadaşların maaşlarının ödenmesinde zorluk yaşandığını bazen paltoyla oturduğumuzu, doğalgaz parası bile bulamadığımız zamanların olduğunu ama hiç kimseye el açmadığımızı, maalesef %1-%1,5 oy alan bir partiye hazineden yardım yapılmadığını biliyoruz. Bu da bana göre adaletsizliktir. Maalesef Türkiye de parasız siyaset yapılmıyor. Bu sebepten de siyasiler ya partisini kapatıyor ya da ayakta kalabilmek için büyük fedakârlıklarla yola devam ediyor. Muhsin Başkan'ın ben her ayın 15'inde cebinde parasız kaldığı çok zamanı hatırlıyorum. Bir gün bana dedi ki benim param bereketsiz galiba, bazen düşünüyorum bu parada 70 milyonun hakkı var herhalde herkesin bu parada gözü olduğu için her ayın on beşinde cebimde para kalmıyor diyordu. Ayrıca da gelip giden gariban çok olurdu. Bir gün dedim ki gelen senin odana giriyor nasıl tahammül ediyorsun. "Yahu bu garibanlara sahip çıkmak lazım" dedi. Bizim davamızın ortakları hakikaten gariban insanlardı. Gönül adamlarıydı. Güzel insanları ama onların cepleri boştu. Bu millet yavaş yavaş vefa duygusunu da kaybediyor ve maddeperest olma yolunda hızla ilerliyor.

Toplunun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır? Halk Kendisini Neden Seçimlerde Tercih Etmemiştir?

Tabi bu durum tartışılır. Bana göre cenazesine gelenler oy verseydi zaten iktidar olurdu. Başkan parti üzerinde bir adamdı. Bir gün kendisine sitem ettim, bize gerek yok ki bu partide dedim. Gelen sana çıkıyor. O durum da yanlıştı. Çünkü hiyerarşi önemlidir. Muhsin Başkan'a karşı bir özlem bir sevgi vardı gelen onu görmek istiyordu. Zaten meseleleri ondan başka çözecek adam da yoktu. Muhsin Başkan farklı bir insandı, telefonu kaldırdığında istediği bakanla, başbakanla, cumhurbaşkanı ile görüşebiliyordu. Muhsin Yazıcıoğlu politika adamı değil bir devlet adamıydı. 28 Şubat sürecinde “namlusunu halka çeviren tanka selam durmam” sözü, devlet adamlığının bir göstergesidir. 7 Sene askeri cezaevlerinde kalıp da dışarı çıktığında ordu aleyhine hiçbir laf etmeyen bir adam halka karşı haksızlık söz konusu olunca böyle bir tepki veriyorsa bu bir siyasi aktör değil devlet adamı olduğunu gösterir. Siyasi aktör olsaydı ordunun yanında yer alırdı.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Ben bu hususta biraz farklı düşünüyorum. Keşke ayrılmasaydı diyorum. BBP'de çalışırken öyle düşünmüyordum da son zamanlarda keşke MHP de ayrılmasaydı da genel başkan olsaydı. Kendisi bu hususta çok konuşmak istemezdi ama ben Aksaray Millet Vekili İsmet Gür ile görüştüm “Ağabey biz ayrılmak istemedik, bizi ayırdılar” demişti. Ben o dönemlerde askerdim. Çok bilmiyorum meselelerin aslını ama 1991 kongresine katılmıştım MHP'nin, Muhsin Yazıcıoğlu salona girdiğinde yer yerinden oynadı. Alparslan Türkeş rahatsız oldu rahmetli sırtını döndü öyle oturdu. Gençlik, başkan çok seviyordu.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Partinin isminden de anlaşılacağı gibi İslami noktada ayrımcılığa karşıydı. Peygamberimizin hadisi doğrultusunda hak yolda bir ve beraber olalım, bölünüp parçalanmayalım derdi. Tasavvufa bizler gibi sempati duyardı. Ancak günümüzde tarikatların maalesef istismar edildiğini söylerdi. Diyanetin bıraktığı boşluğu,

yetersizliği, tarikatlar tarafından doldurulduğunu söylerdi. Dinin siyasette kullanılmaması gerektiğini savunur, bunu yapanlara da çok hiddetlenirdi.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Keşke iktidar olsaydı da bu toplum ahlaklı bir insanı görmüş olsaydı, adaletli nasıl çalışılır görmüş olsaydı. Bazen Muhsin Yazıcıoğlu tarzı insanların siyasette yer alması gerektiğini düşünüyorum ama siyaset onları yok ediyor. Ya dejenere ediyor ya da çemberin dışına itiyor.

EK B.10. PROF. DR. ORHAN ASLAN

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Orhan Aslan, BBP milletvekili adayıydım. 2002 senesinden sonra aktif siyasetten ayrıldım. Zaten üniversitede hocaydım, kaldığım yerden devam ettim.

İnsan, Aydın, Eylemci, Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Hepsinde çok üst seviye bir adamdı. Çok enteresan ben Muhsin başkanın odasına gittiğimde akademisyenlerin ya da o konuda uzman kimselerin okuması gereken çok üst seviyede kitaplar görürdüm. Hatta bazılarını alırdım, o hem almayı severdi hem vermeyi severdi, aldığım zaman da bir şey demezdi. Zaman zaman da düşünürdüm bu kadar çok üst seviyede kitabı kendi konusu değil ki yani enerji politikası, su politikası, para politikası gibi çok üst seviyede dünya çapında olayları takip eder, araştırırdı. Öyle bir adamdı, farklı bir insandı.

Mesela başka partilerde eskiden bakanlık yapmış kimseleri çağırır yönetim kurulunda bize özel sohbetler yaptırırdı, ülkenin dış politikası iç politikası ile ilgili. Yani işleri tesadüfe bırakmazdı. İnsan olarak çok istisna bir insan, kendisini bütün dünyadaki insanlardan, Müslümanlardan, Türklerden sorumlu kabul ederdi. Avrupa'daki Türklerden milliyetçi insanlardan haberdardı ve onlarla sık sık iletişime geçer, bilgi alır, yardıma ihtiyacı olan varsa yardım ederdi. Politikada özgün ağırlığı çok yüksek bir adamdı. Meclisteki 550 milletvekilinin tamamı kendisine selam vererek geçerdi. Merhaba başkan, nasılsın başkan, hürmetler başkan şeklinde, saygılar başkan şeklinde seslenir ve saygı duyarlardı. Birazda çekinirlerdi Muhsin başkandan çünkü başkan dediğini yapan bir adamdı. Kimseden korkmazdı. Çok güçlüydü bileği de güçlü, politika olarak da güçlü, kalbi güçlü bir adamdı.

Bir Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Davası Nedir?

Elbette bir dava adamıdır. Davası ülkücülüktür. Ülkücülük bir ırkçılık değildir. İnsanların mutluluğu için yaşayan ve onun için gereğini yapan demektir. Onun hedefi dünyadaki 8 milyar insanın derdiydi. Dünyanın hemen hemen her yerinde eli ayağı olan bir adamdı. Muhsin başkan yedi sene bir hapis hayatı yaşamış ama orada kendisini çok geliştirmiş bir adamdı. Mektebi Yusufiye derler ya hani

gerçekten orayı mektep haline getirmiş bir adamdır. Çok okumuş, çok düşünmüş, onun ülkücülük anlayışının temelinde adalet vardı ve o her türlü adaletsizliğe karşı çıkmış bir adamdır. Ehliyet ve liyakate çok önem verir ve kim ehil kimse ise onunla çalışmayı tercih ederdi.

İnsanları partiye çağırır ama kimseyi zorlamazdı. Gelen kimselerin fikirlerini kesinlikle alır ve dinlerdi. Kimsenin maddi sıkıntıya girmesini istemezdi ve kimsenin siyaset için ailesinde huzursuzluk çıkarmasını istemezdi. Çok merhametli bir adamdı. Hiç unutmam bir kere bir kadın gelmişti gecekonduya oturuyormuş evinin üzeri açık dam yaptıracak ama parası yok 5000 TL lazım. Kadın diyor bu paraya ihtiyacım var, partinin de kaloriferleri yanmıyor para yok. O sırada avukat arıyor diyor başkan 5000 TL alacağımız vardı onu aldık diyor. Başkan da hemen o parayı al gel paranın sahibi burada diyerek o kadıncağıza yardım etmekte hiç tereddüt etmemiştir.

Tam bir dava adamıydı. Hiçbir şeyden korkmazdı, etrafındakiler de korkmazdı. Ama bugün öyle değil bugün BBP'liler dâhil korkuyorlar. Onun yaşadığı zamanda BBP'liler kimseden korkmazdı onun olduğu yerde korku olmazdı. O mutlaka problemi çözerdi.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur? Toplumu Etkilemek İçin Mi Yönlendirmek İçin Mi Bir Politika İzlemiştir?

İktidara gerçekten talip olmuştur. Toplumu yönetmek istemiştir. Bunun için de bir sürü planlar yapardı. Tarım politikası, enerji politikası, seçim sistemleri gibi bir sürü konu üzerinde çalışmaları ta o dönemde 20 sene önceden bahsediyorum vardı bu politikalar. Toplumu yönlendirmek onun derdi değildi, millet oy verir ya da vermez. Çok da fazla umurunda değildi. Ama isterdi kendi sesi bir yerlerde duyulsun, o ses kısılsın istemezdi. Doğru bir ses, dürüst bir ses. Zaten biz de o yüzden aday olduk, ben 2 defa milletvekili adayı oldum ikisinde de %1–1,5 oy aldık hiç de umurumuzda olmadı zaten biliyorduk. Televizyona da çıktık, kahvelere de gittik, evleri de gezdik, yaptık ettik en sonunda aferin bize doğruları söyledik dedik. Sonuç bizim değil ki yani. Muhsin başkan bizim için hedef mühim değil yol mühim derdi. Bunun farkında olan bir adamdı. Hedefe giden yol doğru mu değil mi diye bakardı. Onun için sonuç önemli değildi. Zaten Allah da sonuca değil çabaya bakar. Sonuç onun işi biz çabalamakla görevliyiz. Sonuca insanlar bakar maalesef. Öyle de oldu insanlar sonuca baktı, beceriksiz Muhsin başkan dedi, Allah çabaya baktı

muhteşem Muhsin başkan oldu. İnsanlar sonucu görür Allah ise çabayı görür. Muhsin başkan hep çabalardı, tatili olmazdı, hafta sonu olmazdı gece gündüz hep çabaladı. Biz çabalamakla mesuldük, bizim için zafer değil sefer önemliydi.

Ona Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Ne Kadar Değişmelidir?

Sonucu elde etmek için bir takım katakülle işlere girişmedi. Sonuca gitmek için her yol mübah değildi. Helal olanı yapmak istedi ve doğru olan buydu. Doğru yolun kuralları var ve bu kurallar kuran da yazar. Kim yazdı Allah, kim uyguladı Peygamber Efendimiz. Peygamber Efendimiz hiçbir zaman gayri meşru yollarla hiç siyaset yapmadı, her şeyin doğrusunu söyledi. Muhsin başkan da her şeyin doğrusunu söyledi. Hedefe ulaşmak için, insanları etkilemek için birtakım şeyleri kesinlikle söylemedi. Mesela deri ki “bu el var ya bu el. Bu eli tutun, bu el hiç harama bulaşmadı” derdi. Muhsin başkan yalan söylemeyen, gayri meşru bir işi olmayan, namazlarını hiç aksatmayan, oruçlarını hiç aksatmayan, kimseden korkmayan bir adamdı.

Toplunun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır? Halk Kendisini Neden Seçimlerde Tercih Etmemiştir?

Günümüzde Müslümanlar iktidar, Müslümanların iktidarında şimdi baktığımızda ahlaksızlık diz boyu, hukuksuzluk diz boyu, gayri meşru diz boyu, tembellik diz boyu, hırsızlık diz boyu, her şey diz boyu, medeniyet yok, bilim yok, ilgi yok, dostluk yok, güven yok. Neden bu Müslümanların iktidarında bu sorunlar var çünkü denenmedikleri için biz onları Müslüman kimliğinde zannettik. Halbuki İslamiyet kimlik değil, kişiliktir. Onların kişilikleri hiç test edilmedi ki. Bizimkiler hiç iktidara gelmediler ki, geldiler; meğersem hiç ahlakları yokmuş zaten. Baştan beri yokmuş. Onun için baştan beri ahlakı olmayanlar Muhsin başkanı sevdiler ama oy vermediler. Hz. Peygamberden sonra düzen şaştı.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Elbette bir çok noktada ayrılık vardı. Sistem, insan, düzen... bizim için kainatın merkezinde insan vardı. Muhsin başkana göre insanın mutluluğu önemli geri kalan hikayeydi. Kuran neden var insanın mutluluğu için, İslam dini neden var?

İnsanı mutlu etmek için. Lider, teşkilat, doktrin böyle bir kavram yok. Sürü de değilsin çoban da değilsin. Kimse lider falan değil, tek adam bitti, tek adam Hz. Muhammed'di ondan sonra tek adamlık yok ki. Allah önümüze kuranı koydu artık idare insanlardan ilkelere geçti dedi ve tek adam devri bitti. Muhsin başkan bunun farkındaydı. Lider, doktrin falan yoktu yürümezdi zaten yürümedi de. Hayatının merkezine Kuranı koymuş Allah'ı koymuş bir kimse ile lider, doktrin, teşkilat gibi kavramları merkezine koyanlar anlaşılamazlardı, anlaşılamadılar da zaten.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Onu çok bilmiyorum. Son zamanlarda yoktu ben görmedim. Bir ara gitmiş gelmiş galiba bir yerlere ben görmedim. Ben bilmiyorum bilsem de tasrif de etmezdim.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Millet üzüldü, dağda kalmasına üzüldü, soğukta kalmasına üzüldü, donmasına üzüldü, orda başına bir hal gelmesine üzüldü. İnsanların ona karşı bir sevgisi vardı ama bu sevgi oya dönüşmedi. O gün cenazesinde 2 milyon insan vardı bu harika bir iş ama bu tepki sanal bir tepki o kadar çok seviyorsan oy verseydin, 3Kr. yardım etseydin, yanına gitseydin adam yıllarca tek başına kaldı. Bu sevgi bir günde mi oluştu demek ki eskiden vardı. Ben bu sevgiyi bu sebepten dolayı önemsemiyorum. Tamam, büyük bir şeydir ama bu 2 milyon oyun en azından yarısı gelmesi lazımdı. O sebepten dolayı çok fazla ciddiye almıyorum. Sanal bir gösteriydi geçti, gitti.

EK B.11. RECEP KIRIŞ

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Recep Kırış, 1952 Karaman doğumluyum. 1991 Seçimlerinde Kahramanmaraş, 1995 seçimlerinde de Kayseri milletvekili olarak mecliste görev yaptım. 1984 yılında IDP'nin, 1993 yılında da BBP'nin kurucuları içerisinde yer aldım. Uzun yıllar Muhsin Yazıcıoğlu'nun genel başkan yardımcılığı ve parti sözcülüğünü yaptım. BBP'nin ismi ve amblemi için teklif bana aittir. Netice de arkadaşlarımızla istişareler sonucu kabul edilmiştir.

Muhsin Bey ile tanışmamız 1991 yılı seçimlerinde ben Islahatçı Demokrasi Partisi'nden Kahraman Maraş milletvekili olmuştum Muhsin Bey de Sivas'tan MÇP'den milletvekili olmuştu. Biz seçildikten sonra kendi parti liderimizle belli hususlarda anlaşamadık. Muhsin Bey'lerde o dönem MÇP yönetimi ile bir sıkıntı içerisindeydiler. Onlar bir grup arkadaşı ile MÇP'den ayrıldılar biz de bazı arkadaşlar ile IDP'den ayrıldık. BBP'yi beraber kurduk. Ben prensip olarak birlikte kuvvet doğar düşüncesini her zaman savunmuşumdur. Ama onlar ayrılmaya mecbur kaldılar. Kendi idealleri hususunda orada daha fazla yapamayacaklardı. Tabi ayrılış tek taraflı olmuyor. Tabii ki o dönem MÇP yönetiminin de belki etkisi var bu ayrılışa. Bir arada kalabilmek zordur. Bugüne kadar bir sürü siyasi parti kurulmuştur. Bu siyasi partilerin birbirleri ile uzlaştıkları hususlar ayrıştıkları hususlardan daha fazladır. Ama birlik oluşturamazlar. Çünkü birlik olmak zordur bunun için daha fazla çaba gerekir. Biz büyük bir birlik hedefi içerisinde bu partiyi kurduk. Fikirleri birbirinden farklı insanların da siyaset yapacağı bir parti kurmak istedik ama olmadı.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

O gerçek bir alperendi. Onu tanımlayacak en güzel ifade budur. Onun ülkü ve ideali, sade "Ülkücülük" kavramı ile ifade edilemezdi. O, Anadolu'yu fetheden komutanlar ve gazi dervişler gibiydi. Gönülleri fethetti. Allah'tan korkar, gözleri yaşararak dua ederdi. Yalan bilmez, emaneti korur, söz verdiği zaman sözünde mutlaka dururdu. O, İslam davasına gönül veren, onu en önemli ölçü ve kılavuz kabul eden bir yiğit insandı. Adam gibi adamdı. İslam'da ne varsa kabul eder, İslam'da olmayan her şeyi reddederdi. Bizleri bir araya getiren de onun bu

güzelliğiydi. İslam'ın ehlisünnet anlayışına bağlıydı. Beş vakit namazını kılar, orucunu tutar, helal ve harama çok dikkat ederdi. Onun makam, para, kadın gibi zaafları yoktu. Ölçülü, mazbut bir aile hayatı vardı. Cesurdu, fedakârdı, önce arkadaşlarını düşünür, kendini çoğu zaman ihmal ederdi.

Bazen erken saatte partiye gelir, öğleye kadar kahvaltılık yapmak hatırına gelmezdi. Birden “Ben acıktım” diye müdahale eder, beraber bir şeyler atıştırırdık.

Benden zaman bulabilirsem Ocak'taki gençlere seminer programları yapmamı çok istemişti. Ama parti olarak bilhassa TBMM'deki işlerimizin yoğunluğundan buna fırsat bulamadık. Keşke bu mümkün olabilseydi. Muhsin Başkan, hiç kaprisi olmayan, sade, alçak gönüllü bir insandı. Basın toplantılarında gazetecilerin huzurunda hatırlayamadığı bir şey olursa bize sormaktan çekinmezdi. Bir genel başkan havasında değil, içimizden biri olarak davranırdı. Çok vefalı, zayıflara, fakirlere karşı çok merhametliydi. Elinde yarım ekmeği olsa onu paylaşmak isterdi. O Hz. Peygamber ve Ashabı'nın ahlakını örnek almıştı.

Muhsin Başkan bir parti adamı değil, bir dava adamıydı. Gönül adamıydı. Parti kavramı davanın yanında çok sınırlı kalırdı. Bu nedenle parti ile davayı karıştırmamak lazım. Parti beşeri bir organizasyondur. Eksiği olabilir, daha fazlası yapılabilirdi. Onun için Muhsin Başkan, bizim parti haktır, diğerleri batıldır gibi bir söylemi asla benimsemedi. Buna benzer bir ifademizde asla olmamıştır. Partiler, Hz. Ömer'in putları anlatırken: “Kendimiz yapar, kendimiz tapardık” dediği gibi bir hale gelmemeliydi, Muhsin Başkan da böyle düşünürdü.

Ben parti genel başkan yardımcısı olarak medyada, mecliste en çok ve en uzun parti sözcülüğü yapan birisiydim. Yaptığım hiçbir açıklamayla ilgili en küçük bir ikazı, itirazı ve müdahalesi olmamış büyük bir güven duymuştur. Onun bu güveni bizim çok atak bir şekilde inisiyatif olarak çalışmamızı ve başarılı olmamızı kolaylaştırmıştır.

Muhsin Bey, küçük yaşlardan itibaren idealist, vatansever olarak yetişip gelen bir insandır. 12 Eylül öncesi sağ sol çatışması diye isimlendirilen o dönemde bu çatışma ortamının ülkeye zarar vereceğini gören bir insan ama o dönem şartları içerisinde buna mani olmak çok kolay olmadığı bir gerçektir. Muhsin Bey, 12 Eylül öncesinde ülkü ocakları genel başkanıydı ama ülkücü hareketin lideri konumunda

değildi tam manasıyla. Çünkü rahmetli Alparslan Türkeş o zaman liderdi. O dönem bu gençlerin silahlı kavgaya girmelerini önleme noktasında stratejik adımlar atmadılar. Atamadılar o günkü şartlarda buna dur diyemediler.

Sonuç olarak o süreçte sağ ve soldan binlerce insan hayatını kaybetti. Muhsin Bey, cezaevine girdikten sonra orada kendisi gibi bulunan sağ ve sol gruptan gençlerin kendileri gibi Anadolu çocukları olduğundan bahsetti. Aslında çatışma ortamına gerek kalmaksızın fikirlerini ve düşüncelerini konuşup tartışacakları bir ortam olabilmesinin daha mümkün olduğunu, onların da kendilerinin düşüncelerinden çok farklı düşünceler içerisinde olmadıklarını zaman içerisinde de görerek anlamış oldular.

1999 Seçimlerine giderken ben de o zaman merkez karar yönetim kurulundayım. Bu kurulda da 25 kişi civarında üst düzey parti görevlileri vardı. Türkeş Bey vefat etmişti, Devlet Bey MHP'nin başına geçmişti. Ben o zaman dedim ki: “Önümüzdeki seçimlerde en büyük başarıyı sağlayan partilerden birisi MHP olacak. Gelin biz BBP olarak partiyi kurduk, istediğimiz noktaya gelmedi, getiremedik. Partiyi tabu haline getirmemek lazım dedim. Bakınız benim bir önerim var. Önümüzdeki seçimlerde MHP ile bir güç birliği yapalım. Belki MHP içerisinde bazı kimseler bu durumdan rahatsız olur ama taban bundan memnun olur. Taban memnun olduğu için de onlar buna doğrudan karşı çıkamazlar. Böyle bir şey olursa da MHP'nin başarısında BBP'nin de katkısı olmuş olur. Gelecek seçimler için de bu bizim avantajımıza olur dedim. Maalesef bu düşünceme MKYK'de bulunan çok sevdiğim çok değer verdiğim arkadaşlarımdan belirli sebeplerden dolayı destek bulamadım. Rahmetli Muhsin Başkan çok kibar bir insandı. Bütün arkadaşları dinledi, benim görüşüme de katılan olmayınca o da bu fikre katılmadı, katılamadı.”

Muhsin Bey, siyaset adamlığından ziyade bir gönül adamıdır. Bu durum üzerine ben: “Üzülerek söylüyorum ki, ne yazık ki benim BBP kadrolarına, sizlere güvendiğim kadar, sizler kendinize güvenmiyorsunuz. Bu sebepten de bir şeyler olmuyor.” Dedim. O zaman benim bu görüşüme karşı çıkan birçok arkadaş daha sonradan MHP'ye geçmiştir. Buna benzer bir durumda Refah-Yol hükümetinin kuruluşunda verilen güvenoyu verme hususunda da yaşanmıştı. Tabi Muhsin Bey'in delikanlı ruhu, arkadaşlarını kıramaması biraz da siyasi tecrübesizliğinin olmasından kaynaklı olarak o kurulan hükümetin içerisinde olamamıştır BBP. Belki o dönemde

kurulan koalisyonun içerisinde BBP de olsaydı belki de 28 Şubat süreci bu kadar sancılı geçmeyebilirdi.

Bir başka önemli husus da Ak Parti'nin kuruluş döneminde olmuştur. O zaman Türkiye'de koalisyon partilerinin yıprandığı, MHP'nin de yıprandığı yeni bir oluşumun arzu edildiği bir dönemde Tayyip Bey önemli bir figürdü. Vatandaşlarda yeni oluşumda Tayyip Bey olsun, Muhsin Bey olsun, Hasan Celal Güzel olsun gibi arzuları vardı. O zaman dedim ki: "Tayyip Bey ile konuşalım, ne yapmak istiyorsanız beraber yapalım diyelim dedim. Parti kurulacaksa beraber kuralım diyelim". O zaman yine yalnız kalmıştım. Muhsin Bey de diğer arkadaşları dinledi. Daha sonrasında oradaki arkadaşlar, "Ya Recep Bey o zaman siz haklıymışsınız, biz o zaman durumu iyi analiz edememiştik." Demişlerdir. O dönem de bizim siyasette bir yerlere gelebilmemiz için önemli bir fırsattı.

Buna rağmen BBP mecliste memleketi ilgilendiren birçok önemli konuda değerlendirmeleri ve uyarıları olmuştur. Mesela, "Çekiç Güç" diye nitelendirilen ABD'nin Kuzey Irak'ta bir askeri güç bulundurması hususu vardı. Mecliste bu duruma karşı sonuna kadar direnen tek parti olarak BBP kalmıştı. Bu projeye karşı çıkmıştı.

Ben Muhsin Başkan'ın vefatının da arkasında ABD olduğunu düşünmekteyim. Bu benim kanaatimdir. Biz başından beri "Çekiç Güç"e karşı çıkmış olmamız, bölgedeki Amerikan planlarına karşı çıkmış olmamız önemlidir. Ayrıca FETÖ olayı önemlidir. Ben Muhsin Başkan vefat ettiğinde de FETÖ' nün böyle bir darbe planı içerisinde olduğunu düşünüyorum. Bu darbe karşısında da Muhsin Başkan'ın karşı çıkacağını biliyorlardı. Önemli bir sivil gücü temsil ettiği için de ortadan kaldırdıklarını düşünüyorum. Biz asker bir milletiz, ordumuzu da çok severiz. Büyük saygımız var. Ama ordu milletin, demokrasinin, milli iradenin emrinde olmalı. Darbelerden Türkiye büyük zarar görmüştür. Ordunun bu yönde bir meyli olmaması gerekir. Muhsin Başkan darbe karşıtı birisiydi. Sivil anlamda en fazla darbeye karşı direnecek güçte birisi olduğunu bildikleri için onu şehit ettiler.

Muhsin Yazıcıoğlu'na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?

Türkiye’de iktidar olabilmek için sadece bir siyasi parti çalışması yeterli değildir. Medya önemli bir faktör, iş dünyası önemli bir faktör, dış güçler önemli bir faktör çünkü Türkiye, Türkiye’ye bırakılmayacak kadar önemli bir ülke. Bugün ABD’den Avrupa’ya birçok devlet Türkiye’nin işlerine burunlarını sokuyorlar. Dolayısıyla bütün bunların ortaya çıkardığı hengâme içerisinde bir güç oluşturmak suretiyle iktidar olabilmek çok güçtür. Tayyip Bey’de Ak Parti’yi kurduktan hemen sonra iktidar olamadı. Şu an tam manasıyla ne kadar iktidar o da tartışılır. Hala bir sürü güç var, kuvvet merkezi var. Ama tabi başlangıçtaki duruma göre daha birçok önemli konumları yakaladılar. Dedğimiz gibi iktidar olmak bir güçle oluyor. Sadece sizin arzu etmenizle olmuyor.

Toplumsal Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Muhsin Bey, insanlar tarafından sevilen, sayılan, saygı duyulan bir insandı. Nitekim bu cenaze töreninde ortaya çıkmıştır. O gün yüz binlerce insanlar o cenaze törenine katılmak istedi. Katılamayanlar evlerinde televizyon başında dualarını ettiler. İnsanlar Muhsin Bey’i ve BBP’yi sevdiler ama demek ki iktidara getirmek için aradıkları o gücü BBP ortaya koyamadı. Yani şöyle düşünebiliriz. Bir at yarışı var. İnsanlar genelde başarılı olacak ata oynarlar. BBP iktidar olabilecek güçte bir parti imajı veremedi. Bu sebepten dolayı insanlar BBP’yi sevdi ama oy vermedi. Netice de insanları suçlayarak siyaset yapılmaz, suçlu kendimizde aramamız gerekir.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Muhsin Bey, tasavvuf hareketlerine karşı iyi niyetli bir yaklaşım içerisindeydi her zaman. Cemaat ilişkilerini zaman zaman bir rant alanı haline getirildiğini, zaman zaman İslam’ın esasları ile bağdaşmayan hallerin olduğunu yer yer gören, bilen bir insandı. Doğrudan herhangi bir cemaate bağlı değildi. Bu hareketlere bir hizmet alanı olarak bakar, onları birer irfan ocağı olarak görürdü. İnsanların eğitiminde, ahlaki ve manevi gelişmesinde bir irfan ocağı. Böyle bir görev yapabileceği kanaatinde olan, bunu temenni eden bir yapısı vardı. Muhsin Bey, Sünni bir insandı, Hanefiydi. Beş

vakit namazını kılan, orucunu tutan, haccına gitmiş mütedeyyin birisiydi. Bununla beraber mezhep ayrımı gözetmezdi. Partisinde Alevi olanlarda vardı ve ayrımcılık yapmazdı.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Kesin inancım şudur ki o bir şehittir. Kendisini kaç defa rüyamda gördüm. Her defasında kucaklaştık. Bana: “Ben ölmedim. İyiyim. Hayattayım.” Dedi. Elbette ki doğrudur. Şehitler ölmez! Muhsin Yazıcıoğlu, genç yaşında vefat etti. Bize göre kesinlikle bir suikasttır. Bunu yapanlar da muhakkak bir gün ortaya çıkacaktır, çünkü hiçbir şey gizli kalmaz. Bu bir tehdit değil bizim kesin inancımızdır.

EK B.12. DOÇ. DR. SELÇUK ÖZDAĞ

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Doç. Dr. Selçuk Özdağ, 1975 yılında Manisa’da, akademide ülkü ocaklarına intisap ettim. Anne tarafım CHP’li bir aile baba tarafım DP’li bir aileydi. Beş yıl kadar orada ülkü ocaklarında gençlik liderliği yaptım. Beş yıl sonra ülkede darbe oldu ve bizi o zaman diri diri gömmek istediler. Her gün üzerimize toprak atıldılar ama ben her gün çırpınarak bir gün buradan çıkmalıyım ve ülkülerime hayallerime devam etmeliyim diye kendimi hep diri tuttum. Muhsin Yazıcıoğlu ile 1977 yılında tanıştık. Ülkü ocakları genel başkan yardımcısıydı sonra genel başkan oldu. Biz o süre içerisinde birçok ocak başkanları ile birlikte olduk beraber olduk ama en çok Muhsin Yazıcıoğlu’na bağlandık.

Muhsin Yazıcıoğlu Sivas’ın Şarkışla ilçesinin Elmalı köyünde dünyaya gelmiştir. Ortaokul yıllarında ülkü ocakları ile tanışmıştır. O yıllarda da çok hiperaktif bir çocuk olmasından dolayı öğretmeni babasını okula çağırıp “bunu okuldan al, çok hiperaktif bir çocuk, çiftçilik yapsın.” Şeklinde babasını tembihleyip eve göndermiş. Eve gelince annesine de durumu izah etmiş. Ertesi gün baba evden çiftçilik yapmak için çıkarken Yazıcıoğlu’nun annesi kapıda karşısına dikilip diyor ki: “Eğer bu çocuğu okula göndermezsen seni Allah’a şikayet ederim” diyor ve iki elini dua yapmak suretiyle açıyor. Adam da hanımının ağzı dualı bir kadın olması hasebiyle tedirgin olup: “Tamam o zaman gitsin okula ama söyle de biraz daha az hareketli olsun, iyi geçinsin etrafındakilerle.” Diyor. Böylece okul hayatına devam etmiştir. Lise yıllarına gelince Şarkışla ya beş kilometre uzaklıkta olan liseye gidebilmek için beş arkadaş her gün beş kilometre gidiş beş kilometre dönüş yolunda kar kış demeden her gün gidip geliyorlar. Bu beş arkadaşın bir özelliği var bu çocuklar ülkü ocaklarına intisap etmiş ve hayallerinde bozkurtlar çiftliği kurmak için okuyorlar. Bunların beşi de üniversiteyi kazanıyorlar. Muhsin Yazıcıoğlu’da Sivas birincisi olarak üniversiteyi kazanıyor ve tıp fakültesini yazacak. Ama diğer arkadaşları karşı çıkıyor. Çünkü o beş arkadaştan bir tanesi bir önceki sene üniversiteyi kazanmış ve tıp fakültesini yazmıştı. Böylece Muhsin Yazıcıoğlu’na geriye kalan dört meslekten biri düşüyordu. Bunların hayallerinde birisi doktor olacak insanları kurtaracak, diğeri veteriner olacak hayvanları kurtaracak, diğeri ziraat mühendisi olup bitkileri, çiçekleri, ağaçları kurtaracak, diğeri jeoloji mühendisi

olup o kıraç topraklara su getirecek, diğeri de öğretmen olacak. Kendisine dört meslekten birini seçmek düşünce Muhsin Bey atları ve at binmeyi çok severdi bu sebepten veteriner hekim olmayı tercih etmiştir. Ankara'ya gelince de Türkeş Bey kendisini keşfetmiş ve ülkü ocakları genel başkanı yapmıştır. O dönemde ülkü ocakları başkanları hep uzun boylu yapılı kimseleri seçilmiştir. Muhsin Bey çokta uzun boylu olmayan zayıf birisi olmasına rağmen Türkeş Bey kendisini genel başkanlığa getirmiştir.

Mümtazer Türköne ve arkadaşları Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne 40–50 arkadaş bazen polis kordonu ile gidiyorlar bazen yalnız gidip dayak yiyorlar. Bir gün Mümtazer Türköne'ye çok ciddi şekilde dayak atıyorlar orada sol görüşlüler. Muhsin Bey onu öyle görünce “ne oldu?” diye soruyor o da anlatıyor durumu. “hadi gidiyoruz” diyor Muhsin Bey, “gidemeyiz, binlerce adam var” diyor Mümtazer Bey. Muhsin Bey, elinden tutuyor ve “bana göstereceksin seni dövenleri” diyor ve okula gidiyorlar. Binlerce sol görüşlü öğrencinin arasından okula giriyor, sınıfa gidiyor, onu dövenleri dövüyor onlarla kavga ediyor ve sonra elini kolunu sallayarak okuldan çıkıp gidiyor. Muhsin Yazıcıoğlu böyle bir adamdı. Zaten diyordu “17 yaşında bir rüya gördüm benden korkuyu aldılar. Korku nedir bilmiyorum hayatım da da hiç tatmadım.” Muhsin Yazıcıoğlu o yıllarda kavganın yanlış olduğunu keşfetmiş, bunun bir oyun olduğunu anlamış, eller silah değil kalem tutmalı diye slogan geliştirmiş, DEV-SOL'un DEV-GENC'in liderleri ile oturup konuşmak istemiş hatta zaman zaman konuşmuş ama örgütsel bağları aşamamış, Türkiye'de meşru zeminde siyaset yapılmalı diyen bir gençlik lideridir. Bence efsane bir liderdir. Muhsin Yazıcıoğlu için Abdullah Çatlı şöyle söylerdi: “Benim olmak istediğim fakat olamadığım adam. Bende iki yürek varsa Muhsin Yazıcıoğlu'nda dört yürek var. İyi ki bu adam İslam terbiyesi ve Türklük hayali içerisinde yoksa daha farklı işlerde görürdük kendisini.” Şeklinde bir konuşması vardı.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu çok vefalı birisiydi. 12 Eylül Darbe olduğunda Türkeş yurtdışına çıksın diye içerden kendisine emir verdiği halde ülkücü arkadaşlarına yardımcı olmak için gitmemiştir. Cezaevinde de herkes yardımcı olan biridir. İlk mahkemede Türkeş salona girerken İstiklal Marşı okuyacağız diye oradakileri örgütleyen bir adamdır Muhsin Yazıcıoğlu. İstiklal Marşı okumuştur o gün orda

bütün sanıklar ve mahkeme heyetini ayağa kaldırmıştır Türkeş Bey içeri girince. Tabi çok işkenceler gördüler orada o zaman.

Muhsin Bey, her türlü haksızlığa karşı çıkan biriydi. İki DEV-YOL lideri ile aynı hücrede kalmıştı. Onlarda kendisinden hep iyi bahsetmiş ve saygı duymuşlardır. Hatta bir seferine kendi hücrelerinden bir DEV-YOL liderine işkence yapılırken yeter diye bağırdı. Bu sefer de işkence yapan kişi dönüp seni ne ilgilendirir işkenceyi bir solcuya yapıyorum deyince, işkence kime yapılırsa yapılsın tasrif edilmez, işkencenin her türlüüne karşıyım demiş ve bu sefer de aynı işkenceyi Muhsin Bey’e yapmak isteyince “bana bu işkenceyi yapmak isteyen subayın adını verene yüz bin lira para vereceğim.” Diye bağırdı. Daha sonra komuta kademesinden kendisini çağırdılar ve sen Türk subayının başına ödül vermişsin deyince hayır işkence yapanların adını öğrenmek istedim diyerek direniş göstermiş birisidir.

Cezaevinden çıktıktan sonra askere gitmiştir. Askerliği kısa dönem yapıyor. Orada da kendilerine namaz kıldırmayan, oruç tutturmayan askerlere karşı direniş göstermiştir. Askerlere küfreden hatta döven bir binbaşıya karşı da çok ciddi şekilde karşı çıkmıştır. “Küfür edemezsin” şeklinde. Kimdir o adın ne diye sorunca söylemiyor adını bu sefer Muhsin Bey’e vurmak istiyor ama Muhsin Bey kendisini savunma yöntemlerini iyi bilen biri olması hasebiyle vuramıyor bir türlü. Öyle olunca silahını çekiyor binbaşı bu sefer de komutana diyor ki “Türk subayı silahını çekince ateş eder.” Diyor ama tabi komutan ateş etmiyor. Tabi sonra o kişinin Muhsin Yazıcıoğlu olduğunu öğreniyor. Komutanlar çağırıyor bir an önce askerliğini yap git diye kendisine tepki gösteriyorlar.

Askerlik zamanlarında yine bir gün bir kişinin yaptığı hatadan dolayı bütün tabura emir veriyor komutan sürün diye. Herkes yatıyor Muhsin Bey ayakta, yatmıyor. Tabi komutan emirde ısrarcı oluyor ama dinlemiyor Muhsin Bey. Yanına çağırıyor sen neden sürün diyorum sürünmüyorsun diye. Muhsin Bey de diyor ki: “Ben buraya gelirken askerlik kanunu okudum. O kanuna göre tatbikat ya da eğitimde yerde sürünme vardır. Ceza kanununda sürünme yoktur. Türk çocuklarını süründürerek ceza veremezsiniz.” diye orda da bir direniş göstermiştir ve eklemiştir: “Siz Türk çocuklarını döverek korkak, söverek şahsiyetsiz yapıyorsunuz. Kanunsuz bir şekilde yerlerde süründürüyorsunuz.” Diye tepkisini de devam ettirmiştir. Komuta kademesi tekrar onu çağırıyor ve sen askerliğin bitene kadar eğitime de

hiçbir şeye de gelme şeklinde ona karşı bir önlem alıyorlar. Muhsin Bey, böyle haksızlığa gelemeyen hemen refleks gösteren bir insandı.

Muhsin Yazıcıoğlu MÇP'den 1991 seçimlerinde milletvekili olduğunda biz onunla çalışmak için yanındaydık. Çünkü o inançlarımızı meclise taşıyacaktı. Sloganı buydu.

Muhsin Yazıcıoğlu bir kar tanesi olsa nereye düşmek istersiniz dendiğinde Mekke'ye Kâbe'ye diyecek kadar Allah ve peygamber aşığı birisiydi. Ailesi de bir tasavvuf geleneğinden gelen bir ailedir. Kendisi de bu hususta kendisini yetiştirmiştir.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

1991 Senesinde Türkeş Bey'in SHP-DYP ittifakını desteklemesinde kendisi ile ters düşmüştür ve bu bir kırılma noktası olmuştur. Çünkü bu ittifakta SHP içerisinde siyasal Kürtçülerin de var olmasından dolayı desteklemeyi uygun görmemiştir. Bazı fikir ayrılıklarından dolayı da Muhsin Bey, MÇP'den ayrılarak BBP'yi kurmuştur. Bu fikir ayrılıklarında İslam'a ve milliyetçiliğe bakış açısı farklılıkları vardır.

Muhsin Bey, eğer Türkeş'in idaresi altında bir 6-7 yıl daha kalabilseydi, yanlış gördüğü durumları yavaş yavaş tali yollarla düzeltmeye çalışsaydı, Türkeş Bey'den devleti öğrenseydi vefat ettiğinde MHP'nin başına geçseydi Türk siyasi hayatı yeniden dizayn edilirdi. Muhsin Bey'in liderliğini yapan bir MHP'de %20nin altına düşmezdi ki Muhsin Bey her geçen dönemde bu oranı daha da yükseklerle taşırdı. Egemen güçler de bunu bildiği için buna müsaade etmediler.

Muhsin Bey zaten isteseydi başbakan olurdu bu ülkede ama o idealizmi tercih etti. Realiteyi bilmesine rağmen idealizmi tercih etti.

Muhsin Bey çok vefalı, yürekli ve cesur bir adamdı. Abdullah Çatlı öldüğünde hiç kimse ona sahip çıkmazken kendisi: "O benim mazide arkadaşımdı. Daha sonraki hayatında neler yaptığını ben bilemem." Şeklinde bir görüş belirtmiş ve kimseden çekinmeden cenazesine katılmıştır.

PKK karşıtı birisiydi ama Kürt çocuklarını kendi kardeşleri bilirdi. Zaman zaman Kuzey Irak’a, İran’a ve Suriye’ye gidip Türkiye’nin bölünmez bütünlüğünü destekleyecek ittifak kurmak için müttefikler aradı. Bu bölgedeki emperyalistlerin oyunlarını nasıl bozabiliriz? Bu bölgedeki Kürt kardeşlerimizin PKK’nın kucağına düşmemesi için neler yapabiliriz? Gibi soruların cevabını gidip o bölgelerde aramıştır.

Türkeş Bey eğer vefat etmeseydi Muhsin Bey ile bir görüşme yapacak ve yanına gelmesini isteyecekti kendisinden. Haber göndermişti ve bir gün belirlemişti iki lider ama Türkeş Bey buluşma günü gelmeden vefat etmiştir.

Muhsin Bey, 2008 yılından sonra çok fazla suikast girişimine maruz kalmıştır. Ondan önce de böyle durumlar yaşanmıştı. Araba kazaları ile insanlar nasıl öldürülür bunu çok iyi biliyordu. Birisi bir kitap yazmıştı uçak ve helikopter kazaları ile insanlar nasıl öldürülür diye gidip o adamlarla tanışmıştı. Nasıl oluyor bu kazalar ile insan öldürmek diye. Arabayı anlatmak istedi Muhsin Bey onu ben anlatayım size dedi. Muhsin Bey’in vefatından sonra o şahıs çıkıp konuştu “Muhsin Yazıcıoğlu arabalarla suikastlar nasıl yapılır benden daha iyi biliyordu.” O şahsın yanından ayrılırken şöyle demiştir Muhsin Bey: “Bana arabada ölüm yok, havayı bilmiyorum!” Araba kazaları ile suikastlar nasıl yapıldığını iyi bildiğinden hep tedbirli davranıyordu. Öngöruları ve sezgileri çok kuvvetli birisiydi Allah vergisi.

Muhsin Bey çok kitap okuyan birisiydi. Her kesimden kitap okurdu Das Kapital’i de okuyan Cemil Meriç’i de okuyan bir adamdı. Son zamanlarda iyi bir hatip de olmaya başlamış ve kendini iyice geliştirmişti. Egemen güçler Irak Suriye ve Türkiye’nin içerisinde bulunacağı o bölgede Kürdistan’ı kuracaklardı ve engel olarak Muhsin Bey’i de görüyorlardı. Bu hususlarla ilgili Ak Parti iktidarının yaptıklarını da destekliyordu ama bu hususta çok uyarılarda da bulunuyordu. Mayınlı arazi bölgesinde, teskere meselesinde yine çekiç güç meselesinde Muhsin Bey’in görüşleri çok netti. Amerika Irak’ın kuzeyinde bir devlet kurmak istiyordu Saddam devrilecekti. Devlet kuramadı ama defakto olarak otonom bir yapı kurmak istedi ve kurdu. Oradan sonra Suriye’de böyle bir şey yapmak istiyordu. Beşşar Esad gördü bu durumu ve Muhsin Bey ile kendisi görüştü. Bu görüşmeyi ben sağlamıştım o zaman. Esad o zaman Irak’tan sonra sıra bana gelecek benden sonra size, sizden sonra da İran’a gelecek demişti. Amerika geçmişte Irak’ta yapmak istediğini bu gün Suriye’de

yapmaya çalışıyor. Eğer orada da başarılı olursa sıra Türkiye'ye gelecekti. Muhsin Bey bunu bildiği ve önlem almaya çalıştığı için tasfiye edilmiştir.

Toplumun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen Ya Da Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır? Halk Kendisini Neden Seçimlerde Tercih Etmemiştir?

Bu gün bu toplumda ikinci partiniz nedir diye sorsanız bu millet içerisindeki çoğu diğer partililer ikinci parti olarak Muhsin Bey'in partisini görürdü. Muhsin Bey kendisini çok iyi anlatamadı kanaatindeyim. Yani medya ile iyi ilişkileri yoktu ki sürekli yayınlanan birisi değildi. Kendisine bir rezerv konulmuştu. Türkeş Bey'in partisinde iken bütün gazete ve medya Türkeş Bey'e düşmandı. Biz sandık ki ayrıldıktan sonra bunlar bizi desteklerler hiç öyle olmadı. Türkeş sempatizanı oldular, Muhsin düşmanı oldular. Yazıcıoğlu'nun dini duyarlılığı, yerli ve milli oluşu birilerini çok rahatsız etmişti ve hep bu sebepten dolayı cephe alınan birisi olmuştur. Egemen güçler yerli ve milli adamları sevmez zaafı olan adamları severler. Satın alabilecekleri, ihtirasları olan adamları, ihtirasları için milletin bekasını geri plana atabilecek adamları severler. Yerli ve milli adamların kaderi Türkiye'de ya idam edilmiştir ya hapis olmuştur ya da suikastlar olmuştur. Muhsin Bey'i millet yeni yeni tanımaya başlamıştı, yaşı da çok gençti bir siyasetçiye göre ama bu günleri görseydi potansiyel cumhurbaşkanı adayı olur bu halkın gözünde.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Türkiye'deki cemaat ve tasavvuf hareketlerine karşı hep olumlu bir bakış açısı vardı. Topluma ahlak mayalamanız halinde hep sizin yanınızdayım derdi. Siyasallaşan cemaat yapılarına karşı bakışı iyi değil ve bu durumlardan rahatsızlık duyardı. Devlet olmaya çalışmayın, devleti ele geçirmeye çalışmayın, devlete sahip çıkın, devlete iyi insanlar yetiştirin, yetiştirdiğiniz insanlarda devlete ve milletine hizmet etsinler kendi cemaatine değil derdi. Çünkü cemaatten cemiyete, cemiyetten millete uzananlar medeniyet kurabilirler. Kültür ve medeniyet olurlar. Bunu Osmanlı başardı. Tasavvufa karşı çok derin bir sevgisi vardı. Nerede bir Allah dostu varsa onu ziyaret ederdi. Onlarla vakit geçirmekten, namaz kılmaktan dualarını almaktan çok keyif alırdı. Nerede bir Allah dostunun kabri varsa onları da ziyaret etmek onun için çok önemliydi.

Muhsin Bey, istişare etmeyi çok sever eleştirilere de açık bir liderdi. Kendisi dahi eleştirildiğinde sabırla dinlerdi. Karar alırken muhakkak arkadaşlarının görüşlerini de alırdı.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Vefatı ile toplum, kendileri için çalışan yiğit, dürüst bir adamın varlığından haberdar olmuştur ve Muhsin Bey'i öğrendiler. O bu toplumun birlikteliğini vefatında sağlamıştır. Cenaze töreninde her kesimden insan vardı orada. Her evin cenazesi olmuştur kendisi. Kendisi başka ülkelerin hesabına çalışmayı göze alarak yaşamını sürdürebilirdi ama o milleti için bu topraklarda öldürülmeyi tercih etmiştir.

Muhsin Bey bir siyasi aktör, bir gençlik lideri, bir dava adamı ve bir devlet adamıdır. Devlet adamı demek: Türkiye'nin menfaatlerini koruyan, Türkiye'nin milli ve manevi değerlerine sahip çıkan, insanının zengin, özgür devletinin güçlü olmasını sağlayan, sıra saklayacağı yerde sır saklayan, cesaret göstereceği yerde cesaret gösteren, milletin selameti için geleceğini inşa etmeye çalışan ve kendisini millete feda eden kimsedir. Muhsin Bey bunu yapmaya çalıştı ömrü boyunca.

Legal illegal bütün yapıların içerisinde egemen güçlerin gerek Türkiye'de gerek dışarıda adamları vardır. Ben kendisine "Başkanım bu Alperen Ocakları'nı tasfiye edelim, Nizamı Alem Ocakları'nı tasfiye edelim ve BBP gençlik kollarını kuralım. Bu gençlik kollarına da herkesi almayalım, belli bir araştırma neticesinde kabul edelim demiştim." Kendisi de bu hazırlık içerisindeydi. Tam da o zaman Hırant Dink olayı gerçekleşti. O zaman da kendisi "Bizim tarlayı sürmüşler. Haberimiz olmadan." Demişti. Çünkü bu benim kanaatimdir. Ağca ve arkadaşları Abdi İpekçi'yi vurarak ve Papa suikastını gerçekleştirerek Türkeş'i siyaset sahnesinden silmek istediler. Çok önemli bir olaydı. Bir tarafta sabetayist olduğu söylenen Abdi İpekçi vardı diğer tarafta Hristiyan âleminin lideri vardı. Aynı şekilde Hırant Dink Ermeniydi ve Alperen Ocakları'na sızmış kişiler tarafından yapılan bu eylemin yapılmış olduğunun söylenmiş olması Muhsin Bey'e karşı büyük darbe vurmuştur.

EK B.13. HAŞİM AKTEN

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Haşım Akten, 1955 doğumluyum. Konyalıyım. 12 Eylül öncesi Teknik Öğretmen de okudum ondan dolayı Ankara'ya geldim. Ülkü ocakları genel merkezinde görev yaptım. Teşkilatın sosyal faaliyetlerini yönettim. Folklor, tiyatro, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Sinema, ihtilale kadar. İhtilalle birlikte de cezaevi yıllarım başladı 1986 yılında tahliye oldum. Ondan sonra siyasetten uzaklaştım. Memleketime Konya'ya döndüm. Gözyaşı dergisini çıkardım arkasından “Gözyaşı Geceleri” programlarını yapmaya başladım. Sinema filmi yaptım. Şimdi de film çalışmaları ile ilgileniyorum.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Çok güzel bir insandı, iyi bir arkadaştı, dosttu. Düşmanının bile güvendiği bir insandı. Adı gibi Muhsin birisiydi. Hiçbir zaman hayır kelimesini bilmezdi. Biri bir şey istediğinde elinden geleni değil mutlaka yapmaya çalışırdı. Elimden gelirse yapayım gibi sözler onun lügatinde yoktu. Özellikle mazlum, mağdur biriye canını ortaya koyar yine de onlara yardım ederdi. En büyük özelliği dedikodu bilmezdi. Onunla görüşenler yanından ayrıldıklarında bilirlerdi ki benim hakkımda Muhsin Yazıcıoğlu bir şey söylemez. Kavgaya etmiş olabilir, fikrini kabul etmemiş olabilir hiç fark etmezdi. Düşmanının bile dedikodusunu yapmazdı. Komünistlerle mücadele etmiş bir insan olarak DEV-YOL' un lideri Nasuh Mitap ile aynı hücrede kaldı Mamak Cezaevinde sonrasında o kadar beraberliğimiz oldu onun aleyhinde bir defa konuşmamıştır.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Aydın demek karanlıklara ışık tutan demek. Muhsin Yazıcıoğlu karanlıklara ışık tuttu. Bugün kendini aydın zannedip de aydınlığı karartanlar var. Karanlıkları aydınlatan görüşleri, fikirleri vardı. Sağlam çocuktuk, Anadolu çocuğuyduk, saftı, temizdi. Hiçbir cümlesini ya da memleket meselesini acaba ben buradan nasıl nemalanırım gibi bir derdi olmayan birisiydi. Bu vatan bu millet bizden nasıl istifade eder, biz kendimizi nasıl feda ederiz, onun derdiydi. Biz bu toplumu nasıl aydınlatırız, gençlere nasıl yol gösteririz gibi. İtiraz ederdi, bir itirazı vardı, yanlışlığa, gaspa, yolsuzluğa, hırsızlığa, zulme. 28 Şubat'taki duruşunu herkes

biliyor zaten. Bu toplumu bir aydınlatmaktır, aydın olmak budur. Zalimin karşısında durmaktır, zulmün karşısında boyun eğmemektir. İnsanların hakikatleri öğrenmelerinde öncülük etmektir. Cesurdu bir kere, aydın zaten cesur değilse koy sepete. Müthiş bir cesareti vardı. Kimseden korkmazdı, menfaat gibi bir şey onun hayatında yoktu. Mamak cezaevinde rütbesi bile olmayan sıradan bir askere komutanım derdik. Ona itiraz etmek bile büyük cesaret ister, cezaevinin tüm komutanlarına cezaevinde meydan okuyan, okuyacak kadar cesur birisidir. O Mamak cezaevinde yatanlara sormak lazım bu cezaevinde komutana itiraz edebilmenin ne demek olduğunu. Ölümlerden ölüm beğen. Bütün mahkûmlar zulümden çekinirlerdi, korkarlardı, şimdi mi baskın olacak? Şimdi mi zulüm olacak? Diye. İdare de Muhsin Yazıcıoğlu'ndan korkardı.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Bir insanın bir eylemi yapması için cesur olması gerekiyor. Tabi eylemden kastımız insanın bir davası vardır, bir ideali vardır. Onun için eylem yapar. Davasız ve idealsiz bir eylemin sınırları, ahlaki olmadığı için cesur olmaya gerek yoktur. Ama bir davan varsa, kırmızı çizgilerin varsa buna uygun bir eylem yapacaksın işte bu Muhsin Yazıcıoğlu'na yakışırdı.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Onun davası ilahi kelimetullah, nizami âlemdir. Sadece Müslümanların değil dünyada bütün mazlumların yanında olmak, adaletli bir devlet olma gayesi. Adalet çok önemlidir. Devletin dini adalettir. Hep böyle kapitalistler, mutlu bir azınlık bu ülkeyi yönetir. Siz Anadolu çocukları köylü çocukları siz ancak yönetilmeye layıksınız sözünü onların başına geçirmek isterdi, Köyden çıkan Muhsin Yazıcıoğlu. Ben bu ülkeye canımı veriyorsam, bu ülkeyi yönetmek de benim hakkımdır. Davası buydu. Mutlu bir azınlığa karşı rest çeken, hiç onlara karşı tavizi yoktu. Çok yumuşak bir adamdır Muhsin Yazıcıoğlu, çok sempattir. Mutlu olursunuz onunla bir araya geldiğinize. Ama mazlumlara zulmeden bir kapitalistseniz, asla onunla otururken yüzü gülmezdi. Bir gün benim yanımda iki polis geldi. Özel görüşmek istediler. Muhsin Bey yabancımız değil konuşun dedi. Bunlar komünistlere işkence yapmışlar bu yüzden bir davaları varmış, Muhsin başkanım bizim mahkemeye bir yardım etsen, birileriyle görüşsen de mahkemeyi bir halletsen dediler. Kaşlarını çatı, onu çok az çatık kaşlı görürsünüz, dedi ki: “Aslanım size kim işkence yapın dedi.

Çıkın dışarı ben işkencecilere yardım etmem” dedi. Ve yardım etmedi. Rabbine çok bağlı biriydi. İbadetlerini hiç aksatmazdı. Kimseye de ben ibadet ediyorum da demezdi. Müsaadenizle ben bir beş dakikaya geliyorum derdi, namazını kılıp gelirdi. Gençliğinde de böyleydi.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Bu ülke için canların feda eden köylü çocukları da bu ülkede iktidar olabilmelidir, o mutlu azınlığa inat! Söylemiyle yola çıktı. Ben siyasi hayatında yanında yoktum bilmiyorum ama benim gördüğüm Muhsin Yazıcıoğlu, bu gün Türkiye de konuşulan, politika diyelim, partililik diyelim. Bu oyunların içerisinde olamayacak kadar temiz bir insandı. Bu halk da bu temiz insanı seçmedi. Bu onun suçu değildi, bu halkın suçuymuştu. Gözlerinin önünde dürüst, adil, tertemiz, inancılı, inançlarını yaşayan, ihanet etmeyecek, düşmanına bile ihanet etmeyecek birisini gördükleri halde başa getirmediler. Seçmediler. **Neden?** Bence kendileri böyle istiyor halk. Çocuğunun torpille işe girmesini istiyor. Çocuğunun haklı yerde 3 bin lira değil de haksız bir şekilde 5 bin lira almasını istiyor. Biz bu toplumu düzeltmediğimiz sürece, Fatih de gelse başka önemli liderler de gelse bir şey olmaz. İstanbul’u fetheden Fatih ile birlikte, ben siftahımı ettim geri kalan ihtiyacını yan komşumdan al diyen esnaftı. Bu ahlak bu toplumda var mı? Çocuğunun haksız yere, işte üniversiteye soru çalarak, ya şu soruları alda çocuğun girsin denildiğinde hayır diyen var mı? Kaç kişi? Benim çocuğumda o kabiliyet yok ama işsiziz, açız, ne yapalım diyen herkes. Adam işe girmiş acaba bir torpille de ek gelir olur da para kazanabilir miyim derdinde. Böyle bir toplum Muhsin yazıcıoğlu’nu istemez!.. İstemedi de!.. ben kendisine zamanında söyledim. Başkan parti kurma, parti bize göre değil. Biz bu toplumun ihyasıyla uğraşalım. Nerde kötü varsa karşısına çıkalım dedim. Kim iyi varsa yanında olalım dedim. Siyaset bize göre değil dedim, ben de girmedim. Böyle değerli bir insanın kıymeti bilinmedi ama şimdi öyle değil. İşte gidin bakın, günde kaç yüz kişi ziyaretine geliyor. Ankara da Hacı Bayram-ı Veli Hazretlerinden sonra en çok ziyaret edilen kabir, Muhsin Yazıcıoğlu’nun kabri. Bu kime nasiptir? Hacı Bayram’dan beri kaç asır geçmiş. Kime nasip olmuş? Allah bütün herkese sevdirdi. Allah sevdi.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Kendisi herhangi bir tasavvuf kurumu içerisinde yer almamıştır ama onlara karşı bakışı hep güzel olmuştur. Bütün Müslümanlara bakışı güzeldi sadece tarikatlarla sınırlı değildi. Herkese hürmet eder, Müslüman'ım dediğinde bir kimse onun için akan sular dururdu. Tarikatların büyüklerine karşı hürmet ederdi. Bu zaten Müslüman Türk'ün genel yapısıdır. Bu demek değildir ki sahtekârları da ayırt etmezdi. Her tarikat grubu Muhsin Yazıcıoğlu'nu kendilerinden olduğunu söyler ama öyle değildi. O hepsine gider, büyüklerini ziyaret eder, dualarını isterdi. Onun bir tek mürşidi vardı, oda Cemal Amcaydı. Onu çocukluğundan beri yetiştiren, onun Akşemseddin'i idi. Cemal Bölücek, bütün ülkücü camia tarafından bilinen, tanınan hiç olmazsa ismi duyulmuş olan biridir. Muhsin Yazıcıoğlu, Ülkü Ocakları Genel Başkanı iken bence Fatih'ti ve Cemal Amca da Akşemseddin idi. Her zorlu günümüzde yanımızdaydı. Gülerек teбessüm ederek gelirdi. Başında köylü kasketi ile gelir hep bize moral verirdi. Allah rahmet etsin.

MHP İle Ayırıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Muhsin Yazıcıoğlu taşıdığı değerleri, meclise taşımak için kendine ayrı bir yol çizdi. Yoksa taşıdığı değerlere ters, siyaset gereği böyle yapmak lazım diye niye yaşayayım ki dedi. Ben inançlarımı meclise taşımayacaksam ne anlamı var dedi. Ayrılığının tek sebebi budur. Eğer ayrılmıyaydı yine kaderi ilahi ecel ne kadar biçilmişse bu kadardı. Vefat ettiğinde böyle bir manzarayı hiç kimse göremeyecekti, Türkeşçi bir Muhsin Yazıcıoğlu trafik kazasında öldü diyerek bir alt yazı geçecekti. İsterse MHP'nin başına geçsin. Türkeşçi bir Muhsin Yazıcıoğlu olacaktı. Ama şimdi Muhsin Yazıcıoğlu denilince, bir Müslüman şehadete yürüdü! Allah'ın sevgili kulu, ağlamayan kalmadı, bundan daha güzel bir ölüm olur mu?..

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Allah sevdi, bu insanlar sevmedi, Allah da yanına aldı. Bütün mesele budur. Cinayet midir? Cinayettir. Sorumluları bulunmalı mı? Bulunmalı. Eğer ben ölseydim, beni öldürenleri bulmadan ölmezdi Muhsin Yazıcıoğlu. Arkadaşına böyle bir şey olsaydı. Bir gün mutlaka bunun hesabını verecekler. Bir gün bu işe karışanların hesabının sorulduğunu göreceğiz bu toplum. Bizim tek derdimiz var devlete bir şey olmasın.

EK B.14. GÜLPERİ YILDIRIM ÇALI

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Gülperi Yıldırım Çalı, Muhsin Başkan benim ağabeyimin üniversiteden arkadaşıydı. Benim ağabeyim Zeki Yıldırım, Abdullah Çatlı ve Muhsin Yazıcıoğlu ülkü ocaklarının kuruluşunda beraber olmuşlardır. O dönem için ağabeyim Zeki Yıldırım'ın bir tabiri vardır şu şekilde: “Biz ülkü ocaklarının kuruluşunda üç sacayağı idik.” Onlar sürekli bizim evimize gelirlerdi. Tanışıklığımız o günlere dayanmaktadır.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu, çok iyi kalpli, temiz kalpli, insanları seven, barıştan yana kardeşliğe çok önem veren, insanları ayırtırmadan seven bir insandı. Bütün insanlara karşı çok sevgi doluydu ve onları birer arkadaş, kardeş gibi görürdü. Onun insanlara karşı olan sevgisi anlatılmaz yaşanır tarzda diyebileceğimiz gibi bir şeydi. O benim abimdi.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu çok okuyan, hayat tecrübesi olan ve ileri görüşlü bir insandı. Olayları iyi analiz edebilen bir yapısı vardı. Mesela, Büyük Ortadoğu Projesi ile ilgili daha gerçekleşmeden bize bahsetmiş ve İsrail'in o bölgede bir projesinin olduğunu ve Türkiye'ye zarar verebileceğinden bahsetmişti. Fikirleri çağın çok ilerisinde olan birisiydi.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Yazıcıoğlu'nun eylemci kimliğini tanımlarken, inandığı davada hiç çekinmeden her türlü fedakârlığa katlanarak, davası için en önde yürüyen mücadelecisi bir yapısı vardı.

Toplumsal Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Muhsin Yazıcıoğlu'nun bir sözü vardır. “Bizi herkes sever ama sandığa gidince eli titrer bize oy vermez” derdi. İşte onu gerçekten herkes çok sevdi en büyük örneği de cenaze törenindeki arkasında duran her görüşten insanın varlığıdır. Cenaze

töreninde dahi toplumu bütünleştirici bir yapısının olduğunu gördük. O bu millet içerisindeki farklı görüşten ve farklı kimlikten olanlar için bir halının desenleri gibiyiz şeklinde tanımlamıştır.

Muhsin Yazıcıoğlu “Biz tarikatta tevazuyu, siyasette havayı gerçekleştiremiyoruz” derdi. Ülkedeki siyaset anlayışı da bellidir. Bunun için büyük maddi imkânlar gerekmektedir. Maalesef maddi kaynak anlamında yetersiz kalmıştır. Muhsin Başkan’ın kendini anlattığı çevre tarafından çok sevildiğini ama halk tarafından iyi anlaşılmadığını düşünüyorum.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Toplum Muhsin Yazıcıoğlu’nun vefatıyla onun değerli bir insan, iyi bir siyasetçi, geleceğe yön verecek insanlardan biri olduğunu anlamıştır ama iş işten geçmiştir. Değeri vefat ettikten sonra anlaşılan biridir. Keşke bu halk yaşarken onun değerini anlayabilmiş olsaydı da ona oyları ile destek olup iktidara taşıyabilseydi.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Siyasi partilerin kuruluş amacı iktidar olmaktır. Bu sebepten dolayı Muhsin Yazıcıoğlu’da iktidar olmak istemiştir. Fakat bugün dünya devletlerinde olduğu gibi belli bir kesimin desteğini almak gerekiyor iktidar olabilmek için. Muhsin Yazıcıoğlu bu kesime karşı “bizim satılacak bir karış toprağımız, ödün verilecek bir tane bile tavizimiz yoktur.” Şeklinde bir tavır ortaya koymuştur. Bu şekilde olunacak bir iktidarlığı elinin tersi ile itmiştir ben buna canlı olarak şahitlik ederim.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Muhsin Yazıcıoğlu, Milliyetçi Hareket Partisi’nden bazı fikir ayrılıkları nedeniyle ayrılmıştır. Siyasette var olup kendi sesini duyurabilmek için de parti kurmuştur. Bugün dahi böyle fikir ayrılıkları olmaktadır. Mesela Saadet Partisi ile Fatih Erbakan arasında fikir ayrılıkları nedeniyle yeni bir parti kurmuştur. Ağabeylerimin konuşmalarından biliyorum ki Muhsin Başkan ayrılmamak için son hadde kadar mücadele vermiştir ama artık son noktaya gelinmiş, oda ayrılmıştır.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Muhsin Yazıcıoğlu hiçbir tarikata mensup değildir. O kendisine rehber olarak Hz. Peygamber'i almış ve onun çizgisinde ilerleme gayreti içerisinde olmuştur. Tarikatlar ve cemaatler toplumumuzun bir parçasıdır ama Muhsin Başkan insanların özgür olması taraftarıydı. O isteyen camiye isteyen kiliseye gidebilmeli diye düşünürdü.

Muhsin Yazıcıoğlu ile İlgili Bizimle Paylaşmak İsteddiğiniz Bir Anınız Var Mı?

Oğlum 2007 yılında askere gidecekti. Muhsin Başkanım oğlum Ergün'ü sordu. “Ne yaptı askerliği çıktı mı?” dedi. Bende çıktı başkanım dedim. “Tamam, onu bana gönder.” dedi ve daha sonra oğlum yanına gidince elini öpmüş Muhsin Başkanım da ona cep harçlığı vermiş. Çok mutlu olmuştum. Muhsin Başkan da böyle yaparak gençlere ne kadar değer verdiğini, insanlara ne kadar önem verdiğini göstermiştir.

EK B.15. HASAN İLTER

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Ben Hasan İlder, Kayseriliyim. İlkokulu ortaokulu kayseri de okudum. Liseye yazıldım ama maddi sebeplerden dolayı okulu bırakmak durumunda kaldım. Daha sonra İstanbul'a gittim orada konfeksiyon atölyelerinde çalışmaya başladım. Ülkücü hareket ile orada tanıştım. 1978 Yılında komünistler tarafından saldırıya uğradım sekiz kurşun yedim. İki tanesi hala vücudumda duruyor. Ölmedim ama zorluklar yaşadım tabi ki. Bu olaydan sonra hapse girdim. 12 Eylül'den sonra serbest bırakılınca Kayseri de olan olaylardan dolayı Kayseri'ye getirildim ve tekrar cezaevine girdim. Anlayacağınız 1978 Yılından 1991 Şubat ayına kadar hapishanede kaldım. Liseyi içerde bitirdim. Üniversite sınavlarına girdim Türkiye 101.si olarak Ankara Hukuk Fakültesini kazandım. Hapishaneden çıktıktan sonra okula başladım sonra bir yerde işe girdim evlendim. Okul 1997 yılında bitti, sonra 2004 yılında emekli oldum. 2005 yılında da avukatlığa başladım. Halen avukatlık yapıyorum. Cezaevine girmeden önce Muhsin Yazıcıoğlu ile tanışmıyorduk ben cezaevinden çıktıktan sonra tanıştık. Hiçbir partiye üyeliğim yoktur. Ankara'da okul okumam hasebi ile ayrıca da ülkücü olduğum için kendisi ile yakın temaslarımız olmuştur.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhteşem bir insandı. Bir insana muhteşem diyebilmek için birtakım hasletler olacak ki ona göre bu ifadeyi kullanacaksınız. Kibri yoktu. Irki ve dini hasletler olmalı insanda ırkçılık yapmak için söylemiyorum bunu. Söz veren, sözünde duran. Emin, güvenilir. Dobra dobra, açık ve net. Hesabı yok, bir takım hesaplar içerisinde değil. Yalan söylemiyor. Yani böyle bir insandır. Ciddidir, vakarlıdır, dik durur, emindir. Bu özellikler Türk'ün bozulmadan önceki hasletleriydi. Muhsin Başkan da bu özellikleri taşıyordu.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Dava adamı aydın olmak zorundadır. Muhsin başkan bir dava adamıydı. Onun davası nizamı âlem ve ilahi kelimetullah idi. Yani Allah'ın ismini yüceltmek, Allah'ın nizamını bütün âlemde hâkim kılma davasıydı. Ülkücünün davası da budur zaten. Dava adamı Allah'tan başka kimseden korkmaz. Muhsin Yazıcıoğlu'da "Namlusunu millete çevirmiş tanka selam durmam" şeklindeki açıklaması ancak bir

dava adamının yapacağı açıklamadır. Gençlerimize hep örnek olarak gösterilecek bir adamdır Yazıcıoğlu.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Politikacı olarak başarılı olamayan biridir. Zaten siyaset adamı ile dava adamlığı bire bir zıt tabanlıdır. Bir deneme yapmıştır. Doğru mu yaptı peki? Bana göre yanlış yapmıştır. Siyasette kurnaz olmak gerekir, herkesimle uzlaşabilmek gerekir. Sonuçta çıkarlarını kendi fikrine göre kullanmak gerekir. Muhsin Başkan öyle değildi ki. Net, doğru, dürüst, yanlış gördüğünü söyler. Böyle birisiydi. o sandı ki delikanlı olmak, dürüst olmak pirim yapar sandı ama yapmadı, yapmaz. Çünkü sistemle uyuşmaz. Sistem seni bir şekilde bertaraf eder ve etti de. Siyasette insanları bertaraf etmek kolaydır. Ya hırsızlığını çıkarırlar, ya namussuzluğunu çıkarırlar ya bir pisliğini çıkarırlar. Temiz insan yok ki. Pis sistemde temiz insan bulamazsın ki. Siyasette bir yerlere gelmek için bir takım ilişkiler içerisinde olmak gerekir. Muhsin başkan kendi karizması ile kendi ilkeleri ile gelmiştir bir yerlere. Onu da bertaraf etmek için bu hasletler bulunmadığından dolayı infaz ettiler. Bu şekilde bertaraf ettiler. Yani kurulu bir düzen var sen bu düzene çomak sokarsan yok ederler seni. Yok ettiler de. Muhsin başkan stratejik hata yaptı siyasete girerek. Hâlbuki siyasetle uğraşmasaydı ve dava adamı olarak kalsaydı belki bu ülkeye daha fazla faydaları olabilirdi. Tabi bunlar bir varsayımdır ama bana göre siyasete girmekle yanlış yaptı.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

İktidara talip olduğunu düşünmüyorum. Çünkü Muhsin Başkan okuyan adam, düşünen adam, tecrübeli de, cezaevi tecrübesi de var, ülkeyi de tanıyor. Ülkeyi kimin yönettiğini de çok iyi biliyor. Normalde siyasi parti oluşumu varsa hedefi iktidar olmalıdır. Başka bir amaçla kurulmaz zaten. Ama kendisi iktidara gelemeyeceğini çok iyi biliyordu. Amacı sur da bir gedik açmaktır. Açmıştır da. 28 Şubat sürecinde kendisinin çok önemli mesajları olmuştur topluma ve devlete karşı. 15 Temmuz Darbe girişimini engelleyen en önemli unsurlardan biri de Muhsin Başkan’ın 28 Şubat döneminde “Namlusunu millete çeviren tanklara selam durmam.” Sözüdür. Bu söz insanların bilinçaltına oturmuştur.

Toplulun oğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Türkiye’deki halk içerisinde merhum başkan tanıyanlar seviyordu ama insanların çoğu da kendisini tanımüyordu ki. Ayrıca insanların angaje olduğu partiler vardı şimdi onu bırakıp da Muhsin başkan oy mu vereceklerdi? Vermediler tabii ki çünkü birçoğu tanımüyordu. Siyaset başka bir şeydir. Dürüst bir insan ama bu yeterli değil ki. Kendisini kanıtlaması gerekirdi. Bir takım görevler yapsaydı belki halk o zaman evet iktidara gelince bu adam bu işi yapar derdi. Mesela bir örnek var, Recep Tayyip Erdoğan var. Sıfırdan başladı, İstanbul Belediye Başkanı oldu ve halk bu adam İstanbul’u yönetti devleti de yönetir dedi ve oy verdi. Ama Muhsin başkan için bu imkân olmadı. Ömrü de yetmedi. Ömrünün en önemli yılları cezaevinde geçirmiş zaten.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

O konuda yanlış yaptı, ben hiç tasvip etmedim. Merkezden ayrılan çok güçlü değilse savrulur. Bu siyasette de ticarete de böyledir. Ayrılmaması gerekirdi. Ayrılma gerekçeleri haklı değildi. Neydi ayrılma gerekçesi İslam’dan uzak. Böyle bir şey söz konusu değildi. Alparslan Türkeş’in yönettiği MHP İslam’dan uzak değildi. Türkeş hem tarikat ehliydi hem de beş vakit namazını kılardı. Türkeş de gittiği yerlerdeki Allah dostlarını da ziyaret ederdi. Bir gün bir tasavvuf önderi ile görüşürken kendisine şöyle bir soru sormuştu. Sözleriniz o kadar güzel ama neden hiç şeraitten bahsetmiyorsunuz? Şeklinde sorunca rahmetli “biz şeriatı beyaz temiz bir çarşafa benzetiriz. Bu siyaset ortamında onu serersek kirlenir. Ortamı düzelteceksin ki ondan sonra o çarşafı serebilesin.” Şeklinde cevap vermiştir. Türk İslam Ülküsü kitabını Seyit Ahmet Arvasi’ye Türkeş yazdırmıştır. Muhsin başkan bu hususta haklı bulmuyorum ve dolduruşa geldiğini düşünüyorum.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Türk İslam kültüründe ehlisünnet mezhebinde oturmuş kabuller vardır. Tasavvuf olmazsa olmazdır ehlisünnette. Tasavvufsuz olgunlaşma olmaz. Muhsin Başkan da tasavvufa karşı bünyesi de çok müsaitti. Siyasiler bu gibi durumları

gizlerler. Tasavvuf Türk'ün özüdür. Tasavvuf olmadan insani kâmil olmak mümkün değildir, bu ortam ve bu şartlarda. Oturmuş bir aile kültürü olsa düzgün bir ortam olsa o terbiyeyi aileden alırsın ama bu Batı kültürünün esiri olmuş bir ortamda tasavvuf olmadan insani kâmil olmak mümkün değildir.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Türkiye çok büyük bir değer kaybetti. Toplum bunu çok sonradan anlamıştır. Eğer yaşasaydı Türkiye'deki vesayetçi sistemi bitirecekti.

Rahmetli cezaevinden çıkar çıkmaz hemen bir vakıf kurmuştu sosyal yardım vakfı ile cezaevindekilere yardım göndermişti o yardımlardan bende faydalandım. İnsanların gönlünü kazanmayı iyi bildi. Yine dışarıda da cezaevinden çıkan ülkücülere elinden gelen her türlü desteği verdi iş ararken, evlenirken vs gibi.

EK B.16. REMZİ ÇAYIR

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Ben Remzi Çayır, Kahraman Maraş 1959 doğumluyum. İktisat mezunuyum. 1979'un başında hapishaneye girdim 1991 Nisan ayında çıktım. BBP kuruluşunda yer aldım. Muhsin Yazıcıoğlu ile hem Mamak hapishanesinde hem parti kuruluşunda hem daha sonrasında birlikte hareket ettik. Muhsin Yazıcıoğlu ile 1978 yılında kendisi Ülkü Ocakları genel başkan iken tanışmıştık. Vefatından birkaç yıl öncesine kadar kendisinin teşkilattan sorumlu genel başkan yardımcılığını yaptım. Vefatından sonra da bir müddet devam ettikten sonra ayrıldım.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Hümanist bir insandı. Bazı çevreler tarafından kendisine vuran, kıran sert mizaçlı bir adammış gibi lanse etseler de öyle birisi değildi. Barışsever, insancıl bir insandı. Kendisi kırılır insanları kırmaktan kaçınırdı. Yol arkadaşlarına çok önem verirdi. Çok vefalı bir insandı, vefa çok önemlidir. Sadakatli birisi idi, arkadaşlarını yok sayarak bir karar vermez genelde karar verirken istişare ederdi. Vicdanlı ve merhametli birisiydi. Küçük bir çocuğun bile kırılıp üzülmemesi için elinden geleni yapar, çok merhamet sahibi birisiydi. Mesela bir gün Sivas'tan gelmiş bir çocuk kendisi ile görüşmek istemişti. Bir türlü kalabalıktan kendisine sıra gelmemiş. Sonra başkan arayarak ben sizinle görüşmek için geldim bir türlü görüşemedim. Biz sizi böyle bilmezdik gibi ifadeler kullanarak derdini anlatmıştı. Başkan da kendisine ne olursun tekrar geri gel ben aşağıda karşılayacağım seni diyerek aşağıda o çocuğu karşılamıştı. Böyle bir haslet kolay kolay siyasilerde bulunmazdı. Bazen sinirlenirdi ama ölçülü bir sinirlenme ve ölçülü bir öfkesi vardı. Etrafı dağıtan, çok çok bağırان bir yapısına ben hiç şahit olmadım. En çok bir görev dağılımı yapıldığında görevini bile bile ihmal eden yapmayan kişiye çok kızardı bir de iftiraya çok kızardı. Sadece kendi çevresine değil başka çevrelere atılan iftiralara da çok sinirlenirdi.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Çok okuyan bir insan çok sorgulayan bir insandı Yazıcıoğlu. Var olan durumu, hali geçmişiyle birlikte sorgulayabilen insanlar aydınlardır. Nedeni, niçini sorgulayan bir insandı. Hapishane öncesinde de hapishane yıllarında da sonrasında da çok yoğun olduğu dönemlerde de okuyabilmeyi hiç bırakmamış bir insandı. Kendi

konuşmalarını da çoğu zaman kendi yazan bir siyasetçiydi. Genelde siyasiler konuşmalarını danışmanlarına yazdırırlar. Farklı düşüncelere, farklı bakış açlarına önem verir ve dinlerdi. Görüşleri hoşuna gitmese bile hemen reddetmez sonuna kadar dinler ve ne söylemek istediklerini anlardı. Çok farklı kitaplar okurdu. Sadece kendi davasını destekleyecek kitapları değil zıt görüşlü hatta çok daha değişik konulara sahip kitaplar okurdu. Bu anlamda entelektüel bir yapısı vardı. Her lider entelektüel olamaz, o derinlik kendilerinde yoktur. Yazıcıoğlu'nun yazılarında derinlik vardı. Şiir yazabilen birisiydi. Bu anlamda estetik bir yanı da vardı.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Yazıcıoğlu'nun eylemleri hep meşru zemin üzerinde olmuştur. TRT'nin siyah beyaz yayın yaptığı yıllarda ülkü ocakları genel başkanı olarak televizyona çıkıp “eller silah değil, kalem tutmalı. Devrimcilere, farklı görüşteki insanlara buradan sesleniyorum.” Şeklinde bir eylem başlatmıştı. O dönem Amerikalı bir araştırma şirketi Ortadoğu'daki en büyük örgütlü yapı olarak ülkü ocaklarını göstermişti. En üstten bir duyuru ya da haber en ücra kasabadaki ülkü ocağı müdavisine ulaşabiliyordu. Böyle örgütlü bir yapının başında yer almıştı kendisi. Barışçıl bir dil kullanmıştır her zaman. Ama Türkiye’de tek aktör siz değilsiniz. Çok fazla değişik gruptan aktörler vardı ve bunlar hızla o dönem için kardeş kavgasına ittiler insanları. Öyle bir süreç içerisinde bir birçok defa insanları barışa çağırmıştır.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Türkiyedeki geçerli olan siyaseti yapamadı, yapmadı. Şu anda hali hazırda bulunan siyaseti yapmak istemedi. Bu sebepten dolayı topluma tam olarak düşüncelerini ve icraatlarını aktaramadı. Sesini duyuramadı cenazesine kadar. Türkiyedeki siyasi konjektürde bir iktidar bir muhalefet vardır. Muhalefet devamlı olarak iktidarı kötüler. İktidar da her daim kendi bildiğini okur, muhalefeti adam yerine koymaz. Muhsin Yazıcıoğlu siyasette iktidarı doğru anlamda yönlendirme, yaptıklarını takdir etme, yapamadıklarını bildirme ve tenkit etme biçimi vardı. Tok yekün bir red ya da top yekün bir kabul onun siyasi anlayışında yoktu, öyle yapmadı hiçbir zaman. Bu anlayış çok fazla geçerli değildir ve böyle davrananlar siyaset içerisinde yer bulamazlar, bulamadı da. 28 Şubat sürecinde “Refah Partisi birinci parti olmuştur. Millet iradesi tecelli etmelidir. İktidar olmalıdır.” Şeklinde bir açıklama yaparak hiç üzerine vazife olmayarak onları destekleyerek hükümet

olmalarını sağlamıştır. Normal şartlar altında Türkiye de yapılan siyasete göre eğer hükümet olmak isteyen bir grubun size ihtiyacı varsa siz hükümetin içerisinde yer alırsınız. İki, üç bakanlık alarak hükümet ortağı olabilirdi. Böyle bir pazarlıklara da girmedim, böyle bir düşüncesi de olmadı. “millet böyle istedi, ben milletin düşüncesine tercüman olmak, onlara yardımcı olmak istedim.” Dedi. Yine oyun dışı bir takım müdahalelere postmodern darbeyi andıran, silah olmadan da korkutarak, yönlendirerek askeri ve sivil vesayeti ortaya koyan güçlere karşı dik durdu ve tarihi sözler söyledi. O dönemde Sincan’da tankları yürüttüler. İşte o zaman “namlusunu vatandaşa çeviren tanklara selam durmam!” şeklinde tepki göstermiştir. Yine o zaman askeriye içerisinde mezhebi bir yapılanma vardı. Onu da gördü yani kendisine karşı çok fazla bilgi akışı geliyordu. Kendisine devletin her kanadından bir güven söz konusuydu ve bu bilgileri kendisine veriyorlardı. O dönem sivil ve askeri vesayet yandaşları “şariat gelecek” gibi ifadeler kullanıyorlardı. O da bu bilgilere dayanarak dedi ki:” Türkiye İran olmaz, Cezair de olmaz, Suriye olmasına da biz müsaade etmeyeceğiz.” Şeklinde açıklama yapmıştır. Suriye de o dönemde mezhebi bir yapılanma vardı aynısı bizim askeriye içerisinde de vardı. Ona işaret ederek böyle bir çıkışta bulunmuştu.

Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Dava Nedir?

Kesinlikle siyasi bir aktördür. Cumhurbaşkanı değil, başbakan değil, bakan değil, muhalefet değil sadece %1 oy alan bir partinin lideri olmasına rağmen özgün ağırlığı %20 gibiydi. Toplum nazarında güvenilir olmasından dolayı böyle oluyordu. Bundan dolayı da her söylediği söz toplum tarafından değer görüyordu. Hem siyasi bir aktördür hem de belirleyici bir aktördür. Siyasetin bir oyunu varsa bu oyun içerisinde almış olduğu oy oranından çok daha yüksek bir ağırlığı vardı.

Davası, ilk olarak Türk milletinin şerefi ve bağımsız yaşatılması, ikinci olarak da Türk-İslam coğrafyasının bağımsız bir hale gelmesi, siyasi sosyal ve iktisadi anlamda kendi kendine yetebilmesi, üçüncü çember olarak da bütün ümmetin kendi içerisinde birlik olabilmesi iktisadi, sosyal ve siyasi olarak birlikteliği sağlayabilmesi, dördüncü olarak da bütün insanlığın bu şekilde bir hayat anlayışı içerisinde yaşayabilmesine katkı sağlamaktır. Davası buydu, insanın şerefli yaşatılmasıdır. Türk İslam coğrafyası içerisinde bağımsız bir Türkiye sevdası vardı onun.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Siyasi partiler neden kurulur, iktidar olmak için. Elbette o da iktidar olmak istemişti. Düşüncelerini, inançlarını, fikirlerini iktidar etmek istemiş ve bu millete hizmet etmek istemiştir. Ama çıkan sonuç muhalefette kaldı ama yaptıkları ile ortaya koyduğu siyasi tavır ile insanlara ders verdi. Muhsin Yazıcıoğlu siyaseti diye bir kavram oluşturdu. O da şuydu topyekün red ya da topyekün kabule karşı doğru bildiklerini ve yanlış gördüklerini söyleyen bir siyaset anlayışydı.

Muhsin Yazıcıoğlu'na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?

Kendisi darbelerden çok çekmiş birisi olarak darbelere her zaman karşı olmuştur. İktidarı elde etmek için bu yöntemin kabul edilemez olduğunu ve halkın gönlünü kazanarak, halkı ikna ederek iktidar olunmasını desteklemiştir. Kendini değiştirecek ve düşüncelerinden taviz vererek bir yöntem ile o dönemki popülist söylemlerle iktidar olmak mümkün olmasına rağmen bunu yapmadı. İktidar olabilmek için paranızın çok olması lazım ve muhakkak bir yerlere dayanmak lazım, lobi faaliyetleri yürütmek lazım. Onun milletten başka hiçbir zaman bir lobisi olmadı ve Allah dan başka da kimseyi dayanak olarak görmedi. Zaman zaman bazı arkadaşlar Amerika'ya gidilmesi, Batı ile görüşülmesi gerektiğini önerse de bunları hep reddetti. "Başkasına dayanırsan başkası olursun, onun sözünden çıkamassın, onun düşüncesinin dışına çıkamazsın." Derdi. Onun yerine millete ve Allah'a dayanarak bir siyaset yapmayı tercih etti, ne olursa olsun iktidar olmalıyım gibi bir gayesi olmadı.

Toplunun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Türkiye de siyaset lobilerle, bir takım dalgalanmalarla, bazı popülist söylemlerle daha çabuk olabiliyor. O kendisini tanımlarken Anadolu'nun hormonsuz bir yiğidiyim demişti. Gerçekten de öyleydi. İnsanlar bazen şaşalı gösterilere bakıyor, yürümelerden egzantirik laflarla yola çıkıyor. O böyle değildi, yalındı çok ve kendisini çok iyi ifade edemediğini düşünüyorum ben. Toplum kitleleri çok araştıran çok fazla yorumlayan kitleler değillerdir. Günlük düşünüp anlık karar verirler ve günlük yaşarlar. Öyle uzun uzadıya düşünmez kitleler, bireyler

düşünebilir ama kitleler düşünmez. Muhsin Yazıcıoğlu duruşu ve inandığı değerlerden hiç taviz vermediği, ilkeli duruşunu her zaman muhafaza ettiğinden dolayı halk ile arasında bir bağ oluşturduğunu ama bunu oya çeviremediğini düşünüyorum. Dönüştürmek içinde popülist söylemler, şaşalı törenler gerekiyordu, medyanın kendisine çok fazla yer ayırması gerekiyordu ama bunu yapmadı. Çok sevdiler, saygı duydular ama oy vermediler.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

MHP ile ayrışması gerekçesi fikri bir şeydir. MHP'nin söylemi dokuz ı ışık üzerineydi, Muhsin Başkan daha çok milliyetçiydi ama İslam'ı daha çok özümseyen bir milliyetçilik anlayışı vardı. “Nihan Atsız tarzı milliyetçilik fikirleri ya da ırkçılık gibi söylemleri öne çıkaran fikir akımlarını biz kabul edemeyiz” derdi. “Ölçü İslam olmalıdır” derdi. Siyaset yapmamıza da oturmamıza da kalkmamıza da o hükmetmelidir. Bir de beşer olan hiçbir şeyin kutsallığını kabul edemeyiz. “Lider, doktrin, teşkilat kutsaldır” ifadesini red ediyoruz dedi. “Dolayısıyla biz iki şeyi tartışmayız, onun haricinde her şey tartışmaya açık olmalıdır” dedi. “Bir, Allah'ın birliğini iki, peygamberin risaletini tartışamayız” dedi. “Bunun dışında beşer olan her fikri ve herkesi tartışabilmeliyiz” demişti. Temel unsur buydu.

Yeni bir parti oluşumu o zaman gerekliydi. Siz eğer bir yapıyı eleştiriyorsanız, reddediyorsanız, o zaman doğru bir yapı ortaya koymak zorundasınız. İstişare ve meşverete dayalı bir yapı. Tek kişinin ağzından çıkanların yapıldığı değil ortak akılla meseleler konuşulmalı ve çözümlenmeli demişti. Bunu da kendi kurduğu partide yaşatmaya çalıştı. Ortak paydaları olan insanların birlikteliği, farklı grupların, cemaatlerin içerisinde yer alacağı bir parti hayal etmişti. Adını da bu sebepten dolayı Büyük Birlik koymuştu böyle bir yapı hayal etmişti ama başardı mı? Tam olarak başaramadı.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Yapısı tasavvufa çok müsaitti. Allah dostları ile görüşüyordu. Bir karar almadan önce de onların fikirlerini de alırdı. Sadece bir cemaat ya da bir tarikat

önderinin değil bu toplum içerisinde var olan hak gördüğü bütün bu tarz oluşumların liderleri ile iletişim halindeydi. Onların fikirlerini, dualarını almayı temel düstur kabul ediyordu. Mesela biz bir kere Isparta'ya gitmiştik saat gece iki gibi, orada İsmail Çetin Hoca vardı, kalkıp onunla görüşmeye gitmişti. Neresi olursa fark etmezdi, gittiği belde varsa bir Allah dostu onu ziyaret ederdi. Seviyordu böyle davranmayı, tasavvufa yapısı çok müsaitti, teslim olmaya da çok müsaitti. Tasavvuf ehli biriydi. Bu toplumu ayakta tutan manevi mimar gözü ile onları değerlendirirdi. Mutlaka onlara saygı gösterilmesini ve çalışmalarını meşru ölçüde desteklenmesi gerektiğini söylerdi.

Muhsin Yazıcıoğlu'nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Vefatı ile ilgili bu topluma ders vermiştir. Söylediklerimi iyi anlayın demiştir. Bu toplumun hiçbir yere dayanmadan hiçbir gücün söylediklerini ve yaptırmak istediklerini kabul etmeden bağımsız bir şekilde hareket edebilen insanlara ve hareketlerin yanında olun dedi. Halk arasında “kimin ekmeğini yersen, onun kılıcını çalarsın.” Diye bir söz vardır. “ben kimsenin ekmeğini de yemem kimsenin kılıcını da çalmam.” Derdi. Bağımsız bir siyasetin öncüsü olmuştur Yazıcıoğlu. Siyasetin toplumu ayrıştırmaması gerektiğini, ötekileştirmemesi gerektiğini anlattı vefatıyla. Ayrıca giderken insanlara siyaset için birbirlerini kırmamalarını, birbirleri ile kavga etmemeleri gerektiğini tembihlemişti. Siyasette bir ahlakın var olması gerektiğini ve siyaset yapıyoruz diye her şeyin mubah olmaması gerektiğini vurgulardı hep. “Eğer siyaset gerçekten insanlığa hizmet getiren bir kurum olsaydı bu kadar meraklısı olmazdı.” Demişti. Zora talip olan insanlar sıraya girmez, zora talip olmayı insanlar tercih etmezler. Muhsin Yazıcıoğlu insanlara şunu anlatmıştır vefatı ile: başbakan, bakan ya da cumhurbaşkanı olmayabilirsiniz, sıfatlarınız olamayabilir ama iyi bir insan olursanız millet size sahip çıkacaktır ve sizi hep hayırla yâd edecektir. Bugün mezarına gidin her kesimden insan ziyaret ediyor.

Muhsin Yazıcıoğlu ile İlgili Bizimle Paylaşmak İstedığınız Bir Anınız Var Mı?

Çok vefalı bir insandı demiştik ya onun üzerinden bir örnek vereceğim. Abdullah Çatlı vefat etmişti. İnsanlar onun aleyhinde sloganlar atıyordu. Bir tepki söz konusuydu. Cenaze günü bazı arkadaşlar cenazeye katılmaması gerektiğini, eğer

katılırsa gerek medya gerekse toplum tarafından bir tepki ile karşılanabileceğini söylemişlerdi. Gülümsedi ve “Kim ne derse desin, o benim arkadaşım” dedi, “Geçmişte beraber olmuştuk” dedi ve “Tepkilerden çekinerek insani görevimizi yerine getirdik diye kimse bize bir şey söyleyemez” dedi. “Bana yakışan gidip cenazesine katılmaktır ve bende katılacağım” dedi. Hesap yapmadı, insani değerini, vefasını gösterdi.

EK B.17. DR. MUSTAFA ÇALIK

Mustafa Çalık 1956 yılında Gümüşhane doğumluyum. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu, aynı fakültede yüksek lisans ve doktora mezunuyum. Ben, çok büyük bir rahatsızlık geçirdim, kanser ile ilgili. Şu an hayvancılıkla uğraşıyorum ve doktora tezi yazıyorum bu sebepten size maalesef vakit ayıramayacağım.

Muhsin Yazıcıoğlu ile İlgili Bizimle Paylaşmak İstedığınız Bir Anınız Var Mı?

Muhsin Yazıcıoğlu, çok merhametli, çok yardım sever birisiydi. Bir gün bir adam geldi yanına. Başkan dedi ben Keçiören’de bir cami yaptırma derneğinde görevli birisiyim. Bize yardım edecektin dedi. Başkanın da o gün üzerinde para yok, biraz üzüldü sonra oradaki arkadaşlardan topladı 800–900 TL gibi bir meblağ verdi adama. Eli boş çevirmemişti.

EK B.18. İLKER KAYALIOĞLU

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

1972 Ankara doğumluyum. Gençliğimde uzak doğu sporları ile ilgilendim. Spor hocamın da teşviki ile ocak teşkilatlarında görev aldım. Üniversiteyi bitirdikten sonra spor salonu açtım. Muhsin Başkan'ımız BBP'yi kurduğunda ‘Nizam-ı Alem Ocaklarında görev aldım, ardından BBP Ankara gençlik kolları başkanlığı, BBP MKYK üyeliği, BBP Genel Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundum. Çeşitli dönemlerde Milletvekilliği adaylıklarım oldu. Yine BBP ile gönül bağı olan yan kuruluşlarımızda da yöneticilik vazifeleri üstlendim. Muhsin Başkan'ımızın şهادeti sonrası partinin aynı çizgide devam edebilmesi ve o yüce misyonun muhafazası için elimden gelen hizmeti yapmaya çalıştım. Büyük Birlik hareketinin iyi yönetilmediğini, rayından ve Muhsin Başkan ideallerinden çok uzaklaştığını ifade ederek çeşitli uyarılarda bulundum. 16 Nisan 2017 referandumunda da teşkilatlarla yapılan istişarelerin sonuçlarına uyulmaması nedeni ile ilk kongrede partiye zarar vermeden sessizce kongre ile BBP Genel Başkan Yardımcılığını bırakacağımı ifade ettim. Ve görevimi bıraktım.

Makamlar gelip geçicidir. Önemli olan duruşu muhafaza etmektir. Dava adamları güce biat etmezler. Makam için davasını ve hareketini pazarlık konusu yapmazlar. Yapmamalılar. Bu kadar büyük bir dava, küçük hesaplara kurban edilemez.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Başkan'ı anlatmak o kadar zor ki. Bir o kadar da veballi. Herkesin bir Muhsin Başkan algısı var. Bu yüzden de bir konuda yorum yapılırken kolayca “Muhsin Yazıcıoğlu olsa idi şöyle yapardı” diyerek kendi safında garnitür yapmaya çalışanlar oluyor. Öncelikle şunu ifade etmeliyim ki, hayatta olmayan bir değer arkasından politik kaygılarla cümle kurmak çok risklidir, veballidir. Öncelikle Muhsin Başkan'ı anlamak gerekir. O'nun duruşuna sahip olmak, O'nun gibi bakmak ve O'nun yüreğine sahip olmak gerekir.

Evet, Muhsin Başkan, Anadolu'nun bağrından çıkmış, hormonsuz, kula kulluk yapmamış, en zor şartlarda dahi ülküsünden ve ilkesinden taviz vermemiş bir liderdi. Bildik liderlerden değildi. Sadece kılıcı keskin değildi. Bir o kadar yürekli idi. Gönül insanı idi. Sevgi insanı idi. Kısacası, herkesin gönlüne girmeyi başarmış,

rakiplerinin de onayladığı bir insandı. Güzel bir insandı. Adamdı. Kur'an-ı Kerim'de de ifade edildiği üzere “Güzel düşünüp güzel işler yapın. Çünkü Allah güzellik sergileyenleri (Muhsinleri) sever.” Muhsin Başkan, Ayet-i Kerimenin muhatabı olurcasına Muhsin özelliğini taşıyan, daima iyilikte, güzellikte yarışan, milyonların sevgisini kazanmış bir insandı. Bu anlamda Meryem suresi 96. Ayette ise “İman edip dünya ve ahret için yararlı işler yapanlara gelince, Rahman onlar için (gönüllerde) bir sevgi yaratacaktır” buyruluyor. Muhsin Başkan, vermiş olduğu siyasi mücadelesinde de insanı merkeze koymuş, insan merkezli bir yapı oluşturmuştur.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Başkan, daha yirmili yaşlarda “bir elinde Kuran, bir elinde bilgisayar olan bir gençlik istiyorum” diyerek, gençliğin ve ülkenin geleceğinin ancak bilinçli ve aydın bir toplum oluşturularak gerçekleştirilebileceğine inanan bir insandı. Ülke insanının kavga etmemesi için çok çaba sarf ederken, uluslar arası güçlerin operatif hamlelerine karşı daima teşkilatını ve tesir alanını uyarmıştır. Sokak çatışmalarından ve kamplaşmalardan devletin ve milletin zarar görmemesi için çabalamıştır. Gençliğin sanat ile bilim ile uğraşması gerektiğini ifade etmiş ve muasır medeniyetler üzerinde bir gelecek tasavvuru ortaya koymuştur. Evet, Muhsin Başkan’ın bir medeniyet tasavvuru vardı. Günlük suni meselelerin, ana meselelerin çözümü önünde bir set olduğunu düşünüyor ve ortaya büyük hedefler koyuyordu. Basit iktidar kavgalarından uzak, günlük sığ tartışmalardan uzak, devlet ve millet olmanın bilicinde yüz yıllık hedeflerin peşine düşmüştü. Bir partinin, bir ülkenin lideri olmanın ötesinde, bir hedef koyuyordu ortaya. Bir Kızılçama. “Adriyatik’ten Çin Seddi’ne kadar, birleşmiş, kaynaşmış, bir Türk Dünyası hayal ediyorum”, diyordu. Türk İslam medeniyetinin yeniden dirilişi için nefes veriyordu.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Hukuka olan bağlılığı tamdı. Devletin bir hukuk devleti olması için, sınıfların ortadan kalkması için, zengin fakir ayırımının, gelirde adaletsizliğin önlenmesi için çok mücadele verdi. Tavır ve tepkilerini de daima hukuk içersinde kalarak ortaya koydu. “Eller silah değil, kalem taşıyın” dedi. Sokak eylemlerinin ülkeye götüreceği noktayı biliyordu. Kendi ideolojisinin karşısında olanlara karşıda, günün şartları nispetinde uzlaşma dilini kullanmaya çalıştı. Meseleleri masada çözme taraftarıydı. Yapılan eylemler, devletin ve milletin onurunu kurtarmak adındaydı. Bırakın kan

dökülmesini, gözyaşı dahi dökülmemesi için azami gayret sarf edildi. Tabi ki, ülkenin kaosa sürüklenmesini isteyen güçler vardı. Üçüncü bir el vardı. İhtilal şartlarının olgunlaşmasını isteyenler vardı. Muhsin Başkan'ın daha yirmili yaşlarda üç milyonun üzerinde teşkilatlı ülkücüyü kontrol etmesi, liderlik etmesi birçok istihbarat örgütünün de gündeminde olmuştur. Çatışma ortamında dahi, hak, hukuk, adalet, birlik, beraberlik düsturu ile hareket eden, yalnızca Allah'a kul olan yiğit adamın adıdır Muhsin Yazıcıoğlu.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Muhsin Başkan, bir davet üzerine toplantıya katılıyor. Sohbet toplantısında, Muhsin Başkan her zaman olduğu gibi memleket meselelerini konuşuyor. İslâm dünyasının meselelerini konuşuyor. Sohbet çok koyu, biraz da samimi iken içlerinden birisi diyor ki; “başkanım, iyi ama, siz de çok dürüstsünüz. Her şeyin doğrusunu söylüyorsunuz. Bu kadar dürüst olmak doğru değil. Bu şekilde oy alamazsınız. Oy almak istiyorsanız, manevra yapmalısınız, politika yapmalısınız...” Muhsin Başkan'ın yüzü asılıyor, üzülüyor, biraz da kırılıyor, diyor ki; sizin gibi mütedeyyin insanlar dahi böyle bir talebin içersindeyse gidişatımız gerçekten içler acısıdır... Ve, sessizlik.

Muhsin Başkan, bilindiği üzere bir politikacı değildi. O bir dava adamıydı. Devlet adamıydı. Siyaset adamıydı. Politika yapsaydı, oylarını katlardı. Ama politik olmadı. Haksız bir davada kalabalıklarla yürüyeceğime, haklı bir davada yalnız başıma yürürüm dedi. Ve yürüdü. Eğilmeden, bükülmeden, onurluca yürüdü.

Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Dava Nedir?

Muhsin Başkan, “Ağaca yaslanma, kurur. İnsana yaslanma, ölür. Yaslanacaksan, yalnızca Allah'a yaslan, Allah bakidir.” Derdi. O hep Allah'a yaslandı. Bir takım güç merkezlerinin kendisine yaptığı iktidar tekliflerini elinin tersi ile reddetti. “Bizlere de para alan emir alır”, derdi. “Milletin iktidarını gerçekleştirmek için, milletin gücü ile iktidar olmak gerekir”, derdi. Paranın ve gücün satın alamayacağı bir liderdi. Sadece milletine hizmet ederdi. Lobilerle, çıkar çevreleri ile güç odakları ile Türk ve İslam düşmanları ile işi olmazdı. Kararlıydı. Hak davada kaybetmenin bile bir kazanç olduğuna inanırdı. “Zulüm Azrail olsa da hep Hakk'ı tutacağım, mukaddes davalarda ölüm bile güzeldir”, diyerek ölümlere

yürüyen bir insandan bahsediyoruz. “Bizler, yönetenlerin ağzından çıkan cümleleri çok önemseriz. Çok sık, büyükçe laflar da duyarız. Adı üzerin de laf işte. Ama söylediklerini gerçek hayatta uyguluyorlar mı? Örnek bir yaşamları var mı? Münafık mı, Müslüman mı, Mümin mi, ya da başka bir şey mi? Ona bakmayız.” Derdi. Muhsin Başkan’a gelince, söylemleri ile eylemleri bir olan bir insandı. Ne görüyorsak oydu. İkinci bir ajandası yoktu. Dava diyoruz ya. Uğruna can verilecek. Her şeyden vazgeçilecek. Uzun cümlelere gerek yok. Dava demek Muhsin Başkan demek, Muhsin Başkan demek dava demektir. Nizam-ı Âlem, İ’lây-ı Kelimetullah davası. Şereflice, onurluca yaşama davası. “Bir kar tanesi olsam, Mekke’ye düşmek isterim”, diyen bir Muhsin Başkan. Hayatının merkezine Kâbe’yi koymuş, Allah’ı koymuş, Peygamber(SAV) Efendimizi koymuş bir lider. Pergelin diğer ucu kim bilir kaç kıtada. Yüreği gibi, ülküsü de büyük. Bu hududu kimler çizmiş gönlüme? Dar geliyor, dar geliyor gardaşım.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

Muhsin Başkan için iktidar olmak olmazsa olmaz bir şey değildi. Önemli olan iktidar olmak değil, muktedir olmak, derdi. Meşru yollardan iktidar olmanın önemine vurgu yapardı. “Bize ahrette neden iktidar olmadın diye sormayacaklar” ifadesi ile de aslında iktidar olmaya olan bakışını ortaya koymuştur. Elbette her siyasi parti ülkesini yönetmek amacı ile kurulur. Bu doğrultuda da tüzüğü, programı vardır. Muhsin Başkan için ahret ile dünya arasındaki denge önemli bir ölçü olmuştur. Ayrıca ben Muhsin Başkan’ın yönetenleri yönettiğini düşünüyorum. Ve O’nun siyasi gücünün oy oranının çok üzerinde olduğunu, bir sözü ile daha ötesi bir bakışı ile ülkemiz menfaatine dengeleri değiştirdiğini biliyorum.

Muhsin Yazıcıoğlu’na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?

Bir takım sermaye grupları da Muhsin Başkan ile görüşme talebinde bulunmuşlar ve iktidar/iktidar ortaklığı mesajları vermişlerdir. Muhsin Başkan’ın bu kişilere, bu yapılara verdiği cevapları nettir. Yine, coğrafyamızı dizayn eden yapılara ve devletlere karşı da verdiği cevaplar herkes tarafından bilinmektedir. Siyasetin manşetlerle yönlendirildiği, manşetlerle gelindiği, manşetlerle gidildiği dönemleri yaşadık. Muhsin Başkan bazı talepleri karşılasa idi, iktidar ya da iktidar ortağı idi. Daha da önemlisi şimdi yaşıyor olacaktı. Daha da fazla bir şey söylemek

istemiyorum. Ama şunu da ifade etmeden geçemeyeceğim, bugün bu koltuklarda oturanların da Muhsin Başkan'a minnet borcu vardır.

Siyasette Dürüst Olmak Güç Getirir Mi?

Siyaseti devlete ve millete hizmet aracı olarak görmek gerekir. Evet, siyaset hizmet aracı olmalı. Halka hizmet, Hakk'a hizmet mantalitesi ile yapılmalı. Siyasetçinin dürüst olması gerekir. Almak için değil, vermek için bu mekanizmanın içersinde yer alması gerekir. Adalet duygusunun zirvede olması gerekir. Bizim ülkemizde bu böyle midir? Hz. Ömer adaleti diyenler, Fırat'ın kenarındaki kuzu hikâyelerini anlatanlar ehil insanlar mıdır? Gücü eline alanlar, güçsüzü eziyorlar mı? Soruları çoğaltabiliriz. Adalet, siyaset, din, ahlâk gibi kavramların içlerinin boşaltılması o toplumun çökmesi anlamına gelir. Çok dikkat etmek lazımdır.

Kaybedebilirsiniz. Halk arasında size enayi de diyebilirler. Bize emredilen “dosdoğru” olmaktır. Dürüst olmaktır. İnsanları kandırabilirsiniz. Allah'ı kandıramazsınız. Muhsin Başkan bizlere birçok sermaye bıraktı. Attığı her adım, yaptığı her iyilik, söylediği her söz çok kıymetli idi. Bize göre Muhsin Başkan, siyasete girmiş bir evliya idi. Bir Allah dostu. “Bir saniyesine bile hâkim olamadığınız, hükmedemediğiniz bir hayat için, bir dünya için, bu kadar fırlıdak olmanın anlamı yoktur. Düz yaşayacağız, düz duracağız, düz yürüyeceğiz. Dik duracağız, doğru gideceğiz”, ifadesi onun hayat tarzı idi. Bizler de çok şanslıyız. Muhsin Başkan ile yol yürümenin, ondan feyizlenmenin mutluluğunu yaşıyoruz. Çoğumuz Muhsin Başkan'ı hem siyasi liderimiz, hem de dini liderimiz olarak gördük. Onu çok sevdik.

Toplumun Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Bir realite var. İnsanlar gücü seviyor. Güçlü olmak istiyor. Güce yakın olmak istiyor. İşlerinin iktidar çevrelerince kolayca halledilmesini istiyor. Muhsin Başkan derdi ki: “Maalesef bir kesim durakta beklemeyi sevmez, hareket halindeki araca binerler.” Evet, üzümlere ifade edeyim ki, toplumun büyük bir kesiminin güvendiği Muhsin Başkan'a hak ettiği desteği vermemiştir. Sadece fotoğraf çektirenler, taleplerde bulunanlar, oyumuz size diyenler oy verseydi baraj aşılabılırdi. Muhsin Başkan'ın kapısı herkese açıktı. Randevusuz gelenlerle de görüşürdü. İnsanımız

EK B.19. ABDULLAH GÜRGÜR

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Ben Abdullah Gürgür, harita mühendisiyim. Meslek hayatıma çeşitli harita mühendislik şirketlerinde çalışarak başladım. Daha sonra yurt dışında Libya'da çalışma hayatıma devam ettim. Türkiye'ye geri döndükten sonra kendi şirketimizi kurduk ve on yıla yakın bir zamandan beri de harita mühendisliği hizmeti veren bir şirketin müdürlüğünü yapmaktayım. Muhsin Başkan ile kesişme noktamız ortaokul yıllarımıza dayanıyor. 14 Yaşımdayken Nizam-ı Âlem Ocaklarının orta öğretim teşkilatları içerisinde yer alırken Muhsin Başkan ile tanıştık. Lise ve Üniversite yıllarında da Nizam-ı Alem Ocakları bünyesinde çeşitli görevler yaptık. Daha sonra ben Libya'da çalışırken yakın arkadaşlarımız Ocak yönetimine geldiklerinde bizi davet ettiler. Burada Ocak'ta ihtiyaç olduğunu belirttiler. Bu sebepten dolayı Ankara'ya geri döndüm, Ankara Alperen Ocakları İl Başkanlığı görevini yürüttüm. Muhsin Başkan vefat etmeden 4 ay önce de Alperen Ocakları Genel Başkanı görevini tevdi ettiler. Kendisi ile 4 ay görev yaptım. Vefatından sonra da 3 yıl kadar bu göreve devam ettim. Sonrasında da kendi meslek hayatıma geri döndüm ve bugün her hangi bir siyasi faaliyet içerisinde yer almıyorum.

İnsan Olarak Muhsin Yazıcıoğlu'nu Nasıl Tanımlarsınız?

Bu hususu size kısa bir yaşamışlığı aktarmak ile anlatmak istiyorum. Muhsin Yazıcıoğlu'nun mecliste olduğu bir günde, odasında geçirdiği bir-iki saatlik bir zamanda odası ziyaretçi akınına uğradı. Hastane sorunları olan, çocuğunun atanma problemleri olan, kişisel problemleri olan, maddi manevi problemleri olan bir düzine insan orda olurdu. Merhum da bunların sıkıntıları ile ilgili elinden ne geliyorsa onu yapardı. Bazı ziyaretçilerinin sıkıntısını beyan edemeyecek kimseler olduğunu fark eder özellikle onları en sona bırakırdı. Sonrada da onların bir çorba parasına bile ihtiyacı olan kimseler olduğunu anlar ve elinden gelen yardımı esirgemezdi. Böylece ziyaretçilerini bitirdikten sonra meclisteki oturumlara iştirak ederdi. İnsan olarak merhameti, değergamlı olması, mazlumların mağdurların yarasına merhem olabilmeyi kendisine gaye edinmiş bir insandı. Şehit olması ile birlikte beklide cenazesinin bu kadar kalabalık olmasının nedeni, o cenazeye iştirak eden kimselerin hayatına bire bir temas etmesi idi.

Aydın Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Merhum dışarıdan yüzü kavruk bir Anadolu çocuğu olarak daha çok tanınıyordu. Entelejensiyanın bir ögesi gibi dışarıdan pek bilinmezdi. Biz de bu durumun farkında değildik ama kritik dönüm noktalarında, gençlik yıllarında yazmış olduğu makalelerde daha sonra detaylı bir şekilde okuyup anladığınızda aslında merhumun çok ciddi bir entelektüel boyutunun olduğunu da aşıkârdı. Gerek cezaevi yıllarında kitap okumaya çok fazla vakit bulması, gerek Türk siyasi tarihinin en önemli kırılma noktalarında gençlik hareketlerine yön veriyor olması, Nizam-ı Âlem dergisinin genel yayın yönetmeni olması gibi konular da göz önünde bulundurulduğunda Muhsin Yazıcıoğlu’nun aydın kimliği aslında daha fazla irdelenmesi gereken bir yönü olduğunu düşünüyorum. Onun büyük birlik ideali vardı, bu büyük birlik ideali içerisinde çok farklı kesimlerden, çok farklı fikirlerden oluşan çokluk içerisinde birlik hayali vardı. Böyle bir Türkiye hayal ediyordu. Bunu belki siyasi ve cemiyetçilik hayatıyla sağlayamamış gözüксе de aslında cenaze merasimi ile de bu büyük birlikteliği gerçekleştirdi ama maalesef bunu cenazesi ile yaptı.

Eylemci Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Eylemcilik konusunda kendisinin gençlik yıllarından bu yana karakteristik olarak bir özelliğidir. Hayatının son dönemine şahitlik etmiş biri olarak özellikle son dönemlerinde eylem hususunda ortaya koyulacak olan eylemin amacına ulaşmasına yönelik olması hususunda hassasiyetleri vardı. Bazen kendisi şu konuda eylem tertip etmemi gerekiyor derken bazen de bizim şu konuda eylem ortaya koymamız lazım derken, hayır o konuda eylem yapmanız doğru olmaz, yanlış anlaşılabilir şeklinde değerlendirirdi. Örnek verecek olursak, Çeçenistan ile ilgili bir konuda toplumda duyarlılık uyandırmak, medyada bu konu gösterilmesi için ocak genel merkezinde bir gece tertip edilmesini, onların ihtiyaçlarının giderilmesi için bir yardım organizasyonunun yapılmasını kendisi bizden talep etmişti. Yine bir gün biz Amasya gezisinden dönerken kendisi ile Filistin de bazı olaylar cereyan etmişti. İsrail zulmü çok üst düzeye tırmanmıştı. Orda bana kendisi İsrail konsolosluğu önünde Filistin ile ilgili bir tepkinin konulmasını söylemişti. Ama kendisinin izin vermediği bazı eylemlerde vardı. Bir dönem HDP’nin iğreti çıkışları oluyordu. Mesela bir HDP’li vekilin Van Belediye binası önünde “siz istesiniz de istemeseniz de Kürdistan’ın

sınırları belli olmuştur” gibi tepkileri vardı. Biz de Ocak genel merkezi olarak HDP’nin genel merkezinin önüne gidelim, bir basın açıklaması yapalım diye düşündük ama Muhsin Başkan buna makul bakmadı. Büyük birlik hareketinin ayrılıkçı Kürt hareketi karşısında başka bir uç ideolojiymiş gibi gözükmesini doğru bulmadığını ifade etti. Bu tarz kutup başı gibi fikir hareketlerinin karşı karşıya gelmesinden bir gerilim oluşabileceğini ve legal düzeyde olacak tepkilerin illegal boyutlara kayabileceğini düşündüğü için bizim mesela orda tepki göstermememiz gerektiğini ifade etti. Ama illerin postanelerinden bu konuya ilişkin tepkimizi ifade eden mektupların ilgili bakanlıklara gönderilmesini daha doğru bulduğunu belirtmiştir. Biz de eylemlerimizi o şekilde gerçekleştirmiştik. Kendisi yanlış anlaşılma hususunda çok fazla mağduriyetler yaşadığı için aslında ömrünün son dönemlerinde bu konulara karşı çok tecrübeliydi. Mesela, yine İsrail’in Filistin üzerindeki zulümleri artmıştı. Nizam-ı Alem Ocaklarının da geçmişte Bosna Savaşı ile ilgili beş bin kişilik gönüllü bir ordu kuruyoruz gibi bir tepkisi olmuştu. Biz de geçmişte yapılan bu eylemi hatırlatarak Filistin ile ilgili biz de böyle bir çıkış yapalım mı dedik. Yani Filistin de savaşmak üzere gönüllü bir ordu kuruluyormuş gibi bir eylem yaparak medyanın dikkatini bu yöne çekmek istemiştik. Muhsin Başkan o zaman çok enteresan bir tepki vererek toplum bu yönlü tepkileri aslında destekliyor gibi gözükse de şiddet içerikli eylemlerin içerisinde olmak istemiyor, dedi. Böyle eylemler sonucunda da bizim topluma kendimizi anlatılabilir kılmamız zorlaşıyor, demişti. Dolayısıyla biz işin içerisinde, şiddet olan, kavga olan, kılıç olan, silah olan her hangi bir eylemselliğin içerisinde bulunmamamız gerekiyor, demişti. Çünkü eylemsellik şöyle bir şeydir. Sahaya çıkana kadar kontrol senin elindedir ama sahaya çıktıktan sonra o kontrolü iyi organize etmemişsen her türlü manipülasyona açık bir eylem ortaya koyabilirsin. Türkiye’nin geçmişinde bu tür provakatif hadiseler çok fazla vardır. Sen üç yüz- beş yüz kişi bir eylem ortaya koymak için dışarı çıkarsın ama birkaç provokatör olaya dahil olarak o eylemi şiddet içerikli bir hale dönüştürebilir. Hatta önü alınamaz olaylara dönüşebilir. Geçmişte ülkemizde Maraş’ta, Sivas’ta böyle hadiseler gerçekleşmiştir. Muhsin Yazıcıoğlu şiddet içerikli eylemlere karşı çok hassastı özellikle son dönemlerinde eylem içerisinde şiddet unsurunun yer almaması gerektiği ile ilgili bize çok fazla uyarılarda da bulunmuştur.

Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Topluma kazanımlarını aktarmak, önemli deneyimlerini toplumla paylaşmak, ülke menfaatine politikalar üretmek ve bunu da iktidara taşıyabilme noktasında Muhsin Yazıcıoğlu çok iyi bir politikacıydı ama netice itibariyle vefat ettiği dönemde %2,5 oy alabilmiş bir liderdi. Bunu matematiksel olarak düşündüğünüzde başarılı bir politikacı olmadığı ortaya çıkmaktadır. Tabi bu benim şahsi kanaatim ama politika ve siyaset Türkiye’de kirli alanlardır. Dolayısıyla bu kirli bir ilişkiler içerisinde Muhsin Yazıcıoğlu’nun başarılı bir politikacı olmadığını, iyi bir dava adamı, iyi bir gönül adamı, iyi bir dost, iyi bir ağabey ve iyi bir baba sıfatlarının kendisine daha çok yakıştığını düşünüyorum.

Siyasi Bir Aktör Müdür? Dava Ya Da Eylem Adamı Mıdır? Dava Nedir?

Muhsin Yazıcıoğlu siyasi bir aktördür, eylem adamıdır ve dava adamıdır. Sizin siyasi partinizin oy oranı %1, %1.5 olabilir ama bazen bu oranlar matematiksel olarak kıymete biner. Mesela, 28 Şubat sürecinin arifesinde Refah Partisi ile Doğru Yol Partisi’nin koalisyon hükümeti kurmasında güven oyu alabilmeleri için Muhsin Başkanın 7 millet vekili ile oy oranı kıymete binmişti ve ülke için önemli bir dönüm noktasıydı. Dolayısıyla buradaki duruşu ile siyasi bir aktör olmuştur Muhsin Yazıcıoğlu. “Ben Müslümanların iktidarına engel oldu dedirtmem” şeklindeki konuşmasıyla Refah-Yol hükümetine güvenoyu vererek iktidar olmalarını sağlamıştır. Mesela, 1977-1978 Ülkü ocakları genel başkanlığı görevi yürütürken, Türkiye’de siyasi arenanın kaos içerisinde olduğu bir dönemde, sağ-sol çatışmalarının olduğu bir dönemde kendisinin şiddete karşı almış olduğu tavır beklide bu ülkede olayların daha fazla büyüüp memleketi komple yutacak bir aşamaya gelmesine engel olmuştur. O dönemki ülkü ocakları teşkilatları “Eller kalem tutmalı, silah değil.” Yazılı afiş çalışmaları, pankart çalışmaları başlatmıştır. Yine o zamanki dönem araştırıldığında bunlarla karşılaşılabilir. Sol siyasi liderlerle bizlerin televizyon ve radyolarda tartıştırılması lazım gibi bir çıkışı olmuştur. Gençlik psikolojik olarak sıkışıyor, kendisini ifade edemiyor, liderlerinin toplum önünde tartışabildiğini, bu memleket için her iki tarafında fikirlerini ortaya koyabildiğini bir şekilde ifade etmesi gerektiğini beyan ettiği dönemlerde de yine bir siyasi aktör olmuştur. Yine 28 Şubat sürecinde, “Türkiye Afganistan İran değil, Türkiye’nin de Suriye yapılmasına biz müsaade etmeyeceğiz.” Gibi bir çıkışla yine kendisine bir alan aralayabilmiştir. Mesela, TRT ŞEŞ kanalının açılışında birçok kişi karşı çıkmıştı Muhsin Yazıcıoğlu ise “Ülkedeki kanallarda gayri ahlaki yayınlar yayınlanırken ben

Kürt kardeşimin kendi anadilinde televizyon seyretmesine nasıl karşı çıkarım” şeklinde bir çıkış yaparak çözümü kolaylaştırıcı bir davranış göstererek siyasi bir aktör olmuştur. Milliyetçilik tepkilerinden korkularak böyle bir açıklama yapılamayacak bir dönemde yapmıştır bu çıkışı mesela. Muhsin Yazıcıoğlu her şeyin ötesinde bir dava adamıydı. “Memleket sıkıntıya düşmüşse yer batsın particilik, vatanım eğer bölünecekse yerin dinine batsın particilik, ezanım eğer dinecekse yer batsın particilik” şeklinde çıkışları vardı Muhsin Yazıcıoğlu’nun. Onun davası İlayı Kelimetullah için Nizamı Alem davasıdır. Yani Allah’ın adını kainata hâkim kılabilmek için âleme nizam, düzen verme davasıydı. Şimdi bu cümleleri kurunca çok iddialı ya da radikal bir davası varmış gibi anlaşılabilir ama aslında nizamı âlem dediği şey dünya barışıdır. Birilerinin bugün insani ya da hümanist çerçevede dile getirdiği dünya barışını kendi öz değerleri ile sağlayabileceğine inanan bir insandı. Bu tarihte de “otoman peace” şeklinde geçen bir kavramdır aslında. Osmanlı Devlet’i içerisinde yaşayan farklı etnik gruplara adaletli bir yaşam hakkı tanıyan bir kavramdır aslında. Bugün maalesef yeni dünya düzeni içerisinde akıtılan kan ve gözyaşı Müslümanlara ait ise dünya arenasında bu husus dile getirilse bile değer görmemektedir. Hayvan hakları savunucularından dahi daha değersiz bir anlayış içerisinde. İşte bu duruma ve bu sisteme karşı itirazı vardı Muhsin Yazıcıoğlu’nun. Bu düzenin ve intizamın düzelmesini de yalnızca Allah’ın ismini yüceltecek işler yaparak olacağını düşünüyordu ve hep bu uğurda yaşadı, bu uğurda emek sarf etti, bu uğurda canını verdi.

Toplumsal Çoğu Kesimi Tarafından Sevilen ve Saygı Duyulan Bir Kimse Neden Hiç İktidar Olamamıştır?

Bir büyüğümüz şöyle söylemişti “Siyaset, karizma ve konjektür işidir.” Yani bir karizmanız olacak, konjektür de o karizmaya uygun olacak. Merhumda bu insani karizma vardı ama konjektür hiçbir zaman ona müsaade etmedi diyelim. Mesela bugün 2018-2019’lu yıllarda sağ partilere oy veren vatandaş için bir alternatif olmaması durumu söz konusudur. Birçok gazeteciden de duyduğum kadarı ile merhum yaşasa idi kendisinin partisine yönelimin yüksek olacağı ihtimali yüksekti şeklinde izahatlar duyuyorum. Yine aynı şekilde 2000’li yılların başında Ak Parti kurulmadan önce yine bir sağ kesimde sıkışma vardı. Yaptırılan anketlere göre Muhsin Yazıcıoğlu’nun oy oranları %20 civarını göstermekteydi. Ama Ak Parti’nin kurulması ve Recep Tayyip Erdoğan’ın mağdur bir lider konumunda olması ve

halkın duygusal yönünün seçime etki etmesi ile de BBP'nin parlaması mümkün olmamıştır. O dönemin konjektürü Ak Partiyi iktidar yaptı. Eğer merhum hayatta olsaydı 2018–2019-2020'li yılların siyasi sıkışmasında bir lider olarak yükselişe geçebileceğini düşünüyorum ama konjektür meselesi diyerek bu hususu böyle değerlendiriyorum.

Muhsin Yazıcıoğlu'na Göre İktidar Nasıl Elde Edilir? Mülkü Elde Etmek İçin Ne Kadar Değişmelidir?

Merhumun bu konuda tavizi yoktu. Türk sağından da kendisine bu denli teklifler geldiğini söylüyordu. Ona gelen tekliflerde hep bir Amerika faktörü vardı. Bizim iktidar olabilmemiz için dünyanın süper gücü olarak tanımlanan Amerika ile bazı hususlarda paralel politikalar izleyerek belli bir noktaya kadar onlarla iletişim halinde olmak gerekir diye düşünüyordu etrafındaki bazı siyasi tekliflerde bulunan insanlar. Fakat kendisi buna itiraz ediyordu. Delikanlı bir politika anlayışı vardı. Eğer ben uluslar arası güç odakları ile iş birliği halinde iktidara gelirim ve sonrasında milli bir politika anlayışı benimseyeceğim şeklinde bir düşünce içerisinde olursam beni çok rahat bırakmayacaklarına inanıyorum, yine milli politikaları uygulayamayacağımıza inanıyorum. Dolayısıyla milli bir politika anlayışı için milli bir gücü arkamıza alıp dürüstçe, delikanlıca hareket etmemiz gerekiyor şeklinde söylemlerde bulunduğunu biliyoruz. Onun lügatında düz, dik, doğru gibi kavramlar ve doğru bildiğini her ortamda söyleyebilen ama usulünce ve üslubunca dile getiren poltiik bir duruşu vardı. Tek kelimeyle Muhsin Yazıcıoğlu neydi dersiniz o bir medeniyet tasavvuruydu. Yani anlık politikalar, anlık çıkışlardansa bir medeniyet kurmak istiyordu. Peki medeniyet nedir dersiniz. Medeniyet Seyit Ahmet Arvasi'nin bir medeniyet üç sacayağı üzerine inşa edilir. İlim, sanat ve din'dir. Mesela, Edirne'deki Selimiye Camii'ne bakarsanız bu üç unsuru görürsünüz. Mühendislik dehası, bir sanat eseri ve bu iki unsurun birleşmesi ile İslam dininin çok güzel şekilde gösterilmesini sağlamıştır. Muhsin Yazıcıoğlu'da bu üç unsurdu. İlmi vardı, sanatkârdı ve dindardı. O bir medeniyet tasavvuru idi. Peki bir medeniyet tasavvuru olması nasıl bir sonuç doğurdu dersiniz, cevap olarak unutulmuyorlar derim. Türk siyasi tarihinde birçok başbakan, bakan, devlet adamları gelip geçmiştir ama hatırlananlar sadece bazılarıdır. Medeniyet tasavvuru ile hareket ederseniz belki bulunduğunuz dönemde anlaşılamayabilirsiniz ama vefat ettikten sonra anlaşılırsınız. Bugün Muhsin Yazıcıoğlu ile özdeşleşen birçok dernekler vakıflar vardır

Anadolu’da. Sadece BBP ve Alperen Ocakları kalmamıştır arkasında. Bugün Suriye’ye Makedonya’ya Arakan’a birçok mazlum coğrafyaya insani yardım organizasyonu düzenleyen dernekler var ve bunların başında da hep Muhsin Yazıcıoğlu’nun talebeleri vardır.

MHP İle Ayrıştığı Hususlar Nelerdir? Yeni Bir Parti Kurmakla Doğru Bir Eylem Yapmış Mıdır?

Ben bu hususu bizzat kendi ağzından duydum Bolu’da bir öğrenci panelinde. Panele telefonla birisi bağlandı ve Muhsin sen partiyi böldün, ihanet ettin şeklinde bir ithamda bulununca oda durumu kısaca ama çok net kelimelerle tane tane anlattı. “Bu ayrılış süreci benim tasarrufumda olan bir şey değildi. Ayrılmamak için de elimden geldiği kadar direndim. Sonuç itibari ile biz oradan ayrılmak durumunda bırakıldık. Bunu o yıllarda anlamamıştım ama yıllar yıllar sonra bununda aslında bir kurgu olduğunu anladım” dedi. Yine başka bir yerde siz daha dini değerlere önem verdiğiniz için mi gibi bir soru gelmişti, merhumda açıklama yaptı ve “BBP’nin dini hassasiyetleri var mıdır dersiniz buna bir şey diyemem, İslam’ın temsilcisi midir? Dersiniz böyle bir şey diyemem. Yani partilerin İslam ile olan mesafelerini ayarlaması lazım” demişti. “Ama Muhsin Yazıcıoğlu olarak dini hassasiyetleriniz var mı? Dersiniz en üst düzeyde derim.” Demişti. Muhsin Yazıcıoğlu MHP ile ayrılık sürecini değerlendirirken konuşmalarına şu şekilde devam etmişti. “Ben yıllar sonra anladım ki MHP’nin içerisinde 12 Eylül öncesi bulununlar darbeden sonra girdikleri cezaevinden dini hassasiyetleri daha yüksek çıkmışlardı. Ve partinin içerisinde böyle guruplar oluşmuşu. Medya da bu durum işlenmiş ve ülkücülerin İslami değerleri daha da artmıştı şeklinde haberler ortaya çıkmaya başlamıştı. Bu şekilde olmayan ülkücülerde vardı. MHP doğal olarak tek bir ideolojik yapıdan karma bir ideolojik yapıya dönmüştü.” Muhsin Başkan: “o zaman ki sistem rejimle barışık bir sol parti olarak CHP’yi ikame ediyordu ve aynı zamanda da sağda da bir MHP’nin olmasını istiyordu. Bunun olabilmesi için de MHP’nin içersinde radikal diye hitap edilen kadrolardan ayıklanması gerekiyordu. Bunun yapılabilmesi içinde Muhsin Başkan sembol ismin kendim olduğunu çok sonra anladım” dedi. Cezaevi kadrolarından, cezaevi mahkûmlarından, İslam ile çok özdeşleşmiş duruşu olanlardan ayıklanabilmesi için Muhsin Yazıcıoğlu seçilmiş bir figür olarak ortaya çıkmıştı. Bu tartışmalarda o zamanki Nokta dergisi ile başlatılmıştır. Muhsin Yazıcıoğlu diyor ki: “benimle röportaj yapanların Türkeş ile röportaj yaptıklarından benim haberim

yoktu.” Nokta dergisi yapılan röportajlardan sanki MHP içerisinde İslami gruplar ile diğer gruplar arasında bir tartışma varmış gibi lanse ediyor. Bu durum neticesinde de kutup başı olarak merhum Muhsin Başkan seçiliyor. Sistem böylece MHP’yi radikal ve marjinal olarak tanımladığı kesimlerden ayıklamayı planlamıştır. Vefatının dört ay öncesinde böyle bir açıklama yapmıştı. Hatta o zaman Muhsin partiden ayrılma, tekkeyi bekleyen çorbayı içer şeklinde uyarılar geliyordu. Zaten de rahmetli Alparslan Türkeş’ten sonra doğal lider olarak görülen bir isimdi. “Ben ayrılmak istemedim ama biz ayrılmaya mecbur bırakıldık. Daha ne kadar dirensaydım, hakarete mi maruz kalsaydım” şeklinde izah etmiştir, Yazıcıoğlu: “Parti kurmak arzusu ile de ayrılmadım. İllerde yapılan istişareler sonucunda parti kuralım kararı çıkmıştır” şeklinde bu husustan bahsetmiştir.

Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişkisine Bakışı Nasıldır? Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?

Her hangi bir gruba müntesipliğinin olduğunu ben görmedim, düşünmüyorum da. Ama tasavvufa bakışı çok olumluydu ama durmaları gereken yerde durmaları gerektiğini düşünüyordu. Devlet işlerinde kurumsal olarak olmamaları gerektiği düşüncesi içerisindeydi. Türk tasavvuf anlayışını kabul eden bir anlayışı vardı. Bazı tasavvuf önderleri ile zaman zaman bir araya gelirdi. Konuşur, istişarelerde bulunurdu. Ülke içerisinde özellikle 28 Şubat sürecinde onlarla bir araya gelmek büyük problem teşkil ederken bu kurumların haklarını da savunan nadir şahsiyetlerdendi.

Muhsin Yazıcıoğlu’nun Vefatına Toplum Nasıl Tepki Göstermiştir?

Vefatı tabi yürekleri sızlattı. Üç gün boyunca dağlarda cenazesine ulaşamadı. Vefatının öncesinde “üşüyorum” isimli şiirine klip çekilmiş olması ve bunun üzerine vefat etmesi ve günlerce ekranlarda yayımlanması ile her evin bir cenazesi olmuştu sanki. Hayalindeki büyük birliği cenazesi ile sağlamıştı. Bize göre şehit olmuştur. İnandığı davası uğrunda mücadele ederken vefat etmesi hasebi ile şehit olmuştur. Bana göre vefatının nasıl olması değil vefatındaki mana önemlidir ve bu ülkenin gelecek nesillerine onun fikir hayatı ve davası anlatılmalıdır. Asıl o zaman bir mana bir anlam oluşur.

Muhsin Yazıcıoğlu ile İlgili Bizimle Paylaşmak İstedığınız Bir Anınız Var Mı?

Siyasetin kokuşmuş yanlarını çok iyi bilirdi. Gülüyordu artık bu durumlara. Bir gün Amasya gezisinden dönerken Çorumda hep uğradığı bir dinlenme tesisine uğramıştı. Muhsin Başkan son zamanlarında biraz da kilo almıştı. Tesisin sahibi “Yahu Başkanım ne güzel olmuşsun, etlenmişsin, butlanmışsın, kaslanmışsın, ha şöyle yahu” şeklinde bir tepki vermişti. Başkan da “Ne yapayım bu adam zayıftır, karadır, kurudur dediniz yıllardır oy vermediniz, bu adam ne kendi yer ne millete yedirir dediniz oy vermediniz, bende kilo adlım, etlendim, butlandım belki kararınızı değiştirirsiniz de oy verirsiniz.” Diyerek güldüler ve siyasetin o çirkin yönü üzerinden de hem bir iğneleme hem de bir ders verme maksatlı bir konuşması olmuştu.

EK B.20. SERDAR ARSEVEN

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

Serdar Arseven, 1965 İstanbul doğumluyum. Gazeteciyim. Milat gazetesi genel yayın koordinatörü olarak çalışıyorum. Ankara’da yaşıyorum evli ve iki çocuk babasıyım. Muhsin Yazıcıoğlu ile 28 Şubat süreci döneminde meslek icabı tanıştım ve vefatına kadar da görüşmeye devam ettiğim önemli siyasetçilerden birisiydi.

İnsan, Aydın, Eylemci, Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Rahmetli Muhsin Yazıcıoğlu klasik politikacı tipinin çok dışında, hani, bir yerde insana ‘Bundan da politikacı mı olur?’ Dedirten bir yapıya sahipti. Politika, birçok misalinde görüldüğü üzere son derece kıvrak, Rahmetlinin vefatından kısa bir süre evvel ifade ettiği gibi ‘fırıldak’ olmayı gerektiriyor. Muhsin Yazıcıoğlu ise, özü ve sözü tamamen bir Parti Lideri olarak çok farklı özelliklere sahipti. Söz verirse kesinlikle tutardı ve çok sık da söz verirdi. Bir gün, Güneydoğu’ya gidiyorduk kendisiyle, Diyarbakır’dan Şırnak’a kadar bir tur. Sohbet ederken cep telefonu çaldı. Bir çocuğu arayan, “Muhsin Amca, bizim apartmanın yöneticisi oyun oynamamıza izin vermiyor, şuna bir kız!” diyordu. Muhsin Başkan, katıla katıla güldükten sonra, çocuğa “Tamam evlat, ilgileneceğim, ama siz de yaşlıları hastaları rahatsız etmeyeceksiniz, tamam mı?” Diye nasihatte bulundu. Çocuktan aldığı adresi, arkadaşlarına verdi; “Duruma bir bakın, eğer bir sakınca yoksa çocukların oyun oynaması engellenmesin” diyerek. Bunun gibi küçük büyük her meseleyle ilgilenen, söz verdim mi mutlaka yerine getiren bir yapısı vardı. Bir aydın olarak, çok ilginç bir yapısı vardı; çok kendine has bir aydıydı. Bizde, bir büyük edebi ve fikri şahsiyet, kendisini takip edenleri etkiler, onu adeta rengine boyar. Rahmetli Muhsin Başkan, Rahmetli Necip Fazıl’dan, Rahmetli Nurettin Topçu’ya, Rahmetli Mehmet Akif Ersoy’dan Rahmetli Cemil Meriç’e kadar birçok aydının eserlerini derinlemesine okumuş, tahlillerde bulunmuştu ama onda bir başkasının izini göremiyordum. O başka idi, kendisi idi.

Eylemci niteliğinin en belirgin yanı, kavgadan hiç hoşlanmayan ancak kavgaya girmek kaçınılmaz hale geldiğinde de gözünü kırpmayan yapısını gösterebilirim. Çok nazik bir insandı, asla belâ aramazdı, etrafına belâdan uzak

durmalarını tavsiye ederdi ama kavgadan çok bir “mücadele”den, daha da çok bir “Mücahade”den bahsettiğimizde, öyle bir ortam olduğunda onu en önde görürdünüz. Onun, 28 Şubat sürecinde, çoğu ölümlüyü mest edecek dünyevi ikbal tekliflerini nasıl elinin tersiyle ittiğini ve nice tehdide aldırış etmeden, 28 Şubat darbecilerine nasıl direndiğini anlatmak için küçük bir konferans vermek gerek.

İktidara Gerçekten Talip Olmuş Mudur?

İktidara gerçekten talip olup olmadığını anlayabilmiş değilim. Çok farklıydı dedim ya, “amaca giden bütün yollar mubahtır” anlayışının kıyısından bile geçmezdi, yaklaşımları. Ucuz politika yapmazdı, aslında politika da yapmazdı. Popülist söylemlere hiç yönelmedi, bol keseden vaatlerde bulunmadı, sansasyonel olmaya çalışmadı, medyanın gündemine yerleşmek istemedi. İktidar olmak mı? Elbette arzu etti ama bunun yollarının ne kadar “sıkıntılı” olduğunu da biliyordu. Bir gün, “Yüzde 1’i aşamadınız, bu yüzde 1’i kilitlemek olmaz ki?” Dediğimde, “Ne yapayım, bir yerlerden icazet mi arayayım, millete döner mi dağıtayım, yolsuzluk mu yapayım, yok. Bildiğimiz bir yol var, gittiği yere kadar.” Demişti. Nereye kadar gitti? İktidar olamadı ama bir büyük toplumsal mutabakatın adresi oldu, cenazesinde her kesimden yüz binlerin ortaya koyduğu tabloyu hatırlayın.

Siyasette Dürüst Olmak Güç Getirir Mi?

Muhsin Başkan, birçok sıkıntının ortasında siyaset yapmaya çalışıyordu. O kadar ki, parti binasını ısıtamadığı, hatta evini ısıtacak doğalgazı almakta güçlük çektiği bile oluyordu. Bu durumu aleyhinde kullananlar oldu; öyle ya, bir parti lideri nasıl olur da para sıkıntısı çekerdi?.. Evet çekmezdi. Birçok dünyevi güç sahibi kendisine büyük makamlar, büyük servetler teklif etmişti ama o, kirli ilişkilerin içinde olmayı aklının ucundan bile geçirmedi.

O çok sert ve haşın müdahalelerle geçen 28 Şubat sürecinde, kendisine yapılan teklifleri biliyoruz. Rahmetli Erbakan’ı arkadan hançerleseydi, bırakın hançerlemeyi şöyle hafiften “terk” pozisyonuna yönelseydi, birçoklarının rüyalarını süsleyen makamlara ulaşması işten bile değildi. Dürüst olmak güç getirir mi? Getirir. Rahmetli Başkan, en güçlü millet adamlarından biriydi. Partisi yüzde 1’i aşamadığı halde, her kritik dönemde O’nun görüşlerine başvurulur, desteği aranırdı. Aldığı oyun çok daha fazlasına karşılık gelen bir itibara sahipti. Buna rağmen niçin mi çok

oy alamadı? Bu bambaşka bir iş; vatandaş “Gövde gösterisi” istiyor, farklı çok farklı özellikler istiyor. Rahmetli Başkan, sevilen, sayılan ama oy verilmeyen bir Lider olarak, gönüllerde taht kurdu. Bir de şu var tabii: Kendisi Sivas’tan bağımsız aday olduğunda, rakiplerinin sert rekabetine rağmen, ihtiyaç duyduğu oyun çok daha fazlasıyla milletvekili seçildi. Bugün çok az siyasi başarabilir bunu. Bir yerde, BBP’yi sırtında taşıyan bir genel başkandı. Parti’de ondan başka güçlü denilebilecek bir siyasi yok gibiydi.

EK B.21. TAHA AKYOL

Kısaca Kendinizden Bahseder Misiniz?

İsmim Taha Akyol, 1946 Yozgat doğumluyum. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunuyum. 1977 Yılından bu yana Gazeteci-Yazar olarak yaşamıma devam etmekteyim.

İnsan, Aydın, Eylemci, Politikacı/Siyasetçi Olarak Muhsin Yazıcıoğlu’nu Nasıl Tanımlarsınız?

Namuslu, milliyetçi bir Anadolu çocuğu... Anadolu çocuğu derken kastım geleneksel değerlere bağlı ve dindar olmasıdır. Türkçülük akımının İslam’la yoğrulmasında bu yönüyle etkili oldu.

Siyasi bir aktör müdür? Dava ya da eylem adamı mıdır? Dava nedir? Karakterini nasıl yansıtmıştır?

Gençlik düzeyinde bir siyasi liderdi. BBP lideri olarak da siyasi aktör. Partisi hep küçük kaldı fakat rol oynayabileceği bütün durumlarda “milliyetçi muhafazakâr” davrandı. Karakteri sağlamdı, yani “politikacı” deyince akla gelebilen entrikalardan uzak dururdu. Sözüne, davranışına güvenilebilir bir insandı.

İktidara gerçekten talip olmuş mudur? Toplumu etkilemek için mi, toplumu yönlendirmek için mi bir politika izlemiştir?

Parti kurduğuna göre iktidara talip olmuştur. Böyle olmasa dernek kurardı. Her politikacı hem hem toplumu etkilemek., hem yönlendirmek ister.

O’na göre dürüst olmak güç getirir mi? Toplumun çoğu kesimi tarafından sevil en ya da saygı duyulan bir lider neden hiç iktidar sahibi olamamıştır? Halk neden kendinden gördüğü, dürüst bildiği bir lidere yönetme yetkisini vermedi?

İktidar olmak için toplumun geniş kesimlerince sevilmek yetmez. Çünkü aynı kesimlerin sevdiği başka politikacılar ve daha önemli bağlandıkları başka partiler vardır.

**Türkiye İçerisindeki Tasavvuf ve Cemaat-Toplum İlişisine Bakışı Nasıldır?
Ona Göre Toplum İçin Bu Kurumlara İhtiyaç Var Mıdır?**

Tasavvufla ilişkisi yüzeysel ve kültürel olduğu bellidir. Nitekim “mutasavvıf” değildi. Bir tarikata da bağlı olduğunu sanmıyorum.

Size göre Yazıcıoğlu’nun vefatına toplum nasıl tepki vermiştir? Hangi toplumsal gruplar hangi söylemlerde bulunmuştur?

Bunun için gazete arşivlerinde araştırma yapmak lazım. Ben ve çevrem elbette üzülmüştük. Allah rahmet eylesin.

EK C. ÖZGEÇMİŞ

Enes Turhan 1990 yılında Ankara Çankaya’da doğdu. Orta öğrenimini Ankara’da tamamlayan Enes Turhan, 2013 yılında Kırıkkale Üniversitesi Fen Edebiyat fakültesi Sosyoloji Bölümü’nden mezun oldu. 2014 Yılında Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde Yüksek Lisans öğrenimine başladı. 2015 Yılında Kınacı Mühendislik Mimarlık Müşavirlikte yapı ressamı olarak işe başladı ve halen çalışmaktadır. Evli ve bir çocuk babasıdır.

EK C. VITAE

Enes Turhan was born in 1990 in Ankara Çankaya. After completing his secondary education in Ankara, Enes Turhan graduated from Kırıkkale University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Sociology. Enes Turhan started his graduate studies at Kırıkkale University Social Sciences Institute in 2014. In 2015, he started to work in Kınacı Engineering Architecture Consultancy as a building painter and he is still working. He is married and has one child.